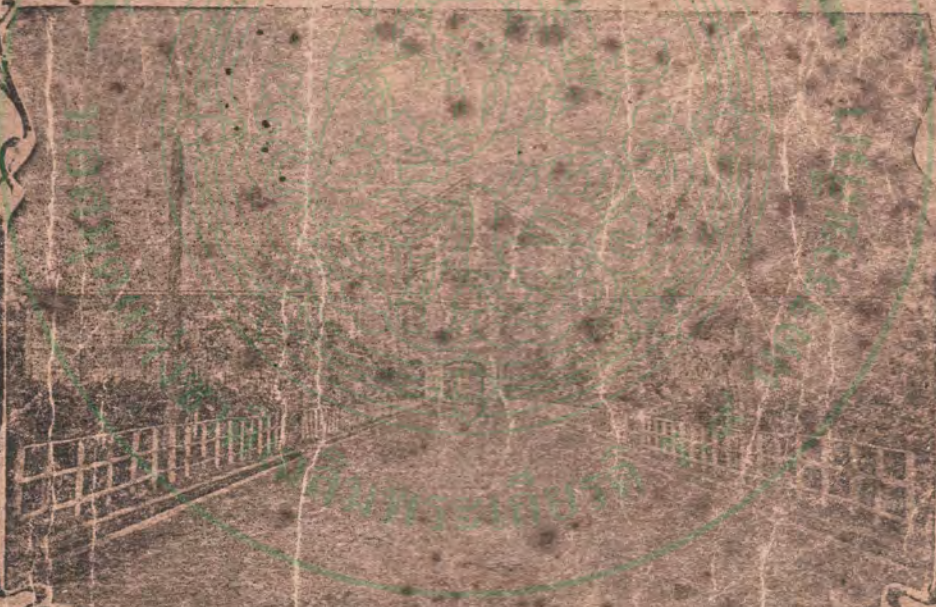

เสนาศึกษา และยุทธวิธี ทางสถาปัตย์

ผู้ประสิทธิ์ประสาทความเจริญ
แด่โรงเรียนทหารบก

เดือนนี้มีเรื่อง

ศรีนเทพ

เล่ม ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ตอนที่ ๗

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

หอสมุดแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จ.นครราชสีมา

เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์

เล่ม ๖ ตอนที่ ๗ เดือน กรกฎาคม

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

พแนกเสนาศึกษา

	ล้อมรั้วทางอากาศ (ภาพล้อ)		น่า พิเศษ
๑.	วิลเลี่ยม เลอ เคอซ์	บรรณาธิการ	,, ๗๕๓
๒.	วิธีคำนวณหาชื่อปี	นายร้อยตรี เชื้อ เกษสกุล	,, ๗๕๖
๓.	ตลาดน่าคุก	"ครูเทพ"	,, ๗๕๗
๔.	เรือดำน้ำตาบอด	ส. อันตะริกานนท์	,, ๗๖๒
๕.	วินัยทหาร (กวีนิยาย)	นักเรียนนายร้อย สถิต ประสังสิต	,, ๗๗๒
๖.	ภรรยานายพันเอก	พระพณิชยศาสตร์วิธาน	,, ๗๘๐
๗.	การรบในยุทธบริเวณ ภาคตวันตก ...	นายร้อยเอก พลเสนีวงศ์ณกรุงเทพ	,, ๗๙๗
๘.	วิธีเก็บและรักษาโครงกระดูกโบราณสัตว์	ว่าที่นายร้อยตรี ชุ้ย อ้วยจีน	,, ๘๐๑
๙.	ไก่ทองคำ (เรื่องสำหรับเด็กอ่าน) ...	นายร้อยเอก ม.ร.ว.เสวตรวงศ์ วัชรีวงศ์ณกรุงเทพ	,, ๘๑๔
๑๐.	หลีฮวยเง็ก	นายศุภรีวสุวัต ร.อ. หลวงสารานุประพันธ์	น่า ๘๒๐

๑๑. ชวนหวัว { ... ... หลวงจรูญ อักษรศักดิ์ น่า ๘๓๔
... ... นายร้อยเอก หลวงสารานุประพันธ์ ,, ๘๓๖
๑๒. หัดถ์พระอะหล่า ... ... รองอำมาตย์ตรี พล้อย พรปรีชา ,, ๘๓๘
๑๓. ราสปูติน ... ... นายร้อยเอก หลวงสารานุประพันธ์ ,, ๘๔๘
๑๔. น่าของบรรณาธิการ ... ... ,, ๘๕๕
๑๕. รู้เล็กรู้น้อย ... ... นายร้อยตรี ชวนฆรงคะชวนะ น่า ๗๖๑ และ ๗๗๑

พแนก วิทยาศาสตร์

๑. สิ่งที่น่าพิศวงของพิชกวิทยา ... ... นายร้อยโทฟื้น สุนทรภัค น่า ๘๕๗
๒. การส่งและการเก็บรักษาวัคถุระเบิดฯ ... รองอำมาตย์เอก อำพันธ์ จายุสุต ,, ๘๖๐
๓. ทเลอาจช่วยชีวิตผู้อดอาหาร ให้รอดได้ นายร้อยโท แฉ่ง เปล่งวิทยา ,, ๘๖๒
๔. ความรู้เบ็ดเตล็ด ... ... นายร้อยเอกใหญ่ เสนาลักษณ์ ,, ๘๖๕
๕. มแลงฆ่าคน ... ... นายสง่า กาญจนาคพันธ์ ,, ๘๖๗
๖. เฆมีของการเพาะปลูก ... ... นายร้อยเอก ใหญ่เสนาลักษณ์ ,, ๘๗๑
๗. ฝันคืออไร ... ... รองอำมาตย์ตรี เสาวดี ศรีนาคาร์ ,, ๘๗๒
๘. ความรู้เบ็ดเตล็ด ... ... นายร้อยโท ปุ่น ไทอุส่าห์ ,, ๘๗๖
๙. คำถามคำตอบแห่งปฐมดาราศาสตร์ ... นายร้อยตรี หยั่น เสนาลักษณ์ ,, ๘๗๘

— โรงพิมพ์ของสภาบำรุงวิทยาศาสตร์ในทหารบก —

แจ้งความสำหรับกรมยุทธศึกษาทหารบก

๑. นางทองสุกนิยมสินธุ์ ได้มีจิตศรัทธา ส่งเงิน ๖๐ บาท (หกสิบบาทถ้วน) มายังกองพยาบาลโรงเรียนทหารบก เพื่อสร้างเตียงให้นักเรียนเจ็บไข้ใช้นอน และอุทิศส่วนกุศลให้แก่ นายร้อยตำรวจโท โต นิยมสินธุ์ สามี ซึ่งถ่วงลับไปแล้ว.

๒. นายดาบที่เป็นครู ผู้ช่วย ประจำกรมยุทธศึกษาทหารบก ได้เลื่อนยศขึ้น ว่าที่นายร้อยตรี มีความยินดีเรี่ยรายกันออกเงินคนละ ๕ บาท ๑๒ คน รวมเป็นเงิน ๖๐ บาท (หกสิบบาทถ้วน) เพื่อสร้างเตียงให้นักเรียนเจ็บไข้ใช้นอนเช่นเดียวกัน ตามรายนามต่อไปนี้ :—

ว่าที่ ร.ต. สวัสดิ์วาดวิลัย, ว่าที่ ร.ต. โกวุทธิทองดี, ว่าที่ ร.ต. กิมเซี้ยงพูลแสงจันทร์, ว่าที่ ร.ต. สวงไชยสิทธิ์, ว่าที่ ร.ต. เปงสุทธิจารุ์, ว่าที่ ร.ต. ซุ้ยอ้วยจิ้น, ว่าที่ ร.ต. เชม ตาละลักษมณ์, ว่าที่ ร.ต. โชติวงษ์สุทธิ์ใจ, ว่าที่ ร.ต. ติ่งโตสมบัติ, ว่าที่ ร.ต. ชมแสงช่วง, ว่าที่ ร.ต. สระโพธิบีณฑ์, ว่าที่ ร.ต. ทองดี นุตสถิตย์.

เงินทั้ง ๒ จำนวนนี้ เจ้าหน้าที่ได้รับไว้แล้วด้วยความยินดียิ่ง และได้จัดการสร้างเตียงขึ้น ๒ เตียง กับจารึกอักษรไว้ที่หัวเตียงตามประสงค์ของผู้บริจาคนั้น ๆ แล้วทุกประการ ด้วยอำนาจกุศลผลบุญที่ นางทองสุกนิยมสินธุ์, และว่าที่นายร้อยตรีทั้ง ๑๒ นาย ได้บริจาคทรัพย์ทั้งนี้ ขออำนาจคุณพระรัตนไตรย, รวมทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในโลกทั้งปวง จงคุ้มครองมิให้ผองโรคาพยาธิใดมาพึงเบียดเบียน สถิตเสถียรอยู่ด้วยจตุพิธพรอันวิเศษสืบไปชั่วกาลนาน.

ที่ว่าการกรมยุทธศึกษาทหารบก

ถนนราชดำเนินนอก จังหวัดพระนคร.

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

(ลงนาม) นายพันเอก พระยาอุปเทศทวยหาร

เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก.

ล้อมรั้วทางอากาศ
ผมมีความประสงค์จะล้อมรั้วทางอากาศ คุณจะให้ผมทำอย่างไร?
ง่ายไม่ยาก เชิญรีบซื้อตั๋วลอตเตอรี่อากาศยานเสียวันนี้เถอะครับ!

ศุภเกษตรและแม่บ้านยุคใหม่

เล่ม ๖ ตอนที่ ๗

ประจำ เดือน กรกฎาคม

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

วิลเลี่ยม เลอ เคอซ์

เจ้าแห่งความลึกลับ

[วิลเลียม เลอ เคอซ์ ผู้นี้เป็นนักประพันธ์อังกฤษที่มีนามอุโฆษในการเขียนเรื่องลึกลับต่าง ๆ จนได้สมญาว่า "เจ้าแห่งความลึกลับ" นายวิลเลียม เลอ เคอซ์ ได้แต่งเรื่องอันดุดดื่มต้องใจมหาชนมาแล้วเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐๐ เรื่อง ปรากฏว่าชาวสยามเราพอใจอ่านเรื่องที่ท่านผู้นี้แต่งขึ้นมากหลาย และจำพวกหนังสือรายเดือน, รายปักษ์, ตลอดจนรายวัน ก็มักแปลเรื่องของเขาลงเป็นภาษาไทยอยู่เนือง ๆ เช่นเรื่อง "คดีลึกลับแห่งมหานคร" "โซไวตา" "ความลับ ๗ ประการ" "เจ้าหญิงมาเลนี" ฯลฯ ฯลฯ เป็นต้น หนังสือของเรา (เสนาศึกษาและแม่บ้านวิทยาสาสตร์) ก็ได้แปลเรื่องของวิลเลียม เลอ เคอซ์ มาแล้วมากเรื่องเช่นเดียวกัน มีอาทิ คือ "ราสปูติน" "ความลับแห่งปอตสดัม" "หัตถ์พระอะหล่ำ" "กงเสียบราชการลับ" ฯลฯ.

เพราะเหตุฉะนี้ เราจึงเห็นว่า สมควรที่จะนำเรื่องส่วนตัวอันเป็นคำบรรยายของ วิล ลียม เลอ เคอซ์ เอง พร้อมด้วยรูป ลงสู่ให้สมาชิกของเราอ่านเพื่อหราบไว้เป็น ความรู้บางอย่าง.

บรรณาธิการ.]

วิธีแต่งเรื่องลึกลับต่าง ๆ

สำนวนของ

นายวิลเลียม เลอ เคอซ์ เจ้าแห่งความลึกลับ บรรยายแก่ผู้แทนหนังสือพิมพ์ ทิตบิตซ์ ที่อุทยาน กิลด์ฟอร์ด เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๔.

ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ได้คุ้นเคยเป็นส่วนตัวอยู่กับอาชญมหาโจร ซึ่งเป็นตัวโกงอย่างร้ายที่สุดในยุโรปมาแล้วหลายคน ยิ่งกว่านั้น, ข้าพเจ้าได้ใช้ประโยชน์จากตัวมหาโกงเหล่านั้นมาเป็นผลดีสำหรับข้าพเจ้า _ทั้ง ๒ เพศ คือ เพศชายและหญิง _ให้บังเกิดขึ้นได้หลายทางนัก ไม่จำต้องบ่วยกล่าวไปใย คนเหล่านั้นจะรู้ไปถึงก็หาไม่ ว่า ข้าพเจ้านั้นคือ วิดเลียม เดอ เคอซ์!

ในการเขียนเรื่องลึกลับต่างๆ ของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้ารู้สึกความจำเป็นที่ว่า ไม่แต่จะต้องกระทำการติดต่อกับพวกข้าราชการ ชั้นผู้ใหญ่ฝ่ายตำรวจ ของประเทศอื่นๆ เท่านั้น ยังจะต้องพยายามวิสาสะใกล้ชิดกับตัวพวกผู้ร้ายเองอีกด้วย ดังที่ข้าพเจ้าพูดนั้น อาจทำให้บุคคลบางคนเห็นเป็นของแปลกก็เป็นได้ แต่สำหรับสมัยปัจจุบันนี้แล้ว นับว่าไม่มีอันตรายอะไรเลยเลย การที่ข้าพเจ้ากระทำการสอดรอยติดตามผู้ร้ายสำคัญๆ ของคอนติเนนท์(ประเทศต่างๆ บนธรณียุโรป) เพื่อประโยชน์สำหรับได้เค้าคดีประกอบเป็นตัวเรื่อง ของข้าพเจ้านั้น นับว่า ข้าพเจ้าทำน่าที่ให้แก่ราชการ ของ กรมสืบราชการลับอังกฤษ ในดินแดนต่างประเทศไปด้วยในตัว.

จากตัวผู้ร้ายเหล่านั้นเอง ข้าพเจ้าสามารถจะรวบรวมข้อความสำคัญๆ ได้หลายกระทงความ และคนจำพวกนี้ทั้งชายและหญิงยังมีอีกมากหลาย ที่ตำรวจยุโรปกำลังพยายามสืบจับตัวอยู่ยังวันยังพรุ่ง เพื่อจับความลับส่งคราม ของเยอรมันให้จงได้.

ข้าพเจ้าเคยถูกเขาส่งสัยมากกว่าครั้ง ๑ และในบางขณะชีวิตของข้าพเจ้าก็ตกอยู่ระหว่างอันตราย แต่บังเอิญข้าพเจ้าหาต้องประสพภัยอย่างร้ายแรงนักไม่ เคยมีเหมือนกันที่ข้าพเจ้าถูกรุ่งเรืองคาดคั้นจะเอาชีวิต และการรุ่งเรืองดังว่านี้ออกจะปรากฏรุนแรงมากใน พ.ศ. ๒๔๕๗ จนถึงคณะกองพิเศษสก๊อตแลนด์ยาร์ด ต้องส่งยามพิเศษมารักษาบ้านและครอบครัวของข้าพเจ้า.

ท่านยังจะทราบแล้วฤๅว่า ข้าพเจ้าเริ่มเป็นนักประพันธ์ (Novelist) ได้อย่างไร ? ข้าพเจ้าเริ่มมีจารีตกรรมเป็นนักประพันธ์จากการเป็น ผู้ช่วย บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ฉบับ ๑ ซึ่งมีนามว่า "โก็ลบ" เมื่อข้าพเจ้าทำงานอยู่ในคณะหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ข้าพเจ้าต้องทำงานตั้งแต่ ๗ นาฬิกาตอนเช้า จนถึง๑๔นาฬิกาตอนบ่าย พอ ๑๕ นาฬิกาล่วงแล้วจนถึง ๒๔ นาฬิกา ข้าพเจ้าก็เริ่มแต่งหนังสือจำพวกนิทาน (Fiction) อย่างตั้งอกตั้งใจ ข้าพเจ้าได้ตกลงในใจเสียแต่ครั้งแรกทันทีว่า จะเริ่มเอาดีในทางเรื่องลึกลับให้จงได้ แต่นั้น ข้าพเจ้าก็เริ่มเขียนเรื่องลึกลับขนานมาทีเดียว มีข้อแนะนำอยู่ข้อ ๑ ที่ข้าพเจ้าใคร่จะขอประสาทน์ให้แก่นักประพันธ์หนุ่มทั้งหลาย คือ ความเพียร-ขอจงตั้งความอุตสาหะพากเพียร_เพียร_เพียร เรื่อยไป ถ้าข้าพเจ้าปราศจากความเพียร ยอมท้อแท้ถ้มความคิดอันนี้เสียแต่ในขั้นแรก ขณะที่เรื่องแรกของข้าพเจ้าประสพความไม่พอใจของผู้อ่านครานั้น บัดนี้ข้าพเจ้าก็ยังจะคงเป็น ผู้ช่วย บรรณาธิการอยู่นั่นเอง ข้าพเจ้าคงไม่สามารถจะประสพผจญภัย อันน่ากลัวต่าง ๆ ซึ่ง ข้าพเจ้าได้พบแล้วในการเดินทางของข้าพเจ้าตลอดโลก_และตลอดภพแห่งผู้ร้าย ซึ่งได้เป็นมานั้น.

ข้าพเจ้าเข้าใจได้ว่า ความลับของความมีผลสำเร็จแห่งเรื่องที่ข้าพเจ้าแต่ง นั่นคือ มีผู้ชอบอ่านมากจนเกือบทั่วโลกสมัยปัจจุบันนี้ คงมีอยู่ข้อ ๑ ก็คือ ข้าพเจ้ามิได้เคยเขียนเรื่องอันเกี่ยวด้วยบุคคลหรือสถานที่ซึ่งข้าพเจ้ามิได้คุ้นเคยอย่างใกล้ชิดมาแต่ก่อนนั้นเลย ทั้งนี้ข้าพเจ้าจำต้องกล่าวเสียก่อนว่า ข้าพเจ้ามิได้หมายความว่า บุคคลต่าง ๆ ที่ออกนามและนิสัยใจคอมาในหนังสือของข้าพเจ้านั้น เป็นบุคคลจริงทั้งหมด ความจริงหาใช่เช่นนั้นไม่ นิสัยและอัธยาศัยของบุคคลคน ๑ ๆ ในเรื่องของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าได้ดำเนินตามแบบนิสัยใจคอซึ่งข้าพเจ้าได้พบและสังเกตมาจากบุคคลจริง ตลอดจนเหตุการณ์ที่เกิดในเรื่องจะต้องจับวางในที่ที่ข้าพเจ้าได้รู้จักอยู่แล้วโดยชัดเจน.

การเขียนผจญภัยลงบนสถานที่อันเป็นจริงดังว่านี้ ย่อมต้องการการเที่ยวเตร่มากอยู่สักหน่อย และเพราะเหตุฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงต้องใช้เวลาออกไปประพาสต่างประเทศเสียหลายปี การประพาสต่างประเทศของ

ข้าพเจ้าครั้งนั้น ได้เที่ยวไป ตั้งแต่ขอบเขต มหาสมุท อาร์คติก ลงมาจนถึง จังหวัด ซูดาน (ในอาฟริกาใต้) ฝ่ายเพื่อนผู้มิตรสหายของข้าพเจ้านั้นเล่า ก็มีอยู่เป็นบุคคลทุกชั้น นับตั้งแต่ เจ้าต่างกรม ลงมาจนถึง ผู้ร้าย ต่ำคัญ ซึ่งทั้ง ๒ ประเภทนี้ได้ ทรงกระทำและกระทำประโยชน์ให้เกิดแก่ข้าพเจ้ามาเป็นอเนก ดังปริยายมานั้นแล.

วิธีคำนวณหาชื่อปี

ของ

นายร้อยตรี เชื้อ เกษสกุล

ถ้าอยากจะทราบว่า พ.ศ. ได้เท่านั้นๆ (ไม่ว่า พ.ศ. ใดๆ ทั้งสิ้น) จะตรงกับปีไร (คือจะตรงกับปีชวดหรือปีฉลู หรือปีขาล ฯลฯ) ให้ทำตามวิธีต่อไปนี้:-

ให้ตั้งเลข พ.ศ. ที่ต้องการทราบชื่อปีลง เอา ๑๘ บวก แล้วเอา ๑๒ หาร เมื่อหารลัวแล้วมีเศษเหลืออยู่เท่าใด ให้นับ ๑ แต่ปีชวด เรียงลำดับชื่อปีไปจนครบเศษ เมื่อเลขเศษตัวสุดท้ายตกตรงปีไรก็เป็นชื่อปีของ พ.ศ. นั้น ถ้าเมื่อหารแล้วลงตัว (ไม่มีเศษ) ให้นับเป็นเศษ ๐ และเศษ ๐ นี้ตกตรงกับปีกุนเสมอไป.

ตัวอย่าง; อยากทราบว่า พ.ศ. ๒๔๕๐ จะตรงกับปีไร ให้ตั้ง พ.ศ. ๒๔๕๐ ลง เอา ๑๘ บวกได้ ๒๔๖๘ เอา ๑๒ หาร ได้ลัก ๒๐๕ เศษ ๘ ให้นับ ๑ แต่ปีชวดเรียงลำดับชื่อปีไปจนครบเศษดังนี้. ๑ _ ชวด, ๒ _ ฉลู, ๓ _ ขาล, ๔ _ เถาะ, ๕ _ มโรง, ๖ _ มเส็ง, ๗ _ มเมีย, ๘ _ มแม จึงทราบว่าเมื่อพ.ศ. ๒๔๕๐ นั้นตรงกับปีมะแม.

พรอพีเท่ยริง เปน ภาษา อังกฤษและเปน คำใหม่ที่พึ่งบัญญัติขึ้น กฎหมายป้องกันพรอ-พีเท่ยริงของอังกฤษที่ออกเมื่อ ค. ศ. ๑๙๑๙ ไขความไว้ ว่า พรอพีเท่ยริง คือการบีบคั้นเอา กำไรเหลือ กิน อันมิ ชอบ ด้วย เหตุ ผล ซึ่ง กฎหมายนั้นถือว่าเปนอยุติธรรมและผิดคลอง คะรยา กฎหมายป้องกันพรอพีเท่ยริงนี้เปน ผลของ การ มหาสงคราม อย่าง ๒ คือเมื่อ ความปั่นป่วนโดยเศรษฐวิทย์ เกิดขึ้น แก่โลก ทำให้ความต้องการและความ สมประสงค์ ผิด ปรกติไปหมด เข้าของขึ้นราคา ๆ เงินตราตก ค่าและเปลี่ยนแปลงอยู่ เสมอ ก็ย่อมเปนเหตุให้ เกิดมีการค้ากำไรอย่างรุนแรง ทำนองที่เรา เรียกว่าตลาดน่าคุก ทำความเสียหายให้แก่ มหาชนผู้ต้องซื้อ รัฐบาลอังกฤษจึงเข้าแก้ไข และป้องกันโดยออกกฎหมายนั้น ประเทศ สยามในเวลานี้ก็ประสพศราจที่อาจมีพรอพี-เท่ยริงสำหรับแบบเรียนได้ เพราะเนื่องจาก การใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ความ ต้องการแบบเรียนเกิดขึ้นมากมายทันที การ พิมพ์แบบเรียนจำหน่ายให้สมประสงค์จะไม่ทัน ท่วงที จึงเปน โอกาสเพื่อการลงทุนกักแบบ เรียนและขายขึ้นราคา เอา กำไรได้ถนัด แต่ พรอพีเท่ยริง นี้จะเปนไปเฉพาะแบบเรียน อย่าง เดียว เจ้าน่าที่ของรัฐบาลคือกระทรวงศึก ษาธิการ ยัง มีทางที่จะป้องกันได้ โดยที่ไม่ ต้องออก กฎหมาย ให้เปน การ ยุ่งยาก ด้วย พา ณิชย์ จึงเพียงแต่ออกระเบียบการจำหน่าย แบบเรียนดังมีเหตุผลชี้แจงอยู่ ในแถลง การณ์ ของกระทรวงศึกษาธิการลง วันที่ ๑๔ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๖๔ ซึ่งประกาศในหนังสือพิมพ์ราย วันในกรุงเทพ ฯ ทุกฉบับ พึง สังเกตได้ ว่า พรอพีเท่ยริง อัน มีลักษณะอย่างเดียวกับตลาด น่าคุก จะเกิดได้ แต่ในเวลาที่เกิดความต้อง

การมาก แต่มีทางที่จะสมประสงค์ได้น้อยคือ ดีมานด์ (Demand) มากกว่า ซัพพลาย (Supply) นับเป็น เวลาผิดปรกติ ถ้าเป็น เวลาปรกติ คือ ซัพพลาย พอทัน กับ ดีมานด์ ใครต้อง การ ซื้อ อะไรก็มีผู้ ทำขายจนเพียงพอแล้ว พรอพีเทียริงหรือตลาดน่าคุกก็เกิดไม่ได้อยู่เอง.

พรอพีเทียริง ซึ่ง เป็นการ บีบคั้น เอากำไรเหลือเกินนั้น ถ้าเป็นไปในทางอยุติธรรมและผิดจรรยา เป็นปฏิปักษ์แก่สมาคมแห่งมนุษย์ก็เป็นความผิด ควรแท้ที่จะมีการลงโทษเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างสำหรับประโยชน์แห่งสมาคมของมนุษย์นั้นเอง แต่เมื่อเกี่ยวข้องด้วยการหากำไร ก็เป็นการสมควรที่จะต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน ไม่ตัดสินง่ายนัก เพราะการหากำไรนี้เป็นยาขนานวิเศษ สำหรับช่วยให้สมาคม แห่ง มนุษย์ มีความเจริญ การเกี่ยวข้าวด้วยมือที่ละรวงตามวิธีของชาวบ้านนอก ได้ ย่อมเสียเวลามากทำให้ราคาข้าวแพง ชาวนาของเราคิดทำเกี่ยวเกี่ยวได้ทีละกำมือ การเกี่ยวข้าวเร็วเข้า ก็ชื่อว่าชาวนาได้กำไรในการเกี่ยวข้าวแล้ว ถ้าที่ไหนใช้เครื่องจักร์เกี่ยวข้าวได้ สำเร็จดี ทำงานได้มากขึ้นในแรงและทุนเท่ากัน ที่นั้นก็ยังจะมีกำไรงามในการเกี่ยวข้าวยิ่งขึ้นอีก โรงสีไฟตั้งขึ้นมากมายในกรุงเทพ ฯ ก็เพราะสีข้าวได้เร็ว และดีกว่าสีด้วยเครื่องมือโบราณมิใช่หรือ? ที่เห็นได้ชัดกว่านี้ก็คือโรงสีเล็กใช้เครื่องยนตร์ ซึ่งตั้งขึ้นระกะไปตามแม่น้ำลำคลองใหญ่ ๆ ที่เป็นอู่ข้าว โรงสียนตร์เหล่านี้เพียงแต่รับจ้างสีข้าว หาได้สีข้าวส่งไปขายอย่างโรงสีไฟใหญ่ๆไม่ ผู้ที่เอาข้าวมาจ้างสีก็คือชาวนา ซึ่งเลิกใช้เครื่องสีด้วยมือนั่นเอง ทำไมชาวนาจึงเลิกสีด้วยมือของตนเองและหันมาจ้างโรงสียนตร์ จนโรงสีเหล่านี้มีกำไรงามตั้งกันขึ้นใหม่ ๆ มากหลาย? ก็เพราะชาวนาคิดแล้วว่าเอาข้าวมาจ้างโรงสี ๆ ให้ เสียค่าจ้างเกวียนละ ๖ บาท มีกำไรมากกว่าที่จะเสียเวลาสีอุ้ยอ้ายด้วยมือของตนเอง ดังนี้ความเจริญในทางเกี่ยวข้าวสีข้าวได้เกิดขึ้น เพราะการหากำไรเป็นต้นเหตุให้คนออกความคิดทำการให้ดีขึ้น หรือมากขึ้นด้วยเปลืองค่าทำน้อยลงไม่ใช่หรือ?

ตามคำราท่านว่าไว้ว่า คนย่อมได้ค่าแห่งงานที่ตนทำ งานนั้นกินตลอดทั้งงานมือและงานหัวคิด ดังนี้ใครสามารถในทางใดก็ทำงานในทางนั้นและได้ค่าแห่งงานของตนเป็นอาชีพ การ

ก็เรียบร้อยเป็นปรกติอยู่ คราวนั้นมีคนฉลาดมาออกความคิดว่า งานอย่างนั้นเท่าที่ทำอยู่นั้น อาจทำได้เช่นนั้นและให้ได้จำนวนมากขึ้นในเวลาน้อยลง คือทำได้เร็วเข้า ดังนี้ถ้าว่าถึงคนงานเขาคงไม่ต้องการพึ่ง และไม่ต้องการเปลี่ยน ต้องการแต่จะทำวิธีเดิม เพราะถ้าเปลี่ยนเข้าเขาก็จะต้องเรียนวิธีใหม่ ซึ่งจะยากง่ายอย่างไรก็ไม่รู้ แต่ค่าจ้างของเขาก็คงได้ตามแรงที่ทำนั้นเอง ว่าถึงผู้ซื้อ ถ้าของที่ทำนั้นทำได้ถูกเข้า ราคาขายลดลง ตัวจะซื้อได้ย่อมเยา ก็คงยินดีอยากให้ได้เปลี่ยนวิธี แต่ตัวหามีอำนาจที่จะบันดาลให้กิจการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ สินค้าของเราโดยมากเช่นหม้อ, โอ่ง, ไห, แต่ก่อนเคยทำกันมาอย่างไรเดี๋ยวนี้ก็ยังทำสืบต่อกันไปอย่างนั้น เป็นเพราะเหตุดังกล่าวนั้นโดยมาก ผู้ที่อาจบันดาลให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้นั้นคือ ผู้ออกความคิดแก้ไข จะเป็นผู้ค้นคิดสร้างเครื่องมือขึ้นใหม่ หรือจะเป็นผู้มีทุนอุดหนุนผู้ค้นคิดก็ไม่แปลกอะไรกัน เมื่อเขาคิดเห็นแน่แล้วว่าการเปลี่ยนของเขาสำเร็จ และจะทำให้เปลืองน้อยลงเป็นอันได้กำไรมากขึ้น เขาก็ยอมลงทุนและจัดการเพื่อหากำไรของเขาทีเดียว คนงานใดอิดเอื้อนเขาก็ขึ้นค่าจ้างให้สำหรับให้เปลี่ยนทำอย่างใหม่หรือหาคนอื่นมาทำใหม่ ถ้าความคิดของเขาผิด เขาก็ขาดทุนและเสียหายไป ถ้าความคิดของเขาถูก เขาก็ได้กำไรทีเดียว เมื่อเขาได้กำไร คนงานที่เขาจ้างและลูกค้าที่ซื้อสินค้าของเขา ก็ย่อมเป็นผู้มีส่วนได้ทั้งนั้น ดังนี้การหากำไรจึงเป็นบำจัยให้ออกความคิด และเป็นหัวแรงที่ชนะความถืออย่างเก่า ๆ และรังเกียจความเปลี่ยนแปลงอย่างใหม่ ๆ การหากำไรนจึงเป็นเครื่องมือให้สมาคมแห่งมนุษย์มีความเจริญ ถ้าไม่มีการหากำไรก็ไม่มีการก้าวหน้า บรรพบุรุษเคยทำมาอย่างไรก็จะคงทำต่อไปอย่างนั้น จะเอาความเจริญมาแต่ไหน ? ความจริงนี้ไม่ปรากฏแต่ตามตำราเท่านั้น ปรากฏในความเป็นไปทั่วโลกด้วย. กสิกรรม พัดถกรรม และพาณิชย์ ที่ไหนปรากฏว่าเจริญได้กำไรงาม ที่นั้นย่อมได้มีการเปลี่ยนแปลงใช้เครื่องมือใหม่ใช้วิธีการอย่างใหม่ ที่ไหนขาดการก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลง ที่นั้นไม่มีเจริญเลย ถ้าโชคยังอุดหนุนอยู่ก็พอทรงอยู่ได้ ดังนี้ความเป็นจริงก็ตรงตามตำรา.

การหากำไรโดยหลักที่กล่าวแล้วนั้น จะเอาอะไรเป็นเกณฑ์สำหรับวัดว่าแค่ไหนควรแค่ไหนเกินควร ความคิดที่ออกวิธีดี ความสามารถจัดการให้สำเร็จดี ความเสี่ยงในการลงทุนดี ส่วนได้ที่เฉลี่ยไปในพวกคนงาน หรือผู้ซื้อทั่วไปดี จะชั่งจะตวงหรือจะวัดได้อย่างไร ? เมื่อไม่มีพิกัดที่จะให้ทราบได้แน่ ผลที่ได้จากการหากำไรนั้นในจึงจะเรียกว่าพอดีหรือเกินพอดี ชอบด้วยเหตุผลหรือมิชอบ ควรหรือไม่ควร ยุติธรรมหรืออยุติธรรมได้เล่า ? ถ้าอำมาตย์ผู้ฉลาดช่วยประเทศของเขาให้พ้นจากการสงคราม ด้วยถ้อยคำหลักแหลม แม้คำเดียว ประโยชน์ที่ได้แก่บ้านเมือง ถ้าจะนับเป็นเงินก็นับไม่ถ้วน แต่อำมาตย์ผู้นั้นมีสิทธิที่จะขอแบ่งประโยชน์นั้นได้หรือ ? ฉันใดก็ดี ความคิดใหม่ ๆ ในการอาชีพก็ฉันนั้น ความคิดที่เลื่องมากมายต่างว่าคิดสำเร็จแล้ว บางทีก็ขายไม่ได้ แต่ความคิดที่พลุ่งขึ้นมาเองชั่วขณะเดียวโดยไม่ได้ตั้งใจ บางทีจะทำให้ได้กำไรตั้งหมื่นตั้งแสน ดังนี้การหากำไรตามที่ธรรมชาติตบแต่งไว้ออกจะไม่เป็นยุติธรรมเลย จะเอาให้คงเส้นคงวาก็ไม่ได้ ถ้าต่างว่าจะขีดให้คงเส้นคงวาได้ คือกำหนดว่า แรงเท่านั้น ทุนเท่านั้น ต้องได้กำไรเท่านั้น ผลจะยิ่งร้ายใหญ่ เพราะจะไม่ต้องคิดถึงการทำให้ดี สินค้าที่ทำจะเลวลง และถ้าหากกำไรนั้นได้แน่นอน จนเป็นอัตราประจำอย่างเงินเดือน แม้แต่จำนวนสินค้าที่ทำก็จะลดลงด้วย อนึ่งกำไรเล็กน้อยที่พอสำหรับร้านใหญ่ ๆ ในกรุงเพราะขายได้มาก หาพอสำหรับร้านย่อยตามบ้านนอกที่ขายแต่จำนวนน้อย ๆ ไม่ เหตุฉะนั้นการจำกัดกำไรไม่มีทางจะทำได้ และการที่จะวางพิกัดว่ากำไรเท่าไรควร เท่าไรเกินควร อย่างไรชอบด้วยเหตุผล อย่างไรมิชอบด้วยเหตุผล ก็ไม่สำเร็จเหมือนกัน.

การหากำไรที่ต้องรังเกียจนี้แต่ที่ปรากฏว่าเป็นการทำความเสียหายให้แก่ประชุมชน นับว่าผิดในทางเป็นปฏิปักษ์ต่อสมาคมแห่งมนุษย์ เช่นลงทุนกักสินค้าไว้หมดหรือเกือบหมดเพื่อบีบคั้นขายเอาตามชอบใจ หรือเอกประการหนึ่งผิดทางจรรยาคือบีบคั้นเอากำไรจากผู้จนแค้นหรือผู้โง่เขลา เหล่านี้แหละเรียกว่าพรอพีเทียริง ควรมีโทษตามกฎหมาย นอกจากนั้นต้องนับว่าการหากำไรเป็นคุณ เพราะเป็นปัจจัยให้เกิดความเจริญ ศาสนาก็ดี ญาติ

สัมพันธ์ก็ดี ความเกรงอาชญาก็ดี ไม่เป็นยาบ้วนสำหรับให้ทำงานได้ดีเท่าการได้กำไร บ้านเมืองใดมีคนฉลาดหากำไรได้มาก บ้านเมืองนั้นก็ย่อมเจริญมาก เมืองไทเราก็มีคนฉลาดหากำไรเป็นจำนวนไม่น้อย ถ้าคนเหล่านั้นเป็นไททั้งหมด ไม่ใช่ชาวต่างประเทศเสียโดยมากแล้ว จะวิเศษหาน้อยไม่ ในระหว่างมหาสงคราม คราวนี้ เกิดมีกฎหมายบังคับให้แบ่งกำไรเป็นพลีแก่รัฐบาลด้วย เพราะในเวลาผิดปรกติด้วยเหตุมหาสงครามเป็นโอกาสที่พ่อค้าหากำไรได้มาก และรัฐบาลก็กำลังต้องการใช้เงินมากเพื่อการทำสงครามอยู่ด้วย แต่พอย่างเข้าเวลาปรกติ ก็มีการคัดค้านว่ากฎหมายนี้ไม่อุดหนุนชักชวนพาณิชย์ ซึ่งเป็นความจริง เพราะเป็นยาเบื่อมากกว่าเป็นยาจำเริญอาหาร.

ศรีเทพ.

รู้เล็กรู้น้อย

ของ

นายร้อยตรี ชวน ณรงคะชวนะ

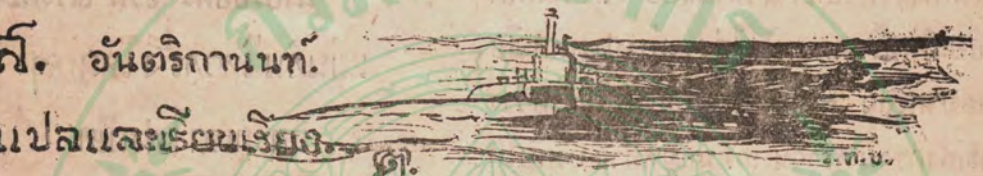
แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ ๆ และภูเขาไฟระเบิด

พ.ศ. ๖๒๒ ในประเทศอิตาเลียภูเขาไฟวิซูเวียสระเบิดเถ้าและก้อนหินพ่วมจังหวัดปอมปีไอ, เฮร์คูลาเนอุม และสตาบิเอ บ้านเมืองพังทำลายหมด ด้วยเหตุในครั้งนี้ทำให้นายไพลนี (คนพี่) จินตกระวีละตินผู้มีนามอุโฆษ ถึงแก่กรรมที่จังหวัดเฮร์คูลาเนอุม.

การระเบิดอันน่าหวาดเสียวของภูเขาไฟวิซูเวียสได้ปรากฏในสัตวรรษที่ ๑๑, ๑๒ และ ๑๗, แห่งพระพุทธศาสนายุกาลในปี ๒๑๗๔ ได้มีการระเบิดอันน่าสยดสยองอีกครั้ง ๑ ซึ่งต่อจากเวลาสงบอันช้านานนั้น ในสัตวรรษที่ ๒๔ ได้สำแดงการระเบิดอีกหลายครั้ง, ในสัตวรรษที่ ๒๕ การระเบิดซึ่งเป็นครั้งสำคัญที่สุดปรากฏในปี ๒๔๑๕ ต่อมาได้ระเบิดอย่างร้ายกาจขึ้นอีกในปี ๒๔๒๘ ทำให้พลเมืองตายหลายร้อยคน และในโอกาสอันหฤทัยนั้นได้เกิดผู้ร้ายตีชิงวิ่งราวกันอย่างใหญ่โต.

ล่องน่าตายของ

ส. อันตริกานนท์.
แปลและเรียบเรียง.

—บรรยายโดยนักบินอังกฤษคน ๑ ซึ่งไม่ประกาศนาม—

"เป็นครั้งที่น่าหวาดเสียวที่สุดของข้าพเจ้า" นี่คือถ้อยคำของผู้เขียนเรื่องนี้ ซึ่งเคยมีนามโด่งดังอยู่ในคณะนักบินหลวง ว่าเป็นผู้องอาจกล้าหาญ ทำการฝ่าอันตรายมาแล้วหลายคราวทางแนวรบด้านตะวันตก "ที่ข้าพเจ้าได้ประสพโอกาสทำลายกล้อง เปอริสโคป แห่งเรือดำน้ำเยอร์มันเสียได้ ในระหว่างเวลาที่นำเครื่องบินออกผึกหัดทดลองจากสนามบินหลวงไปยังช่องทเลบริสตัน ข้าพเจ้าจึงได้เขียนผจญภัยคราวนั้นลงไว้ในที่นี้ โดยถูกถ้วนตามที่เป็นมาแล้วทุกประการ"

ปัณณะนั้นเป็นเวลาประมาณเที่ยงวัน เมื่อข้าพเจ้าไปยังสำนักงานของเย็นเนส์ เพื่อจะไต่ถามดูให้ทราบว่า เขาจะไปบนเครื่องบินกับข้าพเจ้าตามที่เราได้นัดแนะตกลงกันไว้แล้วนั้นหรือไม่ ได้เห็นเย็นเนส์แสดงความยินยอมตกลงสมตามความคาดหมาย เราพากันไปยังสนามบิน และข้าพเจ้าได้มีคำสั่งให้นำเครื่องบินออกมาทีเดียว เพราะได้ตั้งใจไว้ว่าจะรีบร้อนใช้เครื่องในขณะนั้นเอง.

ความมุ่งหมายนั้นคือ จะร่อนออกจากสนามบินไปยังฝั่งทเลทิศใต้ จนกว่าจะถึงช่อง

* * * *

แคบบริสตัน ซึ่งต้องผ่านตำบล คาดิฟฟ์ แล้วจะวกเรื่อยไปตามชายทเลของแว่นแคว้นเวลส์ ผ่านตำบล บารี่ และ บริคเกนด์ จนบรรดุ สะวันซี่ แล้วเลี้ยว กลับ บ้าน ผ่าน ตำบล ไมน์เฮด กับ เวสตัน ซูเปอ _แมร์.

การร่อนเครื่องบินไป มาเหนือ พื้น ทเล นั้น นับว่าเปนความพออกพอใจของข้าพเจ้า อย่างเอก เพราะได้ มีโอกาสชมภาพต่าง ๆอันวิจิตร์งดงามยิ่งกว่าที่ เคย พบ เคย เห็น อยู่แล้ว ตามปรกติ _ดังเช่นภาพของ ลำเรือ ชนิด ต่าง ๆ ทั้งใหญ่น้อย, ภูมิฐานของท่าเรือ, จังหวัดทั้งหลายตามชายฝั่งทเล และอไรต่ออไรอีกอเนกประการ ซึ่งอาจแลดงมาเห็นได้ตลอดจากเบื้องบน แสงประกายของน้ำทเลอันเต้นระยับเปนสีน้ำเงินปนเขียว หนาบ้าง บางบ้างต่างที่กันนั้น ผิดแปลกกับสีประกายซึ่งดาดอยู่เหนือพื้นพิภพตามธรรมชาติมาก แท้จริงภาพเหล่านั้นเอง ถ้าผู้ใดใฝ่ใจชมอยู่ทุกเมื่อแล้ว ย่อมจะรู้สึกเปนที่เพลิดเพลินเจริญตา เจริญใจเกือบไม่มีที่สิ้นสุดเลยเลย.

เมื่อพบหน้ากับ คน ประจำ เครื่อง บิน แล้ว ข้าพเจ้าจึงซักถามถึงความเปน อยู่ ของ เครื่องยนตร์ ได้รับคำตอบโดยมั่นคงว่า เครื่องกลไกทุกอย่างเรียบร้อยเปนปรกติ หม้อน้ำมันก็เต็มแล้ว ทุก ๆ สิ่งได้ตระเตรียมไว้ โดยพร้อมมูลแล้ว ข้าพเจ้าจึงสั่งให้ นำออกมาจากโรงที่เก็บ เปิดเครื่องยนตร์และหมุนใบพัด.

ในขณะนั้น เย็นเนส์ ก็มา อยู่ด้วยกันที่นั่นพร้อม ข้าพเจ้าดึงแผนที่ออกจากกระเป๋า ชี้แจงให้เย็นเนส์ฟังว่าเรามีความมุ่งหมายจะไปทางไหนบ้าง ตลอด จน ชี้ให้ สังเกตดูสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งเราจะต้องร่อนผ่าน ฯ ล ฯ.

"ตรวจตราดูเรียบร้อยทุกอย่างแล้วหรือไฟล์ท์?" ข้าพเจ้าถาม.

"ขอรับ เรียบร้อยตลอด"

"ดีแล้ว! ซันซี - เย็นเนส์" พลาง ข้าพ เจ้าเอง ก็ บ่าย บิน ขึ้นไป ที่ หลัง ปล่อย สตาร์ท ทันใดนั้นเครื่องบินของเราก็ร่อนถลาขึ้นจากพื้น.

ในขีดของความสูงเพียง ๗๐๐ ฟีต คือขีดที่เราถีบขึ้นไปถึงและร่อน อยู่ ตรง ระดับนี้ในเวลาไม่ช้านัก ก้อนเมฆน้อยใหญ่ดูเหมือนจะอยู่สูงยิ่งขึ้นไปอีก ประมาณไม่ เกินกว่า ๒๐๐ ฟีต ในระยะเพียงเท่าที่เครื่องของเรากำลังร่อนอยู่นี้ นักบิน ทั้งหลาย ย่อม ทราบ ประจักษ์ว่า

อยู่ห่างจากพื้นดินอย่างเหมาะที่สุด สำหรับชมภาพต่าง ๆ ที่ประดิษฐานอยู่เบื้องล่าง.

กระแสลมออกจะพัดแรงเกินควรไปสักเล็กน้อย รู้สึกว่าลมบนน่าจะแรงมากที่เดียว แต่นิสัยข้าพเจ้ามักชอบผจญกับลมแรงอยู่เสมอ เพราะบางทีอาจทำให้เราถึง กับ เกิด อาการใจหายใจคว่ำเล่นบ้างเป็นบางครั้งบางคราว ก็ได้ แทนที่จะต้องนั่งหลังซื่ออยู่นิ่ง ๆ และปล่อยมือกับเท้าให้เคลื่อนไหวไปได้ตามปรารถนา ข้าพเจ้า กลับ กระ ทำ อาการ กัม ศีศะ หรือ เหลียวซโงกแลดูความภูมิฐาน ของ บ้าน เมือง อย่างสำราญใจ ใน วาระ ที่เครื่อง บินได้แล่นฝ่าอากาศไปโดย รวด เร็ว _เร็ว ประดุจม้า เทียมรถที่ออกวิ่งโดยเต็มฝีเท้า ในเมื่อผู้ขับชักให้บ่ายหน้ามาสู่บ้านเดิม.

ไม่ช้าเท่าใดนัก เราก็ร่อนผ่านชายฝั่งทเล มุ่งตรงออกเหนือช่องแคบ กระแสน้ำในขณะนั้นไหลเอื่อยเต็มที่ มองเห็นหาดทรายและชายฝั่งซึ่งเป็นโคลนตมได้ถนัดที่ตรงที่ปากน้ำ สักครู่ ๑ จึงแลเห็นแสงดวง อาทิตย์ ส่อง ลอด ทลุออกจากหว่างก้อนเมฆ พวยพุ่งไปเป็นประกายรัศมีแลมีแสง ยิบ ๆ ยับ ๆ อยู่กับ พื้น น้ำบางส่วน เปรียบประดุจกิริยาของแถบเครื่องอิศริยาภรณ์สีน้ำ เงิน ซึ่งข่มส่ดำให้หดกลับสาบสูญไป แลเห็นพวกเรือหาปลาแล่นวนเวียนไปมาบ้าง ๒_๓ ลำล้วนเป็นชนิดเรือใบ มีเรือยอร์ชท์ ขนาดย่อม จอดอยู่เกลื่อนกลาดกระทำอาการปาน ประหนึ่ง จะ ประดับ ตาด ให้ช่องแคบ บริสุทธิ์ ถึงแล้วซึ่งความเป็นสง่า งดงาม ณที่นั้นเรายังอาจแลไปเห็นยอดภูเขาขาวไปด้วยหิมะ แห่งแว่นแคว้นเวลส์ ตั้งอยู่ไกลลิบ ๆ ซึ่งล้อมรอบ ด้วย เขา อื่น ๆ ทั้ง น้อยใหญ่ และประดับประดาด้วยพรรณไม้สีเขียวชอุ่มเป็นบริวาร.

เวลานั้นเราล่วงเลยเข้ามาเหนืออาณาเขตจังหวัดคาดิฟฟ์แล้ว ที่จริงเกือบนับว่าไม่น่าชมเลย เพราะมองไม่ใคร่เห็นอะไรได้ถนัด โดยที่ใน ย่านวิถีอัดเสี่ย เกือบแน่นไป ด้วย ควันไฟและฝุ่นละออง โดย เหตุประเพณี บ้าน ของจังหวัดนี้ ออกจะนับว่าเยี่ยมอยู่มากในเรื่องปล่องไฟที่สร้างกันสูงๆ ที่น่าชมกว่านี้อีกหน่อยก็คือ จังหวัดบารี แต่มีอาณาเขตด้อยกว่าเมืองอื่นๆ จากนั้นเราบ่ายหน้าออกจากชายฝั่งร่อนขนานกันเรื่อยไปกับแนวน้ำทเล รักษาระยะให้ถอยห่างจาก ฝั่งทเล ออกมา ประมาณ ๑ ไมล์ ตลอดทางที่ร่อนผ่าน แลเห็นทิวภูเขา

ตั้งติดต่อกันอยู่เป็นระยะ สีเขียวชอุ่มไปด้วยพรรณพฤกษาชาติที่ปกคลุม เห็นจำพวกนกทเลบินถลาออกจากรวงรังโบกโบยค้นหาภักษาหารอยู่ในระดับเรี่ย ๆ กับพื้นน้ำ ภาพที่น่าชมยิ่งขึ้นไปกว่านั้นก็คือผาชันชายทเล ซึ่งถูกคลื่นเซาะซัดเบื้องล่างให้กร่อนและลึกหรอเข้าไปจนเป็นประตูจ กำแพงหิน ตั้งล้อมเกาะอังกฤษติดต่อกันอยู่เป็นแถวแนว.

ตาบลสะวันซีตั้งเด่นเห็นประจักษ์อยู่เบื้องน่า แต่ยังคงอยู่ในระยะไกลมาก ที่เราสังเกตได้ชัดก็เพราะแลเห็นควันไฟดำดำ ๆ กำลังปล่อยโขมงออกจากปล่องสูงของโรงงานใหญ่ ๆ ซึ่งมีอยู่อเนกนั้นเอง เห็นเรือบรรทุกถ่านหินขนาดย่อมหลายลำ แล่นเข้าออกเหนือพื้นน้ำอันกำลังราบประดุจน่ากลอง สับสนกันอยู่ที่ตรงตำแหน่งท่าเรือ แม้ออกมาจนถึงทเลลึกแล้ว ใช่ว่าจะมีผีจักร์แล่นเร็วขึ้นหรือควันไฟจากปล่องจะขึ้นน้อยกว่าเดิมก็หามิได้ ความคิดของข้าพเจ้านึกอยากจะออกไปสูดลมอากาศที่บริสุทธิ์ และอยากจะได้รับความบรรเทองใจในแสงสว่างที่ค่อนข้างแจ่มแจ้งกว่านี้อยู่บ้าง ดังนั้นจึงบ่ายหัวเครื่องบินแล่นตัดออกเหนือทเลกว้าง เสริมความมุ่งหมายแต่แรกขึ้นอีกอย่าง ๑ ว่า จะเลยลงหยุดพักเสียที่ตาบล ไมเฮด ณเกาะซอมเมอร์เซทเสียสักครู่ ๑ ด้วย.

เย็นเนส์เหลียวหน้าไปโดยรอบ และหันมาทำปากหงับ ๆ กับข้าพเจ้า แต่ในขณะนั้นแม้จะเป็นหูเทวดาก็เหลือที่จะได้ยินกันได้ถนัดดังนั้นด้วย ความประสงค์อันนี้เอง ข้าพเจ้าจึงบีดสะวิทช์ให้เครื่องยนตร์หยุดนิ่งเสียชั่วครู่ ๑.

"เรือพิฆาฏ ๒ ลำแล่นไปข้างน่าโน่น" เขาว่า "เจ้าควันไฟคงทำความรำคาญให้เราอีกละซี? ทั้งต่อนี้ไปก็ไม่เห็นมีอะไรที่น่าดูเลย"

"ก็จริงอยู่" ข้าพเจ้าตอบ "แต่ภาพของสะวันซีทำเอากันเอือมเหลือทน กันจึงเลี่ยงตัดพุ่งออกมาทางนี้ ถึงจะมีควันรบกวนบ้าง ก็เห็นท่าจะพอทนกระมัง?"

"ตามใจแก หรือเราจะลองขับเรือพิฆาฏดูสักครู่ ๑? ดูท่าทางมันก็ออกจะทำให้ออกรสอยู่บ้างนา"

ข้าพเจ้าพยักหน้าสแดงความเห็นพ้องด้วย เพราะถ้าจะว่ากันตามปรกติ ความเห็นของเย็นเนส์ออกจะมีส่วนสำหรับคอยแนะนำให้ความคิดของข้าพเจ้าคอยเอนเอียงเห็นคล้อยตามไป

ด้วยเสมอ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเบิดสะวิทช์เครื่องยนตร์ใช้จักร์ลับไป เบนหัวแล่นไล่เรือพิฆาฏที่ล่วงน่าไปก่อนแล้วพอเห็นลำถนัด.

เรือพิฆาฏนั้นมีจำนวนอยู่ ๒ ลำดังได้กล่าวแล้วแต่แรก และเครื่องบินของเราแล่นไล่ตามไปในเวลาไม่ช้านานเพียงไรนัก ก็ร่อนลอยลำอยู่เหนือดาดฟ้าอันยืดยาวของเรือรบ ครั้นแล้วเราจึงเริ่มสแดงความสามารถแห่งการขับเครื่องบินโลดโผนเพื่อโชว์ให้เพื่อนกลาสีและทหารเรือของเราชม มีการขับเครื่องบินวนไปมาเปนรูปบิดหล่ารอบ ๆ ดาดฟ้าเรือรบทั้ง ๒ ลำนั้น ต่อจากประมาณ ๑๕ นาที เราก็แล่นล่วงเลยขึ้นน่า เพราะระยะความเร็วของเครื่องบินมีย่งกว่าเรือพิฆาฏมาก จนถึงกับต้องลดความเร็วลงเพียงให้แล่นขึ้นน่าอยู่เช่นนั้นเรื่อยๆไป มีครั้ง ๑ หรือ ๒ ครั้งที่เราได้บังคับเครื่องบินให้แล่นโฉบลงพื้นน้ำ ตัดน่าเรือรบโดยสวัสดิภาพ ทั้งนี้เปนเหตุให้พวกทหารเรือพากันคบมือโห่ร้องให้เกียรติยศแก่เราด้วยความยินดีปรีเริง.

พอประมาณเสร็จการขับเครื่องบินโลดโผนเปนครั้งสุดท้ายนั้นเอง ข้าพเจ้าได้บังคับเครื่องให้พุ่งลอยขึ้นสูงจากพื้นน้ำราว ๖๐๐๐ ฟีต อีกคราว ๑ และในครั้งนี้สังเกตเห็นฟองน้ำแตกเปนแนวขาวยาวแล่นเร็วรี่ติดตามเรือพิฆาฏทั้ง ๒ ลำมาข้างหลัง เย็นเนส์ก็ได้สังเกตเห็นเช่นเดียวกัน ทั้งเขายังได้ชี้มือให้ข้าพเจ้าดูอีกด้วย ไม่มีปัญหาอันใดแล้ว สิ่งที่เราแลเห็นนั้นต้องเปนตอร์ปีโดโดยแน่นอน ทันใดความรู้สึกของข้าพเจ้าก็ตื่นตัวขึ้นจนถึงขีดที่สุด ในการที่จะได้ประจันหน้ากับเครื่องสังหารของศัตรู,แต่ในทันทีนั้นเองความรู้สึกดังว่านั้นก็กลับเหี่ยวหู่ลดลงในเมื่อระลึกได้ว่า ข้าพเจ้ามิได้นำปืนประจำเครื่องหรือลูกระเบิดตดมาด้วยเลยแม้แต่อย่างเดียว อย่างไรก็ดี ถ้าโอกาสยังพอจะอำนวยให้บ้างแล้ว ก็ยังมั่นใจอยู่ว่าได้นำปืนพกติดตัวมาด้วยกระบอก ๑ เปนปืนชนิดเมาเซอร์อย่างหนัก.

เรือพิฆาฏทั้ง ๒ ลำก็ได้แลเห็นวิถีของตอร์ปีโดนั้นแต่ไกลเช่นเดียวกัน จึงเคลื่อนลำเรือออกพ้นทางแนวฟองน้ำขาวได้ทัน และตั้งหัวเรือตรงมาทางต้นทางของตอร์ปีโด ดงมือบรรจุปืนโดยพร้อมสรรพทันที.

ข้าพเจ้าเอง นับว่าเคยมีฝีมือแม่นยำในการยิงปืนพกอยู่มาก ทั้งได้เคยฝึกฝนการยิงมาแล้วอย่างชำนิชำนาญด้วย.

เพียงแต่ปลายกล้องเปอริสโคปของเรือดำน้ำเท่านั้นที่อาจแลเห็นได้เหนือพื้นทเล และในกาละที่สังเกตเห็นนั้นเอง ความคิดอย่างแปลกประหลาดอย่าง ๑ จึงอุบัติเปนรูปโครงขึ้นภายในจิตตเจตสิกของข้าพเจ้า.

"กันจะพยายามยิงกล้องของมันเสีย แม้ในการพยายามนั้นจะถึงกับต้องเสียชีวิตก็ตามที!" ข้าพเจ้าร้องบอกเย็นเนส์ซึ่งนั่งชะโงกศีร์ษะเข้ามาจนเกือบจดกัน คำตอบของเขาเปนไปโดยการพินิจอย่างแก่กล้า แต่มิใช่คัดค้านหรือห้ามปราม.

เรือดำน้ำของข้าศึกยังอยู่ห่างจากเราประมาณ ๘๐๐ หลา และเราได้มุ่งหมายบ่ายหน้าแล่นไล่ตามอย่างเต็มฝีเท้า ส่วนปืนในเรือพิฆาฏทั้ง ๒ ลำได้ลงมือยิงเสียงสนั่นไปทั่วทั้งพื้นทเลอันราบรื่นนั้นแล้ว ยิงซ้อน ๆ กันออกไป ๔ นัด! ผิดหมด!

"นี่เราจะทันประจันหน้ากับมันก่อนหรือไม่หนอ?" ข้าพเจ้ารำพึงด้วยความวิตก เพราะรู้สึกกระหายต่อความชัยชำนะในคราวครั้งนี้เปนที่ยิ่ง เกรงอยู่ก็แต่ว่าปืนแห่งเรือพิฆาฏจะปราบมันเสียพินาศอับปางลงก่อนหน้าที่ข้าพเจ้าจะมีโอกาสยื่นมือเข้าส่วนเกี่ยวข้องด้วยเท่านั้น.

กระแสน้ำแตกด้วยอำนาจของตอร์ปีโดแล่นปราดออกจากเรือข้าศึกอีกลูก ๑! "ตาย, คุณพระช่วย! เสร็จแน่!" ข้าพเจ้าร้องดังแต่ผเอิญคลาดที่หมายไปได้ _คลาดกันเพียงชั่วเส้นผมเดียวแท้ ๆ อีกครั้ง ๑ ปืนทางเรือรบของเราได้ยิงตระหน่ำออกมาผิดหมดตามเคย! ด้วยว่าลำกล้องเปอริสโคปในระยะ ๘๐๐ ฟีตและอยู่สูงจากพื้นน้ำไม่เกินกว่า ๒ ฟีตนั้น มิใช่เปนศูนย์เบ้าที่อาจยิงให้ถูกได้โดยง่ายดายนัก.

บัดนี้เล่า เครื่องบินของเราคงร่อนอยู่เหนือเรือดำน้ำของข้าศึกแล้ว ข้าพเจ้าถือปืนแน่น บังคับเครื่องบินให้ร่อนถลาต่ำลง กันเครื่องหมายที่จะเล็งยิงไว้ทางเบื้องขวาของลำเครื่อง เพื่อประโยชน์ที่จะใช้มือขวายิงได้สดวก และในไม่ช้าระยะเครื่องบินก็ร่อนรี่อยู่สูงจากปากกล้องเปอริสโคปแต่เพียงประมาณ ๒๐ ฟีตเท่านั้น.

เรือพิฆาฏทั้ง ๒ ลำแลมาเห็นการกระทำของเราแล้ว และคงจะคิดสันนิษฐานถึงความมุ่งหมายได้ดี ดังนั้นจึงได้เลิกยิงเสียในขณะนั้นเอง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าวิถีประสาทในตนตึง

เครียดไป ด้วย ความ ปลื้ม ปีติ ต่อ การประสพ โอกาส ที่ จะนำชีวิตน ส่นองคุณชาติและประ เทศบ้านเกิดเมืองมารดรโดยปราศจาก เครื่อง กีดขวาง ข้าพเจ้าเล็งอย่างแน่ใจแล้ว จึง เหนี่ยวไกยิง.

บั้ง! บั้ง! บั้ง! เคราะห์ร้าย ผิดทุก นัด! พร้อม ด้วย ถ้อย คำ สบถสาบาด อย่าง โกรธแค้น ข้าพเจ้าจึงบังคับเครื่องบินให้เล่น ลอยขึ้นสูงกว่าระดับเดิมอีก ทันใดนั้นตอร์ปี โดจากเรือดำน้ำข้าศึกก็พุ่ง ปราด น้ำแตก เป็น ฟองขาวออกไปอีกลูก ๑ ถูกแคมเรือพิฆาฏ ในท่าที่แล่นเฉียดและเกิดการระเบิดขึ้น เป็น เหตุให้เรือดำนั้นสั่นสะเทือนอย่างน่าสพึงกลัว.

ปืนจากเรือพิฆาฏได้ ดังกังวานออกมาอีก หลายนัด แท้จริง คน ประจำ ปืน ก็มีความ ชำนาญและแม่นยำมิใช่น้อยเลย เพราะปรากฏ ว่า แม้จะผิดที่หมายคือกล้องเปอริสโคปนั้น ทุกทีก็จริง แต่ก็เฉียด ๆ ไปอย่างใกล้ที่สุด ทุกครั้ง.

เครื่อง บิน ของ ข้าพเจ้า ถีบขึ้นสูงถึงระยะ ๑๐๐๐ ฟีต แล้ว รักษาระยะให้ขนานกับ ลำ เรือข้าศึกแต่ไกล พลางบังคับเครื่องให้ร่อน ถลาลงมาอีกครั้ง ๑ ในขณะ เครื่อง บินยัง กำลังร่อนอยู่ในระยะสูงนั้น ข้าพเจ้าได้ส่งปืน พกให้เย็นเนส์บรรจุลูกให้ใหม่เรียบร้อย แล้ว.

ต่ำลงมา_เราบังคับเครื่องบินให้ต่ำลงมา ทุกที จนเมื่อจะผ่านกับเรือดำน้ำนับว่าห่างจาก กันเกือบได้ระยะเท่าเดิม.

ปืนในเรือพิฆาฏเริ่มต้นหยุดยิงอีก เพราะ เกรงว่ากระสุนที่ยิงนั้นอาจเป็นเหตุให้ อันตราย แก่เครื่องบินของเราได้ และพอร่อนอยู่เหนือ กล้องเปอริสโคปไม่กี่หลานัก ข้าพเจ้าก็ลง มือยิงทันที บั้ง! บั้ง! บั้ง! ซ้อน ๆ กันโดย เร็ว และยิงซ้ำ บั้ง! บั้ง!

"ฮุรา! แม่น จริง!" ข้าพเจ้าได้ ยิน เสียงเย็นเนส์ ร้องตะโกน ด้วย เสียง อัน ดังเต็ม ที่สุด ข้าพเจ้าเหลียวหน้าไปดู เห็นเขากำลัง ส่องกล้อง ดู ลงไป ข้างล่าง และโบกมือ อีก ข้าง ๑ ไปมาด้วยความยินดี.

"แกยิง แก้วปลาย ของมัน แตกกลิ้งไป หมดแล้ว เพื่อนเอ๋ย" เย็นเนส์ ร้องดังและเอน ตัวมาชิดกับข้าพเจ้า.

ส่วน ข้าพเจ้าเองเล่า ก็ แสดง ความยินดี ให้แก่ตนมิใช่น้อย เหมือนกัน เพราะอย่างไร ก็ตาม, บัดนี้ การณ์ได้ ปรากฏโดยเปิดเผย แล้วว่า ข้าพเจ้าได้ ทำลาย 'ดวงตา' แห่ง

ศัตรูตัวฉกาจร้ายประจำท้องทเลให้วินาศไป แล้วอีกไม่นานมันจำเปนจะต้องลอยลำขึ้นเหนือพื้นน้ำและเรือพิฆาฏของชาวเราทั้ง ๒ ลำ ซึ่งเฉียดกับความดมจมไปนั้นก็เปนอันรอดพ้นจากอันตราย.

การยิงแก้วปากกล้องเปอริสโคปในขณะที่อยู่บนเครื่องบินอันกำลังใช้จักร์แล่นอย่างเร็วนั้น มิใช่เปนกิจที่ใคร ๆ จะทำได้โดยง่ายดายเลย ทั้งนี้ข้าพเจ้าย่อมถือว่า เปนความเคราะห์ดีอย่างเกินความคาดหมายโดยแท้.

ข้าพเจ้าบังคับเครื่องให้ลอยห่างออกไปผ่านมาทางแคม เรือพิฆาฏด้านที่ถูกตอร์ปีโด สังเกตเห็นแคมนั้นแตกเปนรูใหญ่ พวกทหารเรือแทบครึ่งจำนวนต่างลำดะวนทำการอุดช่องไม่ให้น้ำเข้า เช่นเดียวกับการเยียวยารักษาบาดแผลที่ผิวหนัง เพื่อบ้องกันมิให้โลหิตออกมาก เมื่อขณะแล่นผ่านเรือพิฆาฏลำนั้น ข้าพเจ้าบีดสะวิทช์ให้เครื่องยนตร์หยุดนิ่ง ทันทีนั้นพวกกลาสีทหารเรือต่างก็ตบมือโห่ร้องด้วยความยินดี จนเครื่องบินของเราลอยห่างออกมาไกล ต่อจากนั้นเราร่อนวกเวียนอยู่รอบ ๆ ตำแหน่งของเรือดำน้ำ และพอตั้งท่าจะบ่ายเครื่องกลับ ก็พอดีแลลงมาเห็นบ้อมของตัวเรือค่อย ๆ โผล่ขึ้นมาเหนือระดับน้ำ แล้วภายหลังเงาดำแห่งดาดฟ้าอันยาวเพรียวก็ผุดตามขึ้นมาเปนลำดับ.

เกือบในชั่วกาละเดียวกันกับที่ลำเรือข้าศึกผุดขึ้นมาพ้นน้ำนั้นเอง เรือพิฆาฏทั้ง ๒ ลำก็เริ่มลงมือยิงอย่างรีบร้อนมาอีก กระสุนปืนนัดหนึ่งถูกบ้อมน้อยแห่งเรือดำน้ำแตกหัก ทำลายลงกระทำให้เรือดำน้ำลำนั้นดุ่นไปประดุจปลาดาบที่ปราศจากครีบ.

เราวกกลับมาลอยลำอยู่เหนือเรือข้าศึกอีกสูงจากพื้นน้ำประมาณ ๒๐๐๐ ฟีต เพื่อเฝ้าดูอาการที่มันจะลาโลกไปสู่ก้นทเล สำหรับความเพลิดเพลินนั้นคือ ความจริงแม้ว่าปืนของเรือดำนั้น ยังจะคงกระทำการอยู่ได้ตามน่าที่ก็ตาม แต่ทั้งมันและเราก็ย่อมรู้ประจักษ์อยู่ด้วยกันแล้วว่า ในอีกไม่กี่อึดใจนัก มันจะต้องถึงซึ่งกาลพินาศ.

ทันทีนั้นพวกข้าศึก ๒ คนแหงนหน้าขึ้นมาเห็นเรา แล้วตั้งสุนย์ปืนเริ่มยิงขึ้นมาโดยเร็ว.

"วิด! วิด! วิด!" คือเสียงลมแตกออก เพราะอำนาจความเร็วของกระสุนปืนที่ผ่านขึ้นมา ข้าพเจ้าบังคับเครื่องบินให้เคลื่อนที่ไปมาโดยเร็วและขยับจะหนี เพราะการวนอยู่ชักช้า

สิบไปอีกนั้นย่อมไม่เป็นประโยชน์อะไรเลยแล้ว ในเมื่อไม่มีปืนประจำเครื่องบินสำหรับต่อสู้และอีกประการ ๑ เราจะมีต้องเกี่ยวข้องอะไรด้วยอีก บันแห่งเรือพิฆาตก็ได้ประกาศอยู่ดังๆ แล้วว่า จะรับน่าที่เป็นผู้ถงมือกับมันเอง.

"วิด! วิด! วิด!" เราได้ยินเสียงนั้นอีกแล้วก็ "กราด!"

"คุณพระ! อะไรกัน?" ข้าพเจ้าตะโกนถาม เพราะดูเหมือนเครื่องยนตร์ทั้งลำได้พลัดหลุดไปจากมือข้าพเจ้า และสั่นกระเทือนไปทั่วทุกๆกระเบียดนิ้ว.

เย็นเนส์ คานมาท่างเว้าหัวเรือแล้วชโงกศีรษะออกตรวจดู ปรากฏว่าทั้งลูกล้อและแกนล้อได้หลุดออกจากเครื่องบินอันตรธานไปแล้ว!

ข้าพเจ้าใช้เครื่องให้แล่นถอยห่างออกไปเป็นลำดับ ตราบจนพ้นจากเขตกระสุนปืน นับว่ายังเคราะห์ดีอย่างยิ่งที่สิ่งของข้าพเจ้ามั่นคง และบังคับเครื่องไว้ในอำนาจสั่งไปได้โดยปรกติ ส่วนเครื่องยนตร์อื่นๆอันนอกจากลูกล้อแล้วไม่เสียหาย แต่ข้าพเจ้าคิดวิตกถึงตอนลงดิน เมื่อจะถึงสนามบินแล้วนั้นมากอยู่ ตั้งใจว่าแฉลบลงมาจนถึงระยะอันต่ำที่สุด แล้วปิดเครื่องปล่อยให้ตกกระแทกดินอย่างราบๆ ทั้งนี้น่าจะยังจำได้ว่าทั้งลูกล้อและแกนล้อได้พลัดลงไปอยู่ก้นทเลเสียแล้วด้วยอำนาจกระสุนปืนของศัตรู.

ไม่ช้าเราก็แล่นผ่านตำบลเค็ดวิดอน มุ่งหน้าตัดมาบ้านโดยด่วน ลักครู่ใหญ่ก็มองเห็นอาณาเขตสนามบินตั้งเด่นอยู่เบื้องหน้า.

ข้าพเจ้าปิดเครื่อง ปล่อยให้เครื่องบินตกลงมาจากที่สูงโดยรวดเร็ว ขณะที่อยู่เหนือพื้นราวระยะ ๕๐๐๐ ฟุต พอเหลือระยะอีกประมาณ ๓๐ ฟุตก็จะถึงดิน ข้าพเจ้าจึงรักษาแนวลำเรือให้ขนานกับพื้น พยุงตัวค้างไว้ในอากาศนิดหน่อย แล้วก็ปล่อยให้ร่อนถลาลงกระแทกดิน รู้สึกได้รับความกระเทือนมากกว่าธรรมดาอยู่บ้าง แต่ถึงอย่างไรก็ดี ย่อมนับได้ว่าเราทั้ง ๒ ไม่มีอันตราย แต่อย่างใดอย่าง ๑ เลย.

เมื่อลงมาแล้ว ข้าพเจ้าได้วิ่งไปหาผู้อำนวยการบิน รายงานเหตุการณ์ที่เป็นมาแล้วทั้งหมดให้ฟังโดยละเอียด ซึ่งทั้งนี้ผู้อำนวยการพลอยปรีดาร่าเริงด้วยเป็นอย่างยิ่ง และได้เรียกตัวเย็นเนส์มาแสดงความยินดีชมเชยพร้อมกันกับข้าพเจ้า.

ผู้บังคับการเรือพิฆาตลำที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวแล้วนั้นได้ทำการสืบสวนเมื่อเรือเข้าเทียบท่าว่าผู้ที่ทำการช่วยเหลือเขาอย่างองอาจกล้าหาญทั้ง ๒ คนนั้นคือใครและจากผู้บังคับการเรือพิฆาตลำนั้นเอง ชื่อเสียงคุณวุฒิความดีความชอบของเราได้กระจายแพร่หลายออกยังหมู่มหาชน.

บรรดาพวกเพื่อนฝูงในคณะเดียวกันทั้งหลายต่างก็พากันรู้สึกมีเกียรติยศสูงขึ้นอีกคณะถนัดโดยทั่วหน้ากัน เวลาประชุมดินเนอร์แทบทุกครั้งเราเลี่ยอ้อนวอนมิได้ เลยต้องนำเอาเรื่องนี้ออกเล่าสู่กันฟังซ้ำ ๆ กันอยู่กระนั้นแทบไม่เว้นแต่ละวัน.

(ว.ท.บ.)

รู้เล็กรู้น้อย

—ต่อจากน่า ๗๖๑—

พ.ศ. ๑๗๑๒ ในเกาะซิสิลีภูเขาไฟเอ็ตนาระเบิดจังหวัดคาตานียได้รับความเสียหายและพลเมืองถึงแก่ความตาย ๑๕,๐๐๐ คน.

พ.ศ. ๑๘๗๑ เกิดแผ่นดินไหวในประเทศอังกฤษกระทำความหวาดเสียวอย่างน่ากลัวที่สุดในที่นั้น.

พ.ศ. ๒๒๓๕ จังหวัดโปตรอยแอลในเกาะยมายกาเกิดแผ่นดินไหว ธรณีถล่มลงไปลึกถึง ๔๐ ฟาธ็อม (๗๓.๑๓ เมตร์) คนตาย ๓๐๐๐ คน.

พ.ศ. ๒๒๓๖ แผ่นดินไหวในเกาะซิสิลี จังหวัดย่อมๆ กว่า ๕๐ จังหวัดและจังหวัดใหญ่ ๆ หลายจังหวัดถึงแก่ความพินาศเสียหาย.

ตัวจังหวัดคาตานียกับไพร่บ้านพลเมืองรวมทั้งสิ้น ๑๘๐๐๐ คน ถูกธรณีสูบลงไป แผ่นดินไหวครั้งนี้มนุษย์ที่ตายทั้งสิ้นคือรวมกับจังหวัดอื่นด้วยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน

พ.ศ. ๒๒๕๘ แผ่นดินไหวอันมหึมาในกรุงลิสบอนประเทศปอร์ตูกาล บ้านเรือนพังทำลายเกือบหมดประชาชนราว ๔๐,๐๐๐ ถึงแก่ความตาย.

นิยายหาร

กวีนิยาย
นักเรียนนายร้อย
สถิตประสังสิต

ส/

นิพนธ์
(ว.ท.บ.)

—เป็นเรื่องระหว่างสงครามฝรั่งเศสกับเยอรมัน พ.ศ. ๒๔๐๓—

๏ ครั้งหนึ่งประชาชนประชุม จรรุมจะคอยพึ่ง
ความแปลกประหลาดขจรดัง ก็ดีอีกระบือความ ฯ
๏ ทั่วทั้งทหารและพลเรือน จรเกลื่อนพยายาม
นักเนติบัณฑิตก็ตาม สรจินตนารมณ์ ฯ
๏ ต่างหวังจะพึ่งรหัสสาร บริหารเฉลยถม
พันตรีเฮราด ยศก็สม สุรชาติทหารชาญ ฯ
๏ รักนามะรักกิตถนอม สละยอมหทัยหาญ
สู้เสี่ยชีพิตภริยะปาน หทเยศร์บีบายล ฯ
๏ จึงเริ่มแถลงสาระวจี กรณีย์ตลอดผล
ให้การกะศาลตุจยุบล บุรพะเบื้องระบิลความ ฯ
๏ “จำเดิมวิวาหพิธีมง— คล องคะ ‘มาตาม—
เฮราด’ สมาน สมคะตาม ณประเวณีแบบบรรพ์ ฯ

◎ นงนุชก็ผุดวิลยะพักตร์ วรลักษณะเลอสรรพ์
มรรยาทสุภาพจริตอัน อรชรฉอ้อนฉม ฯ
◎ ข้า ฯ เต็มสวาทบีบเดิด มนเจิดนิยมชม
ส่วนนุชก็ภักดิอภิรมย์ รสร่วมสมานฉันท์ ฯ
◎ เปนภัสดาและภริเยศร์ นิรเหตุพิพาทกัน
ร่วมรักสมัคสมะนิรัน _ ดรโดยประมาณกาล ฯ
◎ เจ็ดบีก็นีระภัยทุกข์ ดดะสุขเกษมสานต์
เกิดบุตร์และโอรสสราญ มนชื่นระรื่นกมล ฯา

๑๖ ◎ สบบีกลียุคดล ภัยพินาศผล
สงครามตามรุกโรมรัน ฯ
◎ ชีพคนนับอเนกนานันต์ แหลกลาญลงบรร _
ลัยย่อยลอยยับดับหาย ฯ
◎ ข้า ฯ คือหนึ่งผู้ยอมตาย ไป่คิดเสียดาย
ชีพิต, โลหิต, กายา ฯ
◎ ควบคุมกองทหารชูชาร์ ที่สิบเอ็ดคลา
คลาดไปหมายปราบศัตรู ฯ
◎ ตรงแถวแนวน่าสมรภูมิ์ _ ชัยเพื่อเชิดชู
ชาติศาสน์ราชเจ้าจอมปราณ ฯ
◎ ส่วนมาตามเฮราล กาน _ ตายอดสงสาร
อยู่เย่าเผ้าบุตร์ธิดา ฯ

๏ ร่ำไห้ฟายเช็ดชลนา ทุกวันเวลา
บ่เว้นวิโยคโศกกรม ฯ

๏ เหตุพรากจากสามีระทม ทุกข์ทับทรวงถม
ห่อนแจ้งแถลงเช่นเป็นตาย ฯ

๏ ดลเดือนพฤศจิกโฉมฉาย ทราบข่าวประปราย
ว่าพหลพลทัพฮูซาร์ ฯ

๏ อันข้าเจ้าคุมยาตรา ย้ายเหล่าโยธา
ตั้งมั่นยังสถานคองเบี้ยญ ฯ

๏ โฉมตรูตริในใจเจียร เจตน์จุ่งมุ่งเพียร
คิดใคร่จะไปติดตาม ฯ

๏ ตริเสร็จนางรีบพยายาม แต่งกายมาตาม
สวมฟอร์มฮูซาร์ผ่าเผย ฯ

๏ ปลอมตนชนไม่รู้เลย ว่าตัวทรามเชย
เป็นหญิงสามารถอาจหาญ ฯ

๏ อุตส่าห์ฝ่าพงดงดาร แรมในไพรสาณฑ์
แดนดินถิ่นดงสงคราม ฯ

๏ สรรพทุกข์ทุกอุรามาตาม ทนทานเพราะความ
จงรักภักดีต่อผัว ฯ

๏ จิ่งคลายหายทุกข์แกดนกลัว ตามจนพบตัว
ข้า ฯ ผู้สามีศรีสมร ฯ

๏ สงสารนวลนางบังอร โศกาอาวรณ์
พิรี้พิไรไปมา ฯ

๏ วอนข้า ฯ ว่าขอแรมอา_ ศัยพักกายา
อยู่ในกองทัพทวยหาญ ฯ

๏ กับคู่ชีพนงคราญ สุดแสนสงสาร
ชายใดจักเว้นเย็นดู ฯ

๏ นวลอนงค์บุกดงพงผู เพราะสมัครรักคู
ผ่าทุกข์ผีนทนฝนลม ฯ

๏ แดดร้อนผิวช้ำดำกรม บาทบางระบม
ชอกช้ำกำเดาแดนดง ฯ

๏ ข้าเจ้าเผ้าปลอบนวลระหง เพื่อให้อนงค์
นิวัติ์คืนคามตามเดิม ฯ

๏ ยิ่งปลอบมาดามช้ำเติม ยิ่งกรรแสงเสริม
โหยหวลครวญคร่ำรำพรรณ ฯ

๏ ความรักหนักใจให้ศัลย์ สุดหักห้ามพลัน
สงสารนงพาลกานดา ฯ

๏ ด้วยคำรำพรรณกัลยา อรรถเออนพรรณนา
ข้าสุดรันทดสลดใจ ฯ

๏ ข้าก็ชาติทหารชาญไชย ฮูซาร์เกรี่ยงไกร
ยังเกือบโอนอ่อนผ่อนหา ฯ

๏ สู้ปลอบประโลมโฉมสุดา หลายครั้งหลายคราว
ไปสมมโนรถประสงค์ ฯ

๏ มาดามเฮราด ฤดีดาลมิเหือดดง
เจตน์จิตต์สถิตคง นิทระนอนสมรภูมิ์ ฯ

◎ สองสามทิวาวาร แสนสุดจะอดสู

◎ ทุกข์กรมระดมเผา เนาในสนามรณ

◎ เสี่ยกฎหารชาญ ข่าวลือระบือไป

◎ ท่านสั่งกะร้อยตรี ให้แจ้งแถลงสาส์น

◎ เร่งส่งอนงค์นาฏ คืนสู่คฤหาสน์พลัน

◎ ผิดยุทธ์วินัยยล ศัตรูจะแย้มสรวล

◎ ข้า ฯ ปลอบประโลมบัง_ กลับเถิดนะทรามวัย

◎ ผิดแบบระบิดบท โทษพึงจะถึงตน

◎ นางเผยพจีมา ไปจากสถานจร

◎ เต็มใจจะยอมตาย ไปตายณคาม, เขา_

◎ นางรำกำศรวลครวญ วิงวอนฉอ้อนหวาน

จะประมาณประมวลดู อุระเผือกเหลือทน ฯ

ขณะเยาวะยอดคน มนะช้ำระกำใจ ฯ

ยุธสำรวินัยไข ดลผู้ประสาทน์การ ฯ

จรลีมิทันนาน กรุณาประกอบกัน ฯ

จรยาตร์นิวัติผัน ผิวะยังมิบังควร ฯ

สุรพลทหารมวล ยะเยาะเย้ยยะไยไพ ฯ

อรดังแถลงไข มิควรเนาพยู่ห์พล ฯ

ยุธกฎวินัยยล นุชควรจะด่วนจร' ฯ

ผิวะคลาก็ลามรณ์ ฤจะตายก็ทำเนา ฯ

บมิหมายชีพิตเอา ก็จะค่อนจะขอดชาน' ฯ

อุระบ่วนฤดีดาล บมิรู้จะทำไฉน ฯ

◎ ข้าจึงนิวัติคลา
แจ้งข้อคดีไข
◎ บัดนี้มาตาม
แม้นนาฏจะยาตร์กราย
◎ นางจักประหารตน
ยอมปลิดชีพิตดู
◎ ร้อยตรีแถลงถ้อย
ยากนักจะผ่อนผัน
◎ คราวนั้นและร้อยตรี
นำข่าวเสนอไข
◎ ข้าเจ้าคนึงจิน _
เห็นเหตุประกอบผล
◎ ไป่เสียฉเพาะตู
เกียรติศักดิ์ฮูซาร์อัน
◎ คิดเสร็จก็ผายผัน
ใน, หยิบสินาด * หมาย
◎ ตาม, เผยพจีถาม
แม้นนุชมิไคลคลา
◎ นางดุษณีเฉย
ข้านับตีย์ว่าร

จรมาระเร็วไว
พจนาดถ์สนองนาย ฯ
บมิยอมจะผันผาย
จรไคลและไกลตู ฯ
ขณะดลณแดนผดู
ก็อเน็จอนาถครัน' ฯ
'ผิว่ะนั้นก็ขับขัน
บมิกลับก็จนใจ' ฯ
จรดีอำลาไป
ดุจข้อ ยุบลยล ฯ
ตะระตินระคายกมล
บมิเท่ามิเที่ยมกัน ฯ
พิเคราะห์ดูพิบัติสรรพ์
วิระกลับจะลับหาย ฯ
จรจรัลณห้องภาย _
กรจ้องอุรามา _ ฯ
'จะกระลัยฤไม่หา?
ชีวนุชจะสุดปราณ' ฯ
บมิเอ่ยวจีขาน
ฉุประจบคำรบสาม ฯ

---

* สินาด คำนี้เป็นภาษาไทเหนือ แปลว่าปืนใหญ่ แต่ในที่นี้หมายถึงปืนพก เพราะยืมคำมาใช้เข้าคณะฉันท์.

๏ ปืนฉันส์นั่นตรง อุระองคะมาตาม
ล้มกลิ้งพยายาม กรทอดจะกอดผัว ฯ
๏ หวิวหวิวจะหวั่นหวาด ชีวะขาดอนาถมัว
ชีพน้อยละลอยตัว นิทระนิ่งบดิงกาย ฯ
๏ ข้าเจ้าประคองกอด ยุพะยอดชิพิตมลาย
จุบพักตร์ประจักษ์สาย ชลเนตร์ก็นองไหล ฯ
๏ อุ้มองค์อนงค์นาง จรวางณะห้องใน
กำศรดสลดไป นิทระที่สถิตตู ฯ

๒๘ ๏ ข้าพเจ้าอาจ มีความสามารถ อ้างพยานดู เพื่อเปนหลักความ
ต้องตามแบบบู —ราณและชัชู ความรักอันมี ฯ
๏ แก่ข้าเพียงใด ด้วนมากมายใน ภริยาโฉมศรี จำเดิมวิวาห์ นาน
มาหลายปี ร่วมรสสามี ภริยาครองกัน ฯ
๏ ไม่เคยกล่าวพจน์ ร้ายแรงมีรส กักขละอาธรรม์ สักครั้งสักครา พึ่ง
มามีวัน นั่นเองเปนอัน เดือดร้อนสองรา ฯ
๏ เหตุที่ข้า ฯ ทำ อันตรายมาดัม เฮราดภรรยา หวังผดุงนิติบรรพ์ บ้อง
กันรักษา เกียรติศักดิ์ชูชาร์ มิให้เสื่อมสูญ ฯ
๏ อนึ่งบุตร์ข้า ฯ ถ้วนทั้งสามรา คงอยู่บริบูรณ์ บัดนี้เนาคาม เดิม
ตามตระกูล จะเพิ่มจะพูล ทุกข์สุขบยิน ฯ
๏ ณแหล่งประเทศ แห่งฝรั่งเศส ภาคทิศทักษิณ จะยังอยู่ดี หรือ
มีมลทิน ทุกข์เปนอาจิณ์ ไปทราบสักครา" ฯ

◎ จบคำให้การ ในที่สุดศาล ตัดสินเร็วรา ยกพ้องของโจท อภัย โทษฐานกา _รุณเหือเมตตา ส่งสารจำเดย ฯ

◎ บัดนี้นายพัน_ ตรีเฮราดอัน นามส่งาผ่าเผย เข้ารับราชการ ฝ่าย ทหารตามเคย ค่อยสุขเสบย ในหมู่ฮุซาร์ ฯาะ◎

หมายเหตุ

ผู้ประพันธ์เรื่องนี้ เป็นนักเรียนรุ่นเด็กซึ่งพึ่งหัดแต่งตามความรู้ที่ได้เรียนมาจากวิชาอักษรศาสตร์ (วรรณวิจิตร์) ของโรงเรียนนายร้อย หวังว่าคงได้รับความปราณีจากผู้อ่านในส่วนที่อาจมีบกพร่องได้บ้าง.

บ. ก.

กรรยาหายพันเอก

พาะพณิชยศาสตรวิธาน

แปลและเรียบเรียง

ว.ท.ย.

เวลานั้นพันเวลา ที่จะรักษาเรื่องอันจะเล่าต่อไปนี้เป็นความลับแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มี ๖ คนด้วยกัน แต่ยังมีชีวิตอยู่ ๒ คนเท่านั้นคือ นายพันเอก พาร์เมนเตอ กับตัวข้าพเจ้า, ไยด์ เออมิเตช, ท่านนายพันเอกก็เห็นพ้องด้วยว่า ควรเผยแผ่เรื่องนี้ให้มหาชนทราบได้ เพราะไม่เห็นมีข้อที่เสียหายที่ตรงไหน ส่วนนางพาร์เมนเตอก็เร้าให้ข้าพเจ้าเขียนความจริงเล่าให้รู้ทั่วกัน เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจแก่ผู้ได้อ่านได้ฟัง โดยที่ เยฟฟเรส์, รีสตัลริกก์ ตายเมื่อครั้งรบใหญ่ที่ เอส์น นายพันโท รุตเลดช์ ถึงแก่กรรมที่ ลาบาสเส และ ฟอน รุนต์เซ ก็ตายเมื่อขณะทำการลาดตระเวนในเรือเหาะที่ตำบล ลาเร์ตตัวร์ ถึงจะพากันลงโทษฟอน รุนต์เซ อย่างไร ข้าพเจ้าก็ยังคงยืนว่าเขาไม่ใช่ผู้ที่ควรติเลย เขาเป็นวีระชนผู้ ๑ แน่.

ถึง จะมีความระแวง และ ความเกลียดกันอย่างไร ก่อนมหาสงครามครั้งนี้ ทหารบกและทหารเรือ อังกฤษ กับเยอร์มัน ก็ยังคงสำแดงความเป็นมิตร์กันอยู่ ที่จริง พวกทหาร เรา (อังกฤษ) รู้กันดีว่า เยอร์มันคอยหาโอกาส เล่นงานเราอยู่เสมอ เรารู้ดีกว่าราษฎรพลเรือนเสียอีก แต่ถึงกระนั้นก็ช่าง, เราไม่วิตกวิจารณ์อะไร นึกว่าเป็นน่าที่ด้วยกัน เขาจำต้องรบเรา เมื่อน่าที่บังคับให้เขาทำเช่นนั้น เหตุใดเราจึงจะเป็นมิตร์กันไม่ได้ จนกว่าจะเกิดประกาศสงครามต่อกัน น่าที่ของเราก็เช่นเดียวกัน ถึงคราวต้องรบสู้กัน เราก็ต้องรบต้องสู้ เราหวังอยู่เสมอว่า ถ้าถึงเวลาที่เขาต้องรบกับเรา แล้วเขา คง รบสู้ อย่าง ลูกผู้ชาย และ เมื่อเสร็จสงครามใครที่ยังคงชีพอยู่ ก็คงเป็นเพื่อน

กันต่อไปได้ ที่จริง เรา หวัง ผิด ถนัด เพราะเวลาส่งความกันนั้น พวกเยอร์มัน ทั้งความเป็นลูกผู้ชายเสียสิ้น.

กองบิน ใหญ่ที่ข้าพเจ้าสังกัดอยู่ ตั้งอยู่ ณตำบลเล็กแห่ง ๑ ตอนใต้ของเกาะไอร์แลนด์ เมื่อจวนจะถึงคราวประลองยุทธ์ ข้าพเจ้ากับเพื่อน ทหาร ด้วย กัน อีก ๓ คน ต้อง ล่วงน่าไปชี้แจง ถึงเรื่องทรัพย์สมบัติ ที่ชาวนาจะต้องเสียหายในการซ้อมรบนั้นให้เข้าใจกัน เรานัดพบที่ชุมทาง มัลโลว์ แล้วพากันเดินทางต่อไปยังตำบล คล็อกไฮรัน.

คล็อกไฮรัน เป็น ตำบลเล็กอยู่ไกลจากอารยะธรรมมาก ริม ๆ อาณาเขตที่เรียกว่า มณฑล คอร์ก และ เคอร์รี มีกระท่อมรุงรังอยู่หมู่ ๑ ผู้ที่อยู่ตำบลนั้นทำมาหากินกันอย่างไร ข้าพเจ้ามองไม่เห็นทางเลย ดูเหมือนว่าเขาไม่ต้องทำอะไร สังเกต เห็น แต่เดินเตร่ไป เตร่มา มือซุก อยู่ในกระเป๋าเท่านั้น.

สิ่ง ที่ควรสังเกตอย่าง ๑ นอกจาก ที่ กล่าวมาแล้ว คือ ไม่เกลชี่ฮัน ผู้เป็นเจ้าของร้านชำในตำบลนั้น นอกจากขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่เกล ยัง เป็น ผู้ขาย เหล้า และ เป็น พนักงานไปรษณีย์ด้วย ทั้งตำบล มีร้านของชี่ฮันร้านเดียว นอก จาก ร้าน อัน เป็น ศรี แห่ง ตำบล คล็อกไฮรันแล้ว ไม่เกลยังเป็นเจ้า ของที่ดิน อีกหลายแปลงรอบ ๆ ตำบลนั้น และ ทั้งชาว คล็อกไฮรันเกือบทุกคนเป็นลูกนี่แกด้วย.

เราถึงคล็อกไฮรันเช้าตรู่ จะเลยไปอีกก็เหนื่อยนัก จึงตกลง พักที่ร้านชี่ฮัน ซึ่ง เป็น ที่สกปรกรุงรังเหลือที่จะพรรณนา แต่กระนั้นก็ไม่มีแห่งอื่นดีกว่า.

ข้าพเจ้า ฝากเพื่อนไว้ให้ คุยกับ เจ้าของ ร้าน ส่วนตัวเองออกไปเดินเล่นเสียเล็กน้อย ตอนเช้ามืด มีฝนตก ทำให้ ทุกสิ่ง ทุกอย่าง สดชื่น ดี แสงอาทิตย์ส่องสว่างจ้าไปหมด ข้าพเจ้าเคยไปที่ตำบลนั้นครั้ง ๑ แล้วจึงเดินไปตามริมแม่น้ำ ซึ่ง ข้าพเจ้าเคยตกปลาเล่น แต่ก่อน ข้าพเจ้าเดินไปได้ราว ๔ ไมล์ ก็ถึงกระท่อมเล็กแห่ง ๑ เรียกว่า "ที่พักคนตกปลา"

ข้าพเจ้าย่างเข้าไปในกระท่อมซึ่งใช้พื้นดินเป็นพื้น แล้วเรียกเบียร์ดำ มาดื่ม นอกจากเบียร์ดำแล้วจะหาเครื่องดื่มอย่างอื่นไม่ได้ทั้งนั้น.

ยายแก่เจ้าของกระท่อมรินเบียร์ส่งให้ พลางจ้องดู ข้าพเจ้า ซึ่ง แต่ง เครื่อง แบบ ด้วย ความประหลาดใจ.

"ท่าน เห็น จะ เปน เพื่อน กับ นาย พัน เอก นะค่ะ ?" แกพูด

"นายพันเอกไหนนะยาย?" ข้าพเจ้าถาม

"ท่านนายพันเอกที่อยู่บ้านใหญ่ตรงนั้นไงล่ะคะ"

ข้าพเจ้าพูดพลางหัวเราะว่า "ฉันไม่เคยรู้เลยว่ามีบ้านใหญ่แถบนี้ นายพันเอกชื่อไรนะ ?"

ก่อนที่แกจะตอบ พอดีมีชายชาวประมงค์คน ๑ เดินเข้ามาถือเบ็ดส์พายตะกร้ามาพร้อม.

"เออมิเตช! ใครจะนึกว่าพบปะแกที่นี่!" ผู้ที่มาใหม่พูด.

ข้าพเจ้าหันหน้าไปดู ดีใจยิ่งที่พบนายพันเอก พาร์เมนเตอ ผู้เคยบังคับการกรมปืนใหญ่ที่ข้าพเจ้าสังกัดอยู่แต่ก่อน เขาเปนคนดีที่สุดผู้ ๑ ที่ข้าพเจ้าเคยพบมา การพบกันครั้งนี้ข้าพเจ้าดีใจเหลือที่จะพูดถูก.

"ก็เพื่อนล่ะทำอไรอยู่ที่นี่ ? ฮอดิเดหรือ ?" ข้าพเจ้าถามเมื่อจับมือสั่นกันด้วยความยินดีแล้ว และข้าพเจ้าก็ได้อธิบายเหตุที่ข้าพเจ้ามาณที่นั้น.

"จะว่าฮอดิเดก็ได้ แต่ที่จริงกันทำงานมาก_มากกว่าที่แกเคยทำเสียอีก" นายพันเอกตอบ.

"ทำงาน! งานอไรกัน ?" ข้าพเจ้าย้อนถาม.

"งานที่บ้านกันน่ะซี กันมีที่ดินอยู่ไม่ไกลจากที่นี่ แกคงไม่รู้กระมัง ว่ากันแต่งงานแล้ว" เขาพูด.

นี่เปนข่าวแปลกสำหรับข้าพเจ้า เพราะเราเคยเห็นกันว่า นายพันเอก เปน ชายโสดอย่างที่เรียกว่า ไม่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงเลย แต่ตามธรรมดาข้าพเจ้าส์แดงความยินดีด้วย.

"แกต้องมาเยี่ยมเมียกันด้วย จะกลับเมื่อไรน่ะ ?" เขาพูดต่อ.

"พรุ่งนี้" ข้าพเจ้าตอบ.

"งั้น, มากิน อาหาร เย็นด้วยกันค่ำวันนี้แหละ เมียกันจะยินดีด้วย"

ข้าพเจ้าตกลงรับจะไป เรา คุยกันต่อไปสักครู่ ๑ ก็ลากัน.

"เมื่อแกไปบ้านกันคืนนี้ กันมีอไรอวดแกด้วย ของชอบของแก แต่เดี๋ยวนี้ยังเปนความลับอยู่" นายพันเอกพูด.

ข้าพเจ้าเดินกลับมาครึ่งทาง ก็แลเห็นชายรูปร่างสูง เดินองอาจส์แดงท่าทางเปนทหาร

สวมเสื้อทะวีด นุ่งกางเกงสั้น เพียงแต่พบนายพันเอกในที่วิเวกเช่นนั้น ก็ประหลาดใจพอแล้ว นี่กลับมาเห็นชายคนนี้เข้าใหม่ ข้าพเจ้ายิ่งประหลาดใจมากขึ้น เมื่อเขาเดินใกล้เข้ามา ข้าพเจ้ายิ่งทวีความพิศวงใหญ่ เพราะข้าพเจ้ารู้จักชายผู้นั้น เขาเองก็คงประหลาดใจเท่าข้าพเจ้าเหมือนกัน.

พอเราพบต่างก็แดดูหน้ากันแวบเดียว พลางยื่นมือเข้าสัมผัสกัน.

"เออมิเตช! นี่คุณทำอไรอยู่แถบนี้?" เขาถาม.

"ผมก็เกือบจะถามคุณเช่นนั้นเหมือนกัน" ข้าพเจ้าตอบ.

"ที่เช่นนี้ไม่ใช่ที่ ๆ ใครจะพบปะ คอนราด ฟอน รุนต์เซ เลย พวกผู้หญิงที่อุนเดอเดน รินเดน คงบ่นถึงคุณไม่น้อย"

เขาหัวเราะ แล้วตอบว่า "ผมมาพักกับพี่เขยสัปดาห์ ๑ หรือ ๒ สัปดาห์เท่านั้น"

"พี่เขย!"

"นายพันเอก พาเมนเตอ, คุณเคยรู้จักเขาไหม?"

"รู้จักซี เคยอยู่ร่วมกองกันมา และทั้งคืนนี้ผมจะไปกินอาหารกับเขาด้วย"

"ดีทีเดียว" เขาตอบ แต่ข้าพเจ้าระแวงว่าในใจเขาคงไม่ยินดีด้วยเลยเมื่อได้ยินว่าข้าพเจ้าจะไปที่นั่น.

ข้าพเจ้ารู้จัก คอนราด ฟอนรุนต์เซ หลายปีแล้ว แรกทีเดียวเราพบกันในประเทศจีน ต่อมาข้าพเจ้าไปกับนายพลเบอริงตันไปดูการประลองยุทธของไกเซอร์ ในปี พ. ศ. ๒๔๕๓ เวลานั้น ฟอนรุนต์เซ เปนนายร้อยเอกในกรมเสนาธิการณ์ในกรุงเบร์ลิน แต่มีความรู้ดีในการยิ่นใหญ่เช่นข้าพเจ้า ข้าพเจ้าออกชอบเขามาตั้งแต่นั้น และแม้แต่เดี๋ยวนี้ยังรู้สึกชอบอยู่ เขาเปนคนร่าเริงใจโอบอ้อมอารีย์ คอยช่วยเหลือเพื่อนฝูงเสมอถ้าเขาช่วยได้ ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่า เขาเองไม่ชอบกิจที่เขาจำต้องกระทำเลย แต่กองทัพเยอรมันหานึกถึงความรู้สึกของบุคคลไม่.

ตั้งแต่เกิดเหตุนี้มาแล้ว ดูราวกับเวลาล่วงไปนับรอบ แต่ความจริงพึ่งไม่กี่เดือนเองเท่านั้น.

เมื่อข้าพเจ้ากลับถึงที่พักซึ่งจึงเล่าเรื่องที่ไปพบนายพันเอกให้เพื่อนฟัง รุตเลดซ์ ผู้รอบรู้กิจการต่าง ๆ เคยได้ยินเรื่องการสมรสของนายพันเอกเหมือนกัน.

"อ็ตาโง่!" เขากล่าว "ผู้หญิงเด็กอายุเท่าหลานสาวก็แต่งกันได้ เออ, แกทำอย่างไรนังเมียสาวจึงยอมอยู่ด้วยในที่สงัดวิเวกดังนี้ได้นะ?"

"แกรู้จักเขาริ?" ข้าพเจ้าถาม.

"รู้จัก, ที่จริงเจ้าหล่อนสวยที่เดียว พ่อเจ้าหล่อนเป็นคนโตคน ๑ ในเยร์มเนีย มีคนกล่าวขวัญถึงเจ้าหล่อนมากในถอนดอน เพราะมีหนุ่ม ๆ เคยเกาะกะโปรงเจ้าหล่อนเสมอ หล่อนมีพี่ชายในกองทัพเยร์มันคน ๑" รุดเลดซ์ตอบ.

"ฟอนรุนต์เซน่ะซี, กันรู้จัก" ข้าพเจ้าตอบอย่างเงียบ ๆ.

"โอ! กันไม่รู้เลยว่าแกเป็นเพื่อนกับวงศ์นั้น"

"เปล่านะ! ที่จริงกันไม่รู้จักครอบครัวเขาหรอก กันรู้จักฟอนรุนต์เซ่ดีเท่านั้นเอง"

"เมื่อแกไปกินเลี้ยงคืนวันนั้น กันเตือนนะเพื่อน, ว่า_ระวังตัวให้ดี เกอร์รูด ฟอน รุนต์เซ หรือ นางพาร์เมนเตอ ฉลาดไม่ใช่เล่น" รุดเลดซ์พูด.

ข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่า รุดเลดซ์ หมายความว่าอย่างไร ถึงแม้ว่านางพาร์เมนเตอจะฉลาดเฉลียวอย่างไร ข้าพเจ้าก็มองไม่เห็นว่าความฉลาดเฉลียวของหล่อนจะมาเกี่ยวข้องอย่างไรได้กับข้าพเจ้า.

ข้าพเจ้าเช่ารถโกโรโกโสของชีฮันให้ขับไปส่งที่บ้านนายพันเอก เพื่อนฝูงพากันออกมาดูข้าพเจ้าขับรถนั้น.

เอียน ริสตัลริกก์ หัวเราะพลางกล่าวว่า "แกเห็นจะประกันชีวิตแกแล้ว! กันต่อให้ ๓ เอา ๑ เอ้า, ว่าแกจะไปไม่ถึงที่ ๆ แกจะไป"

เยฟฟเรส์ สอดขึ้นว่า "น้อยนักนี่ กันให้ ๕ เอา ๑ เอ้า"

ที่จริงข้าพเจ้าไม่พิถีพิถันนักดอก รถคันนี้มีล้อง่อนแง่นอยู่ล้อ ๑ บังเหียนถ่วนแล้วไปด้วยปุ่มปมต่าง ๆ เพราะทำด้วยเชือกเก่า ๆ ข้าพเจ้าออกสงสัยม้ามากกว่าสงสัยรถ ข้าพเจ้าเป็นนักเลงขับรถเก่งผู้ ๑ จึงไม่ยอมรับเด็กซึ่งชีฮันมอบให้ไปด้วย เด็กนั้นอายุเพียง ๑๒ ขวบ ทั้งนุ่งห่มรุ่งรังด้วย.

ข้าพเจ้าขึ้นรถ ฉวยสายขับทันที.

"ปล่อยซี" ข้าพเจ้าสั่งเด็กไม่ให้ยึดม้าไว้.

"ห้า เอา หนึ่ง เอ้า" ริสตัลริกก์ ร้องขึ้น.

"ไม่พอ" เยฟฟเรส์ พูดขึ้น "กันให้เจ็ด เอา หนึ่ง ที่เดียว"

ข้าพเจ้าเอาแซ่หวด มันกระโดดก้าวไปข้างน่าแล้วหยุดทันที หัน ๆ รี ๆ ดูราวกับว่าทั้งรถทั้งม้าชวนกันจะคว่ำลงหมด.

พวกเพื่อนพากันยืนดูหัวเราะเห็นเปนขันไปตามกัน.

ข้าพเจ้าดงแซ่เรื่อย ในที่สุดมันต้องวิ่งไปข้าพเจ้าจวนเจียนจะต้องลงไปนอนริมทางหลายครั้ง.

ข้าพเจ้าพยายามมาจนถึงบ้านนายพันเอกได้ ที่นั่นเปนห้องแถวยาวเตี้ย ๆ น่าดูแต่ไม่น่าอยู่ ข้าพเจ้าสงสัยเต็มทีว่ากว่าหญิงสาวผู้เคยอบรมอยู่ในที่มโหฬารจะเคยกับถิ่นนั้นจะเปนเวลานานเท่าใดหนอ ?

นางพาร์เมนเตอ สวยเปนที่ต้องตายิ่งกว่าที่ข้าพเจ้าคาด ดูอายุหล่อนคงไม่เกิน ๒๐, คาดีฟ้า พูดจากล่องแคล่ว พี่ชายหล่อน ฟอนรุนต์เซอยู่ที่นั่นด้วย เราจึงพากันสนทนากันเปนที่เบิกบาน.

"นี่คุณขยับขยายมาได้อย่างไร ?" ข้าพเจ้าถามนางพาร์เมนเตอ "ผมคิดว่าที่บ้านเมืองของคุณ คิดแต่จะหาวิธีบุกรุกอังกฤษเท่านั้น"

"โอ, เลิกพูดกันเสียทีเถอะค่ะ เราไม่อยากนึกฝันถึงดอกค่ะ" หล่อนตอบ.

"คุณใช้คำว่า 'เรา'" ข้าพเจ้าพูด "แต่คุณเปนอังกฤษแล้วนาเดี๋ยวนี้ พวกคุณคงไม่ประสงค์ให้อังกฤษกับเยอรมันเกิดบาดหมางกันขึ้นเปนแน่"

"จริงแหละซีคะ" หล่อนตอบโดยเร็วแต่มีสีหน้าอมยิ้ม.

ข้าพเจ้านึกอยู่ในใจว่าข้าพเจ้าไม่ไว้วางใจนางพาร์เมนเตอดีนัก.

มีการเงียบสงัดไปสักครู่ ๑ ครั้นแล้วฟอนรุนต์เซเอ่ยขึ้นว่า "ผมป่วย ได้อนุญาตมาพักผ่อนผมจึงเลือกมาอยู่ที่อังกฤษ ผมได้อนุญาตพักบักษ์เดียวเท่านั้น"

ข้าพเจ้าเคยรู้จักนายทหารเยอรมันออกรู้สึกประหลาดที่ ฟอนรุนต์เซช่างเลือกมาพักในที่อันสงัดวังเวงเช่นนั้น คลังแสงสรรพาวุธของเราเปนที่ต้องใจชาวเยอรมันมากกว่าเพื่อนข้าพเจ้าผู้นี้คงไม่ใช่จารบุรุษ แต่นั่นแหละพวกเยอรมันมักเอาการงานเข้าปนกับการสนุกสนานเสมอ.

อีกข้อ ๑ ข้าพเจ้าสังเกตเห็นพาร์เมนเตอเอาใจใส่ในภรรยามาก คอยจับตาดูภรรยา

เสมอ และคอยเงี่ยหูฟังทุกคำที่หล่อนพูด หล่อนลุกจากโต๊ะเวลา ๒๒ นาฬิกาพอดี.

"ดีฉันเห็นจะต้องลาคุณก่อน" หล่อนพูดพลางยิ้มด้วย "คุณจะได้คุยกันกับคุณของดีฉันตามสบาย ถ้าคุณมาทางนี้อีกโปรดแวะนะคะ"

ข้าพเจ้ารับคำตามธรรมดา เรา ๓ คนนั่งคุยกันอยู่หน่อย แล้ว ฟอน รุนต์เซ ลุกขึ้น พูดว่า.

"ผมเป็นคนพึ่งหายเจ็บ นอนดึก ๆ นักไม่ได้ ผมต้องลาคุณก่อน จนกว่าเราจะพบกันใหม่"

นายพันเอกกับข้าพเจ้าสูบบุหรี่กันต่อไป.

"แกเหนื่อยไหม ?" นายพันเอกถาม.

"เปล่าเลย, ทำไม ?" ข้าพเจ้าตอบ.

"จะไปเดินเล่นด้วยกันสักหน่อยไหมล่ะ ?" แสงเดือนส่องสว่างดี ข้าพเจ้าจึงตอบว่า "ดีซี"

เราเดินเคียงกันมาตามถนน นายพันเอกพูดถึงเรื่องภรรยาของแกเรื่อย.

"แกนึกว่าเมียกันเป็นอย่างไรบ้าง ?"

"เรียมแก_เรียมทีเดียว"

"เจ้าหล่อนเป็นภรรยาที่ดีที่สุด กันเองออกสงสัยเสมอว่า เหตุใดเจ้าหล่อนจึงเลือกมีผัวแก่คร่ำคร่าเช่นกัน"

ข้าพเจ้า เองก็นึก สงสัย เช่นนั้น เหมือนกัน แต่เป็นธรรมดาจึงไม่กล้าปริปากพูด.

เขาพูดต่อไปว่า "ไม่ใช่เป็นเพราะกันมั่งมี ถ้ากันเป็นคนรวยก็ไม่น่าสงสัยอะไร นึกถึงคนที่เคยอบรมอยู่ในที่อันสนุกสวยงาม ต้องมาทนทรมานอยู่ในที่สงัดเงียบเช่นนี้ โดยปราศจากเพื่อนฝูงที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน"

ในทันใดนั้นเราเลี้ยวไปทางซ้ายมือ เดินลำบากมากเพราะทางขรุขระ ข้าพเจ้าพิศวงว่า ทำไมนายพันเอกจึงเลือกเวลาเดินเล่นเช่นนั้น เราเดินไปได้ราวไมล์ ๑ ก็แลเห็นเงาโรงงานดำตะคุ่ม ๆ เข้าไปใกล้จึงเห็นได้ว่าโรงนั้นมีอายุไม่นานเลย.

"เอ๊ะ นี่อะไรกันนี่ ?" ข้าพเจ้าถาม.

"นี่แหละคือที่ซึ่งเรามุ่งหมายจะมาคืนวันนี้ กันมีของประหลาดไว้สำหรับแกที่นั่น"

เขาพูดแล้วก็ล้วงหยิบกุญแจออกจากกระเป๋าไขเปิดประตูออกแล้วก็พากันไปข้างใน.

"คอยเดี๋ยวก่อน กันจะจุดไฟ"

นายพันเอกจิ้มไม้จิ้มไฟขึ้นแล้วจุดก๊าศ แล เห็นว่าโรงนั้นเป็นโรงงานอย่างชัดเจน มีโต๊ะ มีเครื่องมือวางอยู่ทั่ว ตอนสุดห้องทางโน้น มีอะไรคลุมด้วยผ้าใบวางอยู่สิ่ง ๑.

"นี่หรือ ที่แกทำงาน ?" ข้าพเจ้าถาม.

"นี่แหละ, แต่กันทำกลางคืนนะ กลางวันกันขลุกอยู่กับเกอร์รูดวันยังค่ำ" เขาพูดพลางมีสีหน้าแสดงความยินดี.

"นี่ เอาก๊าศที่ไหนมาใช้กัน ?" ข้าพเจ้าถาม.

"กันทำเอาเอง กันต้องการใช้แสงไฟมาก"

ข้าพเจ้ามองดูรอบ ไม่เห็นโรงนั้นมีน่าต่างเลย แม้แต่บานประตูก็ทำให้ปิดอย่างสนิท มิให้แสงไฟลอดออกไปได้.

"มานี่แน่ะ, นี่แหละที่กันจะอวดแก ต้องเก็บไว้เป็นความลับก่อนนา กันไม่เคยขยายให้ใครฟังเลย"

เขาพูดพลางเดินผ้าใบที่คลุมออก แล้วว่า "นี่แหละ"

"ตัวอย่างปืน!" ข้าพเจ้าร้องขึ้น.

"กันพนันด้วยเอ้า ว่าแกไม่เคยเห็นปืนเช่นนี้เลย"

นั่นเป็นความจริง ข้าพเจ้าเป็นทหารปืนใหญ่ก็จริง มีความรู้เรื่องปืนมากก็จริง แต่ยังมิได้เคยเห็นปืนแบบเช่นนั้นเลย.

"มีคุณวิเศษอย่างไร? มีเกียร์เลื่อนทำไมกัน?"

"จำเป็นต้องตั้งปากกระบอกให้สูง ไว้ยิงเครื่องบินอย่างไรล่ะ เคยคิดหาปืนกำจัดเครื่องบินมานานแล้วแต่ไม่สำเร็จ นี่แหละสมประสงค์ละ การสงครามคงต้องเปลี่ยนวิธีอีกไม่น้อย กันยังต้องตกแต่งให้เรียบร้อยอีก ๒ _ ๓ แห่ง แล้วก็จะส่งไปยังกระทรวงกระลาโหม กันเคยได้รับความดูถูกดูหมิ่นจากกระทรวงมานักต่อนักแล้ว แต่ช่างเถอะ กันนึกถึงชาติเป็นใหญ่"

"เอ! นี่แน่ะ ไม่เกรง เจ้าฟอนรุนต์เซดอกหรือ?" ข้าพเจ้าถาม.

นายพันเอกเกาศีรษะ แล้วตอบว่า

"กันนึกแล้ว ถ้ากันป้องกันไว้ไม่ให้มันมาได้ กันก็ทำเสียแล้ว แต่ยาก เกอร์รูดอยากให้มาอย่างยิ่งเมื่อหล่อนทราบว่าเจ็บ กันหาทางหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่คงไม่เป็นไร ไม่มีใครรู้เรื่องโรงนี้เลย นอกจาก คนงาน ๒ คนที่กันไว้ใจได้ กันต้องมีผู้ช่วยในเวลาหลอมเหล็ก"

ข้าพเจ้าพูดว่า "แน่ละซี แต่กันออกสงสัย"

นายพันเอกว่า "หากว่าฟอนรุนต์เซรู้กันเชื่ออย่างแน่นอนว่าเขาคงไม่ขยายความลับของกัน เพราะเขาเป็นคนตรงแท้ทีเดียว"

ข้าพเจ้าเกือบรับรองคำพูดนั้น แต่เมื่อนึกถึงว่า คอนราดเป็นนายทหารบึนใหญ่เช่นข้าพเจ้าแล้ว เลยเลิกคิด.

อย่างไรก็ดี ไม่ใช่ธุระของข้าพเจ้าที่จะคิดทำให้นายพันเอกท้อใจ ข้าพเจ้าตรวจตัวอย่างอย่างนั้นอย่างถี่ถ้วน ลองใช้เกียร์ดูรู้สึกว่าดีทีเดียว เดี๋ยวนี้บินกำจัดเครื่องบินมีมาก แต่ปืนกระบอกที่ข้าพเจ้าเห็นนั้น นับว่าเป็นกระบอกแรกได้ ข้าพเจ้าเองรู้สึกพึงพอใจยินดีด้วยกับนายพันเอกที่อุส่าห์ประดิษฐ์ขึ้น ข้าพเจ้าสแดงความหวังว่า จะได้ประโยชน์จากปืนนั้นไม่น้อยทีเดียว.

ข้าพเจ้ากลับยังคอกไฮรีนดึกมาก โรงเหล้าปิดแล้ว ชีฮันเป็นผู้เปิดประตูให้ข้าพเจ้าเข้า แล้วถามว่า "คุณไปที่บ้านนายพันเอกมาหรือครับ?"

"จ๊ะ" ข้าพเจ้าตอบ.

"ท่านดีนะครับ, คุณเห็นจะพบคุณหญิงเหมือนกัน"

เสียงที่ชีฮันพูดถึงคุณหญิงนั้น ข้าพเจ้าฟังรู้สึกชอบกล ทำให้กระเดียดนึกไปว่าชีฮันนับถือนายพันเอกยิ่งกว่าภรรยาของเขามาก.

เขาพูดต่อไปโดยไม่รอคำตอบของข้าพเจ้าว่า "ชายชาวปรุสเซียคงอยู่ที่นั่นด้วยนะครับ?"

"อยู่, ทำไมแกจึงถามด้วย?" ข้าพเจ้าตอบ.

"อ๋อ! เปล่าดอกครับ, ไม่มีอะไรดอกครับ ท่านนายพันเอกเป็นที่นับถือ เป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจได้นะครับ" ชีฮันพูดอมยิ้มอย่างน่าประหลาด ข้าพเจ้าคอยสังเกตดูอาการกิริยาเขาถี่ถ้วน.

ข้าพเจ้าถามว่า "แกหมายความอย่างไรนะ?"

เขาตอบว่า "เปล่าดอกครับ, นอนและนะครับ, เชิญคุณนอนให้สบาย ๆ เถิด"

ข้าพเจ้าเข้านอน เต็มไปด้วยความคิดต่าง ๆ นา ๆ คำพูดของชีฮันต้องมีความหมายอย่างใดอย่าง ๑ เป็นแน่นอน ข้าพเจ้านับถือนายพันเอกอยู่เสมอว่าเป็นผู้ที่ไว้เนื้อเชื่อใจได้

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

และข้าพเจ้าเองระแวงว่า เรื่องตัวอย่างปืนนั้นคงจะไม่เป็นของลับเท่าที่พาร์เมนเตอร์คิด.

รุ่งเช้าเราพากันไปทำธุระตามหน้าที่ของเรา จากคล็อกไฮรีนไป ๔ วัน แล้วก็กลับมาพักอีก เรากลับถึงราว ๑๕ นาฬิกา ต่อมาชั่วโมง ๑ นายพันเอกก็ขี่จักรยานมาหาเรา ข้าพเจ้านำให้เพื่อนร่วมงานผู้ไม่เคยรู้จักนายพันเอกพบกับนายพันเอกทุกคน นายพันเอกพาร์เมนเตอยินดีรู้จักพวกเราทั้งสิ้น และเชิญให้เราไปรับประทานอาหารค่ำทุกคน.

นายพันเอกว่า "ผมจะส่งรถยนต์มารับท่าน, ไม่ควรไว้ใจอ้ายรถโกรงเกรงคันนั้นนะ"

เราทุกคนยินดีรับเชิญ เว้นแต่เยฟฟเรส์ผู้ซึ่งขอตัวอย่างที่ทำให้เราประหลาดใจ เมื่อนายพันเอกกลับแล้ว คิดกันว่าจะเล่นไพ่กันสักหน่อยก่อน แต่เยฟฟเรส์ปฏิเสธ ตามปรกติเขายินดีเล่นกับเราเสมอ แต่นี่มาไก่ว่าไม่สบายเวียนศีรษะรู้สึกราวกับจะเป็นไข้ ข้อแก้ตัวของเขาที่จริงก็น่าจะยอมรับดอก ข้าพเจ้าจุดกล้อง แล้วก็เดินเล่นข้างนอกสักครู่ ๑ ออกพิศวงไม่น้อยที่แลเห็นเยฟฟเรส์เดินอย่างไม่รอไปทางบ้านนายพันเอก.

ราว ๑๙ นาฬิกาเราพากันไปถึงบ้านนายพันเอก เจ้าของบ้านเป็นผู้พาข้าพเจ้าไปยังห้องแต่งตัว ข้าพเจ้าเดาว่าแกคงมีเรื่องอะไรที่จะบอกข้าพเจ้า.

นายพันเอกพูดว่า "เออมิเตช, เรียบร้อยสำเร็จทุกอย่าง กันเซียนถึงกระทรวงกระดาโหมแล้วแต่คืนนี้ เรากินข้าวแล้วไปดูตัวอย่างปืนอีกนะ"

เรานั่งคอยเวลารับประทานอาหารอยู่ในห้องรับแขกทุกคน ขาดแต่นางพาร์เมนเตอผู้เดียว ฟอน รุนต์เซก็หายหน้าไปไหนเสียด้วย ต่อมาอีกสัก ๑๐ นาที ฟอน รุนต์เซจึงเข้ามาแต่งเครื่องแบบเรียบร้อย.

"ผมเห็นคุณทั้งหลายแต่งเครื่องแบบกันทุกคน ผมจึงแต่งของผมบ้าง" เขาพูดพลางหัวเราะ "แต่ที่จริงผมรู้สึกอึดอัดมาก ถ้าไม่แต่งเครื่องแบบ"

ขณะที่เราสัมผัสมือกันนั้น ข้าพเจ้าสังเกตเห็นนายพันเอกออกกระวนกระวายอยู่.

"ผมอยากให้เกอต์รูดตรงต่อเวลาจริง ๆ สักหน่อย" นายพันเอกหันหน้าไปพูดกับ ฟอน รุนต์เซ แล้วก็พูดต่อกับพวกเราว่า "เราอยู่

ในที่วิเวกกันเช่นนี้ มักไม่ใคร่นึกถึงเวลานะครับ"

เราคอยอีก ๑๐ นาที นางพาร์เมนเตอก็ยังไม่โผล่เข้ามาอีก นายพันเอกกดกระดิ่งเรียกสาวใช้.

"นี่, แกไปเชิญคุณนายลงมา แล้วบอกให้คุณนายทราบด้วย ว่า เวลา ๒๐ นาฬิกาแล้ว"

"คุณนาย หรือเจ้าคะ?" สาวใช้ถาม.

"เออ, ไปบอกเถอะ ว่าเราคอยกันอยู่พร้อมแล้ว"

"คุณนายไม่อยู่นี่ดอกเจ้าค่ะ ท่านยังไม่กลับมาเลย"

"อ้ายังไม่กลับ เหลวน่า?"

"ท่านออกไปจากบ้านนี่ ๒ ชั่วโมงกว่าแล้วเจ้าคะ และยังมิได้กลับมาเลย"

ข้าพเจ้าสังเกตเห็นสีหน้านายพันเอกชอบกล ในทันใดนั้นก็ลุกพรวดพราดออกไปนอกห้องโดยไม่พูดจาอะไร แต่พอสักประเดี๋ยว ๑ ก็กลับเข้ามา ดูสีหน้าแสดงความไม่พอใจเลย.

นายพันเอกพูดกับพวกเราว่า "ผมเสียใจที่ภรรยาผมไม่อยู่" แล้วก็หันหน้าไปสั่งสาวใช้ "จัดอาหารมาเถิด"

ฟอน รุนต์เซ แนะว่า "ผมออกไปตามเขาไม่ดีกว่าหรือครับ"

นายพันเอกหันไปตอบห้วน ๆ ว่า "อย่าเลย" เสียงที่พูดนั้นออกชอบกล.

แม้พาร์เมนเตอรู้สึกยุ่งใจอยู่อย่างนั้นก็ดี เขาก็ยังฝืนยิ้มหน้าร่าเริงต่อพวกเรา ข้าพเจ้าแสนยินดีที่พวกเรารับประทานกันเสร็จโดยเร็ว ฟอน รุนต์เซพูดไม่กี่คำ และดูเหมือนจะมีความคิดอะไรอยู่ในใจด้วย ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเขาก็คงไม่พอใจในเสียงตอบห้วน ๆ ของพาร์เมนเตอเป็นแน่ ข้าพเจ้าเองยังประหลาดใจเมื่อได้ยินเสียงพูดเช่นนั้น.

ขณะเมื่อคนใช้ส่งเหล้าองุ่นให้เรา เกิดมีเรื่องแปลกประหลาดขึ้น เยฟฟเรส์ผู้ปฏิเสธคำเชิญของนายพันเอกถนัดเข้ามาในห้อง หอบหายใจไม่ทัน พวกเราจ้องดูเขาเป็นตาเดียวกันไปหมด นายพันเอกก็ลุกขึ้นยืน สีหน้าซีดแต่ก็ยังหาดิมกิริยาสุภาพอันเป็นอัธยาศัยนั้นไม่

นายพันเอกพูดว่า "คุณเยฟฟเรส์ ไม่ใช่หรือ, คุณล่าไปเสียแล้ว แต่ผมยินดีพบคุณ"

เยฟฟเรส์ยืนอยู่ริมโต๊ะรับประทานของเรา ดูสั่นไปหมด ปากคอสั่นหาคำพูดออกมาได้ยาก เราพากันจ้องดูเขาโดยไม่กระพริบตา

เลย ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ฟอน รุนต์เซ ทราบเรื่องดี เพราะเขาไม่เงยหน้า และทั้งจับแก้วเหล้าของเขาหมุนเล่นอยู่เรื่อย.

นายพันเอกพูดอย่างใจเย็นว่า "เชิญคุณดื่มเหล้าองุ่นซิ"

"ดื่มในบ้านของท่านหรือ? โอ! พระเจ้าช่วยด้วยเถิด!" เยฟฟเรส์พูดด้วยเสียงสั่นและเบาเพื่อพักหายใจ.

"นี่คุณหมายความว่ากระไร โปรดอธิบายหน่อยเถิด" นายพันเอกถามด้วยอาการดุษณีภาพ.

"หมายความว่ากระไร? พระเจ้าได้โปรดเถิด! หมายความว่าผมเป็นอ้ายบรมเลว และภรรยาของท่านก็ได้รับโทษแล้ว!"

ริมผีปาก ฟอน รุนต์เซ ขมุบขมิบ แต่เขาไม่พูด คงหมุนแก้วเหล้าเล่นต่อไป เราแลดูเยฟฟเรส์ด้วยอาการตกใจเมื่อได้ยินคำพูดนั้น.

"ผมยังไม่ทราบเรื่องอยู่นั่นเอง คุณช่วยโปรดอธิบายให้แจ่มแจ้งสักหน่อยเถิด" นายพันเอกพูดอย่างเรียบๆ เช่นก่อน.

"นี่ผมยังไม่ได้อธิบายอีกรึ? ขอพระผู้เป็นเจ้าได้โปรดเถิด! ท่านยังไม่เข้าใจจริงๆ รึ?" เยฟฟเรส์ถาม.

"ยัง, ผมคอยฟังคำอธิบายของคุณ" พาร์เมนเตอพูด.

เยฟฟเรส์ตอบด้วยท่าทางอิหลักอิเหลื่อว่า "ท่านคงต้องตกใจ เมื่อผมแจ้งว่าภรรยาของท่านตายเสียแล้ว!"

เราจ้องหน้าเยฟฟเรส์ แล้วหันม้ามองหน้านายพันเอก ซึ่งบัดนี้ซีดจนไม่มีเลือด ข้าพเจ้าเคยเห็นแต่ความกล้าหาญไม่หวาดสะดุ้งของนายพันเอก บัดนี้สีความรู้สึกในใจอย่างไรย่อมสำแดงอยู่ที่สีหน้าของเขาแล้ว แต่ถึงกระนั้นถ้าใครไม่ทราบเรื่องก็คงเข้าใจแต่เพียงว่า การสนทนานั้นเกี่ยวถึงหญิงใดหญิง ๑ ที่นายพันเอกรู้จักเท่านั้นเอง.

นายพันเอกถามว่า "นี่เกิดเหตุอุบัติอย่างไรกันขึ้น? ผมเชื่อว่าเอกซิเดนต์ใช่ไหม?"

"เราขับรถของชีฮันจะไปยังสถานี คล็อกไฮรีนด้วยกัน—"

"คุณกับภรรยาของผมรึ?"

"ครับ, ผมต้องรับผิด ผมทราบดีและผมรักเจ้าหล่อนมานานแล้ว ฟอน รุนต์เซ ก็รู้ก่อนท่านพบปะกับเจ้าหล่อนเสียอีก ทำไมหล่อนจึงมายอมเป็นภรรยาท่านผมก็แปลไม่ออก หล่อนรู้ดีว่าผมยอมสละชีวิตจิตใจ

มอบให้เจ้าหล่อนที่เดียว แต่นั่นเป็นเรื่องแล้วมาแล้ว,ช่างเถอะ, หล่อนได้สมรสกับท่านและท่านได้ กักขัง เจ้าหล่อนไว้ใน ที่เงียบเหงาเช่นนี้ หล่อนจะทนความเปนอยู่ ที่นี่ไหวหรือ เราจึงตกลงจะพากันหนีไปให้พ้นท่าน แต่บัดนี้หล่อนได้ตายแล้ว ผมเป็นผู้ฆ่าเจ้าหล่อน!"

นายพันเอก คงยืน มือ เท้าโต๊ะอยู่ น่าอกเยฟฟเรส์ กระเพื่อมขึ้นกระเพื่อมลง ดุจหายใจเข้าออกด้วยความลำบากแท้ พวกเราพากันยืนตลึง แต่ฟอน รุนต์เซ คงนั่งดูผ้าปูโต๊ะเฉยอยู่.

"ท่านคิดจะทำอย่างไรต่อไป?" เยฟฟเรส์ถามอย่างไม่ หวั่นไหว อไร หมด ข้าพเจ้าคิดว่าคงเปนด้วยความตื่นเต้น เขาจึงหารู้สึกไม่ว่าเขาพูดอย่างไรออกไป.

นายพันเอก ถอน หายใจ แล้ว มีสีหน้าเหมือนจะยิ้มปรากฏออกมา "ถ้าคุณเหล่านี้อนุญาต ยกโทษให้ ผม ๆ จะไป หา ภรรยา ผม เดี๋ยวนี้ละ"

เยฟฟเรส์ มองดู พาร์เมนเตอ ด้วย ความประหลาด แล้วหันจะออกจากห้อง.

นายพันเอกพูด "เดี๋ยวก่อนคุณ พาผมไปที่เกิดเหตุหน่อยซิ"

บัดเดี๋ยวใจ รถ ยนตร์คันใหญ่ ก็มา จอดคอยอยู่ เราพากันไปในรถจนเต็ม นอกจากสีหน้าซีดของนายพันเอกแล้ว ยากที่จะมีใครทราบว่านายพันเอกมีความรู้สึกในใจเปนอย่างไร เพราะ เขา เอง เปน ผู้ ขับ รถไปและขับได้เช่นเวลาปรกติ.

พอถึง คล็อกไฮร์น เราแลเห็นฝูงคนออกันอยู่ที่ประตูแน่น ไมเกล โยฮันเปนผู้ออกมาพบเรา.

โยฮัน พูด กับนายพันเอกว่า "ผมพาคุณนายไปไว้ข้างในแล้วครับ"

พาร์เมนเตอเดินเข้าไป ฟอน รุนต์เซตามเข้าไปด้วย แต่นายพันเอกสั่งให้หยุดอยู่ข้างนอกก่อน ไม่ทันถึงครึ่งนาที นายพันเอกก็กลับออกมา.

"ไปรับหมอมา, เอารถของกันไป เร็ว ๆ เข้า!" นายพันเอกร้องสั่งโยฮัน.

เยฟฟเรส์ ก้าวออกไปถามว่า "รับหมอ! หล่อนยังไม่ตายหรือ?"

"ยัง! ขอบคุณพระเจ้า หล่อน ยังไม่ตายหรอก" นายพันเอกพูดเรื่อย ๆ.

ข้าพเจ้าคิดในขณะนั้นว่า ถ้าเจ้าหล่อนตายเสียจริง ๆ จะยังดีกว่า นายพันเอกยืนดู

จนรถยนต์ลับตาไปแล้วจึงเข้าไปข้างในภายในเวลา ๑๐ นาทีหมอก็มาถึง ทำธุระอยู่สักครึ่งชั่วโมงจึงกลับออกมาข้างนอก เราพากันไปรุมถามอาการ หมอตอบว่า "เกือบ ๆ เสร็จ แต่ไม่เป็นไรดอก ประเดี๋ยวก็พาหล่อนกลับบ้านได้ ผมจะโทรเลขเรียกนางพยาบาลมา"

เราคอยนายพันเอกอยู่สักครู่ก็มาถึง ถือม้วนกระดาษอยู่ด้วยพลางยื่นให้ฟอนรุนต์เซตูแล้วถามว่า.

"นี่แกเห็นจะรู้เรื่องนี้ซิน่า"

"อไรครับ ?" ฟอนรุนต์เซถาม.

"ดูซิ ! อไร ?" นายพันเอกตอบห้วน ๆ.

นายทหารเยอรมันแก้ม้วนออก เราก็พลอยมองดูด้วยกันเป็นตาเดียว.

เขาตอบว่า "นี่แบบปืนอไรอย่าง ๑ ซึ่งผมเองไม่เคยพบเห็นเลย"

"นั่นเป็นความลับจริงของแกนะ ?" นายพันเอกถาม.

"ผมยอมสาบานด้วยเกียรติยศของนายทหาร" เขาตอบด้วยเสียงหนักแน่น "ทำไมเกอร์รุดเอามาหรือ ?"

พาร์เมนเตอถอนใจใหญ่ เหลือบดูเยฟฟเรส์แล้วไม่ถามอไรต่อไปอีก.

เยฟฟเรส์กล่าวขึ้นว่า "ตามที่ผมได้ปฏิบัติมาแล้ว ผมไม่มีอไรจะแก้ตัวนอกจากผมรักเกอร์รุดเท่านั้น ผมเป็นอ้ายมหาสาระเลวแล้ว ผมจึงยอมรับโทษทัณฑ์ทุกอย่าง แต่ส่วนเรื่องแบบปืนนั้นผมไม่ทราบเรื่องด้วยเลย"

"พอแล้ว" ท่านนายพันเอกพูด "คุณผิดอย่างไร ความรู้สึกในดวงจิตต์ของคุณจะตอบคุณได้เสมอ"

เยฟฟเรส์หันหลังกลับออกไปจากโรงเหล้า ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้าก็ไม่ได้พบปะอีกเลย เพราะเขาหายหน้าไปจากตำบลคีลอกไฮรันเสียตั้งแต่คืนวันนั้น ต่อนั้นไปข้าพเจ้าเชื่อว่าเขาย้ายไปอยู่ในอินเดีย แล้วไปอยู่ในเนเดอร์ลันด์ เมื่อเกิดสงคราม ข้าพเจ้าได้รับข่าวว่าเขาตายอย่างชายชาติทหารไปแล้ว.

ข้าพเจ้าช่วยพยุงภรรยานายพันเอกขึ้นรถแล้วนำไปส่งพร้อมกับหมอ ในระหว่างเวลาที่เขาจัดที่ให้เจ้าหล่อนนอนบนเตียงนั้น ข้าพเจ้าคอยอยู่ในห้องสมุด ต่อมาสักครู่นายพันเอก

ก็เข้ามา เวลานั้นราว ๒๒ ถึง ๒๓ นาฬิกาเห็นจะได้.

นายพันเอก ถามข้าพเจ้าว่า "กัน จะไปโรงงาน แกจะไปด้วยกันไหม ?"

ข้าพเจ้าทราบว่าเขาคิดอย่างไร จึงไปเป็นเพื่อน ในระหว่างเดินทางเราไม่ได้พูดกันเลย พอถึงโรงงานพาเมนเตอร์ไขกุญแจเข้าไปแล้วเปิดไฟ ข้าพเจ้าได้ยินเสียงหายใจยาว เครื่องแบบบีนที่ได้ประดิษฐ์ไว้นั้น ถูก ทำลาย หมดแล้ว !

เสียง นายพันเอก พูด ออก มา แผ่ว ๆ ว่า "โธ่ ! หล่อน_หล่อนที่เดียว !"

ข้าพเจ้า ร้องขึ้นว่า "ฮะ, เกอร์รุด คงไม่ทำเช่นนั้น"

เขาตอบว่า "กันคิดว่า คงไม่ใช่เจ้าหล่อนคนเดียว หล่อนทำไม่ได้ โดยลำพัง"

ข้าพเจ้า พูดว่า "กัน คิดว่า ฟอนรุนด์เซคงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ด้วย"

"เห็นจะไม่เกี่ยว" เขาพูดพลางถอนหายใจ "กันรู้เรื่องเพียงเท่านั้น"

ต่อมาอีก ๓ เดือน ข้าพเจ้าจึงทราบความจริง เราได้รับคำสั่งให้ไปในแนวรบ นายพันเอก พาร์เมนเตอ กลับมา เป็นผู้บังคับ บัญชาเราอีก ภรรยาของเขาก็มาอยู่ด้วยที่ แบ็ดนฟอร์ด ซึ่งเป็นค่ายแรกที่เราพักรวมพล เมื่อเราถึงที่นั่น ได้รับเชิญให้ไปรับประทานอาหารค่ำด้วยกัน นางพาร์เมนเตอ ดูเป็น คนละคนไปแล้ว มีท่าทาง แก่จินมากแต่ดูเป็นผู้ที่รักและเอาใจใส่ในสามี ของหล่อนเสียอย่าง ยวดยิ่ง.

เรา ๓ คนรับประทานด้วยกันในโฮเต็ลแห่ง ๑ เมื่อ รับประทาน เสร็จแล้ว หล่อน จึงเปิดความจริงให้ข้าพเจ้าฟัง.

"คุณให้ดิฉัน เล่าเรื่องให้ฟัง เถด นะคะ" หล่อนถามนายพันเอก พลางยกมือ ของ หล่อนขึ้นจับแขนสามีไว้ "ไหน ๆ คุณกับเขาก็จะพากันไปแล้ว ดิฉันไม่อยากให้เขานึกว่าดิฉันเป็นคนเลว คุณไม่ยอมให้ดิฉันพูดถึงเรื่องนี้เลย แต่คืนนี้คุณต้องฟังนะคะ"

ข้าพเจ้าเข้าใจว่าพาร์เมนเตอเองก็ไม่ทราบเรื่องในคืนนั้นเช่นข้าพเจ้าเหมือนกัน เขาพยายาม ห้ามไม่ให้หล่อนเอ่ยถึงอีก แต่หล่อนวิงวอนบังคับให้เขาคอยฟังด้วย.

"กัปตัน เออมิเตช คุณก็ทราบว่าดิฉันเป็นชาวเยอร์มัน" หล่อนพูดโดยเร็ว "เป็นคราวเคราะห์ของดิฉันที่ประเทศบ้านเกิดเมือง

มารดาของดิฉันต้องทำสงคราม ดิฉันรักเยร์มเนีย,แต่ยิ่งกว่าเยร์มเนียดิฉันรักคุณของดิฉัน, แต่ก่อนไม่ใช่เช่นนี้ ครั้ง ๑ ดิฉันคิดทรยศต่อผู้ที่ฉันรักอย่างดวงตา แต่เดี๋ยวนี้ดิฉันยอมมอบชีวิตให้แก่ผู้ที่ดิฉันรักอย่างยิ่ง เมื่อดิฉันแต่งงานนั้นพูดตามจริง, ดิฉันไม่ได้นึกรักเลย ไม่รักใคร ๆ หมด นอกจากเยร์มเนีย เวลานั้นดิฉันจน หมดทางหากิน เมื่อดิฉันแต่งงาน ดิฉันพยายามเป็นภรรยาที่ดีที่สุดต่อสามีดิฉัน, แต่คราวเคราะห์ ดิฉันไปพบผู้ที่ดิฉันเคยพบในเบร์ลินเข้าที่ถอนตอน เขาเคยอยู่ในกองทหาร และเวลานั้นมีอาชีพเป็นจารบุรุษ เมื่อชายผู้นี้ทราบว่าดิฉันแต่งงานแล้ว เขาก็แนะให้ดิฉันเป็นสายลับเรื่องกำลังทหารของอังกฤษ ดิฉันได้มาอยู่กินด้วยเช่นนั้น ออกเบื่อหน่าย บังเอิญไปพบว่าคุณของดิฉันทำงานในเวลากลางคืน และบีบบังไม่ให้ดิฉันทราบ ดิฉันจึงลอบสืบโดยอาศัยไมเกล ชีฮัน เป็นผู้ช่วย จึงทราบว่าคุณของดิฉันทำอไร"

"กันสงสัยแล้วว่า ชีฮันคงเกี่ยวข้องด้วย" นายพันเอกพูดพึมพัมออกมา.

"ชีฮันทำกุญแจให้ดิฉันไขเข้าไปในโรงงานได้ตามชอบใจทุกขณะ เมื่อดิฉันเห็นประจักษ์ว่า สามีของดิฉันทำอไร จึงคิดว่าถึงคราวแล้วที่ดิฉันจะช่วยชาติดิฉันได้ เวลานั้น เยอเวส์ เท่ากับไม่ได้เป็นอไรกับดิฉันเลย ดิฉันหาทันคิดไม่ว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นการทรยศ ที่จริงถ้าชีฮันไม่ข่มขู่ว่าจะเล่าเรื่องให้คุณของดิฉันทราบแล้ว ดิฉันก็คงไม่ทำอไรเกินกว่านั้นไปเป็นแน่ ดิฉันไม่รู้จักสามีดิฉันจริง ๆ ในเวลานั้น"

นายพันเอกก้มลงเอามือตบแขนหล่อนเป็นเชิงสัพยอกด้วยความรัก.

"ต่อมาดิฉันได้รับจดหมายจากน้องชายว่าเขาเจ็บ ดิฉันคิดว่านั่นเป็นโอกาสแล้ว ดิฉันจะให้เขามายังไอร์แลนด์ จะได้เห็นแบบตัวอย่างปืนด้วยตาตนเอง ถ้าสมควรก็จะได้ขโมยแบบเขียน และบางทีดิฉันก็จะเลยกลับเยร์มเนียเสียด้วย.

"คอนราดมาอย่างที่ดิฉันหวัง ดิฉันจึงสำแดงความคิดให้เขาฟัง แต่ตรงข้าม,เขาโกรธดิฉันใหญ่ และหาว่าดิฉันเป็นผู้ทรยศคิดคดต่อสามีและไม่ยอมฟังเรื่องนี้ต่อไปอีก เวลานั้นเป็นเวลาที่คุณกับเพื่อนมาถึงคล็อกไฮรีน ดิฉันเคยรู้จักวิลฟริกเยฟฟ์เรส์มาแต่ก่อน" ตอนนี้หล่อนออกอาย โลหิตขึ้นที่แก้ม

เรื่อ ๆ พลางก้มดูพื้น _ " และดิฉันก็รู้ว่าเขาพอใจดิฉัน.

" ดิฉันตกลงใจว่าจะทำอย่างไร ดิฉันจะเอาโลมให้เขาพาดิฉันไปเช่นกับพาหนีกัน เป็นความจริงที่เขาไม่ได้นัด แนะ ก่อน เลย ดิฉันเป็นผู้จัดทั้งสิ้น ดิฉันกะไว้ว่าจะให้เขาพาไปถึงดับลิน แล้วดิฉันก็จะเลี่ยงกลับเยอรมนี ดิฉันให้เขาไปเอารถของชื่อฮันมา ดิฉันคอยเขาอยู่ริมทาง ห่างจากบ้านลักเล็กน้อย เวลานั้นเป็นเวลาที่พากันเข้าใจว่า ดิฉันเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวอยู่ในห้อง เวลาที่สามีดิฉันขับรถไปเชิญพวกคุณที่ร้านชื่อฮัน ดิฉันฉวยโอกาสเลี่ยงไปยังโรงงาน คว้าแบบเขียนได้แล้วหวนกลับแบบตัวอย่าง ดิฉันฉวยค้อนได้ก็ทุบเครื่องกลไกเสียบี้นบี้ เพราะดิฉันเข้าใจว่าเยอเวส์ คงไม่มานะสร้างขึ้นใหม่อีก ดิฉันไม่เข้าหน้าสามีดิฉันจนกว่าคุณกับเพื่อนจะมาถึง ดิฉันเตรียมกระเป๋าหิ้ว ในนั้นมีแบบเขียนของบึน คอยเยฟฟเรส์อยู่ เขาขับมาเอง ม้านั้นแสนจะดื้อ พอผ่านพ้นหมู่บ้านไปหน่อย เขาไว้ไม่อยู่ที่เดียว เยฟฟเรส์พยายามจะบังคับให้อยู่มือ รถเลยคว่ำ แล้วดิฉันก็จำอะไรไม่ได ต่อไป เมื่อฟื้นขึ้นจึงแลเห็นเยอเวส์คุกเข่าอยู่ที่ริมเตียงดิฉันนอนนั้น"

นายพันเอกพาร์เมนเตอพึงภรรยาสารภาพด้วยอาการนิ่ง แล้วจึงกล่าวว่า " น้องชายหล่อนรู้เรื่องบึนนั้นละซี ? "

" เขารู้ แต่ไม่เคย เห็น แบบ อย่าง บึนที่สร้างขึ้นหรือแบบเขียนเลย ดิฉันอยากให้เขาดู แต่เขากลับปฏิเสธ"

" งั้นฉันก็ผิดไป ฉันไปมัวลงโทษเขาว่าเขาเป็นผู้พบเรื่องนี้ และแนะให้หล่อนทรยศต่อฉัน ฉันเสียใจ "

" คนเดียวเท่านั้นที่ทำการเลวทราม บัดนี้ก็ได้รับโทษไปแล้ว " หล่อนตอบ.

สีหน้านายพันเอกสแดงความยิ้มออกมาแล้วพูดว่า " เป็นการยากสำหรับหล่อนจริง, นะหล่อนเอ๋ย ฉันไม่โทษหล่อนเลยในการที่หล่อนรักบ้านอันหล่อนเอากำเนิดมาดังนั้น"

นางพาร์เมนเตอ เงยศีรษะขึ้นด้วยความพอใจ แล้วกล่าวว่า " มีประเทศเดียวที่ดิฉันรักอยู่ในเวลานี้ ประเทศนั้นคือประเทศที่วีระบุรุษได้ปฏิสนธิมา ขอพระผู้เป็นเจ้าจงบรรดาลให้ประเทศนั้นบัดนี้ ซึ่งความมีชัย มีอำนาจทั่วสากลโลกทุกทิวาราตรี เทอญ"

นายร้อยเอก พล เสนีวงศ์ ณกรุงเทพ

แปลและเรียบเรียง

— ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๖๖๖ —

การยุทธที่แม่น้ำลิศ
วันที่ ๑๒ ถึง วันที่ ๑๕ เมษายน

แม้ว่า ความประทะต้านทานของอังกฤษจะทวี ความ แข็งแรง ขึ้นตาม ลำดับโดย กำลังกองหนุนที่เริ่มส่งเข้าไปทางด้านนั้นก็ตาม การเข้าตีทางด้านบัยเยิดและภูเขาฟดองด์ร ก็ยังคงดำเนินอยู่เรื่อย มิได้ หยุดหย่อน.

เพราะเหตุที่เยอร์มันดันเข้ามาทุกทางนั้นเอง กระทำให้อังกฤษต้องทิ้ง เนิฟ_เอกดีส ซึ่งข้าศึกยึดไว้ได้ ในวันที่ ๑๓ และวิเยอด์แบร์แก็ง กับบัยเยิดในวันที่ ๑๕ เป็นลำดับ.

เหตุการณ์ที่เป็นไปทั้งนี้ กระทำให้ผู้บังคับบัญชา ต้องเตรียม การถด แนวถ้ำ ที่ อิปร์ ซึ่งกำลัง ร่องแร่ง อยู่นั้น ลงไป อยู่ตาม แนวเก่า ที่

แมร์คอง, ซิดลบีค, วอร์ซีล (Merckem, Zillebeeke, Wornezeele)

นายพลฟช ผู้ซึ่งรู้ถึงการใหญ่ที่เยอร์มันจะกระทำ ทางด้าน ฮาเซบรุค (Hazebrouck) และแซงต _ โอแมร์แล้วนั้น ได้คิดไว้ว่าจำต้องหักการรุก ของข้าศึก ลง โดยวิธีกระทำการช่วยเหลือ กันอย่าง แขงแรง จึงจะได้ แต่จะต้องระวังยังไม่ ส่งกองทหารฝรั่งเศส ทุ่มเทเข้าไปทางด้านนั้นมากเกินไป มิฉะนั้นจะทำให้แนวรบ ของฝรั่งเศส นอกจากนั้น เสีย ความเหนียวแน่นไปด้วย.

กองทัพใหญ่ที่ ๑๐ ได้ รับคำสั่งให้รวมพลที่เหนือดูลองต์ และเตรียมตัวไปขึ้นกับ กองที่จะจัดขนใหม่พร้อมเสร็จแล้ว.

ในขณะเดียวกันนี้เอง นายพลฟชได้ ขอให้เบลเยียม เหยียด ที่มั่น ออกไปทางด้าน ทิศตวันออกอีก ๒_๓ กิโลเม็ตร์ เพื่อให้อังกฤษขยับขยายกำลังได้ บ้าง แล้วได้เชิญให้จอมพลเฮกยึดและรักษาภูเขาต่าง ๆ ในฟลองด์รไว้ให้เหนียวแน่น รอจนกว่ากองทหารฝรั่งเศสจะเข้าไปช่วยเหลือตามน่าที่ ๆ กะไว้จนได้.

การจัดตั้งกองแยกเหนือ

วันที่ ๑๗ เมษายน

ข้าศึกได้ เพิ่ม ความพยายาม เข้าตีระหว่างบัยเยิดกับอีปร์ส์ กวาดต้อนกองทหารอังกฤษลงมา จนถึง เชิงเขาต่าง ๆ และ หักโหม ที่มั่น ที่แหลมล้าให้หักลง ด้วยกำลังแรง จนถึงวันที่ ๑๘ จึงได้ หยุดที่ชายคลองตกบ่าเนียปป์ แปลว่า เปนการสม ประสงค์ ตาม ความ คาด หมาย ซึ่งเขากำหนดไว้ แล้ว แต่ กองทหารฝรั่งเศสได พรวดเข้าไปยึดช่องทางไว้ ทัน เช่นเดียวกับเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคมเหมือนกัน จึงทำให้ข้าศึกตกใจเปนอันมาก ส่วนการเข้าตีก็แตกพ่ายไปเอง ด้วย ความ ประทะต้านทาน อัน กล้าหาญ แห่งกองพลใหญ่ที่ ๒๘ และที่ ๑๓๓ กับทหารม้า ของ ฝรั่งเศส ที่แซก ลงไปใน แนวรบอังกฤษนั้น.

ต่อขึ้นไปทางเหนือ ที่ข้าศึกพยายามคลำแนว ที่มั่น เบลเยียม อยู่ ใน ระหว่าง แมร์คอง กับ บ่าฮูดุลส์ต์ (Houthulst) นั้น ในที่สุด ก็ต้องทิ้ง ชเลยศึกไว้ ในกำมือแห่งกองทัพน้อย ๆ เปนจำนวน ๖๕๐ คนเช่นเดียวกัน.

โดย เหตุ ที่ อังกฤษ เหน็จเหนื่อย และ เสีย ทหารไปแล้วเปนจำนวนมากมาย นายพลฟช จึงได้ ตกลง ใจถอนกองทหาร อังกฤษออกจาก ด้านที่อ่อนแอที่สุดและด้านที่สำคัญที่สุด คือ ที่ภูเขาต่าง ๆ ออกเสีย ให้ สิ้นเชิง แล้วจัดตั้ง กองแยกกองทัพใหญ่เหนือ ขนในบังคับบัญชา นายพล เดอะมิตรี (General de Mitry) ผู้บัญชาการกองทัพน้อยที่ ๖ ผู้ ซึ่ง เคยนำทหาร ม้า ทำการยุทธ ในบริเวณนั้น เมื่อปี ๑๙๑๔ มา แล้ว ให้ขึ้นอยู่ในบังคับบัญชานายพลพลูเมอร์ (General Plumer) แม่ทัพกองทัพใหญ่ที่ ๒ ของอังกฤษ อีกชั้น ๑ กองแยก นี้ในชั้นต้น คงมี กำลังเพียง กองทหารม้าที่ ๒ กับทหารราบ ๒ กองพลใหญ่ (กองพลใหญ่ที่ ๒๘ กับที่ ๑๓๓) ซึ่ง พร้อม รบแล้วเท่านั้น ส่วนอีก ๓ กองพล ใหญ่นั้น กองทัพใหญ่ ที่ ๑๐ กำลังจัดส่งมา โดยทางรถยนตร์ บรรทุกแล้วอย่างเร่งรีบ ใน ไม่ช้ากองแยกนี้จะมีกำลังตั้งแต่ ๙ ถึง ๑๐ กอง พลใหญ่ พร้อม ด้วย กองทัพใหญ่ ที่ ๑๐ ที่ เมืองอาร์ราส กองทัพใหญ่ ที่ ๕ ในบริเวณ ใต้เมืองอาเมียงส์ และโบเวส์ ซึ่งแปลว่าท่าน จอมทัพได้ เตรียมตัว พร้อม ที่ จะทำการ สู้รบ กับ ข้าศึก ต่อไปในระหว่างทเล กับ เมืองม็องต์ ดิดีเอร์ แล้ว.

ในการเปลี่ยนแปลงเพื่อการช่วยเหลือกอง ทัพอังกฤษทั้งนี้ ท่านจอมพลเฮก ได้อนุญาต ให้ฝรั่งเศส นำกองพลใหญ่ อังกฤษ ที่ถอนออก โดยความบอบช้านั้น ไปบรรจุแนวรบฝรั่งเศส ในด้านที่การรบสงบได.

การยุทธที่เคมเบล

วันที่ ๒๕ เมษายน ถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม

ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๔ เมษายน การ รบได้สงบลง เพราะเหตุที่เยอรมันต้องจัดการ เพิ่มเติมกำลังต่าง ๆ ใน การ รุกที่ได้ กระทำไป อย่างรวดเร็วที่แล้วมานั้นให้เรียบร้อย และ เพื่อ จะได้ นำ กอง หนุน สำหรับ การเข้าตีต่อไป ตามที่กำหนดไว้ ใหม่ขึ้นมาไว้ในแองใหญ่ ซึ่ง ก้นแอ่งนั้นอยู่ที่เมือง อาเซบรุค ขอบแอ่งทาง ทิศใต้คือ เขาอาร์ตัวส์ ตามแนวเมืองแซงต์_ โอแมร์, แอร์, เบตูน และขอบทางเหนือคือภู เขา ฟลองดร์ ซึ่งอยู่ภายใต้กระสุนวิถีปืนใหญ่ ของเยอรมันแล้ว กับกิ่งของเขานั้นทางทิศตวัน ออกตลอดแนวอาร์มอง ติแอร์ส์ และวิตส์ชาแอต

(Wyts chaete) ทั้งนี้เป็นการส่อให้เห็นได้แล้วว่าเยอร์มันต้องการยึดภูเขาฟลองด์รแต่บัดนี้ไป.

ส่วนที่หมายเข้าตีของเยอร์มันนั้น คือภูเขาเคมเบล ซึ่งเป็นรูปทรงยอดตัด อันบังคับที่ตรวจการต่าง ๆ ของเขาอยู่ตลอดที่ราบฟลามองด์.

ในระหว่างเวลา ๕ วันที่การรบส่งบลงนั้น เยอร์มันได้นำปืนใหญ่มหึมาและปืนครกเข้าสเตรียมเข้ามาตั้ง กับได้จัดกองทหารสำหรับทำการเข้าตีขึ้นเป็นจำนวน ๕ กองพลใหญ่ เลือกสรรค้นพวกที่เก่งกาจที่สุด กับพวกทหารพรานบาวาเรียด์ที่เอามาจากคิโรดด้วย.

ส่วนฝ่ายสัมพันธมิตร์ในระหว่าง ๒—๓ วันที่การรบส่งบนั้น กองแยกกองทัพใหญ่เหนือได้เข้าเปลี่ยนกองทหารอังกฤษระหว่างเมเตอรอง (๓ กิโลเม็ตร์ ตวันตกบัยเยิล) กับภูเขาเคมเบล รวมเป็นระยะทาง ๑๐ ถึง ๑๒ กิโลเม็ตร์ คือกองพลใหญ่ทหารราบที่ ๒๘ รักษาภูเขาเคมเบลติดต่อกับกองพลใหญ่ที่ ๙ อังกฤษ ทางเหนือ กองพลใหญ่ทหารราบที่ ๑๕๔ รักษาน่าตำบลดรานูตร์ (Dranoutre) บีดช่องแคบตำบลฮอลลบีค (Holle beeke) กองพลใหญ่ทหารราบที่ ๓๔ และที่ ๑๓๓ ต่อบีกขวาของฝรั่งเศส แต่ทั้ง ๒ กองพลนี้คงอยู่นอกรอบการรบที่เคมเบล แปลว่าการต้านทานการเข้าตีของข้าศึกคราวนี้เป็นน่าที่ของกองพลใหญ่ที่ ๒๘ และที่ ๑๕๔ ของฝรั่งเศสโดยฉเพาะเท่านั้น.

นอกจากนั้น ยังมีกองพลใหญ่ทหารราบที่ ๕ แห่งกองทัพน้อยที่ ๓๙ กำลังเดินทางโดยรถไฟไปยังสถานีที่ใกล้กับเมืองแซงต_โอแมร์ กับกองทหารม้าเป็นกองหนุนอยู่บนภูเขาต่างๆ ในฟลองด์รอีกด้วย.

วันที่ ๒๕ เมษายน เมื่อเสร็จการเตรียมของปืนใหญ่ซึ่งระดมยิงด้วยลูกระสุนบรรจุไอพิษในเวลาอันน้อย แต่ร้ายแรงยิ่งกว่าที่ได้เคยพบเห็นมาทางด้านแวร์ดังแล้ว ข้าศึกก็เริ่มดำเนินการเข้าตีภูเขาเคมเบล พยายามบุกรุกเข้ามาทั้งทางเหนือและทางใต้ โดยอาศัยหมอกหนาเป็นเครื่องกำบัง ผสมกับการกระทำการของเครื่องบิน และการระดมยิงของปืนกลโดยทันที.

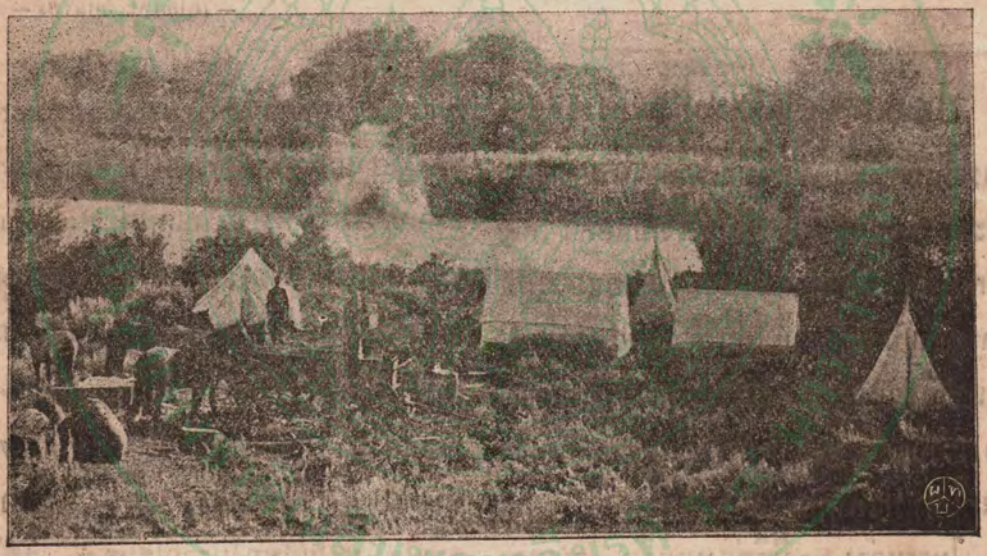
ว่าที่นายร้อยตรี ชุ้ย อ้วยจิน
— แปลและเรียบเรียง —

ปฐมแรกที่จะได้มีการค้นหา กระดูกของโบราณสัตว์นั้น มนุษย์ได้พยายามขุดเอากระดูกของสัตว์ดิโนซอร์ ซึ่งเป็นสัตว์ใหญ่อาศัยอยู่บนพื้นแผ่นดินนี้มาได้ก่อน เมื่อหลายล้านปีที่ล่วงมาแล้วได้มีสัตว์ชนิดนี้อยู่ในเรดเดียแคนยอน,แอลเบอร์ตา,ประเทศคนาดา มากมาย และมีผู้หาทรัพย์แผ่นดินได้ตั้งใจขุดค้นหาเป็นลำดับมาจนทุกวันนี้.

ในระหว่าง ๑๐ ปีที่ล่วงมาแล้ว คนเหล่านั้นได้พยายามค้นหาสัตว์ที่ตาย ซึ่งทำให้นักวิทยาศาสตร์พากันรู้สึกพิศวงมาก โดยเหตุนี้ต่างจึงได้พยายามค้นหาอย่างพิศดารว่าจะมีกระดูกของโบราณสัตว์อยู่ในที่ใดบ้าง กระทำให้กิจการแห่งพิพิธภัณฑ์ของเรา (อังกฤษ) ทุกวันนี้สามารถจัดการประกอบโครงกระดูกของโบราณสัตว์ที่ได้ค้นพบโดยความลำบากยากแค้นของผู้หา ถึงได้เกิดมีการเด่นที่แปลกขึ้นชนิด๑เรียกว่าการประกอบโครงกระดูกของโบราณสัตว์ ได้ขุดเอากระดูกของโบราณสัตว์ชนิดที่มีรูปร่างคล้ายเหี้ยหรือตะกวด แต่เป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่มาก อาจวัดลำตัวได้ยาวกว่า ๘๐ ฟีต ชนิด๑, สัตว์ที่ใหญ่กว่าแรด ชนิด๑, ม้าในสมัยโบราณชนิด๑, เสือใหญ่ชนิด๑, นกกินคนชนิด๑ และสัตว์บกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจำพวกสัตว์บินชนิด๑ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งกระทำให้นักปราชญ์ทั้งหลายสามารถระฦกถึงเหตุการณ์อันพิศดารในสมัยครั้งกระโน้นได้.

แต่ผู้ หา กระดูก ของ โบราณสัตว์ ก็ไม่ ผิด อไรกันกับผู้ หาทองคำเหมือน กัน เพราะไม่ ทราบว่าเมื่อใดคนจึงจะได้ พบทรัพย์ สมบัติอันนั้น คนจะต้องค้างแรมอยู่ ในทุ่งนาตลอดฤดู กาล ทั้งจะต้องพยายามกระทำงานทุกวันโดย ไม่ครั่นคร้าม ต่อ ความ เหนื่อย ยากลำบากเลย และในที่สุด อาจจะไม่ได้ รับผลอไรเลย ก็ เปน สามารถเผยแผ่ วิชาใน สภาพแห่ง สัตวศาสตร์ ให้เจริญได้อย่างยวดยิ่ง.

นายวอลเตอร์ เกรนเยอร์ นักวิทยาศาสตร์ ซึ่งเปนคนของพิพิธภัณฑ์ในนครนิวยอร์ก ได้ นำกระดูกของ โบราณสัตว์มาไว้ ในพิพิธภัณฑ์ เปนอันมาก ใน ๒_๓ ปีที่ล่วงมานี้ ท่านผู้นี้

— ผู้ หาทรัพย์เผ่นดิน ตั้งกระโจมพักอยู่ แทบฝั่งแม่น้ำแรดเดียร์ แอลเบอร์ตา, คนาดา —

ได้ แต่ทว่าในกาลภายน่าอาจ มั่งคั่ง บริบูรณ์ ได้โดย ความอุตสาหะของตน อีกประการ ๑ การค้นพบอันนี้เอง อาจกระทำให้ความก้าวน่า แห่งโลกวิทยาศาสตร์ ดำเนินขึ้นอย่างน่าพิศวง ได้ไป ที ตำบล แบดแลนด์ ใน จังหวัด ไอโอมิง ได้ ไป พักอยู่ ในกระท่อมร้างของพวกเลี้ยงแกะ ได้ เห็น หินและกรวดทรายปนกันอยู่ รู้สึก ว่าหินเหล่านั้นเปนสิ่งที่พิศวงอยู่มาก จึงหยิบ

ขึ้นมา พิจารณาดู และได้พูด กับ พวกเพื่อนฝูง ว่า "นี่เป็นกระดูกของโบราณสัตว์ที่จมอยู่ในดิน ทั้งเป็น กระดูก ที่จมอยู่เป็นเวลานานมาก" นายวอลเตอร์ เกรนเยอร์ ยังได้ กล่าวต่อไปอีกว่า "นี่เป็น กระดูกของสัตว์ชนิดที่เรียกว่า บรอนโตซอรัส (Brontosaurus)"

นายวอลเตอร์ เกรนเยอร์ เข้าใจว่ากระดูกเหล่านี้พวกเลี้ยง แกะ คงจะได้เก็บ รวม เอามาค้ำจุนกระท่อมของตน ทั้งคงจะมีอยู่ในที่ใกล้ๆ นี้เอง จึงเอาเสียมไปขุด เมื่อขุดไปได้ ๒ - ๓ ชั่วโมง ก็รู้สึกว่ามีก้อนอะไรแข็ง ๆ อยู่ซึ่งทำให้ไม่สามารถจะขุดได้ต่อไป ได้ขุดอยู่รอบ ๆ ของสิ่งนั้น ผลที่สุดก็ขุดได้กระดูกท่อน ๑ มีขนาดยาวกว่าคนธรรมดาขึ้นมา เป็นกระดูกส่วน ๑ ของเหี้ยโบราณก่อนตำนานเกิดขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นการค้นพบอันมีค่ายิ่งนัก ในที่สุดจึงให้ชื่อที่ตรงนั้นว่า "ที่พักขุดกระดูก" ที่นั้นเดยมีชื่อเสียงโด่งดังไปในพวกนักวิทยาศาสตร์ ว่าเป็นตำบลที่มีเหี้ยชนิด ๑ เรียกกันว่าดิโนซอร์, ม้าปลาด, ช้างใหญ่ และจระเข้ใหญ่มา ๆ สารพรรณหรือจะเรียกตำบลนั้นว่า เป็นตำบลที่มีกระดูกของสัตว์โบราณอยู่มากชนิดด้วยกันก็ได้.

ในปีต่อมา ท่านศัสตราจารย์ เฮนรี่ ฟ. ออสบอร์น ซึ่งประจำอยู่ในพิพิธภัณฑ์ของสหปาลีรัฐอเมริกา ได้ไปเที่ยวในตำบลนั้นและไปที่ตำบลโคโมบรัฟส์ ซึ่งอยู่ห่างจากที่พักขุดกระดูกประมาณ ๑๐ ไมล์ ได้ค้นพบกระดูกของสัตว์ชนิดที่เรียกว่า ดิโพ็ดโดคัส และบรอนโตซอรัส กระทำให้มีชื่อเสียงแพร่ไปทั่วโลกโดยเร็ว เมื่อเป็นเช่นนั้น ทุก ๆ พิพิธภัณฑ์ในอเมริกาและยุโรป ต่างก็ได้ส่ง เครื่องมือสำหรับขุดไป ยังตำบลที่พบ เพื่อขุดกระดูกของโบราณสัตว์ ซึ่งยังคงเหลืออยู่ในทุกวันนี้.

โดยเหตุผลที่กล่าวมาข้างบนนี้ จึงได้เกิดมีอาชีวะขึ้นอีกอย่าง ๑ เรียกว่า "การค้นหาโครงกระดูกของโบราณสัตว์" เมื่อผู้สนใจในการหากระดูกของโบราณสัตว์มีผู้นับหน้าถือตามากขึ้น ก็เกิดมีชื่อเสียงปรากฏขึ้นเหมือนกัน บางคนถึงกับอาสาทำการในหน้าที่นี้ให้แก่สถานพิพิธภัณฑ์ โดยไม่หวังต่อเงินเดือนหรือเงินรางวัลซึ่งตนจะได้รับ ส่วนบางคนก็ทำการค้นหาโดยพละตนเอง และเมื่อได้แล้วก็ขายด้วยราคาแพง ๆ ทุก ๆ ปีคนของสถานพิพิธภัณฑ์ในกรุงนิวยอร์กได้ออกไปทำการค้นหาในที่ต่าง ๆ บางครั้งผู้ที่ไปค้น

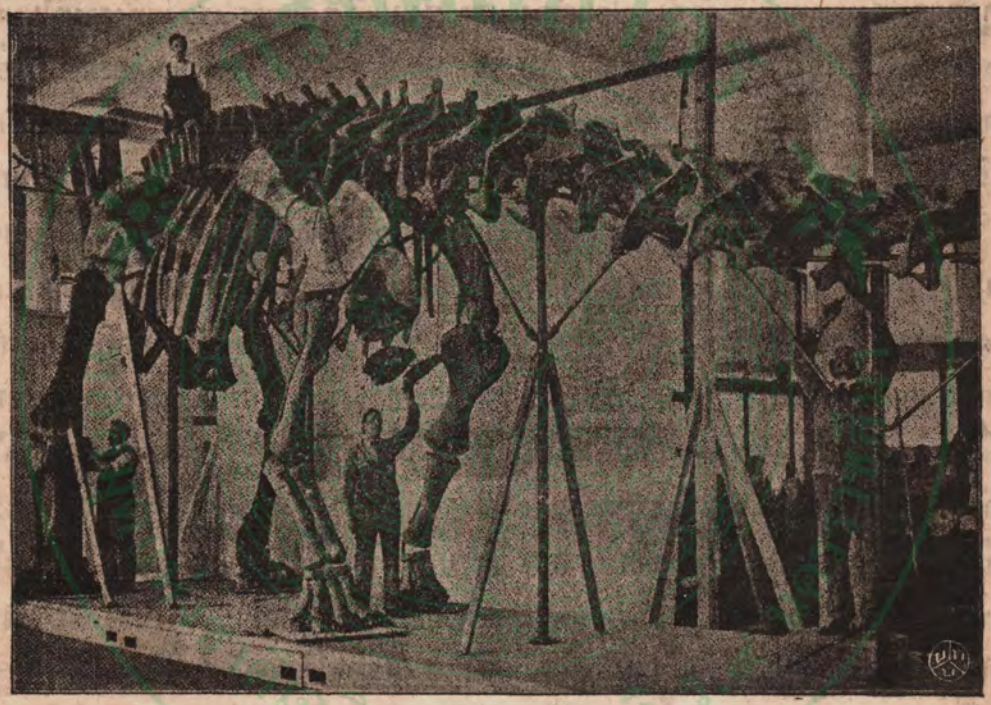

— ขุดกระดูกโบราณสัตว์—

หากระดูกของโบราณสัตว์เหล่านั้น ต้องเสียเวลาเสียหลายๆฤดูกาลก่อนที่จะได้พบของอันมีค่าเช่นนั้น ดังมีอุทาหรณ์ ข้อ ๑ คือ ครั้ง ๑ มีผู้ไปพบกระดูกของโบราณสัตว์ชนิดที่เรียกว่า โอโร ฮัพพัส (Orohuppus หรือ ม้าภูเขาชนิด ๑)ซึ่ง เปนกระดูกม้าที่หลงอยู่ ผู้ที่ไปพบนั้นต้องเสียเวลาถึง ๔ ฤดูกาล ที่ได้พบเช่นนั้น ก็นับว่าเปนโชคดีพออยู่แล้ว.

คนงานที่มีความรู้หลายคนได้ขุดลงไปในที่ ๆ มีกระดูกโบราณสัตว์ซึ่งนายวอลเตอร์ เกรนเยอร์ ได้ไปพบ แต่แม้ได้กระทำการถึงเช่นนี้ ก็ยังไม่เปนผลสำเร็จดังประสงค์ได้จนกว่าเวลาล่วงไปแล้วนาน ครั้นเมื่อกระดูกนั้นได้นำขึ้นมาจากยอดเขา ก็เก็บรวบรวมบรรจุลงในหีบและตีตราเปนสำคัญส่งไปยังพิพิธภัณฑ์ในกรุงนิวยอร์ก กระดูกเหล่านี้ได้จัดแบ่งออกเปนพวก ๆ แล้วประกอบเปนโครงขึ้น บัญหาจึงมีอยู่ว่า เหตุใดการ

ประกอบโครงกระดูกจึงกินเวลานานมาก ทั้งนี้เพราะเหตุว่า กระดูกที่ขาดตกบกพร่องนั้น ถ้าให้คน ๒ คนไปจัดหา จะกินเวลานานถึง ๒ ปีจึงจะได้ ส่วนการที่จะตกแต่งกระดูกที่หักเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ขึ้นเป็นกระดูกทั้งท่อนก็จะต้องกินเวลาถึง ๓ ปี เหล่านี้นานพออยู่แล้ว สรุปความว่า การค้นหากระดูก ๒ อย่าง ๑ การจัดเลือกชนิดจำพวกกระดูกอย่าง ๑ การประกอบขึ้นเป็นโครงกระดูกอีกอย่าง ๑ ทั้ง ๓ อย่างที่กล่าวนี้นับว่าเป็นการลำบากและกินเวลานานที่สุด ยังไม่เคยปรากฏว่าพิพิธภัณฑ์ใดที่ได้พยายามประกอบโครงกระดูกของโบราณสัตว์ โดยใช้ความคิดอันสูงที่จะประกอบกระดูกที่ละอัน ๆ ให้แน่นหนาแข็งแรงและทำให้สำเร็จเรียบร้อยได้เลย เพราะเหตุว่ากระดูกเหล่านั้นจะทานน้ำหนักของมันเองไม่ได้ ย่อมจะต้องแตกหักออกเป็นชิ้น ๆ ในไม่ช้า เขาจึงได้สร้างร้านขึ้นให้มั่นคง โดยใช้เชือก

— ประกอบกระดูกเหี้ยโบราณ —

เรือกลไฟใหญ่ และโซ่เหล็กมาผูกรัดให้แน่นหนา แล้วยกเอากระดูกเหล่านั้นขึ้นตั้งบนร้าน และประกอบเป็นโครงกระดูกขึ้น ร้านที่รับรองเช่นนี้สำคัญมากทีเดียว เพราะเหตุว่ากระดูกต้นขาซึ่งมีน้ำหนักนับตั้ง ๗๐ ปอนด์ถึง ๕๐๐ ปอนด์จะต้องตั้งอยู่บนร้านนั้นจนกว่าจะประกอบเป็นโครงกระดูกขึ้นสำเร็จซึ่งอาจกินเวลาถึง ๖ ปี.

โครงกระดูกของสัตว์โบราณเหล่านี้ โครง ๑ ๆ ยาวไม่ต่ำกว่า ๖๗ ฟีต และสูงไม่ต่ำกว่า ๑๕ ฟีต และในขณะเมื่อกำลังมีชีวิตอยู่นั้นมักมีน้ำหนักประมาณ ๖๐ ถึง ๘๐ ตัน คือครั้งเมื่อมันได้เจริญอยู่ในสมัยสัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่สมัยกลาง ซึ่งเป็นเวลานานหลายล้านปีมาแล้ว ส่วนในปัจจุบันนี้การที่จะค้นหากระดูกของโบราณสัตว์นั้น มักจะมีแต่เฉพาะพวกนักวิทยาศาสตร์กับพวกที่ทำงานอยู่ในสถานพิพิธภัณฑ์โดยมาก เพราะคนเหล่านี้มักจะสนใจในการค้นหากระดูกของโบราณสัตว์จริง ๆ ทั้งเป็นผู้ที่อดทนต่อการกรากกรำและการหนักต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นตามระยะทางที่ไป.

ในระหว่าง ๒—๓ ปีที่ล่วงมานี้ นายชาลส์ ฮ. สเตอร์นแบร์ก ได้สู้สละชีวิตไปหากระดูกโบราณสัตว์อันมีค่าเหล่านี้ ในขณะที่เดินทางไปนั้น ได้ประสพต่อภยันตรายต่าง ๆ หลายครั้ง และบางครั้งก็แทบจะต้องเสียชีวิต เพราะกระดูกเหล่านั้นมักจะมีอยู่ในที่แห้งแล้ง และตามซอกเขา ซึ่งเป็นที่ ๆ กันดาร เช่นในทุ่งร้างที่ไม่มีน้ำเลยเป็นต้น ดังในครั้ง ๑ นายสเตอร์นแบร์กต้องผจญต่อชาวอินเดียแดง ซึ่งเขาเห็นว่าไม่มีใครเลยที่จะพอใจรับส่วนอันตรายจากเขา เพราะกลัวจะถูกทัณฑกรรมอย่างทารุณจากชาวอินเดียพวกนั้น คนป่าจำพวกนี้เมื่อจับใครมาได้ก็ถลกหนังศีรษะให้ตายเสีย ทุก ๆ คนที่ไปกับนายสเตอร์นแบร์กต่างมีความกลัวจนขวัญหนีดีฝ่อ เมื่อไปพักอยู่นั้น นายสเตอร์นแบร์กได้พยายามบ้องกันอันตรายเช่นกระโจมผ้าและรถผ้าของเขาก็ทำให้เป็นสีน้ำตาล เพื่อสีนั้นจะได้กลืนกับภูมิประเทศ เป็นการบ้องกันมิให้ชาวอินเดียแดงเห็นได้ง่ายนัก ถึงแม้ผู้มีสายตาชำนาญลักเพียงใด ก็ไม่สามารถจะเห็นได้ถนัด แต่แม้จะได้มีการบ้องกันอันใหญ่หลวงถึงเช่นนั้นก็ดี เขาก็ยังได้ผจญต่ออันตรายหลายครั้ง เช่นมีการหนีเข้าซ่อนชีวิตอยู่ในโพรงไม้เป็นต้น บางครั้งเมื่อขณะที่เดินทางขึ้นภูเขา นายสเตอร์นแบร์กได้พลาดตกลงไปจากภูเขาอันสูงและชัน

แต่เคราะห์ดีบังเอินไป ประทะกับต้นไม้และได้ยึดเหนี่ยวไว้ ให้พ้นจากอันตราย ต่อชีวิตได้ เช่นนี้จึงนับว่า ชีวิตได้รอดอันตรายอย่างน่าหวาดเสียวมาแล้วเป็นที่สุด.

เมื่อลงผลที่สุด เขาก็ได้สิ่งที่ต้องการ สมความปรารถนา จึงได้มีการลางทางนำรถเข้าไปบรรทุกกระดูกกลับมา แต่การกระทำอยู่ในเมือง ซึ่งเต็มไปด้วยภูเขาเช่นนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีไหวพริบดี ถ้าแม้ว่าผิดการคาดหมายไปแต่เพียงเล็กน้อยแล้ว ก็ย่อมจะทำให้ทั้งรถและม้าตกลงไปจากที่ชันเช่นนั้นได้ นายสเตอร์นแบร์กได้เล่าถึงเรื่องที่เขาได้พบมาว่า "ครั้ง๑ข้าพเจ้าได้เห็นรถ ซึ่งใช้ม้าลากขึ้นไปบนที่ชัน แล้วค่อย ๆ เอียงลงมาทีละน้อย ๆ จนรั้งเอาม้ามาติดอยู่ข้างทาง ในไม่ช้าเสบียง, รถ, และม้าหมดด้วยกันก็กลิ้งตาม ๆ กันลงมา ส่วนรถและม้านั้นหงายหกขเมนลงมาหลายทอด รู้สึกวิตกอยู่ว่าคนขับรถคงจะตายเสียในขณะที่รถหมุนตัวลงมาสักรอบใดรอบ ๑ นั้น ส่วนรถ, ม้าและสิ่งของทั้งหมดก็น่าจะต้องกลิ้งลงไปในระยะทางตั้ง ๑๐๐๐ ฟีต แต่ที่ไหนได้ พอรถและม้าพวกนี้มีการหกขเมนได้ ๓ ทอด ก็กลับตั้งปุบลงยังที่เดิม ม้าคงยืนได้ตามปรกติ, ต้อรถติดอยู่กับรถ และอไรต่ออไรต่าง ๆ ก็อยู่คงที่ของมันตามเดิมทุกประการ"

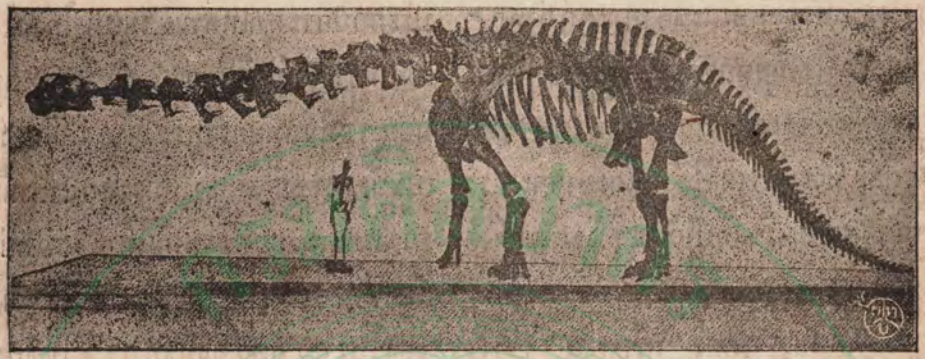
บางครั้งได้ไปกระทำการค้นหาอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำ ในขณะที่กำลังกระทำกิจการอยู่นั้น ถ้าบังเกิดลมพายุใหญ่พัดมา คนที่กำลังกระทำงานก็จะต้องหนีเอาชีวิตรอดจากภัย ส่วนสรรพสิ่งของต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นไว้ ใช้เป็นเวลานานนับตั้งหลายเดือนนั้น ก็ถูกลมพายุหอบพัดพาเอาไปเป็นอันตรายหมด

ศัตรูอันใหญ่หลวง ของผู้ค้นหากระดูกของโบราณสัตว์ก็คือน้ำ และถ้าเป็นพื้นแผ่นดินที่แห้งแล้งแล้ว น้ำจืดออกจะหายากอยู่สักหน่อย ถึงแม้จะหาได้บ้าง ก็เป็นน้ำที่ปนไปด้วยว่านอาดคาดิ (ว่านชนิดนี้กินเมา) ถ้าได้ดื่มน้ำชนิดนี้เข้าไปแล้ว จะได้รับผลร้ายเท่ากับกิน เอพซม ซอลต์ ในวัน ๑ ถ้าดื่มสัก ๒ หรือ ๓ ครั้งแล้ว จะทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย แต่ไม่ถึงกับเสียชีวิต นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีอุปสรรคอย่างอื่น ๆ อีก คือกระทำให้คนที่ไปกระทำการค้นหานั้นเป็นไข้ ซึ่งเนื่องจากการกรากกรำมีการถูกแดดแผดเผาในกลางวัน ทนต่อความหนาวในเวลากลางคืน และเหตุร้ายอื่น ๆ, สิ่งเหล่านี้แหละเป็นเหตุให้คนท้อ

กอย ถึงแม้ว่าของที่ได้มาจะมีค่าสูงสักเพียงใด ถ้าหวดกลับมานึกถึงความไข้เจ็บที่ได้รับแล้ว ก็กระทำให้หมดความอุตสาหะทันที จริงอยู่เมื่อหายเป็นปรกติแล้วอาจจะกลับไปค้นหาอีกได้ แต่ถึงกระนั้นค่าแห่งสิ่งของที่หาได้ก็ไม่เท่ากับ ค่าแห่ง ชีวิตของ ที่คน ต้อง ถูกอันตราย เพราะบางทีก็ อาจ จะไป พบกระดูกที่ชำรุดจนไม่สามารถจะซ่อมแซมให้ดีดังเดิมได้ เป็นด้วยกระดูกชนิดนี้พวกเลี้ยงสัตว์ที่ไม่รู้ ในทางวิทยาศาสตร์ ได้พาฝูงสัตว์ไปเหยียบย่ำจนเป็นอันตรายเสียสิ้น.

ถ้าจะกล่าวถึงสิ่งที่มีค่ามากที่สุดแล้ว ก็คือโครงกระดูกของโบราณสัตว์ชนิดที่เรียกว่า ติแรนโนซอรัส (Tyrannosaurus) ซึ่งเป็นสัตว์ใหญ่ที่สุดชนิด ๑ ที่กินสัตว์เป็นอาหาร นายบาร์นัมเบราว์น ผู้เป็นเจ้าของๆพิพิธภัณฑ์ในอเมริกา ได้ไปค้นพบ สัตว์ชนิดนี้ที่ตำบลแบดแลนด์ ในเมืองมอนตานา เมื่อสัตว์ชนิดนี้ยังมีชีวิต อยู่ มันได้ ผจญต่อสัตว์ไม่ว่าชนิดใดที่มันพบ ทั้งไม่เลือกว่าเวลาใดขณะใด ถ้าจะกล่าวถึงความโหดร้ายของมันแล้ว ไม่ผิดกับยั่นในบัจจุบันนี้เลย สัตว์ชนิดนี้มีขนาดสูงถึง ๑๘ ฟีต ส่วนเท้าของมันมีขนาดกว้างใหญ่ ซึ่ง อาจจับวัวขนาดใหญ่ ไว้ได้ตัว ๑ ฟันในปาก ของมัน มีคมคล้ายกฤชคมคู่ และ แหลมมีขนาดยาวถึง ๒—๓ นิ้ว เรียงรายอยู่ในปาก อันกว้างไม่ต่ำกว่า ๑ หลา ในขณะที่มันอ้าปาก, โครงกระดูกของมันมีอยู่ในที่ๆ เป็นทรายและตามเชิงเขา กระจัดกระจายกันอยู่ เขาได้ทำลายภูเขาที่ขัดขวางเพื่อจะได้ สดวกแก่การค้นหา บางทีถึง ๒ ฤดูกาลจึงจะเอากระดูกออกได้เนื้อที่ๆ ได้เอากระดูกออกจะเป็นโพรงใหญ่ซึ่งมีขนาดยาวถึง ๓๐ ฟีต กว้าง ๒๕ ฟีต กระดูกบางท่อนมีหินเกาะ ส่วนกระดูกนั้นที่ขุดได้มีน้ำหนัก ตั้ง ๔๐๐๐ ปอนด์ ต้องใช้ม้าเป็นพาหะนะลากไปขึ้นรถไฟถึง ๔ ตัว.

มีสิ่งๆ ๑ซึ่งหนักที่สุดที่ได้นำออกมาจากหิน แล้วก็คือ หัวแรดโบราณ นายจ.บ. แฮต เซอร์ เป็นผู้ที่ได้เก็บใส่หีบบรรจุมา เมื่อบรรจุลงหีบแล้วชั่งหนักได้ถึง ๓ ตัน โครงกระดูกของสัตว์ชนิดนี้เมื่อประกอบเป็นรูปร่างขึ้นดูใหญ่ คล้ายกับอสุรยักษ์ มีรูปร่างคล้ายกับแรดในสมัยบัจจุบันนี้ ตัวของมันยาว ๒๕ ฟีต และมีเขา ๓ เขาอยู่บนหัว ร่างกายห่อหุ้มไปด้วยหนังอันหนาและมีขนแข็งรอบตัว การที่มีหนังหนาถึงเช่นนั้น ก็เพราะว่าในสมัยของมัน ๆ จะ ต้อง

— โครงกระดูกเหี้ยโบราณเปรียบกับโครงกระดูกมนุษย์ให้เห็นส่วนสัมพันธ์ความใหญ่เล็กกว่ากัน —

ต่อสู้กับตะโขงและสัตว์บินอันตุ้ร้าย ที่จะมาทำอันตรายต่อตัวมัน.

กระดูกชนิดที่ได้ค้นพบและนำมาเก็บไว้นี้ มีกระดูกบางอันที่ใหญ่ซึ่งยังไม่ชุดโซมได้นำมาประกอบเป็นโครงขึ้น การประกอบนี้จะต้องใช้กระดูกชิ้นเล็กๆ อีกตั้งพันชิ้นที่ๆ ได้จมลงดินอยู่ห่างกันจากกระดูกใหญ่ๆ ตั้ง ๑๐๐ ฟุต หรือบางทีก็มากกว่านี้ การที่จะรวบรวมกระดูกให้ถูกส่วนกัน กับการที่จะถอดออกจากกันนั้น ย่อมจะต้องใช้เวลานับด้วยสัปดาห์ๆ ทั้งจะต้องกระทำอยู่กลางแดด, ผู้ค้นหาจะต้องเป็นผู้

— กระดูกเหี้ยโบราณประกอบเต็มตัว สัตว์ชนิดนี้เป็นสัตว์กินคน, ดุร้ายที่สุดในโบราณกาล —

ที่รู้ธรรมชาติหรือลักษณะของกระดูกว่าทุก ๆ ส่วนเป็นอย่างไร เมื่อถูกธรรมชาติและลักษณะแล้ว เขาก็อาจจะคำนวณได้ว่ากระดูกชนิดนี้มีกี่ชิ้นกี่อัน มากน้อยเท่าใด และอาจจะประกอบขึ้นเป็นผลสำเร็จเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ได้เรียบร้อย.

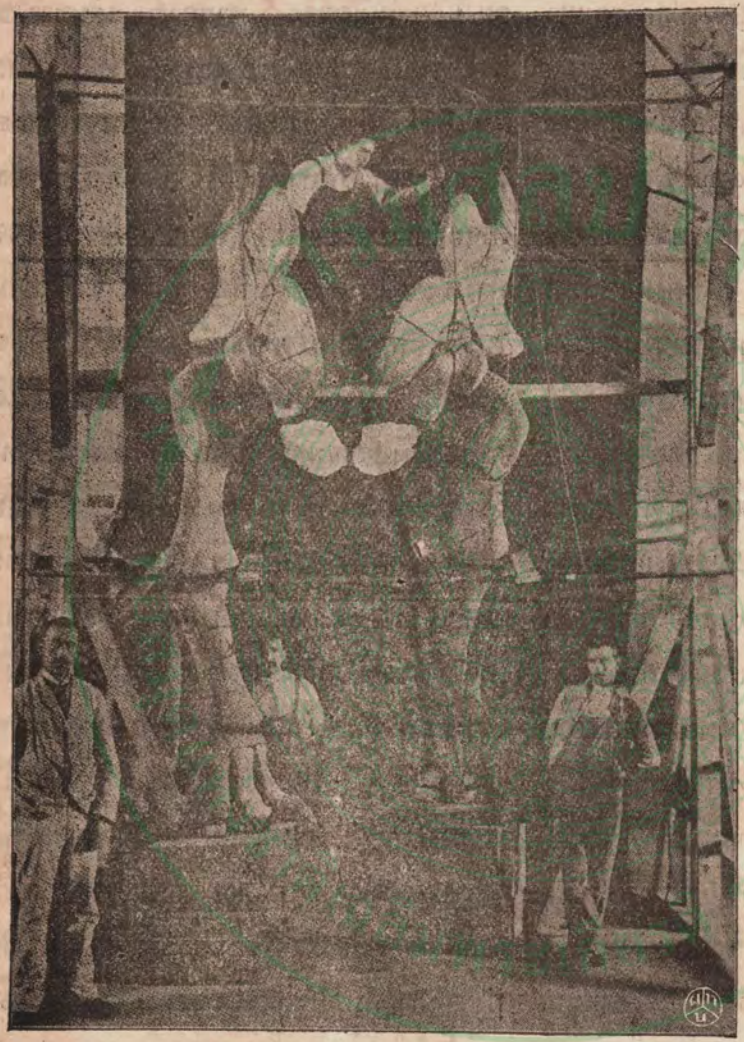
กระดูกที่หัก, แตก, หรือเดาะ เขาใช้ปูนขาวผสมแล้วประกอบขึ้นให้เป็นกระดูกดีดังเดิมทั้งสนิทสนมดี บางทีเพื่อจะไม่ให้ภายนอกของกระดูกถูกอากาศ เขาใช้กระดูกที่ทำด้วยไหมหรือดีบุกเปลวห่อหุ้ม ทั้งก่อนที่จะเอากระดูกชนิดนี้ลงบรรจุหีบส่งไปยังพิพิธภัณฑ์ ก็ยังต้องห่อหุ้มด้วยปูนขาวที่ผสมเพื่อป้องกันอันตราย การกระทำเช่นนี้จะต้องใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ เพราะกระดูกอัน ๑ ๆ ใหญ่มาก จนถึงต้องใช้รอกฉุดออกจากที่ ๆ ได้ฝังอยู่ และกระดูกชนิดนี้มีหินเกาะจนเกือบจะกลายเป็นหินแท้อยู่แล้วเมื่อเอาออกมาแล้วจะต้องกระเทาะหินออก ถ้าทำไม่ดีกระดูกก็จะเป็นอันตรายหรือชำรุด แต่ถ้าทำด้วยความระวัง กระดูกนั้นก็จะดีดังเดิม.

เมื่อได้กระดูกของโบราณสัตว์อันปลาดเช่นนี้มาแล้ว นักวิทยาศาสตร์ก็สามารถประกอบกระดูกเหล่านั้นขึ้นเป็นโครงได้ ทั้งเป็นการพิศูจน์ให้เห็นว่า สัตว์ประหลาดเช่นนี้มีอยู่จริงในสมัยครั้งกระโน้น แต่มีบางข้อที่ยังเป็นปัญหาอยู่ว่าเหตุใดกระดูกเหล่านั้นจึงยังรวมเป็นกองอยู่พร้อมกันได้ ถึงอย่างไรก็ดี เมื่อนายสเตอร์นแบร์กได้ค้นพบกระดูกของโบราณสัตว์อันมีชื่อว่า ดิโนซอร์ และทราโฆดัน หรือเหี้ยปากเป็ด ก็แปลว่าความจริงแห่งโลกโบราณ ซึ่งประกอบด้วยสัตว์ประหลาดนั้นได้ปรากฏขึ้นมาถึงบ้านเราแล้ว เสมือนกับชาวไอยคุปต์โบราณได้นำโลกแห่งฟาโรส์มาสู่เราเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ย่อมจะเชื่อได้ว่าจริง เพราะเมื่อได้กระทำค้นหาไป ก็ได้พบสัตว์เหล่านั้นนอนตายจมอยู่ในดินโดยอาการเหยียดขาเหยียดแข้ง และยังมีหนังที่หดห่อยู่ยังอยู่ ทั้งนี้ย่อมเป็นพยานพออยู่แล้วว่า รูปร่างของสัตว์นั้นเป็นอย่างไร เป็นการแน่นอนทีเดียวว่า สิ่งที่ได้พบนี้ย่อมเป็นทรัพย์อันประเสริฐซึ่งจะทำให้ผู้ค้นหาได้รับประโยชน์เป็นอเนกประการ ยากที่จะกล่าวให้เห็นชัดได้สุดแต่ท่านผู้อ่านจะพิจารณาเอาเองเถิด.

ยังมีการค้นหาอย่างพิศดารอีกชนิด ๑ ถึงแม้ว่าจะมีประเภทแตกต่างกันกับที่ได้กล่าว

มาแล้วบ้างก็จริง แต่ก็ยังนับว่าเป็นการค้นหาโครงกระดูกสัตว์โดยเช่นเดียวกัน กล่าวคือการค้นหากระดูกคางของปลาฉลามชนิด ๑ ซึ่งมีอยู่ในสมัย อีโอซีน (Eocene) สัตว์ชนิดนี้มีอยู่ในฝ่ายใต้ของ คาโรลินา พันธุ์นี้มีอยู่ในปากของมันมีตั้ง ๒๐๐ ซี่ ตัวของมันยาวตั้ง ๘๐ ฟุต ซึ่งเป็นที่พอใจของชาวประมงค์มาก ปลาฉลามชนิดนี้เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในทเลอันกว้างใหญ่ซึ่งไม่ค่อยมีเรือกลไฟเดินไปมา โครงกระดูกสัตว์ชนิดนี้ได้ค้นพบตามตำบล เรดเดียร์แคนยอน ในมณฑล แอลเบอร์ตา จังหวัด คนาดา นาน มา แล้ว นาย จ.ด. แวกเนอร์ ได้ไปเที่ยวในกรุงนิวยอร์ก และได้ไปตรวจแร่ธาตุต่าง ๆ ที่นำมารวบรวมไว้ในสถานพิพิธภัณฑ์ นายแวกเนอร์ได้พิจารณาดูเห็นว่าตามระยะทางที่เขาได้พักอยู่ในตำบล เรดเดียร์แคนยอน คงจะมีกระดูกสัตว์ใหญ่ๆอีกเป็นอันมาก ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับโครงกระดูกที่อยู่ในสถานพิพิธภัณฑ์นั้น.

ครั้นต่อมานายบาร์นัมเบราว์น เห็นว่าการที่จะไปหากระดูกเช่นนั้น ย่อมจะให้ผลดีแก่คนเป็นมั่นคง จึงรีบออกเดินทาง ขึ้นม้าตั้งแต่เมืองดิดสเบอรี่ ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ เมืองหนึ่งอยู่ในส่วนเหนือของ คาลการี่ เดินทางไปทางตวันออกเป็นหนทางไกล ๙๐ ไมล์ ไปถึงแม่น้ำ เรดเดียร์ ที่ริมแม่น้ำมีเหวใหญ่ลึกถึง ๕๐๐ ฟุต ปากของเหวกว้างมากกว่า ๑ ไมล์ เหวนั้นชันเป็นเส้นดิ่ง แม่น้ำนั้นอยู่ติดกับเหว ทำให้ข้ามไปไม่ได้ ถึงแม้จะใช้ม้าข้ามก็ข้ามไม่ได้ การไปตรวจครั้งนั้น ได้พบกระดูกอันมากมายหลายชนิด ครั้นแล้วนายเบราว์นได้กลับมายังสถานพิพิธภัณฑ์ เพื่อเตรียมการหาเครื่องมือมาขน เอากระดูกในที่นั้นในฤดูต่อไป นายเบราว์น ได้ไปขุดที่ริมฝั่งแม่น้ำกว้างยาวถึง ๓๐ ฟุต เพื่อให้สดวกในการค้นหากระดูกให้ได้มากที่สุดที่จะค้นได้ เมื่อได้กลับมาถึงเขาได้กล่าวว่า เขาไม่เคยทำการสนุกและอยู่นานถึงเช่นนี้เลยในชีวิตของเขา คือเขาได้ลอยเรือเที่ยวมาตามทางที่เปลี่ยว แต่ในแม่น้ำมีอุปสรรคหลายอย่างซึ่งผ่านไปเป็นการลำบากมาก สิ่งเหล่านั้นก็คือยุง ยุงที่นั้นบินมาเป็นฝูง ๆคล้ายกับก้อนเมฆใหญ่ๆ และมีเหวอยู่ริมแม่น้ำทำให้น้ำตรงนั้นวน และเชี่ยวมาก นายเบราว์นได้พบกระดูกคางและฟันของสัตว์ชนิด ๑ ซึ่งเป็นสัตว์ในสมัย อีโอซีน อยู่ใกล้ๆกับเมืองคอนเคนต์ ซึ่งเป็นที่ๆแม่น้ำสาย นั้น

— ประกอบโครงกระดูกขาน่าเหี้ยโบราณ —

ได้ไหลผ่านไปและยังได้พบเขา ของ สัตว์ อีก มาก มาย และ กระดูก ของสัตว์ ชนิดที่เรียก ว่า ดิโนซอร์ หรือ เหี้ยโบราณนั่นอีก.

บางครั้งจะต้องจอดเรือนิ่ง อยู่ เป็น เวลา นาน ถึง ๑ สัปดาห์ หรือกว่า ๑ สัปดาห์ เพื่อทำการค้นหาไม่ให้กระดูกเหล่านั้นรอดตามนุษย์ไปได้ โดยเหตุนี้จึงต้องใช้หีบมากมาย สำหรับบรรจุกระดูกที่หาได้ในเรือเกือบจะไม่มีที่ว่างเลย ผลของการค้นหานี้เองทำให้พบกระดูกบางอันที่ใหม่ที่สุด ในทางวิทยาศาสตร์ดูเหมือนว่า ต้องการค้นหากระดูกของโบราณสัตว์ชนิดที่มีหงอน หรือที่เรียกว่าเหี้ยโบราณนั่นเอง เพราะว่าสัตว์ชนิดนี้เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ลำตัวยาวถึง ๑๗ ฟุต บนหัวของมันมีเขาอยู่ เหนือตา และจมูก มีปากกว้างใหญ่ และฟันซึ่งมีอยู่ในปากเรียงรายกันอยู่มากมาย สัตว์ชนิดนี้เปลี่ยนพันธุ์เสมอ คือถ้าชั่ว ๑ หักหลุดไป

อีกชั้น ๑ ก็ขึ้นมาแทนใหม่ เป็นอยู่เช่นนี้ตลอดชีวิตของมัน.

ในสถานพิพิธภัณฑ์แห่งอเมริกา มีโครงกระดูกเหล่านี้ไว้ถึง ๓๐๐ หีบ ซึ่งถ้วนแต่ได้มาจากที่ ๆ กล่าวแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๒ ใน ๓ ของกระดูกเหล่านั้น เป็นกระดูกที่ใช้สำหรับตัวอย่างในการประกวด ซึ่งมีกระดูกของสัตว์ชนิดเหี้ยโบราณอยู่ด้วย.

กระดูกเหล่านี้เป็นตัวอย่างที่ใหม่ที่สุดในทางวิทยาศาสตร์ และทั้งเป็นแบบอย่างอันดีสำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องโครงกระดูกของโบราณสัตว์ บรรดาผู้ที่เป็นนักค้นหากระดูกของโบราณสัตว์ในสมัยก่อน รับสารภาพว่ากระดูกต่าง ๆ ที่อยู่ในดินนั้น ยังไม่สูญหายคงเหลืออยู่อีกมากมาย เว้นเสียแต่จะชำรุดชุดโซมเสียเท่านั้น ในอีกไม่กี่ปีต่อไปภายหน้า ตำบลเรดเดียร์แคนยอน ก็จะเป็นสถานที่รวบรวมกระดูกของโบราณสัตว์อยู่ที่นั้นมากกว่าในจังหวัดไอโอมิง ซึ่งในเวลาบัดนี้เข้าใจกันว่าเป็นจังหวัดที่อุดมไปด้วยกระดูกของโบราณสัตว์ เพราะมีกระดูกสัตว์โบราณเหลืออยู่ถ้วนแต่เป็นสัตว์ต่างชนิดกันนับได้ถึง ๗๓ ชนิด โดยมากเป็นสัตว์ที่นักวิทยาศาสตร์พึงจะได้ค้นพบทั้งนั้น.

(ว.ท.บ.)

ไก่ทองคำ

นายร้อยเอก ม.ร.ว. เสวตรวงศ์ วัชรีวงศ์
ณ กรุงเทพ

— แปลจากภาษารุสเซีย —

ในกาลช้านานมาแล้ว ยังมีซาร์ผู้ครองราชอาณาจักร์แห่ง ๑ ทรงพระนามว่า ดาด็อน.

ขณะเมื่อซาร์ดาด็อนยังอยู่ในวัยแห่งความเป็นหนุ่มคนองนั้น ได้มีพระทัยโหดร้ายเป็นอันมาก พอพระทัยทรงนำกองทัพไปเที่ยวรุกรานรังแกตามประเทศและแว่นแคว้นที่อยู่ใกล้เคียงมิได้ขาด แต่ต่อมาภายหลังเมื่อพระองค์ทรงพระชรามากแล้ว จึงทรงดำริที่จะเลิกกระทำการรบทัพจับศึก เพื่อได้พักผ่อนสำราญพระอิริยาบถเสียบ้าง.

ครั้นซาร์ดาด็อนได้ทรงละราชการทัพดังแล้วเช่นนั้น พวกศัตรูของพระองค์ที่อยู่ในประเทศและแว่นแคว้นต่าง ๆ ก็กลับกำเริบยกกองทัพมาย่ำยีรบกวนเป็นการแก้แค้นตอบแทนมิใคร่ขาด บางทีซาร์ได้คอยอยู่ว่าจะจัดกองทัพไปรับข้าศึกทางทิศใต้ ก็กลับไพล่มีข่าวมาว่ากองทัพข้าศึกยกมาทางทิศตวันออก ครั้นซาร์ได้ทรงส่งกองทัพไปปราบปรามข้าศึกทางทิศตวันออกนั้นเรียบร้อยดังแล้ว ก็พอดีได้รับข่าวว่ามีกองทัพข้าศึกยกมาทางทเดอีก ดังนี้จึงทำให้ซาร์ดาด็อนมิได้รับความบรรเทิงพระทัยตามที่ทรงมุ่งหมายไว้เลย กลับยิ่งทรงเป็นกังวลร้อนพระทัยคอยแต่ระวังศัตรูซึ่งอาจยกมาได้รอบข้างนั้นอยู่เสมอ ถึงกับบรรทมไม่หลับและทรงกรรแสงอยู่แทบทุกวี่

วัน จนในสุดท้าย เมื่อพระองค์มิทรงทราบว่าจะจัดการแก้ไขอย่างไรได้แล้ว จึงรับสั่งให้ส่งมหาดเล็กรับใช้ไปอ้อนวอน ขอความช่วยเหลือจากปราชญ์ผู้วิเศษ ซึ่งมีความชำนาญในทางวิทยาคมผู้ ๑.

เมื่อปราชญ์ผู้นั้นมาเฝ้าอยู่ ณเพาะพระพักตร์แห่งซาร์ดาด็อน แล้ว ก็ออมมือลงไปในย่าม ถ้วงเอาไก่ทองคำขึ้นมาตัว ๑ และกล่าวคำทูลว่า "ข้าแต่ซาร์ผู้เป็นใหญ่ ไก่ทองคำของข้าพระองค์ตัวนี้ อาจทำน่าที่ระวังเหตุการณ์แห่งราชอาณาจักร์ได้อย่างประเสริฐ คือพระองค์จะต้องมีรับสั่งให้จับมันขึ้นไปไว้บนยอดปราสาท และหากว่าบ้านเมืองราบคาบไม่มีศัตรูมารบกวน ไก่ทองคำตัวนี้ก็จะเกาะอยู่นิ่ง ๆ แต่ถ้าเกิดมีข้าศึกศัตรูยกมารบกวนในทิศใดทางใดแล้ว ไก่ทองคำตัวนี้ก็จะดุกขึ้นกระพือปีกขัน และหันหน้าไปตรงทิศนั้นทีเดียว พระเจ้าข้า"

ซาร์ดาด็อนได้ทรงสดับคำของปราชญ์ ก็รู้สึกเบาพระทัย ดุจมีใครมายกภูเขาอันหนักไปเสียจากพระทรวง และรับสั่งขอบพระทัยปราชญ์ผู้วิเศษด้วย พระสุรเสียงอันเกิดจากความปีติว่า "ต่อไปเจ้ามาออกปากขอสิ่งใดต่อข้าเป็นครั้งแรกแล้ว ข้ายินดีจะจัดการให้สมตามความประสงค์ของเจ้า ดุจความประสงค์ของข้าเองทุกประการทีเดียว"

เมื่อไก่ทองคำวิเศษได้ขึ้นไปเกาะอยู่บนยอดปราสาทแล้ว ก็กระทำน่าที่ระวังเหตุการณ์แห่งราชอาณาจักร์ของซาร์ดาด็อนเป็นอย่างดี กล่าวคือพอปรากฏว่าเกิดมีอันตรายขึ้นในทางใดแม้แต่เล็กน้อยก็รีบดุกขึ้นขมีขมันหันหน้าไปทางทิศนั้น ๆ และกระพือปีกโก่งคอขัน "เอ้กอี๊เอ๊กเอ๊ก!" ซ้ำยังกล่าวแถมเป็นภาษามนุษย์อีกว่า "เชิญพระองค์ครอบครองราชอาณาจักร์ต่อไปโดยไม่ต้องเดือดร้อนจากพระแท่นที่บรรทมก็ได้นะพระเจ้าข้า!" เมื่อไก่ขันบอกเหตุการณ์เช่นนี้ซาร์ดาด็อน จึงทรงสามารถส่งกองทัพไปจัดการปราบปรามศัตรูที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างเร็วพลัน โดยมิต้องเกรงว่าจะมีอันตรายมาจากทางอื่นอีก ฉะนั้นในไม่ช้าพวกศัตรูต่างก็พากันเกรงขาม ไม่อาจยกกองทัพมารบกวนอีก ทำให้บ้านเมืองปรกติราบคาบราษฎรอยู่เย็นเป็นสุรทั่วหน้ากัน.

เวลาก็ล่วงมาหลายปีมิได้มีเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างใด และไก่วิเศษก็คงเกาะยอดปราสาทอยู่นิ่ง ๆ มิได้ดุกขึ้นขันมาเป็นเวลาช้านาน แต่

ใน วัน ๑ ซาร์ดาด็อน ต้องตื่นบรรธมขึ้น ด้วยความตกพระทัย โดยได้ทรงสดับเสียงราษฎรร้องคะโกนกันอยู่เซ็งแซ่ว่า "โอ,ซาร์! ตื่นบรรธมเถิดพระเจ้าข้า! โอ,เกิดเหตุอีกแล้ว!" ซาร์ดาด็อนทรงหาวพลางรับสั่งถามว่า "อ๊ะ! นั่นใครกัน? เกิดเหตุอะไรกันล่ะ?"

มหาอุปราชก็กราบทูลว่า "ไก่วิเศษขันขึ้นทำให้ผู้คนตกใจกันอีกแล้วพระเจ้าข้า!"

ซาร์ดาด็อนทอดพระเนตรออกไปทางช่องพระแกล เห็นไก่กำลังหันหน้าไปทางทิศตวันออกและกระพือปีกขันอยู่แจ้ว ๆ ก็ร้องสั่งว่า "อ้าว,ข้าไม่ได้, ขึ้นม้าเดี๋ยวนี้! เร็วเข้าซีเจ้า" กองทัพซึ่งจัดขึ้นนี้ ซาร์ดาด็อนรับสั่งให้พระโอรสพระองค์ใหญ่เป็นแม่ทัพ และเมื่อกองทัพเคลื่อนที่ไปทางทิศตวันออกแล้ว ไก่วิเศษก็หยุดขันทันที และไม่ช้าซาร์ดาด็อนก็หมดความกังวลหาต้องทรงรำพึงปริวิตกอย่างใดอีกไม่.

เวลาผ่านพ้นไปได้ ๘ วัน แต่ก็หามีใครทราบไม่ว่า กองทัพที่ส่งไปนั้นจะแพ้หรือชนะอย่างใด เพราะไม่มีใครนำข่าวมาส่งในเมืองเลยแม้แต่ครั้งเดียว และในไม่ช้าไก่วิเศษก็เริ่มขันขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ ดังนั้นซาร์จึงทรงส่งกองทัพ พร้อมด้วยโอรสพระองค์น้อยเป็นแม่ทัพกำกับไปอีก เพื่อช่วยโอรสพระองค์ใหญ่ให้พ้นอันตราย และเมื่อกองทัพที่ ๒ นี้ออกเดินจากเมืองไปแล้วไก่วิเศษก็กลับส่งบดงตามเดิม.

ข่าวคราวจากกองทัพที่ ๒ นี้ก็เงียบหายไปดุจครั้งแรก และเวลาก็ล่วงไปได้อีก ๘ วัน ทำให้ราษฎรพากันร้อนใจเป็นทุกข์อยู่ทั่วหน้า แต่ครั้นไก่วิเศษเริ่มขันขึ้นอีกเป็นครั้งที่ ๓ ซาร์ดาด็อนก็มีรับสั่งให้จัดกองทัพที่ ๓ ขึ้นและทรงรับอาสาเป็นแม่ทัพกำกับไปเอง.

กองทัพนี้ออกเดินทางไปทั้งกลางวันกลางคืน จนทแกล้วทหารพากันเหน็จเหนื่อยทั้งสิ้น แต่ก็ยังหาได้พบข้าศึกไม่ แม้แต่ทรากศพหรือเนินดินที่ฝังศพก็ไม่พ้องพานสายตาเลย จึงทำให้ซาร์ดาด็อนรู้สึกประหลาดพระทัยเป็นอันมาก.

ครั้นเวลาล่วงไปได้ ๘ วัน ซาร์ดาด็อนก็ทรงนำกองทัพไปถึงทิวภูเขาสูงแห่ง ๑ ในละแวกภูเขานี้เห็นมีกระโจมแพรอย่างงามตั้งอยู่กระโจม ๑ แต่ณที่นั้นเงียบสงัดจะหาได้ยินเสียงอย่างใดแม้แต่เสียงใบไม้ร่วงก็ไม่มีเลย เป็นการน่าประหลาดอย่างยิ่ง ทั้งรอบ ๆ กระโจมนี้ก็มีทหารในกองทัพ ซึ่งส่งไปก่อน ๆ นั้น

นอนตายเรี่ยรายกันอยู่เกลื่อนกลาด เพิ่มความประหลาดขึ้นอีกเป็นอันมาก ดังนี้จึงทำให้ชาร์ดาด็อนทรงรู้สึกสงสัยอย่างยิ่ง ถึงกับรีบวิ่งไปที่กระโจมสีกลับนั้นทันที.

ภาพที่ปรากฏอยู่เฉพาะพระพักตร์ชาร์ในเวลานั้นช่างเป็นภาพที่น่าอนาถ_พึงสยดสยองเหลือเกิน กล่าวคือโอรสทั้ง ๒ พระองค์ซึ่งปราศจากเสื้อเกราะ, พระมาลา, และปราศจากชีวิตล้มเคียงกันอยู่นั้น ยังกำกันหยั่นซึ่งบ่งทรวงของกันและกันอยู่แน่นหาปล่อยไม่ ส่วนม้าซึ่งเคยเป็นพาหนะนั้นก็เดินโซเซอยู่ตามตานหญ้าซึ่งมีสีแดงไปด้วยโลหิต.

"โอ, ดูกเอ๋ย ดูก! นี่เกิดเคราะห์กรรมอย่างไรขึ้นเช่นนี้เล่า? โอ! น่าใจหาย! ชีวิตของพ่อก็เห็นจะต้องดับสูญตามไปในเร็วๆ นี้เหมือนกัน" ชาร์ดาด็อนครัสรำพรรณพลางทรงพระกรรแส่งร่ำไรมิหยุดหย่อน ทั้งพวกไพร่พลทั้งหลายก็พากันสอื้นไปด้วยจนเสียงที่ระงมอยู่นั้นแทบอาจทำลายภูเขาใหญ่นั้นให้แตกสลายลงได้.

ในทันใดนั้นม่านที่น่ากระโจมแพรก็ถูกแหวกออกโดยพลันด้วยพระหัตถ์น้อย ๆ ของเจ้าหญิงสาวแห่งแว่นแคว้นชามาฆาน ซึ่งกอปด้วยสิริรูปอันงดงามดุจดวงอาทิตย์เมื่อยามอุทัย น่าสพึงชมยิ่งนัก.

เจ้าหญิงค่อยดำเนินกรายมาหยุดอยู่ณเพาะพระพักตร์แห่งชาร์ดาด็อน ทำให้ชาร์ทรงตลึงไปดุจนกที่เที่ยวโฉบเฉี่ยวหากินในเวลากลางคืนยามเห็นดวงอาทิตย์ในเวลาเช้าตรู่ และขณะเมื่อชาร์กำลังเพลินชมสิริรูปของเจ้าสาวอยู่เช่นนี้ เสียงกรรแส่งโศกร่ำไรพร้อมด้วยความเสียดายและระภึกถึงโอรสทั้ง ๒ ก็พลันส่งบหายลงทันที เจ้าหญิงสาวทรงยิ้มรับพลางก้มเศียรลงน้อมคำนับจับเอาพระหัตถ์ของชาร์จูงเข้าไปในกระโจม และเชิญให้เสวยกระยาหารอันโอชาสต่าง ๆ ครั้นแล้วก็เชิญให้ชาร์ชันบรรทมเหนือพระที่อันอ่อนนุ่มและปูลาดด้วยแพรอย่างวิจิตร์ กระทำให้ชาร์ดาด็อนทรงปลื้มไปในกามรสมิคิดที่จะหน่ายจากเสน่ห์แห่งพระนางนั้นไปได้เลย.

เมื่อชาร์ดาด็อนประทับสำราญพระหฤทัยอยู่ณกระโจมแพรอันโอภาษนั้นได้ ๗ วันแล้ว ก็มีรับสั่งให้เตรียมกองทัพยกคืนเข้าสู่พระนครพร้อมด้วยพระนางสาวผู้มีสิริรูปอันวิเศษ.

ในเวลานั้นพวกชาวเมืองได้ทราบข่าวก็เกิดโจษกันขึ้นเซ็งแซ่จนถึงกับเกินความจริง

ไปบ้างก็มี และต่างก็พากันมาชุมนุมคอยรับเสด็จอยู่ที่ ประตู เมือง พร้อมด้วยเสียงโห่ร้องอย่างเอิกเกริก ครั้นรถทรงของซาร์ผ่านไป ทวยราษฎรก็พากันวิ่งตามอย่างชุลมุนพลางส่งเสียงตะโกนถวายพระพรไชยแด่ซาร์ดาด็อนกับพระนางสาวดังสนั่นขึ้นกว่าเดิม.

ในทันใดนั้น ซาร์ทอดพระเนตร์ไปเห็นปราชญ์เฒ่าผู้วิเศษ ซึ่ง กอปด้วย ผมอันขาวผ่อง ดุจขนห่าน ยืนอยู่ณะท่ามกลางฝูงชน จึงทรงรับสั่งทักถามไปว่า "ท่านผู้วิเศษ, ท่านเห็นจะสบายอยู่กระมัง? อ้อ! มีเรื่องอไรหรือ? ขยับเข้ามาใกล้ๆแล้วบอกข้าเถอะ"

"โอ! ซาร์ผู้ประเสริฐ, พระองค์คงยังทรงจำพระกระแสร์รับสั่งของพระองค์ได้กระมังว่า ถ้าข้าพระองค์ทูลขอสิ่งซึ่งต้องประสงค์อย่างใดในคราวแรกแล้ว พระองค์จะทรงจัดการให้ โดยคดอดดุจพระประสงค์แห่งพระองค์เอง เพื่อเปนการตอบแทนกิจการสิ่งที่ข้าพระองค์ได้กระทำไว้ ดังนั้นสำหรับในคราวนี้ซึ่งเปนคราวแรก ข้าพระองค์ขอรับพระราชทานเจ้าสาวแห่งแว่นแคว้นชามาฆานผู้ประทับอยู่กับพระองค์นั้นเถิดพระเจ้าข้า"

"อไรกัน?" ซาร์รับสั่งถามด้วยความประหลาดพระทัยอย่างยิ่ง "นั่นผีเข้าไปสิงอยู่ในตัวของเจ้าเสียแล้วหรือ? หรือเจ้าจะเปนบ้าไปกระมัง จึงปล่อยให้ความคิดเช่นนี้มาสู่สมองของเจ้าได้? แน่ละ, ข้าจำคำสัญญาของข้าได้ทีเดียว แต่การอย่างใดๆมันก็ต้องมีเขตบ้างซิวะ! เจ้าหญิงสาวที่เจ้าขอไปนั้นจะมีประโยชน์อย่างไรแก่เจ้าเล่า? เจ้ารู้หรือไม่ว่าข้าเปนใคร?... ทิ้งความคิดเช่นนี้เสียเถอะ เจ้าปราชญ์เอ๋ย ขอของอย่างอื่นกับข้าดีกว่า ถึงเจ้าจะขอเงินทอง, ขอยศถาบรรดาศักดิ์, ขอม้าจากโรงม้าหลวง ตลอดจนขอชิ้นครองถึงสมบัติ ข้าก็เต็มใจจะให้เจ้าทั้งนั้นแหละ"

"ข้าพระองค์ไม่ต้องการของสิ่งใดทั้งหมดแลจะขอรับพระราชทานแต่เจ้าหญิงชามาฆานพระองค์เดียวเท่านั้นแหละพระเจ้าข้า" ปราชญ์ทูลตอบ.

ซาร์ดาด็อนทรงพระพิโรธในคำพูดของปราชญ์เปนอย่างยิ่ง จึงมีรับสั่งให้ทหารขับปราชญ์นั้นไปเสียให้พ้น แต่ปราชญ์ก็ยังโต้เถียงต่อสู้หายอมไปโดยดีไม่ ดังนั้นซาร์จึงทรงหวดดาบไปด้วยพระกรภูกที่หน้าผาก

ของ ปราชญ์เฒ่าทำให้แก ล้มลง และ สิ้นชีวิต โดยทันใด.

เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นนี้ทำให้ ชาวเมืองพา กันตกใจเป็นอันมาก แต่เจ้าหญิงสาวกลับทรง พระสรวล อยู่คิกคักร่าเริง หาความอายบาป มิได้ ส่วนซาร์นั้นถึงแม้ว่าจะตกพระทัยมาก ก็จริง แต่กระนั้นก็ยังผินพระพักตร์มายิ้มกับ เจ้าหญิง และสั่งให้เคลื่อนพลต่อไปได้.

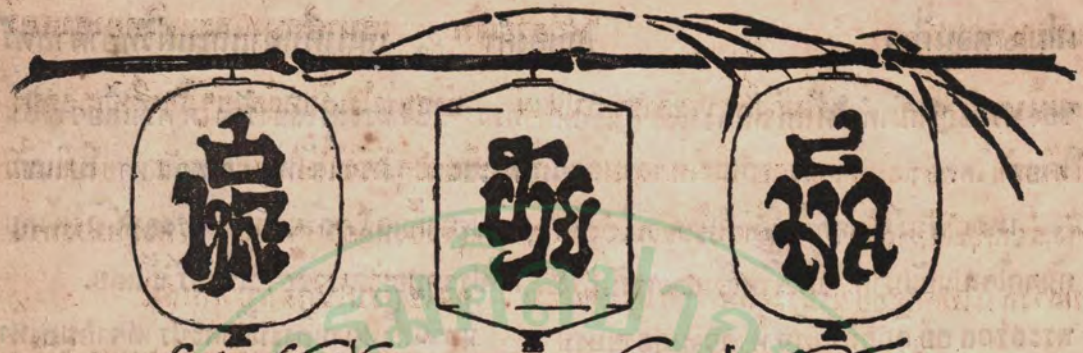
แต่ในทันใดนั้นเอง ก็บังเกิดเสียงกัมปนาท ไก่วิเศษได้โผลงมาจากยอด ปราสาทต่อหน้า ราษฎร ตรงเข้าเกาะ และจิก พระเศียรของ ซาร์โดยแรง จนซาร์กลิ้งตกลงมาจากรถ ทรง ส่ง พระสุรเสียงร้องได้ ครั้งเดียว ก็สิ้น พระชนม์ ส่วน เจ้าหญิง ก็ พลัน หายไปในชั่ว พริบตา นั้นเอง คล้าย กับว่า พระองค์มิได้ เคย มาปรากฏอยู่ ณราชอาณาจักร์นั้นเลย.

นิทานทั้งหลายถึงแม้ว่าจะปราศจากมูลแห่ง ความจริงก็ดี ก็ยังนับว่าเป็นสุภาษิตแนะนำ สั่ง สอนเด็กๆซึ่งมีนิสัยกระด้างให้หายไปได้บ้าง.

งาสารฤาเหี้ยนห่อน หดคืน
คำกล่าวสาธุชนยืน อย่างนั้น
ทุรชนกล่าวคำผืน คำเก่า
หัวเต่ายาวแล้วสั้น เล่ห์สันทรชน.

โลกนิติ์.

(ว.ท.ย.)

...เปนเกลี้ดตำนานจีนตอน ๑ ในสมัยแผ่นดินถัง...

—ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๖๘๐ —

หลี่ฮ่วยจุ เห็นดังนั้น ก็เบนตัวเอามือซ้าย รับทวนไว้ มือขวา ถือกระบองเหล็ก กระโจนเข้าไป ตีถูกหลี่โฮ้วอาเจี๋ยรออกมาเปนโลหิต หลี่โฮ้วหมดกำลังก็เซถอยหลังไปสุดหม้อเหล็กกำลังต้มน้ำเดือดอยู่บนเตาไฟต้มลง น้ำร้อนในหม้อ หกลงมาราดถูกตัว และเท้าหลี่โฮ้ว หลี่โฮ้วพยายามดุกขึ้นได้แต่ไม่ทันตั้งตัวดี หลี่ฮ่วยจุเห็นได้ทีดังนั้นก็โถมเข้าตีซ้ำด้วยกระบองเหล็กถูกคอหลี่โฮ้วหัก ขาดใจตายทันที ฝ่ายพรรคพวกของหลี่โฮ้ว แอบดูอยู่ ครั้นเห็นหลี่โฮ้วเสียทีถึงแก่ความตายเช่นนั้นก็โกรธแค้นยิ่งนัก ต่างพากันถืออาวุธกรูมรุมเข้ามาล้อมหลี่ฮ่วยจุไว้ หลี่ฮ่วยจุใช้กระบองเหล็กกับทวนวิเศษของหลี่โฮ้วสู้รบกับพวกหลี่โฮ้วเปนอลหม่าน.

ฝ่ายเจี๋ยฮ่วยดังแอบดูอยู่ เห็นหลี่ฮ่วยจุกำลังต่อสู้อยู่กับพวกหลี่โฮ้วเช่นนั้น ก็คิดใจหาหนทางที่จะเข้าช่วยก็เข้าไม่ได้ เพราะพวกของหลี่โฮ้วล้อมประตูบ้านเสียแน่นหนา เจี๋ยฮ่วยดังจึงคิดแต่ในใจว่า หลี่ฮ่วยจุคนนี้เปนคนมีฝีมือเข้มแข็งพอใช้อยู่ ทั้งตูท่วงที่เปน

คนมีบุญวาสนา ยังไม่ถึงคราวชตาขาดเป็นแน่ ทำอย่างไรเสียหลีฮวยจุก็คงดีหักออกมาได้เอง อย่าเลยเราจะช่วยเหลือให้ความสดวกแก่หลีฮวยจุให้หนีไปได้จึงจะควร คิดแล้วจึงเรียกคนใช้มาสั่งว่า คำวันนี้เจ้าจงนำม้าและอาวุธของหลีฮวยจุกับอาหารพอรับประทานกลางทางไปคอยอยู่น่าประตูเมืองทิศใต้ให้พร้อม คนใช้ก็รีบไปจัดการตามสั่ง.

ฝ่ายหลีฮวยจุต่อสู้กับพวกหลีโฮ้วอยู่จนเวลาใกล้พลบค่ำ จะดีหักออกมาหาได้ไม่ พวกหลีโฮ้วยิ่งหนุนแน่นกันเข้ามาไม่ขาดสาย หลีฮวยจุฆ่าตายเสียหลายร้อยคน จนทวนและกระบองหักหมดด้ามหลีด้อมตายคาที่ ๒ คน แล้วใช้เป็นอาวุธตีข้าศึกจนาบมิดพวกหลีโฮ้วจำไม่ฆ่ากันเองเป็นโกลาหล ที่ล้อมได้แล้วก็รีบดังๆ จึงพาหลีฮวยจุไปที่คนใช้จัดม้าและอาหารมีความยินดีเจียฮวยดังว่าหารเสร็จแล้วว่าหลีนักคนในเมืองจะว่าเป็นจึงเอาศพคนทั้ง ๒ นั้นออกมา ขณะนั้นพอดีได้ว่าใครเป็นใครก็หลงเดินตรงไปพบกับเจียฮวยประตูเมืองทิศใต้เห็นเตรียมไว้พร้อมเสร็จก็บอกให้หลีฮวยจุหยุดกินโฮ้วคนนั้นมีพรรคพวกมากพวกของหลีโฮ้วทั้งหมดก็ตี ท่านอย่าขืนอยู่ต่อไปเลย จงรีบขึ้นม้าหนีไปเสียโดยเร็วเถิด หลีฮวยจุจึงว่าซึ่งท่านช่วยเหลือข้าพเจ้าให้พ้นภัยมาได้ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอบใจนัก เวลานี้ข้าพเจ้ากำลังยากจนหามีสิ่งใดจะตอบแทนคุณท่านให้ถึงขนาดได้ไม่ ข้าพเจ้าจะต้องลาไปก่อนแล้ว แม้ชีวิตไม่

ตาย ในวันหลัง ข้าพเจ้ากับท่านคงได้พบกันอีก ว่าแล้วหลีฮ่วยจุก็โดดขึ้นม้าขับไป เจียฮ่วยถังกับคนใช้ก็พากันกลับบ้าน.

ฝ่ายหลีฮ่วยจุขึ้นม้ามาได้ประมาณ ๒๐ ลี้ก็หยุดม้าแลดูไปข้างหลัง ไม่เห็นมีผู้ใดติดตามมา จึงคิดว่า ซึ่งการรบพุ่งนั้นเราหากตัวไม่ วิตกอยู่แต่ว่าเรามาเสียทางนี้ ทั้งนางอังไฮ่เซียงไว้ทางโน้น นางอังไฮ่เซียง จะ มิถูก พวก หลีโฮ้วฆ่าตาย เสียหรือ อันคำโบราณท่านย่อมกล่าวไว้ว่า จะฆ่าคนต้องฆ่าให้ตาย จะช่วยชีวิตคน ก็ต้องช่วยให้ รอดจากความตาย อย่าเลยเราจะกลับไปพานางออกมาเสียให้พ้น อันตรายก่อน แล้วเราจึงค่อยไป ถึงจะเป็นตายอย่างไรก็ตามที คนจะได้ไม่ดูหมิ่นนินทาเราว่าเราเสียทีเกิดมาเป็นชายชาติทหาร คิดแล้วก็ชักม้ากลับมายังโรงเตี๊ยมนั้น ขณะนั้นเป็นเวลาราว ๒ ยามเศษ พรรคพวก ของ หลีโฮ้ว พา กันหลับ หมดสิ้น หลีฮ่วยจุ ลงจากม้า แล้วไปยืน ที่หน้าโรงเตี๊ยม ร้องเรียกเข้าไปข้างในแต่เบา ๆ ว่า นางอังไฮ่เซียง เจ้าจงรีบเปิดประตูออกมาโดยเร็ว ฝ่ายนางอังไฮ่เซียงเวลานั้นยังหาหลับไม่ ได้ยินดังนั้นก็จำได้ว่าเสียงหลีฮ่วยจุ จึงเปิดประตูออกมาถามว่า ท่านจะพาข้าพเจ้าไปที่ไหน จึงจะพ้นจากความตาย หลีฮ่วยจุตอบว่า ยังไม่ใช่เวลาที่เจ้าจะถามเรา จงมากับเราโดยเร็วเถิด ว่าแล้ว หลีฮ่วยจุก็อุ้มนางอังไฮ่เซียงขึ้นหลังม้า ตัวหลีฮ่วยจุถือทวนนำหน้าพานางออกทางประตูทิศใต้ไป เมื่อพ้นประตูมาแล้ว นางอังไฮ่เซียงจึงคิดแต่ในใจว่า ชายคนนี้กับเราก็มิได้เป็นญาติเกี่ยวดองอย่างไรกันเลย เหตุใดหนอจึงยอมสละชีวิตเข้าแลกแทนเราเช่นนี้ได้ นางอังไฮ่เซียงคิดไปก็ให้มีความรักหลีฮ่วยจุเป็นอันมาก มีคำพังเพยกล่าวว่า เหตุที่นางอังไฮ่เซียงรักหลีฮ่วยจุนั้นมีอยู่ ๔ ประการ ๆ ที่ ๑ หลีฮ่วยจุเป็นคนมีใจโอบอ้อมอารีประกอบด้วยเมตตาจิตต์ ช่วยเหลือคนที่คับแค้นตกทุกข์ได้ยาก ประการที่ ๒ หลีฮ่วยจุเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตมีความระพฤติเรียบร้อย ประการที่ ๓ หลีฮ่วยจุเป็นคนองอาจกล้าหาญ มีฝีมือเข้มแข็งยิ่งนัก สมควรเป็นชายชาติทหารแท้ได้คน ๑ ประการที่ ๔ หลีฮ่วยจุ เป็นคนมีรูปร่าง งดงาม ทั้ง

อายุก็น้อย ความรักของนางอังไฮเซียงเกิดด้วยเหตุ ๔ ประการเช่นนี้ แต่นางอังไฮเซียงนิ่งไว้ ในใจ หาปริปากออกมาไม่ ชายหญิง ๒ คนนี้ต่างก็พากันเดินทางต่อไป.

หลีฮวยจุพานางอังไฮเซียงเดินทางจากตำบลบวยเคงตีนมาได้ประมาณ ๓๐ ลี้ หลีฮวยจุก็วิ่งแซงขึ้นหน้า จับม้าให้หยุดแล้วพูดว่า เชิญเลี่ยวเจี่ยลงจากม้าก่อน เรามีเรื่องจะต้องพูดกับเจ้าบางอย่าง นางอังไฮเซียงไม่ทราบเรื่องราวก็ลงจากม้า แล้วถามหลีฮวยจุว่า ท่านมีเรื่องอะไรก็เชิญพูดไปเถิด หลีฮวยจุจึงว่า บัดนี้เราก็พากันพ้นมาจากบวยเคงตีนไกลแล้ว เจ้าจงเดินทางไปหาบิดาของเจ้ายังเมืองตาไซฮู้ แต่ผู้เดียวเถิด เราจะไปส่งเจ้าต่อไปอีกไม่ได้แล้ว โดยที่เรามีกิจจำเป็นจะต้องไปทางอื่น นางอังไฮเซียงจึงว่า ขอท่านอย่าเพ่อทิ้งข้าพเจ้าไปเสียก่อน ข้าพเจ้ามีเรื่องจะต้องบอกให้ท่านทราบ ซึ่งท่านกรุณาช่วยข้าพเจ้าให้พ้นจากความตายมาได้ทั้งนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกบุญคุณท่านเป็นนักหนา แต่ว่าไหน ๆ ท่านก็ได้อนุเคราะห์มาถึงเพียงนี้แล้ว ขอท่านจงได้โปรดพาข้าพเจ้าส่งให้ถึงบ้านเมืองข้าพเจ้าด้วยเถิด เมื่อบิดาได้เห็นความกรุณาของท่านนี้แล้ว คงจะต้องแทนคุณท่านให้ถึงขนาดที่เดียว หลีฮวยจุได้ฟังดังนั้นจึงว่า เราก็ตั้งใจจะไปส่งเจ้าให้ถึงบ้านเมืองของเจ้าเหมือนกัน แต่เราเสียใจที่จะทำดังนั้นไม่ได้ เพราะมีความจำเป็นอยู่ในใจเราหลายประการ อนึ่งทางตั้งแต่นี้ไปจนถึงเมืองตาไซฮู้ นั้น ยังอีกไกลมากนัก เป็นเวลากลางวันก็พอจะเดินทางไปด้วยกันได้ แต่ถ้าตกกลางคืนแล้ว จะนอนกันอย่างไร เราเป็นคนซื่อสัตย์ ถึงหากเราจะบริสุทธิ์ต่อเจ้าเท่าใด ก็คงไม่พ้นมัวหมอง เจ้าอย่าประวิงเราไว้เลย เราจำต้องลาจากเจ้าไปตั้งแต่บัดนี้ นางอังไฮเซียงเห็นหลีฮวยจุจะไปให้ได้ก็ตรงเข้ายึดแขนไว้แล้วร้องไห้พลางพูดว่า วาสนาข้าพเจ้าช่างอาภัพจริง ๆ โบราณท่านว่าไว้ว่า เมื่อจะฆ่าคนต้องฆ่าให้ตาย หาไม่จะมีพยาบาทกันต่อไปโดยไม่สิ้นสุด ถ้าจะช่วยชีวิตคน ก็ต้องช่วยจนรอดพ้นอันตรายจริง ๆ หาไม่จะบ่วยการเปล่า ก็เมื่อท่านได้ช่วยข้าพเจ้าให้พ้นจากตำบลบวยเคงตีนมาได้ถึงที่นี้แล้ว ท่านไม่ส่งข้าพเจ้าให้ถึงบ้านบิดาข้าพเจ้า ปล่อยให้ข้าพเจ้าเดินทางไปแต่ลำพังผู้เดียวดังนี้ ฉวยว่าข้าพเจ้าไปมีเหตุเภทภัย

ขนกลางทางอีก ท่านก็น่าจะถูกตำนิติฉินได้ว่า มิเสียแรงช่วยแล้วก็ไม่ตลอดรอดฝั่ง อนึ่ง ท่านก็ทราบแล้วว่า หนทางจากนี้ไปให้ถึงเมืองตาไซฮู้ นั้นไกลมาก ข้าพเจ้าเปนหญิง ไปแต่ผู้เดียว จะพ้นภัยได้ละหรือ เมื่อท่านไม่ยอมไปส่งข้าพเจ้าให้ถึงบิดาข้าพเจ้าแน่แล้ว ข้าพเจ้าก็ขอยอมตัวเปนภรรยาท่าน ขอไปกับท่านต่อไปตามแต่ท่านจะใช้ ว่าแล้วนางอังไฮเซียงก็ร้องไห้รำพรรณไปต่าง ๆ นา ๆ หลีฮวยจุได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะ แล้วว่าเจ้าพูดอไรอย่างนั้น เราเปนชายชาติทหารแท้ จำต้องรักษาความสัตย์สุจริตเปนใหญ่ ซึ่งจะให้ประพฤติอย่างคนเดรัจฉานเช่นนั้น เราทำไม่ได้ ความจริงนั้น เรามีความทุกข์ในส่วนตัวของเราอย่าง ๑ ซึ่งเจ้ายังหาเข้าใจไม่ เราจะบอกไปโดยดเอียดก็ยังไม่ได้ ได้แต่ว่า เราเกรงว่าเมื่อส่งเจ้าถึงบิดาแล้ว บิดาของเจ้าคงจะมีความระแวงสงสัยในตัวเราขึ้นมา เจ้าก็จะต้องมัวหมอง เราจำต้องทิ้งเจ้าไว้ตรงนี้ เพื่อแยกทางกันไป ส่วนการเดินทางของเจ้าต่อจากนี้ไปนั้น เจ้าก็ต้องรักษาตัวของเจ้าเอง เราขออวยพรให้เจ้าไปเปนสุข ๆ เถิด ว่าแล้ว หลีฮวยจุก็จัดแจงจะขึ้นม้า แต่นางอังไฮเซียงเข้าจับบังเหียนไว้ ร้องไห้คร่ำครวญไปอีกพักใหญ่แล้วว่า ก็เมื่อท่านไม่ยอมที่จะส่งข้าพเจ้าให้ถึงบ้านเมืองของข้าพเจ้าแล้ว ก็จะมีเรื่องอไรต่อไปอีก เมื่อท่านไปแล้ว ปล่อยข้าพเจ้าไว้ดังนี้ ข้าพเจ้าก็คงต้องรับทุกข์ภัยจาก คนร้ายใน กลางทาง เปน มั่นคงไหน ๆ ก็จะต้องตายเหมือนกันแล้ว เชิญท่านฆ่าข้าพเจ้าเสียในที่นี้เถิด จะได้หมดทุกข์หมดร้อนเสียทีเดียว ชื่อเสียงข้าพเจ้าก็จะไม่ต้องมัวหมอง และส่วนตัวท่าน ก็คง หมดห่วงไม่มีกังวลในตัวข้าพเจ้าต่อไป.

หลีฮวยจุจึงว่า ซึ่งเราจะฆ่าเจ้าเสียนั้น ยังทำไม่ได้ก่อน ด้วยว่าผิดธรรมดา ที่เราจะทำร้ายสตรี ผู้หาความผิดมิได้ เราอุตส่าห์ช่วยชีวิตเจ้าให้รอดพ้นมาได้จากความตายแล้ว เหตุใดจึงจะกลับมาทำอันตรายชีวิตเจ้าเสียอีกดังนี้เล่า เมื่อเจ้ามีประสงค์จะรักษาชื่อของเจ้าให้บริสุทธิ์จริง ๆ แล้ว เราก็มีหนทางจะช่วยเจ้าอย่าง ๑ คือเราจะให้ยืมทวนของเราแล้วเจ้าจงทำเองเถิด ว่าแล้วส่งทวนให้นางอังไฮเซียง ๆ รับทวนมาแล้ว ก็คุกเข่าลงคำนับ เทพยดา ฟ้า

และดิน และหันหน้าไปทางเมืองตาไซฮู้ คำนับคุณบิดามารดาแล้ว ก็ยกทวนขึ้น ๒ มือ หันปลายทวนจดเข้าตรงน่าอก ฝ่ายหลีฮวยจูอยู่บนหลังม้าแดเห็นนางอังไฮเซียงกำลัง จะฆ่าตัวตายดังนั้น ก็ให้รู้สึกสลดใจ เกิดความสงสารขึ้น จึงคิดว่า ถ้าเราไม่ช่วยนางอังไฮเซียงไว้ในเวลานี้แล้ว ก็คง จะต้องตาย เป็นแน่ อย่าเลย เราจะต้องช่วยไว้ให้พ้นจากความตายอีกสักครั้ง ๑ ซึ่งจะดูนางฆ่าตัวตายลงไปต่อหน้าต่อตาเราเช่นนี้ ทุเรศนัก คิดแล้วก็โดดจากหลังม้า วิ่งเข้าไป พอดี นางอังไฮเซียง เงื้อทวน จะแทงลงไปกลางน่าอก หลีฮวยจูเอาเท้าเตะปลายทวน ๆ นั้น ก็หลุดจากมือนางอังไฮเซียงกระเด็นไปไกล ฝ่ายนางอังไฮเซียงเห็นดังนั้นก็เศร้าโศกเสียใจเป็นอันมาก นั่งก้มหน้าสะอื้นอยู่.

ฝ่ายหลีฮวยจู จึงหยุดยืนพิศดูหน้านางอังไฮเซียงครู่ ๑ แล้วว่า เชิญเสียวเจีย จงยืนขึ้นเถิด เราจะปฤกษากิจการกันใหม่อย่าเพ่อตายเสียเลย นางอังไฮเซียง ตอบว่า ในเมืองมนุษย์นี้ข้าพเจ้าไม่มีที่อาศัยแล้ว ข้าพเจ้าจะครองชีวิตต่อไปเพื่อประโยชน์อันใด ท่านอย่าห้ามเลย ปล่อยให้ข้าพเจ้าตายไปสู่เมืองผีดีกว่า เผื่อจะประสพบุญวาสนาที่ดีกว่านี้ได้บ้าง หลีฮวยจูยิ้มแล้วว่าเจ้าจงมองดูเรา ๆ จะชี้บอกทางให้ แล้วเจ้าจงไปเถิด นางอังไฮเซียงว่า บ้านข้าพเจ้า อยู่ไกลลิบ ในตำบล แถบนี้ ข้าพเจ้า หามีญาติพี่น้องอยู่ที่ใดไม่ ท่าน จะชี้ทางให้ข้าพเจ้าไปทางไหนได้เล่า หลีฮวยจูตอบว่า เจ้าไม่ต้องวิตกอไรดอก บัดนี้คนในบ้านแม่ผัวของเจ้ามาแล้ว นางอังไฮเซียงได้ฟังดังนั้นก็มีความสงสัย จึงว่า ตั้งแต่ข้าพเจ้าเกิดมาแต่เด็กจนโต ข้าพเจ้า ยังมิได้กระทำ การหมั้นไว้กับใครเลย ข้าพเจ้าจะมีแม่ผัวได้อย่างไร หลีฮวยจู หัวเราะพลางเดินเข้าไปประคองนางอังไฮเซียงให้ยืนขึ้น แล้วว่า เจ้าจำไม่ได้เสียแล้วหรือเรานี้แหละเป็นลูกของแม่ผัวเจ้า นางอังไฮเซียง นิ่งไปเป็นครู่ ๑ แล้วว่า ที่ ท่านพูด ดังนี้หมายความว่า ท่านรับ ข้าพเจ้า เป็นภรรยา ท่านแล้ว หรือ หลีฮวยจูตอบว่าถูกแล้ว เราไม่รังเกียจที่จะรับเจ้าไว้ดอก แต่เรากลัวเจ้าจะรังเกียจเราด้วยความ ๒ ข้อเท่านั้น เราจึงอ้างองอยู่นาน คือ ข้อ ๑ เราเป็นคนเที่ยวระเหระหนไปไม่เลือกบ้านเมืองใด หรือแห่งหนตำบลใด

ข้อ ๒ เราเป็นคนอนาถาไม่มีสิ่งใดจะใช้สอยพุ่มเพื่อยเหมือนเขา ถ้าเจ้าไม่รังเกียจความ ๒ ข้อนี้แล้วเจ้ากับเราก็เดินรวมทางไปด้วยกันได้ นางอังไอเซียง ได้ฟังดังนั้น ก็มีความยินดี ยิ่งนัก จึงว่าข้าพเจ้าจะรังเกียจท่านอย่างไรได้ท่านเป็นผู้มีบุญคุณกับข้าพเจ้าเป็นหนักหนา ข้าพเจ้าเลี่ยอีก เกรงท่านจะรังเกียจ ข้าพเจ้ายินดีขอมอบร่างกายสนองพระเดชพระคุณท่านไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่ หลีฮ่วยจุ๋งว่า ถ้าเช่นนั้นก็เป็นอันตกลง เจ้าจุ๋ ก็อุ้มนางอังไอเซียงขึ้นม้าจงขึ้นม้าเถิด ว่าแล้วหลีฮ่วยพากันเดินทางต่อไป.

ฝ่ายหลีฮ่วยเจ็ก ตั้งแต่เดิน ระเห ระหน ขอข้าว ขอน้ำ หลายสิบวันก็เข้ามาถึงเขตด่าน มีนายทหารเก่าครั้งแผ่นดินพระชื่อเฮี่ยนจัง เดียวเฮี่ยนจังคนหลังพระเจ้าซุยเอียงตี้เสียราชราชสมบัติ เปลี่ยนนามเปนไม่ยอมเปนข้าสองเจ้า จึงได้กอบการหาเลี่ยงชีพตามถ่ำพังอยู่ในห้อง ผันไปว่า มีชายพลัดพรากจากมารดา แล้วก็เขากินมาตามทาง เปนเวลาทั้งกวน ในด่านทั้งกวนนั้น ยังเจ้าซุยเอียงตี้ อยู่คน ๑ แซ่เดียวนี้แต่เดิมเปนที่จงเบีย ภายสมบัติ หลีฮ่วยนได้ขึ้นครองแผ่นดินถังแล้ว เดียวเฮี่ยนจังลาออกจากราชการ มาประคืนวันนั้น เดียวเฮี่ยนจังนอนคน ๑ ถือไม้เท้าทำด้วยกระดูกเสือ มีรัศมีสว่างไปรอบตัว มายืนตรงหน้า ร้องบอกให้ช่วยชีวิต เดียวเฮี่ยนจังตกใจตื่นขึ้นรู้สึกว่าเหงื่อไหลโทรมกาย ก็ให้คิดพิศวงยิ่งนัก ไม่ทราบว่าผันนั้นจะดีร้ายประการใด พอรุ่งสว่าง เดียวเฮี่ยนจังก็ล้างหน้า สั่งคนใช้ยกเก้าอี้ไปตั้งไว้นำบ้าน เพื่อจะทดลองให้รู้ร้ายดีว่าผันนั้นจะได้กับอไร เวลานั้นพอดีหลีฮ่วยเจ็กเดินเข้ามาถึงนำบ้านเดียวเฮี่ยนจัง แลเห็นเดียว

เฮี่ยนจังนั่งอยู่น่าบ้านดังนั้น ก็นึกในใจว่า ชายคนนี้ชรอยจะเปนขุนนางผู้เฒ่า หรือมิฉะนั้นก็คงเปนผู้มีทรัพย์ โบราณท่านย่อมว่า เข้าหาคนดีคน ๑ ดีกว่าเข้าหาคนเลวสิบคน อย่าเลย เราจะเข้าหาชายผู้นี้ เพื่อขอให้ช่วยอุปถัมภ์เรา คงสำเร็จความประสงค์เปนแน่ คิดดังนี้แล้ว ก็เดินตรงเข้าไปคุกเข่าลงคำนับเฮี่ยนจังแล้วว่า ข้าพเจ้าเปนคนอนาถาหาที่พึ่งมิได้ ข้าพเจ้า ตอง ซัดเซพเนจร มาหลาย เวลา แล้ว รู้สึก อดอยาก ยาก แค้น เปน กำลัง ท่านมีข้าวหรือน้ำซึ่งเหลือติดก้นถ้วยก้นชามอยู่บ้าง ขอทาน ให้ ข้าพเจ้ารับประทานเสียงท้องพอประทังความหิวสักมื้อ ๑ ข้าพเจ้าจะขอบคุณท่านหาที่สุดมิได้ เฮี่ยวเฮี่ยนจังได้ยินเสียงจึงเงยหน้าขึ้นดู เห็นหลีฮวยเง็กมีลักษณะดังว่า สมเปนผู้ที่จะมีบุญต่อไปภายน่า จึงคิดว่าคนที่เราฝังเมื่อคืนนี้ เห็นจะเปนเด็กคนนี้เปนแน่ ควรเราจะจัดการเอาอกเอาใจให้เรียบร้อยจึงจะดี คิดแล้ว จึงตอบว่า เราไม่รังเกียจในการที่จะให้ทานอาหารเจ้ากินดอก แต่เวลานี้ข้าวยังหุงไม่สุก เจ้าจงเข้าไปในบ้านเรา นั่งพักกอยอาหารสุกเสียก่อน แล้วเราจะจัดหาให้เจ้ากินอย่างอิ่มหนำสำราญ เจ้าอย่าวิตกเลย ว่าแล้วเฮี่ยนจังก็สั่งคนใช้ให้ยกเก้าอี้เก็บ แล้วนำหน้าพาหลีฮวยเง็กเข้าไปในบ้าน เชื้อเชิญให้หลีฮวยเง็กนั่งลงเรียบร้อยแล้ว เฮี่ยวเฮี่ยนจังจึงพูดว่า เราดูลักษณะกิริยาของเจ้าเห็นไม่ใช่คนยากจนนัก เหตุใดจึงตกมาอยู่ในที่นี้ เจ้าจงเล่าไปแต่โดยจริง หลีฮวยเง็กได้ฟังดังนั้น ก็ร้องไห้สะอึกสะอื้นไปครู่ ๑ แล้วจึงพูดว่า บิดามารดาข้าพเจ้านั้นเปนเศรษฐี แซ่หลี ชื่อ เองเหล็ง มีทรัพย์สมบัติพอใช้สอยอยู่ แต่บังเอิญมาถึงแก่กรรมไปเสียแต่ข้าพเจ้าอายุได้ ๕ _ ๖ ปี แล้วหลีฮวยเง็กจึงเล่าเรื่อง ที่เปนมาทั้งหมดให้เฮี่ยวเฮี่ยนจังฟังทุกประการ แล้วว่า เพราะเหตุนี้แหละข้าพเจ้าจึงตกยากลำบากระเหระหนมาจนถึงท่านวันนี้ ว่าแล้วก็ร้องไห้ เฮี่ยวเฮี่ยนจังได้ฟังแล้วก็มีความยินดี จึงพูดว่า เรานึกไม่ผิด เราเห็นกิริยาท่าทางของเจ้า ก็ทราบอยู่แล้วว่าเจ้าเปนผู้ตกยาก บัดนี้ก็จริงดังนึก ตัวเราเองเปนขุนนาง นายด่านทั้งกวนนี้มาตั้งแต่ครั้งพระเจ้าซุยเอี่ยงตี บัดนี้พระเจ้าถังไทจงย่องเต้ ได้ครองราชสมบัติ เราไม่ยอมเปนข้าสองเจ้า

บ่าวสองนาย จึงลาออกจากราชการมาทำมาหากินอยู่ตำบลนี้ บัดนี้อายุเราได้ ๕๐ ปีแล้ว ยังไม่มีบุตรชายสักคนเดียว มีแต่บุตรหญิงอยู่คน ๑ เราอยากได้เจ้ามาเลี้ยงไว้เป็นบุตรของเรา แต่ไม่ทราบว่า เจ้าจะยินยอมหรือไม่ หลีฮวยเง็กได้ฟังดังนั้น จึงคิดแต่ในใจว่า เวลานี้เราก็เป็นคนอนาถาหาที่พึ่งมิได้ เมื่อมีโอกาสเช่นนี้ เราก็ควรจะยึดไว้เป็นหลักของเราไปก่อน เมื่อใดเราสอบได้ได้เป็นขุนนางกลับมาแล้ว เราจึงค่อยคิดแก้ไขต่อไป คิดแล้วดังนั้นก็ลงจากเก้าอี้เข้าไปคุกเข่าคำนับเตียวเฮี่ยนจัง แล้วว่า ท่านบิดาเป็นผู้ใหญ่นั่งอยู่เบื้องบน ข้าพเจ้าผู้เป็นบุตร์ ขอสแดงความเคารพด้วย ตั้งแต่บัดนี้ต่อไป ข้าพเจ้าขอยอมเป็นบุตร์ท่าน ให้ท่านใช้สรอยตามความพอใจทุกประการ เตียวเฮี่ยนจังจึงถามว่า เจ้าชื่อใด อายุเท่าใด หลีฮวยเง็กตอบว่า ข้าพเจาชื่อหลีฮวยเง็ก อายุได้ ๑๕ ปี เตียวเฮี่ยนจังจึงว่า ตั้งแต่นี้ไปเจ้าอย่าได้ใช้แซ่หลีเลย บิดาจะเปลี่ยนชื่อให้ เรียกว่าเตียวฮวยเง็ก ในบ้านของบิดาไม่มีใคร นอกจากมารดาของเจ้าคน ๑ กับพี่สาวชื่อนางเตียวมุ้ยเอี๊ยง อายุได้ ๑๖ ปี ว่าแล้วเตียวเฮี่ยนจังก็สั่งคนใช้ให้พาหลีฮวยเง็กไปเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวในห้องหนังสือ หลีฮวยเง็กอาบน้ำชำระกายเสร็จแล้วก็ผลัดเครื่องเก่าออก นุ่งห่มด้วยเครื่องใหม่ เข้าไปคำนับเตียวเฮี่ยนจัง เตียวเฮี่ยนจังได้เห็นหลีฮวยเง็กนุ่งห่มงดงามก็มีความยินดีมาก จึงพูดว่า เจ้าจงตามเรามาเถิด เราจะพาไปคำนับมารดาเจ้า ว่าแล้วเตียวเฮี่ยนจังก็พาหลีฮวยเง็กเข้าประตูบ้านไปในเรือนชั้นใน.

ฝ่ายนางเถ่าฮูหยน ภรรยาเตียวเฮี่ยนจัง เห็นสามีพาหลีฮวยเง็กเข้ามา ก็ออกมาต้อนรับตามธรรมเนียม แล้วถามว่า เด็กหนุ่มผู้นี้เป็นบุตร์ผู้ใด ท่านจึงพามาถึงที่นี่ เตียวเฮี่ยนจังจึงว่า เด็กคนนี้แหละเป็นบุตร์ของเรา ถ้าเป็นบุตร์คนอื่นเราจะพาเข้ามาถึงห้องชั้นในเช่นนี้และหรือ ว่าแล้วก็หันหน้าไปบอกหลีฮวยเง็กว่า ฮูหยินคนนี้แหละเป็นมารดาของเจ้า ๆจงไปคำนับเสียตามประเพณี หลีฮวยเง็กได้ฟังดังนั้นก็เดินเข้าไปคำนับนางเถ่าฮูหยิน นางเถ่าฮูหยินจึงดึกไปจูงมือหลีฮวยเง็กให้ยืนขึ้น แล้วหันหน้าไปถามเตียวเฮี่ยนจังว่า บุตร์

เราคนนี้ท่านได้มาแต่ไหน เตียวเซี่ยนจังได้ฟังดังนั้น ก็เล่าเรื่องให้นางเล่าฮูหยินฟังตั้งแต่ต้นจนปลาย นางเล่าฮูหยินได้ฟังก็มีความยินดี พิจารณาดูลักษณะของหลีฮวยเง็ก เห็นรูปร่างงดงามก็ชอบใจนัก จึงพูดว่าแต่เดิมเราก็คิดวิตกอยู่แล้วว่า จะไม่มีบุตร์ชายที่จะสืบสกุลต่อไป เรามีแต่บุตร์หญิงคนเดียว เราจะเรียกตัวลงมาแนะนำให้รู้จักกับเจ้า ว่าแล้วนางเล่าฮูหยินก็สั่งนางกิมก็คนใช้ ให้ไปตามนางเตียวมุ้ยเอี๋ยงให้ขึ้นมาหา.

ฝ่ายนางเตียวมุ้ยเอี๋ยง บุตร์สาวเตียวเซี่ยนจังนั้น เป็นคนมีรูปร่างสะสวยยิ่งนัก ต้องตาต้องใจคนทั่วไป เป็นที่รักใคร่ของบิดาดุจแก้วตา คืนวันนั้นนางเตียวมุ้ยเอี๋ยงนอนหลับไปฝันว่า มีชายหนุ่มคน ๑ สวมหมวกมีตราพระเจ้าแผ่นดิน ห่มเสื้อสีแดงตรามังกร เข้ามายืนอยู่ในบ้าน ส่องมือถือแก้วตวง ๑ ไว้มั่นคง นางเตียวมุ้ยเอี๋ยงถามบิดาว่า ที่มือชายคนนั้นถือจะเป็นของสิ่งใดแน่ เตียวเซี่ยนจังตอบว่า แก้วนั่นแหละเป็นของวิเศษ นางเตียวมุ้ยเอี๋ยงจึงว่าข้าพเจ้าเห็นเป็นแก้วธรรมดานี่เอง เหตุใดบิดาจึงว่าเป็นของวิเศษเล่า เตียวเซี่ยนจังตอบว่าเจ้ายังไม่เข้าใจ ไม่ว่าของสิ่งใดหมด ถ้าตกเข้ามาอยู่ในบ้านเราแล้ว บิดาเรียกว่าแก้ว ของนั้นก็ต้องเป็นแก้ว บิดาเรียกว่าของวิเศษ ของนั้นก็ต้องเป็นของวิเศษ เท่านั้นก็ตกใจตื่นขึ้น นางเตียวมุ้ยเอี๋ยงจึงเรียกนางเง็กเฮี๊ยะคนใช้มาเล่าฝันให้ฟังทุกประการ นางเง็กเฮี๊ยะตอบว่าความฝันของโกวเหนี่ยนี้แปลกมาก ตามความฝันว่า ชายนุ่งห่มตามที่ท่านได้เห็นนั้น ข้าพเจ้าทายว่า ชายผู้นั้นจะได้เป็นชุนนางมีบุญวาสนาต่อไปภายน่า และตามความฝันว่าชายนั้นมาหยุดยืนอยู่ในบ้าน ทายว่าชายนั้นจะมาพักอยู่ในบ้านเรานานไม่ได้ ถ้าจะอยู่นานก็ต้องนั่งอยู่ในบ้าน คงจะไม่ยืนอยู่ชั่วคราว ข้าพเจ้าคาดว่า ต่อไปภายน่าชายคนนั้นคงเข้ามาในบ้านเราอีก และที่ฝันว่า โกวเหนี่ยเห็นแก้ว แต่ท่านบิดาว่าเป็นของวิเศษนั้น พูดถึงตรงนี้นางเง็กเฮี๊ยะจะทายต่อไป ก็พอดีนางกิมก็ขึ้นมาบนเหล่า แล้วพูดว่า เมื่อเช้านี้ท่านบิดาของโกวเหนี่ยได้พาชายหนุ่มมาจากกลางตลาดคน ๑ อายุในราว ๑๔_๑๕ ปี มีลักษณะรูปร่างงดงามยิ่งกว่าชายอื่น ๆ ที่ข้าพเจ้าเคยเห็นมาแล้ว ท่านบิดาของโกวเหนี่ยได้ตกลงเลี้ยงไว้เป็นบุตร์บุญ

ธรรม ฮูหยินให้ข้าพเจ้ามาเชิญโกวเหนี่ยออกไปให้รู้จักกันไว้ เพื่อต่อไปวันน่าจะได้คุ้นเคยกัน นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงได้ฟังดังนั้น จึงคิดว่า ที่เราฝันเมื่อคืนเห็นจะได้แก่ชายคนนี้แน่ คิดแล้วนางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงก็แต่งตัวนุ่งห่มเรียบร้อย เข้ามาหามารดา คำนับบิดามารดาตามธรรมเนียม แล้วก็นั่งแอบอยู่ข้าง ๑.

ฝ่ายนางเล่าฮูหยิน ครั้นเห็นบุตร์สาวออกมาแล้ว ก็หันหน้าไปบอกหลี่ฮ่วยเง็กว่า คนนี้แหละชื่อนางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง ซึ่งเป็นพี่สาวเจ้า ๆ จงไปคำนับให้รู้จักกันไว้เถิด หลี่ฮ่วยเง็กก็เดินเข้าไปตรงหน้านางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง ย่อตัวลงคำนับแล้วว่า ข้าพเจ้าผู้เป็นน้องขอทำความเคารพโกวเหนี่ย ผู้เป็นพี่มีอายุมากกว่า นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงได้ฟังดังนั้น หันหน้าไปรับคำนับ ก็ได้เห็นรูปร่างหลี่ฮ่วยเง็กงดงามเป็นที่สุด นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงให้มีความกำหนัดรักใคร่ในตัวหลี่ฮ่วยเง็กเป็นกำลัง จึงหันไปถามบิดาว่า น้องข้าพเจ้าคนนี้ชื่อใด แซ่ใด อายุได้เท่าใด เตี่ยวเซี่ยนจังตอบว่า ชื่อหลี่ฮ่วยเง็ก อายุได้ ๑๕ ปี บิดาได้เปลี่ยนชื่อให้ว่า เตี่ยวฮ่วยโป๋ นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงจึงว่า บิดาเปลี่ยนแซ่ให้แล้ว ไม่เห็นจำเป็นจะต้องเปลี่ยนชื่อให้อีก เรียกว่า เตี่ยวฮ่วยเง็กดีอยู่แล้ว เหตุใดบิดาจึงให้ชื่อว่า เตี่ยวฮ่วยโป๋เล่า เตี่ยวเซี่ยนจังตอบว่า เจ้ายังไม่รู้เรื่อง จะเป็นใครก็ตาม เมื่อตกเข้ามาเป็นบุตร์ของเราแล้วก็สุดแต่เราจะเรียก เราจะเรียกว่า ฮ่วยเง็ก ก็ต้องเป็นฮ่วยเง็ก เราจะเรียกว่า ฮ่วยโป๋ ก็ต้องเป็นฮ่วยโป๋ นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงได้ฟังบิดาว่าดังนั้น ก็นึกในใจว่า ที่เราฝันเมื่อคืนนี้เห็นจะได้แก่ชายคนนี้แน่ แต่เรามีความเสียใจว่า ชายผู้นี้รูปร่างงดงามยิ่งนัก ควรที่บิดาเราจะเลี้ยงไว้เป็นบุตร์เขยจึงจะถูก นึกกลับมาเลี้ยงไว้เป็นบุตร์ชาย น่าเสียดายนักที่เรามานึกรักอยู่ข้างเดียว ขณะนั้นคนใช้เข้ามาบอกว่า จัดโต๊ะอาหารไว้เสร็จแล้ว เตี่ยวเซี่ยนจัง จึงสั่งให้ยกโต๊ะมาตั้งในห้อง แล้วก็นั่งประจำโต๊ะรับประทาน เตี่ยวเซี่ยนจังนั่งกลางโต๊ะ ถัดไปนางเล่าฮูหยินนั่ง และเก้าอี้ต่อนางเล่าฮูหยินไปนั้น เป็นที่นั่งของนางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง แต่นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงหานั่งลงไม่ กลับร้องเชิญให้หลี่ฮ่วยเง็กนั่ง หลี่ฮ่วยเง็กตอบว่า ข้าพเจ้าไม่กล้านั่ง เพราะข้าพเจ้าเป็นน้อง ไม่สมควรจะนั่งที่ผู้

ใหญ่ นางเตี่ยงมุ้ยเอี๋ยงตอบว่า วันนี้เป็นวันแรกที่ท่านพึ่งมาถึง ข้าพเจ้าจึงเชิญให้ท่านนั่งเป็นพิเศษต่อวันอื่นจึงจะจัดให้ท่านนั่งตามระเบียบ เตี่ยวเซี่ยนจังเห็นดังนั้นจึงพูดว่า พี่สาวของเขาพูดถูกแล้ว เจ้าจงนั่งลงเถิด ไม่เป็นไรดอก หลีฮวยเง็กได้ฟังเตี่ยวเซี่ยนจังพูดดังนั้นก็จำใจนั่งลงบนเก้าอี้นั่งของนางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง ครั้นแล้วนางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงจึงนั่งลงเก้าอี้ต่อมาเป็นที่สุด.

ฝ่ายหญิงคนใช้ ครั้นเห็นคนทั้งหลายนั่งพร้อมกันแล้ว ก็เข้ามา รินสุราถ้วย ที่ ๑ ส่งให้เตี่ยวเซี่ยนจัง ถ้วยที่ ๒ ส่งให้นางเล่าฮูหยิน ถ้วยที่ ๓ ส่งให้นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง เหลือจากนั้นเป็นของหลีฮวยเง็ก แต่นางคนใช้รู้ความในใจของนางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง เมื่อรินสุราถ้วย ที่ ๓ แล้ว ก็วางไว้ตรงหน้า นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง ๆ จึงยกสุราถ้วยนั้น ส่งให้หลีฮวยเง็ก แล้วว่า เชิญท่านเสพสุราเถิด หลีฮวยเง็กตอบว่า ข้าพเจ้าเป็นน้องท่าน ได้แย่งที่นั่งของท่านก็เป็นการไม่ถูกต้องอยู่แล้ว ยังจะกล้าเสพสุราของท่านอีกได้เจียวหรือ นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง ตอบว่า ใช่ข้าพเจ้าจะเกรงท่านแต่อย่างใดก็หามิได้ ที่ทำเช่นนั้นก็เพราะเห็นว่า บิดามารดาของเราอายุถึง ๕๐ ปีเข้านี้แล้ว ยังหาผู้ใดจะอยู่ปฏิบัติบิดามารดาให้มีความสุขได้ไม่ บัดนี้ได้ท่านมาเป็นบุตรอีกคน ๑ ก็หวังว่าจะได้ พึ่งพาอาศัย ประคับประคองท่านผู้เฒ่าทั้ง ๒ ให้มีความสุขสบายต่อไป จึงได้รินสุราให้ท่านดื่มเป็นเกียรติยศ เตี่ยวเซี่ยนจังจึงว่า บุตรสาวเราว่าดังนั้น สมควรแล้วเจ้าจงดื่มเถิด หลีฮวยเง็กจนใจก็ต้องรับสุราถ้วยนั้นมาดื่มจนหมด ฝ่ายนางคนใช้เห็นดังนั้น ก็รินสุรา ส่งไปให้ นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง อีก ถ้วย ๑ นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยง ก็ยกถ้วยนั้นมาส่งให้หลีฮวยเง็กอีก.

หลีฮวยเง็กจึงว่า เมื่อกี้นี้ท่านส่งสุรามาให้ข้าพเจ้าดื่มถ้วย ๑ ข้าพเจ้าจนใจขัดไม่ได้ ก็ต้องดื่มให้ตามความประสงค์ เหตุใดท่านจึงยื่นส่งมาให้ข้าพเจ้าอีกเล่า นางเตี่ยวมุ้ยเอี๋ยงตอบว่า บ้านของเรานี้ใหญ่โตมีทรัพย์สมบัติมาก มีคนใช้นับตั้ง ๑๐๐ คน แต่ยังหาผู้ดูแลการบ้านเรือนมิได้ บัดนี้ข้าพเจ้าหวังว่าจะไม่ต้องวิตกอีกต่อไป เพราะจะได้ท่านมาเป็นผู้ปกครองทรัพย์สมบัติดูแลกิจการบ้านเรือนต่างหูต่างตาผู้ใหญ่ได้แล้ว ข้าพเจ้าจึงส่งสุราให้

ให้ท่านดื่มเป็นเกียรติยศ เตียวเฮี่ยนจึงได้ฟังจึงว่า บุตร์เราว่าดังนั้น สมควรแล้ว เจ้าจงดื่มเถิด หลีฮ่วยเง็กจนใจก็รับสุราถ้วยที่ ๒ มาดื่มอีกจนหมดถ้วย ฝ่ายหญิงคนใช้ ครั้นเห็นถ้วยนางเตียวมุ้ยเอี๋ยงไม่มีสุรา จึงรินสุราเติมให้ นางเตียวมุ้ยเอี๋ยง ก็ยกถ้วยสุราส่งให้หลีฮ่วยเง็กอีก หลีฮ่วยเง็กเห็นดังนั้น ก็มีสีหน้าซีดเผือดผิดปรกติไปทันที แล้วว่า ท่านส่งสุราให้ข้าพเจ้าดื่มถึง ๒ ถ้วยแล้ว ข้าพเจ้าก็มิได้ขัดท่าน บัดนี้ท่านกลับส่งมาอีกซ้ำสาม ข้าพเจ้ารู้สึกจนปัญญา ไม่กล้าจะดื่มให้ตามความประสงค์ของท่านอีกแล้ว นางเตียวมุ้ยเอี๋ยงหัวเราะ แล้วว่า ข้าพเจ้ามีเหตุผลพอที่จะทำดังนั้น สุราถ้วยที่ ๓ นี้ใช่ว่า ข้าพเจ้า จะฝืนใจให้ท่านดื่มโดยปราศจากมูลก็หามิได้ ข้าพเจ้ามาคิดเห็นว่า บิดามารดาข้าพเจ้านั้น มีบุตร์หญิงอยู่แต่ข้าพเจ้าคนเดียว หาพี่ชายหรือน้องชายสักคนเดียวก็ไม่มี บัดนี้ได้ท่านมา ก็หวังว่าจะได้เป็นที่ปกปักรักษาข้าพเจ้าต่อไป ข้าพเจ้าจึงส่งสุราถ้วยนี้ให้ท่านดื่มเป็นเกียรติยศ พูดแล้วก็ชำเลืองตาชม้ายไปที่หลีฮ่วยเง็ก เตียวเฮี่ยนจังได้ฟังดังนั้น จึงพูดว่า ที่บุตร์เราพูดดังนั้นก็ถูกอีก สมควรแล้ว เจ้าจง รับสุรา นั้น มาดื่มเถิด หลีฮ่วยเง็กก็ถอนใจใหญ่แล้วยื่นมือเข้าไปจะรับถ้วยสุรา ขณะนั้น นางเตียวมุ้ยเอี๋ยง รู้สึก ความปฏิพัทธ์มากขึ้น เหลือที่จะอดกลั้น ก็ยกมือซ้ายขึ้นบังตาเตียวเฮี่ยนจังไว้ เป็นเชิงสัพยอก แล้ว เอานิ้วมือจดลงไปที่กลางฝ่ามือหลีฮ่วยเง็ก เพื่อให้หลีฮ่วยเง็กรู้สึกตัว แต่หลีฮ่วยเง็กก็คงนิ่งอยู่ มิได้มีกิริยาอาการแปลกประหลาดอย่างใด.

ฝ่ายนางเล่าฮูหยิน คอยสังเกตดู เห็นกิริยาอาการนางเตียวมุ้ยเอี๋ยงประหลาดเช่นนั้น ก็รู้ที่ พอรับประทานอาหารเสร็จ ก็สั่งคนใช้ให้รีบเก็บโต๊ะเสียโดยเร็ว แล้วพูดกับนางเตียวมุ้ยเอี๋ยงว่า เจ้าจงกลับไปห้องของเจ้าเถิด นางเตียวมุ้ยเอี๋ยงตอบว่า ข้าพเจ้ากับหลีฮ่วยเง็กเป็นพี่น้องกัน ยังไม่ทันจะพูดจาอะไรกันสักกี่คำ มารดาก็จะให้ข้าพเจ้ากลับไปเสียเช่นนี้หาควรไม่ ข้าพเจ้าจะนั่งสนทนากับหลีฮ่วยเง็กสักครู่ ๑ ก็ไม่เห็นจะเป็นอะไร นาง

เถ่าฮูหยินเห็นว่า นางเตียวมุ้ยเอี๊ยงไม่ยอมกลับไปแน่แล้ว จึง หันมา พูดกับ หลี่ฮวยเง็กว่า แต่เดิม เมื่อเจ้าอยู่ที่บ้านนั้น เจ้าทำการอไรเปนหลักแหล่งบ้าง หลี่ฮวยเง็กตอบว่าข้าพเจ้าได้เรียนหนังสือมาตั้งแต่เด็กแต่น้อย นอกจากเรียนหนังสือแล้ว ข้าพเจ้ายังมิได้ทำการสิ่งใดเลย นางเถ่าฮูหยินจึงว่าการเรียนหนังสือนั้นนับว่าเปนของดีที่สุด เจ้าจงอุส่าห์เรียนให้สำเร็จได้เข้าสอบไล่ยังเมืองหลวงเถิด อนึ่งถ้าเจ้าได้หนังสือของบิดาเจ้าไปเพียงฉบับเดียวเท่านั้น หวังว่าเจ้าจะได้ เปนขุนนางต่อไปเปนแน่ เรามีห้องอ่านหนังสือที่เรียบสงัดอยู่ ห้อง ๑ จะให้เจ้าไปพักในห้องนั้นโดยไม่มีใครรบกวน เจ้าจะได้ ดูหนังสือตามสบาย ว่าแล้วก็สั่งคนใช้ให้นำหลี่ฮวยเง็กไป ยังห้อง อ่าน หนังสือ หลี่ฮวยเง็ก ก็ คำนับลา นางเถ่าฮูหยิน เดินตาม คนใช้ ไป ฝ่ายนางเตียวมุ้ยเอี๊ยง ครั้นเห็นหลี่ฮวยเง็กไปแล้ว จึงนึกแต่ในใจว่า เราจะนั่งอยู่ที่นี่แต่ผู้เดียวนั้น หาประโยชน์อันใดมิได้ หลี่ฮวยเง็กผู้นี้กำลังเปนหนุ่มนวล หน้าตาก็งดงามนักหนา กิริยามารยาทก็สุภาพอ่อนโยน น่ารักแท้ๆ ถ้าได้เปนสามีเรา คงจะอยู่กินด้วยกันโดยความผาสุกจนชีวิตหาไม่ แต่หลี่ฮวยเง็กจะรู้หรือไม่หนอ ว่าเรามีความรักผูกพันจริงๆ จะทำเฉยอยู่อย่างนี้ ให้หลี่ฮวยเง็กพูดก่อน น่ากลัวจะไม่สำเร็จ อย่าเลยเราจะตามเข้าไปบอกความจริงให้หลี่ฮวยเง็กรู้ตัวจึงจะควร เมื่อหญิงรักจนเหลือเกินเช่นนี้แล้ว ชายยังไม่รักตอบ ก็จนใจ แต่อย่างไรๆ ก็ต้องให้รู้ความจริงเสียในวันนี้ให้จงได้ นางเตียวมุ้ยเอี๊ยงกำลังหลงอยู่ด้วย ความรัก เปน ประมาณ จนเผลอสติ คิดดังนั้นแล้ว ก็ลุกขึ้นผลุนผลันเดินตามหลี่ฮวยเง็กเข้าไปในห้อง .....

ของขวัญ

—๑—

ของ

หลวงจรูญอักษรศักดิ์

จีนเจ้าของร้านผลไม้ร้องทักเด็กคน ๑ ผู้ซึ่งยืนกระมิดกระเมี้ยนอยู่หน้าร้านว่า "ดูเหมือง อั๊วเห็งล้อเอาส้ำลี่ในถังนั้งใส่กิเป๋าล้อดูก ๑"

เด็ก "เปล่า, ข้าเปล่า"

จีนเจ้าของร้าน "เออ, ลื้วังให้ดี, ล้อทำท่าทางน่าส่งสัยนัก ล้อต้องเข้าจายว่า อั๊วกำลังดูล้ออยู่หนา"

เด็ก "ข้าก็รู้น่ะซี ว่าเอ็งกำลังดูข้าอยู่ ข้าถึงยังไม่กล้าหยิบลงไป"

ทนายความ "ฉันหวังใจว่าแกคงคุ้นเคยกับจำเลยเป็นอย่างดี"

ตาอ่ำพยานโจท "ครับ, ผมรู้จักกับเขามากว่า ๒๐ ปีแล้ว"

ทนายความ "ดีมาก, แกรู้จักกับเขามาก็นาน แกเคยเห็นเขาประพฤติตนเป็นผู้ทำลายความสงบสุขของราษฎรบ้างไหม?"

ตาอ่ำนิ่งตรองสักครู่ ๑ "อ้อ, อ้อ, เมื่อ ๑๐ ปีมาแล้วนี่เอง ผมเคย_เคยครับ เคยเห็นเขาเป็นพลทหารแตร เดินเป่าแตรมาตามถนน!"

* * * *

ค่ำวัน ๑ ผู้ส่งข่าวหนังสือพิมพ์กำลังเดินกลับจากสำนักงานหนังสือพิมพ์ ผ่านท่าน้ำแห่ง ๑ ได้ยินเหมือนใครคน ๑ กำลังดัน

ตะเกียกตะกายอยู่ในน้ำ จึงตะโกนถาม "นั่น, ท่านกำลังจมน้ำหรือ?"

เสียงอันเหนื่อยอ่อนตอบมาว่า "คะรับ!"

ผู้ส่งข่าวหนังสือพิมพ์พูดเป็นเชิงปลอบโยน "น่าเสียดายจริง ๆ ที่ข่าวของท่านลงพิมพ์ไม่ทันเสียแล้วเย็นวันนี้ แต่ขอให้ทำใจชื้นไว้เถิด พรุ่งนี้ข่าวของท่านเป็นได้ลงแน่!"

* * * *

คุณบ้าแส่ง "คุณหมอคะ นังทรัพย์ของดิฉันเป็นอะไรไม่ทราบค่ะ ดูผอมแห้งลงไปทุกที"

หมอสี่ผู้ค้นคว้าการรักษาโรค "เลือดไม่ดี, เลือดไม่ดี, โลหิตจืดจาง, รับประทานยาเม็ดของผมสักกล่องก็หาย"

คุณบ้าแส่งถาม "รับประทานได้ทั้งคนและสัตว์หรือคะ?"

หมอประหลาดใจ "ผมยังไม่เคยลองให้สัตว์กินเลย"

คุณบ้าแส่ง "ก็นี่ดิฉันมาหาหรือคุณหมอ เพื่อรักษาแมวเจ็บของดิฉันต่างหาก!"

* * * *

ทิดเขียวกลับจากศาลอำเภอมาบ้าน เรียกพี่น้องทั้งหลายให้มาหาแก เสียงออกดังไร ญาติพี่น้องพากันตกอกตกใจกระหืดกระหอบมาพร้อมหน้า ทิดเขียวเหลียวซ้ายแลขวาเด็กดัก พลางพูดค่อนข้างกระซิบ.

"เฮ้ย, พวกเรา, ให้หำกินซี, เสมียนที่ศาลอำเภอน้ำลายมันเหนียวยังกะกาวแน่ะแฮะ เลียซองหนังสือแพ็บเดียว พอบีดลงไปแล้วเป็นแกะอีกไม่ออกเชียว"

* * * *

แพทย์ผู้ชำนาญการรักษาโรคนอนไม่หลับผู้หนึ่งอธิบาย "อ้อ, แม่หนูเมื่อคืนนี้แม่ของหล่อนนอนหลับไหม? เมื่อรับประทานยาของฉันแล้ว ท่านได้ทำตามคำแนะนำอันประเสริฐของฉันหรือเปล่า? คือให้คิดสมมติบ้านับธนบัตร์ดม ๆ เล่น ให้ตั้งต้นนับหนึ่งเมื่อเอนตัวลงนอน จนกว่าจะหลับไปในคืนนั้นเอง"

หนูมี "เจ้าค่ะ, ท่านนึกนับธนบัตร์ชนิดใบละร้อยได้สามหมื่นใบ ดิฉันสังเกตดูท่านปลื้มมาก"

แพทย์แสดงความพอใจกระดี๊กระด๊าถาม "แล้วก็หลับไปหรือจ๊ะแม่หนู?"

หนูมี "เปล่าเจ้าค่ะ, พอครบใบที่สามหมื่นก็สว่างพอดี เลยถึงเวลาตื่นตามธรรมดาของท่านทีเดียว"

-๒-

ของ

นายร้อยเอก หลวงสารานประพันธ์

.....

ครูแก่คน ๑ กำลังสอนภาษาไทแก่นักเรียนรุ่นเด็ก ชั้นปฐม ๑ ถึงเรื่องไวยากรณ์ ครูพยายามอธิบายอาการที่คุณศัพท์เกี่ยวข้องแก่นาม อยู่เป็นนาน ที่สุดครูใช้วิธีสอนโดยชักตัวอย่าง.

ครูถาม "เอาอย่างนี้เถอะ, นักเรียนตอบมาว่าฉันเป็นอไร ?"

เสียงเด็กตอบขึ้นมาพร้อมกันทั้งชั้นว่า "ครูเป็นคนครับ"

ครู "ถูกแล้ว ฉันเป็นคน แต่เป็นยังไง ?"

นิ่งไปกันครู ๑ มีเด็กเล็กคน ๑ ตอบว่า "คนเตี้ยครับ"

ครู "ถูก_ถูก แต่ยังมีอไรมากกว่านั้นอีกบางอย่าง ตอบมา"

คราวนี้ก็เงียบกันไปอีกหลายนาที ที่สุดนายจิ๋ด เด็กเล็กที่สุดของชั้น ถูกชี้นยืนแล้วตอบอย่างฉะฉานว่า "คนเตี้ยหัวเหม่ขับ !"

* * * *

วัน ๑ ไฟไหม้โรงงานใหญ่ในจังหวัดที่เจริญแล้วแห่ง ๑ ตำรวจคน ๑ ประจำจังหวัดนั้นได้รับคำสั่งให้ไปไต่สวนหาต้นไฟ.

ตำรวจคนนั้นสืบสวนชาวบ้าน ได้ความว่าไฟไหม้ครั้งนี้เกิดจากไฟฟ้า เพราะฉะนั้นตำรวจจึงขออนุญาตเรียกตัวผู้รักษาสะวิตช์ไฟมาซักฟอกเรื่องราว.

ตำรวจ "อ้อ, แกเองน่ะรึ เป็นผู้รักษาไฟฟ้าในตำบลนี้ ?"

เจ้าพนักงานผู้รักษาไฟ "ย่ะ, ฉันเอง"

ตำรวจ "ดีจริง, เอาละ คราวนี้แกต้องเตรียมตัวตอบคำถามฉันให้อย่างเคร่งครัดเที่ยวกล่าวคือ แกต้องตอบให้ได้เนื้อถ้อยกระทงความ ให้เป็นที่ต้องใจฉัน มิฉะนั้นคดีของแกจะเข้าร้าย เอาละ, แกตอบมาเดี๋ยวนี้ ขณะที่แกจุดไฟฟ้าเมื่อคืนนั้น แกโยนไม้ขีดทิ้งลงไปตรงไหน ?"

* * * *

ผู้พิพากษากำลังซักพยานคน ๑ ซึ่งรู้สึกว่าตอบไม่ใคร่ถูกประเด็นความ ที่สุดผู้พิพากษาคนนั้นออกฉุน ก็ถาม.

"นี่, พยาน, แกน่ะเคยมาขึ้นศาลนี้มั่งหรือเปล่า ?"

พยาน "เปล่าเลยครับ"

ผู้พิพากษา "แกแน่ใจรึ?"

พยาน "แน่ซิครับ"

ผู้พิพากษา "เปล่าน่า, ฉันดูเหมือนเคยเห็นๆ หน้าแกมาหลายครั้งแล้ว ฉันจำได้ว่าฉันคุ้นกับหน้าแกดีเดียว แกตอบฉันได้ไหมว่า ฉันได้เคยเห็นหน้าแกที่ไหนมาก่อนนะ?"

พยาน "ได้ซิครับ, แต่ก่อนนี้ผมเป็นคนน่าร้าน อยู่กับยี่กงส์ปากประตูตลาดนี่เอง"

* * * *

วัน ๑ สุภาพบุรุษคน๑ไปเยี่ยมโรงพยาบาลคนเสียจริตปากคลองสาร ขณะนั้นได้พบคนวิกลจริตคน ๑ เห็นมีท่าทางเรียบร้อยผิดกับคนบ้าอื่นๆ ก็เรียกเข้ามาใกล้แล้วถามว่า.

"เออ, แกพ่อคนดี, แกบอกฉันทีเถอะว่า ทำไมแกถึงต้องมาอยู่ที่นี่?"

พอได้ฟังคำถามอันนี้ คนวิกลจริตก็ตอบว่า :

"เป็นอย่างนี้ครับ ครือว่า กระผมแต่งงานกับแม่หม้ายคน ๑ ซึ่งมีลูกสาวติดมาคน ๑ ครานั้นพ่อผมก็ได้แต่งงานกับลูกสาวคนนั้น เมียผมจึงเป็นแม่ยายของพ่อผัว และพ่อผมก็เป็นลูกเลี้ยงของผม.

"ครานั้นแม่เลี้ยงของผมคือลูกสาวของเมียผมนั่นลูกชายคน ๑ ลูกชายคนนั้นก็เป็นน้องผม เพราะเขาเป็นลูกของพ่อผม แต่เขาก็เป็นลูกของลูกเลี้ยงเมียผมเหมือนกัน เหตุฉะนั้นเขาก็เป็นหลานของเมียผม ผมจึงกลายเป็นตาของน้องเลี้ยงผม.

"ครานั้น เมียผมมีลูกชายคน ๑ เพราะฉะนั้น แม่ยายผมผู้เป็นพี่สาวของลูกชายผมจึงกลายเป็นยายของเด็กนั้น เพราะเขาเป็นลูกของลูกเลี้ยง พ่อผมเป็นที่เขยของลูกผม เพราะพี่สาวลูกผมเป็นเมีย พ่อผม ผมเองก็เป็นพี่ชายของลูกชายผมเอง และลูกชายผมก็เป็นลูกของแม่ยายเลี้ยงของผม ผมเป็นน้องเขยของแม่ผม, เมียผมเป็นน้าสาวของลูกตัวเอง, ลูกชายผมเป็นหลานของพ่อ และผมเองก็เป็นปู่ของตัวผมเอง..

"เพราะเหตุฉะนี้แหละ ผมจึงต้องมาอยู่ที่นี่!"

หัดถ์พระอะหล่ะ

รองอำมาตย์ตรีพ้อย พรชรัชา

แปลและเรียบเรียง
(ว.ท.บ.)

— ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๗๓๐ —

บทที่ ๑๐

ความลึกลับ

โดยปราศจาก ความรู้สึก ถึงเหตุภัยอันได้ บังเกิดแก่เจ้าหล่อน มายอรี่ได้นอนคว่ำหน้า อยู่บนฝั่งน้ำใกล้ ๆ กับ ชั้นตะเกียงบั้น ซึ่งแตกเปนชั้นเล็กชั้นน้อยนั้น.

ในนาฑีที่เจ้าหล่อนล้มลง อิบราฮิม เฒ่าหัวงู ก็เผ่นออกมาจากที่มืด คุกเข่าลงข้างกายเจ้าหล่อนแล้วค่อย ๆ ประคองอุ้มเจ้าหล่อนขึ้นสู่วงแขนของตน ณสถานที่ นั้นเปนที่ ๆ อยู่ตรงหัวเลี้ยวคุ้งแม่น้ำ มีกองหินและทรากสเก็ดซึ่งคนงานขุดเซาะออกมาจากน่าผา ซึ่งอยู่ตรงน่าวิหารโบราณ กองอยู่สูงพเนิน จึงพ้นจากสายตาซึ่งจะมองมาจากเรือโดยสารได้ ดี.

เงาผา ทอดเปนทางดำอยู่บนกระแสน้ำ ในทันใดเรือยาวซึ่งใช้แจวในลำน้ำไนล์ มีแขกอาหรับ ลำลัน ๒ คนเปนผู้แจวก็โผล่ผลุดออกมาจากความมืด.

"ทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยดี" อิบราฮิมกระซิบบอกเบา ๆ เมื่อเรือลำนั้นแล่นมาจอดอยู่ ครั้นแล้วคนเรืออาหรับผู้ ๑ ก็กระโจนขึ้นมาจากน้ำ ช่วยอิบราฮิมประคองร่างกายอันสันสดสมปฤดีของมายอรี่ ลงสู่ยังเบาะแพรอันอ่อนนุ่มทางท้ายเรืออันกว้าง.

ลำดับเวลานั้น แสงจันทร์พวยพุ่งตรงลงมายังร่างกาย ของเจ้าหล่อนแลเห็นขาวซีดจนคนเรือผู้ ๑ ร้องขึ้นด้วยความวิตกว่า.

"นายหญิงนี้ คงยังไม่ตายดอกนะ?"

"อย่าเป็นทุกข์เลย" อิบราฮิม ตอบพลางยิ้มแสยะ "กลิ่นยานั้นเมื่อกระจายออก ก็เป็นแต่เพียงทำให้สันสดสมปฤดีไปชั่วคราวเท่านั้น นายหญิงผู้นี้จะฟื้นคืนความรู้สึกภายในเวลาอีกชั่วโมงเดียว เอา _ เร็วเข้าเถอะอย่าพูดอะไรอีกเลยจนค่ำ"

พูดแล้วเขาก็ตรงเข้าจับแจวเอง เป็นสัญญาซึ่งคนเรืออีก ๓ คนกระทำตาม และแจวทวนลงไปตามลำน้ำ.

"เรือใบ ดาหะไบยาจอดอยู่ไกลออกไปอีก ๔๐ เส้น ซ่อนอยู่ทางคุ้งโน้น ทางฝั่งตรงกันข้าม" คนเรือผู้ ๑ อธิบายให้อิบราฮิมฟัง.

"เงียบเถอะ!" คาเฆ่าแปดเหลี่ยมกระซิบสั่ง "ในเวลาสงัดเช่นนี้ เสียงได้ยินไปได้ไกลนัก"

"เสียงแจวนก็เหมือนกันน่ะแหละ" อีกคน ๑ ว่า "ขอพระอะหล่าจงช่วยบีดหูอ้ายผู้ที่อยู่บนเรือโดยสารนั้นเสียเถอะ" พูดแล้วเขาก็ทอดสายตามองไปทางแสงแห่งดวงตะเกียง ๒ _ ๓ ดวง จุดรุบหรุอยู่ทางฝั่งแม่น้ำ.

มายอรี่นอนสันสดิพาดศีรษะอยู่กับหมอนแพรสีเหลืองอ่อน เค้าหน้าอันซีดสลดของเจ้าหล่อน แหงนขึ้นรับแสงจันทร์ _ เป็นผลสำเร็จซึ่งนับเนื่องมาจากอุบายอันลับลมคมใน-ขณะที่คนเรือขมักเม้นใช้แรงเร่งกำลังเร็วของเรือทวนกระแสสินธุ์ลงไปตามลำน้ำ.

รัศมีอันขาวผ่องแห่งดวงจันทร์พุ่งตรงลงมาต้องดวงหน้าอันดำขลับของคนเรือทั้ง ๓ เป็นดวงหน้าซึ่งเต็มไปด้วยอุปเท่ห์เล่ห์เหลี่ยมอย่างร้ายกาจ ในเมื่อพวกมันกำลังกัดฟันมั่นหมายอยู่กับการเร่งฝีพายเรือโดยสุดกำลัง อ้าย คน ๑ ขณะที่กัมศีร์ษะโน้มกำลังให้แจวกินน้ำ ก็พึมพำบ่นคาถาวิงวอนให้อะหล่า _ พระเจ้าของมัน _ ช่วยบรรดาลให้การบรรทุกสินค้าอันวิเศษนั้น ผ่านพ้นอุปสรรคทั้งปวงไป

ได้จนบรรดุถึงซึ่งความมาตร์หมายไว้ แม้แต่อาหรับผู้ซึ่งเตรียมตนออกชะโมย ก็ยังต้องภาวนาขอพระอะหล่าเพื่อมิให้ใครตื่นเต้นมาพบตนเข้า.

ในทันใดนั้นเอง พวกโสณทุจริตทั้ง ๓ ก็ต้องตระหนกตกใจด้วยได้ลำเหนียกเสียงอันผิดธรรมดา.

มีเสียงร้องออึงขึ้นในลำเรือผู้โดยสาร_เปนเสียงร้องด้วยอาการตื่นเต้นเปนภาษาอาหรับ.

เรื่องมายอรี่หายไปจากเรือนั้นได้มีผู้ทราบกันขึ้นแล้ว ยามคอยเหตุซึ่งได้กระทำความเคารพแก่เจ้าหล่อนเมื่อเจ้าหล่อนผ่านเขาไปนั้น ได้พลันสังเกตเห็นเรือลำ ๑ รีบจ้ำแจวหนีทวนน้ำลงไป และได้ร้องเอะอะโวยวายขึ้น กลาสีประจำเรือต่างวุ่นวิ่งกันสับสนบ้างก็สำรวนวุ่นอยู่กับการหย่อนเรือบดลงน้ำซึ่งกระทำได้อย่างเรียบร้อย พร้อมกับพลประจำเรือดงประจำพร้อมเพรียง ฝ่ายผู้โดยสารชาวยุโรปต่างก็มีความตื่นเต้นอกสั่นขวัญหาย บ้างยังแต่งตัวไม่ทันได้รัดเบี่ยบเรียบร้อยก็พลอยมายืนชะเง้ออยู่ที่ลูกกรงทองเหลืองดูเรือข้างฝ่ายตนแล่นไล่เรืออาหรับ ซึ่งณบัดนั้นปล่อยเต็มผีพายเบียดอ้าวไปในท่ามกลางแสงจันทร์อันขาวกระจ่าง.

เมื่อรู้สึกสำนึกตนว่ามีใครพบเข้าแล้วสิ้นอิบราฮิมก็ตะโกนบอกสหายของมันให้จ้ำจนสุดแรงเกิด และในเวลาเดียวกันนั้นมันเองก็พร่ำปากร้องทุกข์ต่อพระอะหล่าเพื่อให้ลำแดงอภินิหารลงมาช่วยพวกมัน.

ณบัดนี้ เขากลับกลายเปลี่ยนเปนคนละคนกับผู้ซึ่งเคยเดือมไล่ศรัทธาผู้บูชาพระอาเมนนั้น.

เรือของเขาแล่นปรู๊ดๆไปบนพื้นน้ำมุ่งตรงไปยังเรือใบดาหะไบยาลำใหญ่ซึ่งจอดซ่อนอยู่ทางคุ้งน้ำตรงหน้า.

คนนำร่องเรือโดยสารปรินซ์อับบาสซึ่งมาในเรือบดถูกยิงขึ้นยืน พลางก่นก้องร้องตะโกนให้พวกโจรหยุดและอธิบายกิริยาอันมิดีมิร้ายของมัน.

เงียบ! มิได้มีใครนำพาในคำสั่งของเขาเลย, เรือบดเปนเรือเบา และมีผีพายเร็วกว่าเรือที่มายอรี่นอนอยู่นั้นมาก.

"มึง_อ้ายชาติโจร!" เสียงคนนำร่องตวาดจนเสียงหลง แทบว่าพื้นน้ำจะพลอยกระเทือนไปด้วย "อ้ายชาติที่ถูกพระอะหล่าแช่งชักหัก

กระดูก! หยุด! ข้าบังคับให้หยุดก่อน_ถ้าพวกมึงไม่ใช่โจรมึงต้องหยุด!"

"จ้าเข้า!" อิบราฮิม เร่งพวกของมัน "จงอย่าลืมนึกถึงรางวัลอันมากมาย ที่เราจะได้รับตามสัญญา" แล้วโสณทุจริตทั้ง ๓ ก็แข่งขอระดมกำลังขึ้นอีกเท่าตัวในการแข่งเพื่อหนีเอาชีวิตรอดครั้งนั้น.

วาระนั้นเรือทั้ง ๒ เต่นอยู่กลางแสงจันทร์, เสียงคนนำร่องตะโกนร้องบอกพวกโจรอีกครั้ง ๑ ว่า "เดี๋ยวอังกฤษผู้ ๑ ได้หายไป เจ้าหล่อนอยู่ที่พวกมึงหรือ อ้ายโจร? ตอบมา-หาไม่ข้ายิงเดี๋ยวนี้!"

ถึงกระนั้นแล้วก็ยังหามีเสียงตอบมาจากเรือโจรไม่, และในทันใดก็มีแสงแดงแวบพุ่งปราดออกไปจากเรือบต ถูกปืนลูก ๑ หวิวหวิดหัวอ้ายโจรไปคน ๑.

ในชั่วอึดใจเดียวกันนั้นเอง, เสียงกระสุนปืนอีกถึง ๖ นัดก็ดังลั่นขึ้นทอย ๆ กันไปจากลำเรือบต, นัด ๑ ถูกคนเรืออาหรับหนุ่มตรงทรวงอกหงายหลังวางแจวสิ้นลมหายใจลงในบัดนั้น.

"ขอพระอะหล่าทรงจงทรงพระมหากรุณาแก่พวกเราด้วยเถิด!" อิบราฮิม คร่ำครวญด้วยเสียงเครือ, พลางปล่อยแจวลุกขึ้นยืนยกมือทั้ง ๒ พันศีรษะ.

แต่อีกวินาทีเดียว มันก็ถูกกระสุนปืนที่สมองล้มเซอีกลงไปนอนจมอยู่ที่ท้องเรือ.

ชาวนูเบียนกลาสีเรือ อับบาส นั้น เป็นผู้มีนิสัยห้าวหาญดุดัน, ไม่ยอมอ่อนข้อให้แก่ใครง่าย ๆ- เป็นผู้ซึ่งหาค่าอะไร มาเปรียบมิได้ในแถบถิ่นมรุกันดารเปลี่ยวร้างแห่งภูมิประเทศนั้น.

เมื่อสองสหายของตนถึงแก่มรณะไปแล้ว, โจรคนที่ ๓ ก็หยุดแจว พลางร้องขอชีวิตไปยังเรือบต.

ชายนำร่องร้องบอกให้หยุดยิง, แล้วเรือบตก็ค่อย ๆ แล่นไปจนเคียงลำเรือโจร ซึ่งบรรทุกร่างอันสิ้นใจของมายอรี่ไว้ทางข้างท้ายลำ.

ในลำเรือบตมีนายทหารอังกฤษหนุ่มผู้ ๑ มีนามว่า แอนเดอร์ซัน มีน่าที่ราชการอยู่ที่ซูดาน กำลังโดยสารไปยังจังหวัดคาตูม โดยเรืออับบาสนั้น, บ่ายวันนั้นเองเขายังได้สนทนาอยู่กับนางสาวมายอรี่คอดเยอร์ ขณะนั้นเขาแต่งกาย สวมเสื้อนอน สพาย ปืนยาว, และอาศัยเหตุที่เขาเป็นผู้มีความแม่นยำในเชิงใช้

อาวุธเช่นนั้นอยู่บ้าง เขาเองจึงเป็นผู้สังหารโจรอาหรับ ๒ คนนั้นเสียด้วยลูกตะกั่ว.

"มึงคือใคร?" ชายนูเบียนนำร่องร้องขู่ถามโจรอาหรับ ผู้รอดตาย ซึ่งกำลังยกมือท่วมศีรษะด้วยความกลัว.

"คนแปลกหน้าผู้ ๑" เป็นคำตอบคำเดียวที่มันตอบ.

"มึงเป็นโจร-อ้ายชาติโจร, ขอพระอะหล่าจงเผาเล้นประสาทของมึงเสียเถอะ ค่าที่มึงมาเกี่ยวดองหนองยุ่งกับสตรีอังกฤษผู้นั้น, และเจ้า ๒ คนนี้ สหาย ผู้ร่วมงานสกปรกของมึง_คือใคร?"

"นูเบียน มาจากฮัลฟา"

"มึงเป็นชเลยของข้า" ชายนำร่องชี้แจง "พวกข้าจะส่งมึงให้กับกองทหารที่ฮัลฟา พร้อมด้วยศพสหายของมึง"

แอนเดอร์ซัน ได้ลงไปในเรือโจร, และพยายามแก้ไขมายอรี่โดยวิธีวิดน้ำด้วยผ้ามือมาประพรมลงบนหน้าอันซีดสดของเจ้าหล่อน.

กลาสีเรือบตหลายคนได้ลงไปในเรือโจรช่วยจัดแจงวางศพโจรอาหรับทั้ง ๒ เข้าที่เรียบร้อยแล้วก็แจวกลับมายังเรือโดยสาร ตามเรือบตมีคนนำร่องชาวนูเบียนเป็นผู้บังคับการซึ่งแล่นอยู่ข้างหน้านั้น.

เมื่อเรือบตมาถึงเรือใหญ่ ผู้โดยสารต่างพากันหลากใจ และพากันมายืนรวมกันอยู่เป็นกลุ่ม ๆ โจษกันเซ็งแซ่ด้วยเรื่องสตรีชาวอังกฤษถูกลักไปในเวลาค่ำคืน.

บนเรือโดยสารซึ่งแล่นขนส่งอยู่ระหว่างแหล่งน้ำตกที่ ๑ และที่ ๒ ในแม่น้ำไนล์นั้น หามีนายแพทย์ประจำไปด้วยไม่ ฉะนั้นผู้จัดการบริษัทเดินเรือซึ่งเป็นชาวอิตาเลียนผู้ ๑ จึงต้องเปิดร่วมยาของตน และหยิบยาแก้สลบออกมาเตรียมไว้.

มายอรี่ยังคงมิได้สติอยู่เช่นเดิม เมื่อกลาสี ๖ คน ค่อยประคอง เจ้าหล่อนไปยังห้องเคบิน นางคาตัน_เบ็นฮัมกับเพื่อนหญิงผู้โดยสารอีก ๒ คนได้ช่วยกันแก้ไขให้เจ้าหล่อนคงคืนความรู้สึก ค่อยดีใจอยู่หน่อยที่เจ้าหล่อนไม่มีบาดแผลอันใด และดวงหทัยก็ยังคงตุบเต้นตามธรรมดา ฉะนั้นจึงเป็นปัญหาอยู่แต่เพียงว่าเจ้าหล่อนจะกลับคืนมีสติดังเดิมเมื่อไรเท่านั้น ส่วนฉนเบ็องล่างทางพื้นเรือนั้น นายนำร่องก็กำลังไล่ส่วนคนเรือโจรซึ่งเป็นเชลยเหลือรอดตายมาคนเดียวนั้นอย่างใกล้ชิด แต่เจ้าหมอ

นั่นไม่ยอมบอกอไรทั้งหมด ดีร้ายเขาคงจะได้รับรางวัลอยู่บ้างในการที่เขาจะต้องอำอึ้งบีดบังในเมื่อการกระทำของเขามิประสพผลสำเร็จดังคาด ด้วยประการฉะนี้ เจ้าหมอนั่นซึ่งมีรอยแผลเป็นบนแก้มถึง ๓ แห่ง ตามลัทธินิสัยของชาวนเบียนจึงแสดงอากัปกิริยาเซอะซึมไม่รู้อไรเสียทั้งหมด ทั้งในเวลาเดียวกันนั้นก็ยังแสดงอาการมั่นคงไม่หวั่นหวาดต่ออันตรายทั้งปวงเมื่อผู้เป็นนายจับได้และซักไซ้ด้วยประการต่าง ๆ.

เป็นการแน่แท้เทียว ที่กลาสี่เรือปรินซ์อับบาส มิได้ล่วงรู้ความเป็นไปอันใกล้ชิดของเรือใบอันงามหรูจอดเทียบท่าอยู่ภายใต้ซุ้มต้นปาล์มข้างตลิ่ง คนเรือผู้ ๑ ซึ่งเฝ้าจับตามองอยู่บนดาดฟ้าได้แลเห็นพวกเรือโจรถูกยิง แล้วและผลสุดท้ายได้ถูกจับ เรือดาหะไบยานั้นณบัดนี้ได้กางใบแล่นออกจากที่จอด ปล่อยผีพายเบิดจี้ไปตามลำน้ำ ภายใต้แสงจันทร์ซึ่งส่องพราวอยู่บนกระแสสินธุ์ ชายอาหรับหน้าดำผู้ ๑ เดินงุ่นง่านอยู่บนดาดฟ้า ปากก็พร่ำด่าแช่งชักหักกระดูกอยู่พึมพำ.

ชเลยโจรที่จับได้นั้น ถูกล่ามโซ่จำกรวนอย่างมั่นคง ทั้งเท้าและมือ ปล่อยให้นั่งยอง ๆ อยู่ข้างรอกขันเชือกทางท้ายเรือแต่ลำพัง ส่วนทรากศพทั้ง ๒ นั่นยังคงทิ้งคลุมด้วยผ้าน้ำมันอยู่ในเรือเล็ก ซึ่งพ่วงอยู่ข้างท้ายเรือใหญ่, ทุกสิ่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อีกครึ่งชั่วโมงเรือก็ถอนสมอค่อย ๆ เคลื่อนออกจากท่าแล่นเรื่อยขึ้นไปตามลำน้ำทางทิศเมืองเวดี_ฮัลฟา.

แต่ผู้โดยสารชาวยุโรป หรือคนเรือชาวอาหรับก็เช่นเดียวกัน การผจญภัยของมายอรี่ในเวลาค่ำคืนวันนั้น คงเป็นความลึกลับอยู่ดุจเดิม ซึ่งเจ้าหล่อนได้เปลี่ยนเสื้อเกาวน์ในประสงค์ว่าจะขึ้นบกไปแต่ผู้เดียวนั้น เป็นการทราบชัดแจ่มแจ้ง แต่กระนั้นทุกผู้ทุกนามก็ลงความเห็นสอดคล้องต้องกันเป็นเสียงเดียวว่า ในสถานที่อันเปล่าเปลี่ยวปราศจากกฎหมายเช่นนั้น สตรีมีบังควรเลยที่จะอาจหาญบุกบั่นขึ้นไปบนฝั่งแต่ลำพังกายและในเวลาเช่นนั้นด้วย.

จริง, ภาพของโบสถ์วิหารภายใต้รัศมีดวงศศิธรในราตรีกาลนั้นเป็นภาพที่ชวนชมและน่าดูมากอยู่ คนโดยสาร ๕_๖ คนได้เดินขึ้นมาเที่ยวบนฝั่งภายหลังอาหารเย็นของเขาเพื่อชมภาพที่น่าดูนั้น, แต่ได้มียามอาหรับติดตามไปด้วย และเขาทั้งหมดก็ได้พากันกลับ

มาถงเรือเมื่อได้เวลานาฬิกาที่ ๑๗ ด้วยเหตุฉันใดเล่ามายอรี่จึงคอยอยู่จนเวลาเที่ยงคืน ?

เปน เวลา ๑ ชั่วโมง เต็ม ๆ ที่สตรีใน ห้องเคบิน ของ เจ้าหล่อนได้พากัน แก้ไข เจ้าหล่อนอย่างเต็มสามารถ แต่ก็มิได้ ลบผลอันใด จวบจนวาระ ที่เจ้าหล่อน ค่อย ๆ ลืมตา เพ่งมองอยู่ที่หลังคาห้อง เคบิน เปนเวลาหลายวินาที ครั้นแล้ว เจ้าหล่อน ก็ กลับบีดตา ค่อย ๆ พลิก กาย ด้วยความยากเย็น ปาก ก็พึมพำ ถ้อยคำบางอย่าง ซึ่ง นางคาตัน _ เบ็นฮัม หาได้ยิน ถนัดชัดเจนไม่.

ริมผีปาก ของเจ้าหล่อนค่อย ๆ เผยอคราละน้อย ๆ แต่ ถ้อยคำ ที่ผ่านพ้น ออกมานั้นเบาแผ่วอย่างที่สุด น่าอก ของ เจ้าหล่อน นูนขึ้น และยุบลงได้จังหวะเนิบ ๆ ดูที่เจ้าหล่อนจะคลั่งไคล้ไหลหลง โดยที่ในทันใดนั้นเจ้าหล่อนเบิดตาลืมขึ้นโพลง จ้องมองไปรอบ ๆ กายแล้วร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า_

"อาเมนเจ้าข้า! ดูกรท่านผู้เปนเทพดาแห่งโบราณชน ! แก_แก อิบราฮิม แก_แก เปนผู้นับถือศาสนา อันเก่าบุรม บุราณ นี้ แต่ผู้เดียวในโลก! อา_โอย! นี่มันอไรกันเล่า ? อย่างไร ให้ฉันได้เห็น ความลึกลับนั้นสิ_ความลึกลับ _"

ครั้นแล้วปาก ของเจ้าหล่อน ก็กลับ บีดลงอีก ทอดแต่สายตาจับอยู่บนหน้าส์หายของเจ้าหล่อน อาการบนเค้าหน้า ก็ค่อย ๆ ผ่อนจากความไม่มีสติสมประฤดี มาสู่อาการย้มทีละน้อย ๆ.

"มายอรี่!" นางคาตัน_เบ็นฮัม ร้องทักพลางโน้มกายลงใกล้เจ้าหล่อน ในขณะที่กำลังนอนอยู่บนเตียงแคบ ๆ "สุดที่รักจ๋า, เกิดเหตุอไรขึ้นหรือจ๊ะ? หล่อนได้ประสพอันตรายชนิดใดเล่า?"

"เกิดเหตุ!" มายอรี่ พูดด้วยอาการแปลกใจ สายตามองไปรอบ ๆ กาย แล้วพยายามเผยอศีร์ษะซึ่งวางอยู่บนหมอน "เกิดเหตุ_เกิดเรื่องอไรรึ?"

"จ๊ะ หล่อนไม่สบาย หล่อนสลบไป"

"งั้นหรือคะ? งั้น_งั้นฉันอยู่ที่ไหนเล่า?" เจ้าหล่อนถามด้วยอาการพิศวง.

"บนเรือโดยสาร พวกโจรลักพาหล่อนลงเรือเล็กหนีไป แต่เรือบดของเรา ตามทันและจับพวกโจรนั้นได้"

"ลักพาตัวฉันไป!" มายอริ่ ทวนคำ ดึมตาโพลง จ้องดูดวงหน้าทั้ง ๓ ที่กำลังก้มลงมาใกล้เจ้าหล่อน "ตัวฉัน_ตัวฉัน_จำอะไรไม่ได้เลย__ตัวฉัน__."

แต่ริมฝีปากของเจ้าหล่อนกลับบีดลงเสียอีก ราวกับจงใจแกล้ง เป็นเหตุให้นางคาตัน_เบ็นฮัม หลากใจเป็นพ้นประมาณ.

อย่างไรก็ตาม, ได้มีข่าวไปตลอดทั้งเรือโดยสาร ว่านางสาวมายอริ่คอลเยอร์ได้ฟื้นคืนสติแล้ว แขกนุ่งเบี่ยนหน้าดำซึ่งเป็นนายน่าร่อง ส่วมเสื้อคลุมพองาม ด้วยท่าทาง องอาจตรงเข้าเคาะประตูห้องเคบินของเจ้าหล่อนแล้วก็เดินเข้าไปไต่ถามปัญหาหลายข้อ.

เจ้าหล่อนมิได้ตอบอะไรมากนัก เพียงแต่กล่าวว่าเจ้าหล่อนโง่เขลาเบาปัญญา เดินขึ้นฝั่งไปเพื่อจะชมภาพโบสถ์และวิหารในแสงเดือน และขาเดินกลับมาลงเรือ เจ้าหล่อนได้สั่นแรงล้มลง ต่อนั้นไปเจ้าหล่อนไม่รู้สึกอะไรอีกเลย.

เจ้าหล่อนมิได้บอกเล่าเก้าสิบถึงเรื่องชายเฒ่าชรา หรือถึงเรื่องตะเกียงโบราณซึ่งเมื่อเจ้าหล่อนทุบแตกแล้ว เป็นเหตุให้เจ้าหล่อนมีอันเป็นอย่างวิปริตนั้น ให้ใคร ๆ ทราบเลย และฝ่ายผู้โดยสาร และคนเรือ หรือสหายของเจ้าหล่อนเอง ก็มิได้เล่าให้เจ้าหล่อนฟังถึงการที่ผู้ลักพาเจ้าหล่อนไปนั้นถูกยิงตายเสีย ๒คน ทั้งนี้ก็เพื่อถนอมน้ำใจมิให้เจ้าหล่อนเสียสติมากไปอีก.

เจ้าหล่อนค่อน ๆ คงคืนมีความรู้สึกดังเดิมในเวลาเช้าตรู่หมอกลงจัดนั้น แต่เจ้าหล่อนก็ยังคงนอนหลากใจใฝ่พิศวงใน การผจญภัยอันน่าหวาดเสียวตื่นเต้น เจ้าหล่อนได้เชื่อถือบราฮัม ทั้งไว้วางใจมัน และกระนั้นแล้วมันยังจงใจคิดอุบายลวงล่อเจ้าหล่อน โดยส่งตะเกียงโบราณให้ แล้วสั่งให้ทุบเสีย เพื่อกลิ่นยาพิษที่ซ่อนอยู่ภายในจะได้ออกมากระทบฆานินทรีย์ ทำให้เจ้าหล่อนสลบไสลดังความมุ่งหมายของมันนั้น.

ก็แต่มันจะพาเจ้าหล่อนลงเรือไปสู่สถานที่อันใดเล่า? มีอุบายมุ่งร้ายหมายขวัญแก่เจ้าหล่อนฉันใดหรือ? เจ้าหล่อนหยิบยกปัญหาเหล่านี้ขึ้นถามตนเอง ขณะที่จำต้องนอนหลากใจอยู่แต่ผู้เดียว.

ก่อนเวลาที่จะเข้าไปรับประทานอาหารเช้าในห้องซาลูน นางคาตัน_เบ็นฮัม ได้ถาม

ไล่เจ้าหล่อน อีกครั้ง ๑ แต่เจ้าหล่อนก็คงบีดปากเงียบอยู่เช่นเดิม ด้วยเจ้าหล่อนเองก็ยังตรองไม่ตกลงไปเด็ดขาดว่า ได้มีอุบายหมายร้ายแก่เจ้าหล่อนจริงจังดังว่านั้นหรือไม่?

เจ้าหล่อนหวนนึกถึงความรู้ในเรื่องศาสนาโบราณของ อิบราฮิม ตลอด จน คำกล่าวนมัสการ รา_อาทิตยเทพ อันพร้องเพราะเสนาะโสตและความศรัทธาในการเล่าเรียน อันมั่นคงของเขานั้น เป็นไปไม่ได้, เขาหาใช่อ้ายโจรอาหรับในแถบถิ่นมรุภูมิดารีนี้ไม่แม้เหตุการณ์จะบังเอิญในสถานนั้นก็ตามที.

เมื่อเสร็จการรับประทานแล้ว ขณะที่เจ้าหล่อนเดินเลยไปทางท้ายเรือ เจ้าหล่อนเหลือบเห็นเรือเล็กพ่วงมาข้างท้าย มีผ้าน้ำมันปกคลุมอยู่ในเรือ.

เจ้าหล่อนถามกัปตันอาหรับ ว่าเรือลำนั้นใช่ไหมที่ใช้เป็นเรือลักพาเจ้าหล่อนหนี และที่ถูกจับไว้ได้.

เขาตอบรับรองว่าใช่ พลางได้ลงไปในเรือเล็ก เปิดผ้าน้ำมันที่คลุมนั้นออก ให้เจ้าหล่อนแลเห็นผู้ที่ลักพาเจ้าหล่อนไปและได้ถูกยิงสิ้นชีวิตแล้ว.

ดวงหน้าของศพ ๑ ซึ่งแม้ว่าบวมผิดรูปมากแล้วก็ดี เจ้าหล่อนก็ยังจำได้ ทันทีว่าเป็นดวงหน้าของ อิบราฮิม.

เจ้าหล่อน ยืนมอง พูดไม่ออก ด้วย ความฉงนสนเท่ห์ ความลึกลับในเรื่องนี้ มีอยู่มาก แก่ เพื่อนโดยสาร ของ เจ้าหล่อน ปานใด แม้แต่เจ้าหล่อนเองก็เป็นความลึกลับมากปานนั้น.

ผู้นับถือบูชา รา_อาทิตยเทพ คนสุดท้าย ได้ถูกยิงถึงแก่มรณะ โดยนายทหารช่างหนุ่ม สวมเสื้อขาว สอาดสอ้าน ซึ่ง ขณะนั้นกำลังเดินตรงเข้ามาหาเจ้าหล่อน เขายกหมวกกันแดดขึ้นสูงแสดงความเคารพ และกล่าวแสดงความยินดีที่เจ้าหล่อนได้ รอดชีวิตมาได้ อย่างแคบที่สุด.

เจ้าหล่อน ยิ้ม ตอบเขา ด้วย อาการ สุภาพและน่าเอ็นดู แต่ภายในดวงกมลของเจ้าหล่อนยังคงหมกมุ่นครุ่นคิดอยู่ว่าเหตุไฉนเรือน้อยลำนั้นจึงจะพาเจ้าหล่อนเร่งหนีไปภายใต้แสงจันทร์ และไฉน อิบราฮิม ฟาริด ผู้นมัสการอาเมนแต่ผู้เดียวในโลกอันกว้างใหญ่ ได้ ถึงแก่ความมรณะแล้วนั้น จึงกลับใจเป็นศัตรูแก่เจ้าหล่อนไปเล่า?

ในวาระเดียวกันนั้น นายนำร่องผู้มีผิวหน้าดำย่นยู่ ส่วมเสื้อยาวปรกเข่า หมวกถักเชิงเขามีผ้าคาดทับอีกชั้น ๑ ได้เดินมองเมียงมาใกล้ๆ เจ้าหล่อน.

เขาผู้เดียวได้ทราบความจริง_ความจริงซึ่งไม่มีใครทราบและไม่มีใครฝันถึง ชเลยโจรที่เขาจับได้ นั้นสารภาพความจริงให้เขาฟัง.

เขาเพ่งดูเจ้าหล่อนไม่วางตา แต่เจ้าหล่อนเองจะสำนึกกายหมายรู้ว่าถูกจ้องก็หาไม่.

"ขอพระอะหล่าเจ้า จงประทานความสุขส่งบให้แก่เจ้าหล่อนเทอญ" เขาพึมพำแก่ตนเอง พลางหันไปจับพวงมาลัยถือทายเรือบ่ายหน้าเข้าสู่คุ้งน้ำอันทางหัวเลี้ยวร่องน้ำ อันเป็นท่าเมืองเวดี_ฮัดฟา ประศุชุดาน ในความปกครองของรัฐบาลอังกฤษ.

และผู้ซึ่งนมัสการอาเมน ผู้ซึ่งมีบรรพบุรุษนอบน้อมบูชา รา_อาทิตยเทพ มากกว่าสี่พันปีแล้ว ได้นอนตายแข็งชืดอยู่ในเรือเล็กพ่วงท้ายเรือกลไฟโดยสารนั้น.

แน่ละ, มีความลับอยู่ในกายตัวเขา_เป็นความลึกลับอย่างยวดยิ่ง ซึ่งยังหาผู้ใดซับทราบความจริงมิได้เลย.

ราสปูติน
-ทูตะแห่งกาสี-

นายร้อยเอก หลวงสารานประพันธ์
แปลและเรียบเรียง.

—ต่อจากเล่ม ๒ ตอนที่ ๖ น่า ๗๓๘—

ปาศัยการรับรองดังที่กล่าวมานี้เป็นที่อุ่นใจ ลาชการิออฟฟ์จึงเขียนบันทึกเหตุการณ์ลงตลอดเรื่อง ซึ่งภริยาตุลาการได้เล่าให้ราสปูตินฟังโดยตลอด บันทึกเหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นเอกสารสำคัญซึ่งราสปูตินสงวนรักษาไว้โดยความระมัดระวังเป็นที่สุด _ สืบมาจนถึงความหายะนะแห่งคลังแสงโอบูซอฟว์ปรากฏขึ้น และผู้ร้ายผู้กระทำได้หลบหนีออกจากดินแดนรุสเซียไป ครั้นแล้วราสปูตินก็เขียนหนังสือไปยังคุณนายดูซอฟว์สกี ขอเชิญหล่อนให้มาหาเขาในธุระร้อน อันเกี่ยวด้วยสามีของหล่อน.

โดยความประหลาดใจและกอปด้วยความวิตกใจเล็กน้อย คุณนายดูซอฟว์สกีได้มาตามคำเชิญในตอนบ่ายวัน ๑ ข้าพเจ้าจึงนำหล่อนเข้าไปในห้องรโหฐานของราสปูติน.

ราสปูตินลุกขึ้นจากเก้าอี้ ทักทายปราไส่หล่อนอย่างกว้าง ๆ แล้วพูดว่า.

"อ้อ, ดูกระสตรีรูปงาม หล่อนได้ตกลงกระทำตามบัญชาของฉันแล้ว ความจริงก็เป็นของดียิ่งสำหรับตัวหล่อนที่จะต้องปฏิบัติเช่นนั้น แต่ว่า ก่อนนี้ หล่อนทำให้ฉันขุ่นข้องหมองใจอยู่คราว ๑ โดยการปฏิเสธคำเชิญของฉันที่สั่งให้มาหานั้นทั้งหมด ขอถามว่าเพราะเหตุอันใด ?"

คุณนายตอบอย่างฉาดฉานว่า "ก็เพราะเหตุที่ฉันไม่นับถือศาสนาของท่านน่ะซี จะมีเหตุอย่างอื่นอีก ?"

"เช่นนั้น ถ้าฉันได้ลงมือทำหล่อนสำเร็จแล้ว หล่อนก็คงจะนับถือฉันละซี ?" ราสปูตินพูดด้วยอาการยิ้มแสยะ, เป็นการยิ้มอย่างอุบาทว์พลางยกมือขึ้นลูบหนวดจับสายตาไปยังคุณนายเขม็ง.

พอได้ฟังดังนี้ คุณนายก็ร้องออกมาด้วยความโกรธจัดว่า "นี่ท่านดูถูกฉันหรือนี่? เหตุใดท่านจึงพูดกับฉันแบบนี้ ?"

ราสปูตินตอบด้วยเสียงดิ๊กและแหบแห้งว่า "เพราะหล่อนเป็นพรรคพวกยุ้ยร่วมคิดกับเฟลิกซ์ ฉาชการีออฟฟ์ ซึ่งเป็นตัวขบถแผ่นดินและจารบุรุษน่ะซี, ไม่ได้ หล่อนจะปฏิเสธไม่ได้ ผัวหล่อนหารู้ไปถึงไม่ว่า หล่อนเป็นสหายสนิทกับชายผู้หลบลี้หนีหน้าจากรุสเซียไปภายหลัง เมื่อได้กระทำความพินาศให้แก่คลังแสงโอบูขอฟว์มาแล้ว ที่ฉันว่านี่จริงหรือหาไม่ ?"

สตรีผมดำรูปงาม, ผู้ซึ่งจารบุรุษได้มาชายเลี่ยนั้น มีสีหน้าซีดตัวสั่นด้วยความพรั่นตัว เมื่อทราบว่าความลับของหล่อนได้รั่วไหลออกมาเสียแล้ว หล่อนหาได้เคยนึกเคยฝันไม่ว่า ชายมรรยาทสุภาพ, รูปงาม ผู้ซึ่งได้เคยพบวิสาสะกับหล่อนในโฮเต็ล เดอโรป ครั้งนั้นเป็นจารบุรุษเยอรมัน ทั้งหล่อนมิได้ซับทราบไปถึงว่า ชายนั้นเป็นผู้รับจ้างทำหายะนะให้เกิดแก่ประเทศรุสเซีย เพื่อประโยชน์แห่งราชศัตรู ตลอดจนตัวเขาเองเป็นสหายกับนักบวชมหาอุบาทว์ด้วยประการฉะนี้.

ราสปูตินถามต่อไปด้วยเสียงหยาบคายว่า "นี่ผัวหล่อนเขาไม่รู้จักอ้ายจารบุรุษคนนั้นดอกรึ? ตอบฉันซีหล่อน"

คุณนายตอบเสียงสั่นระรัว "ฉันมิได้เล่าให้คุณของฉันฟังเลย"

"นั่นไม่เป็นของประหลาดเลยเจ้าคุณนาย" ตา "เซนท์" พูดพลางหัวเราะเอนตัวลงไปพิงพนักเก้าอี้ "ตลอดจนเรื่องที่หล่อน

ได้ขายความลับแผ่นดินของเราไปเท่าไหร่ จารบุรุษคนนั้นฟัง ก็ไม่ประหลาดอะไร เหมือนกันหล่อนมีความลับแผ่นดินไปขายได้ ก็โดยได้ตรวจหนังสือเอกสารสำคัญต่าง ๆ ซึ่งได้ผ่านไปในมือของหล่อน จริงไหมล่ะ ?"

"นี่ท่านแปลว่ากระไรกัน ?" หล่อนร้องขึ้น มีท่าทางตลึง.

ราสปูตินว่า "อา ! เปล่า ! ไม่มีประโยชน์อันใดที่จะแสร้งปฏิเสธทำไม่รู้เรื่อง ของอ่านหนังสือฉบับนี้เองเถิด คุณนาย !"

ว่าแล้ว ราสปูตินก็ส่งสำเนาหนังสือซึ่งจารบุรุษเยรมันได้เขียนไว้นั้นให้หล่อน แล้วพูดว่า "นี่ฉันมีต้นฉบับไว้แล้ว ซึ่งฉันกำลังจะส่งไปให้เจ้าน่าที่เขาจัดการ เพื่อเขาจะได้ดำริหาวิธีที่จะลงโทษหล่อน ฐานเป็นคนทรยศต่อชาติ และลงโทษสามีหล่อนในฐานปล่อยให้ภริยาทำการอัปรีย์นั้นลง"

ฝ่ายสตรีผู้เคราะห์ร้าย เมื่อได้อ่านรายงานเอกสารฉบับนี้ตลอดแล้ว ก็มีสีหน้าผาดเผือดลงไปจนผิดปรกติ รู้สึกตนว่าเข้าร้ายไปอย่างเต็มที่ — และรู้สึกว่าคู่รักของหล่อนนั้น ที่แท้ก็เป็นตัวจารบุรุษคน ๑ ของเยรมเนีย.

ที่สุด หล่อนร้องขึ้นด้วยน้ำเสียงอันแหบแห้งว่า "ขออย่า — ขอคุณพ่ออย่ากระทำดังนั้นลงเถิดค่ะ ขอได้โปรดมีความเวทนาแก่ตัวดิฉันและสามีดิฉันบ้างเถิดค่ะ ! โธ่เอ๋ย — คุณพ่อลองคิดดูบ้างซิคะ ! คิดเห็นหัวอกดิฉันหน่อยเถิดค่ะ"

ราสปูตินว่า "หล่อนได้นำหนังสือสัญญาฉบับอันเป็นเอกสารสำคัญไปเปิดเผยแก่พวกเยรมันจริงไหมล่ะจ๊ะ ? แน่ละ, หล่อนไม่ปฏิเสธ หล่อน — ผู้มีนามว่า คุณนายดูบอฟว์สกี — เป็นคนทรยศขบถต่อชาติรุสเซีย พยานแห่งความทรยศของหล่อนนั้น ปรากฏอยู่ในคำสารภาพของจารบุรุษเยรมันผู้ซึ่งหล่อนได้ร่วมมือช่วยเหลือรู้เห็นเป็นใจ และผู้ซึ่งหล่อนได้....."

คุณนาย "ดิฉันได้เปิดสมุดนั้นดูบนโต๊ะของสามีดิฉันจริง แต่ที่ทำเช่นนั้นก็เพราะเมอซิเออร์ ดาชการ์ออฟฟ์ ได้สั่งให้ดิฉันกระทำ เขาบอกดิฉันว่าเขาเป็นสหายของ ซูคอมลินอฟฟ์ และเขากำลังกระทำการต่าง ๆ ที่เขาสามารถ เพื่อช่วยแก้คดีร้ายต่าง ๆ อันติดพันอยู่กับตัว ซูคอมลินอฟฟ์ ให้หมดไป ดิฉันจึงได้หลงเชื่อคำพูดของเขา — แต่อนิจจา !

ดิฉัน รู้สึก ตัว แล้ว ว่าดิฉันเขลามากถึงกับเชื่อว่าเขาพูด จริง บัดนี้ดิ เขาได้ ขาย ดิฉัน เสีย แล้ว !"

ราสปูติน หัวเราะ อย่าง วางพูม "ฉันเชื่อว่าหล่อนหลงในเล่ห์ลม ของ หมอ คนนั้นละซี ? ก็ถ้าหล่อนเป็นคนใจอ่อนถึงเพียงนั้นแล้วหล่อนก็ต้องใช้ โทษ ของ หล่อน ค่า ความ ผิด อัน นั้น ซีจ๊ะ"

"และโทษนั้น _ คืออะไรล่ะคะ ?" หล่อน ถามแทบหายใจไม่ทัน หน้าขาวซีดดุจคนตาย.

ราสปูติน "โทษนั้นก็คือ ฉันจำต้องตีฆ้อง ประกาศความลับออกโฆษนา ประเทศชาติ อันเป็นที่รักของเราเวลานี้ กำลังอยู่ในระหว่าง อันตรายอันคับขัน เหตุฉะนั้น บรรดา คนผู้ พยายามจะ ทำลาย ประเทศ บ้าน เมือง ของเรา จึงจำต้อง ทำให้ เห็น เป็นตัว อย่าง สำหรับ คนอื่น ๆ"

คุณนาย ดูซอฟว์สก้า วิงวอน "ขอท่านได้ โปรด เถอะค่ะ _ ท่าน จงได้ โปรด อย่า ให้ใคร ๆ รู้ ความชั่วช้าของดิฉันครั้งนี้เลย"

ราสปูตินตอบอย่าง เน้น ถ้อย เน้นคำ ใจแข็งดุจหินว่า "นั่นอยู่ในวง ความ ตั้งใจของฉัน คำสารภาพอันนี้คุ้รักของหล่อนเป็นผู้ ทำให้แก่ฉัน และไม่ มี อย่างอื่นนอกจากความยุติธรรมเท่านั้น ที่เรื่องนี้ควรนำขึ้นเผยแผ่ให้มีการชำระกันขึ้น เพื่อเราจะได้ มีโอกาสทราบว่าหล่อนได้กระทำ อันตรายให้เกิดขึ้นแล้วมากน้อยเพียงไร"

ฝ่ายหญิงผู้ หมดหวัง, มีหน้าตายุ่งด้วย ความปริวิตกนั้น ก็อกสั่นขวัญหาย มีน้ำตาไหลพราก พลางซุดตัวเข้าไปกราบแทบฝ่าเท้า ของ "นักกระทำปาฏิหาร"

หล่อนร้องวิงวอนขึ้นว่า "ขอคุณพ่อจงคิดดูบ้างเถิดเจ้าคะ, _ จงคิดดูว่า ซึ่งคุณพ่อจะทำลงครั้งนี้ ย่อมเป็นทางเสียหายแก่สามีดิฉันและตัวดิฉันเองเพียงใดบ้าง สามีดิฉันจะต้องถูกจับ และเสียตำแหน่งราชการอันสำคัญไปเสียในคราวนี้ ฝ่ายตัวดิฉันเองนั้น _ ดิฉันยินดีจะตายเสียดีกว่าที่จะถูกประจานเช่นนั้น."

ราสปูติน "อา, นี่แหละ คุณนายเอ๋ย ชีวิตของเรานี้เป็นของหวานอยู่นา แม่ชื่นใจเอ๋ย หล่อนก็รู้อยู่ดีแล้ว"

คุณนายตรงเข้าจับมือราสปูตินกำไว้แน่น พลางร้องวิงวอน ด้วยเสียงแหลมว่า "แต่ก็คุณพ่ออย่าทำดิฉันอย่างนั้นซีคะคุณพ่อเจ้าขา, คุณพ่อสัญญาให้ดิฉันสักหน่อยเถอะว่า คุณ

พ่อจะไม่ประจานดิฉันอย่างนั้น ไงล่ะคะ ? _ สัญญาหน่อยเถิดค้า!"

ราสปูตินกระซากมือออกมาจากหล่อนโดยกิริยาหยาบ, พูดว่า "เรื่องของหล่อนนี้ดูออกจะมีเหตุการณ์บางอย่างปรากฏอยู่ด้วย _ฉันสงสัยอยู่บ้างเหมือนกัน"

"อ้อ, มีรึคะ?" เจ้าหล่อนร้องขึ้น "ความจริงดิฉันไปหลงรักติดพันอยู่กับชายผู้นั้น ดิฉันสารภาพว่าดิฉันตาบอด _ ความรักทำให้ดิฉันตาบอด _ คลั่งไคล้ไหลหลงไปเสียจริงจัง แต่บัดนี้ดิฉันเกลียดน้ำหน้ามันเสียแล้ว ดิฉันจะขอประหารชีวิตอ้ายคนทรยศขบถต่อชาติ ที่นำความหายะนะ มาสู่บ้านเมืองของเรานี้ด้วยมือของดิฉันเอง _ดิฉันจะขอฆ่ามันด้วยมือดิฉันเองจะได้หรือไม่ ?"

ราสปูตินถอนหายใจยาว ความปรารถนาที่หล่อนสแดงออกมานั้น ได้เร้าให้สมองอันฉลาดมีไหวพริบทางโกงของราสปูตินรู้สึกถึงวิธีใหม่ขึ้นมาอีกอย่าง ๑ ในการเพาะความพยาบาทอย่างรุนแรงให้เกิดขึ้นโดยพลัน.

ราสปูตินพูดเปลี่ยนเสียงจากเดิมว่า "นั่นแหละ, ในวันใดวัน ๑ ไม่ช้านักดอก หล่อนจะได้โอกาสอันนั้น และถ้ามีโอกาสเช่นนั้นแล้ว ฉันจะเรียกหล่อนมาที่นี่และอธิบายความหมายของฉันให้ฟัง"

"เออ, ถ้าเช่นนั้น ดิฉันก็พอมีหวังได้ว่าท่านยังจะกรุณาต่อดิฉันอยู่บ้าง" หล่อนพูดขึ้นมาโดยเร็ว ยังคงมีความร้อนรนกระวนกระวายอยู่ตามเดิม.

แต่แม้กระนั้น ราสปูตินจะได้กล่าวคำรับรองอันใดออกไปก็หาไม่ ทั้งนี้เพราะราสปูตินกำลังวางอุบายอย่างลึกซึ้ง ซึ่งยากที่สตรีใดจะล่วงรู้ถึงใจ.

พอคุณนายผู้เคราะห์ร้ายนั้นออกไปแล้ว ราสปูตินก็รินบรั่นดีเต็มแก้ว เปนเหล้าชนิดคอนแยก (บรั่นดีชนิดดีที่สุด) ซึ่งพระราชินีทรงเลือกสรรส่งมาให้ทอย ๆ กัน เสร็จแล้วราสปูตินหันหน้ามาหาข้าพเจ้า พลางพูดว่า.

"นี่แน่, เฟโอดอร์, อ้ายคนที่ชื่อ ดูขอฟว์สกี้นั้น ฉันเข้าใจว่าเปนคนมั่งมีอยู่นา โปรโตโปปอฟฟ์ได้ไปกระทำการสืบสวนแล้ว ได้ความว่ามันเปนเจ้าของที่ดินใหญ่อยู่แปลง ๑ ใกล้ไรแอซสก์ ทั้งหมอคนนี้ได้รับมฤดกจากลุงของมันเกือบ ๑,๐๐๐,๐๐๐ รูเบอล มันยังแสร้งทำราชการอยู่ก็เพราะมันเห็นว่า การลาออกจากราชการในที่ระหว่างสงครามยังติดพัน

บ้านเมืองอยู่นั้น ออกจะไม่เหมาะและไม่เป็นการยกเกียรติยศต่อชาติแท้นัก ก็ถ้ามันรู้เรื่องว่าเมียของมันทรยศขบถต่อชาติเช่นนี้แล้ว มันจะนึกว่ากระไรบ้างหนอ ?"

ข้าพเจ้าว่า "แต่ใต้เท้าไม่ควรจะบอกเรื่องให้เขาทราบจะดีกระมัง"

ราสปูติน "ถ้ายาย 'คุณนาย' แกรู้สึกตัวอยู่ดี มีการทำตามประสงค์ของเราแล้ว ฉันก็จะไม่บอก คุณนายคนนี้แกมั่งคั่งในสิทธิ์ของแกที่แกควรได้รับ ถ้าหญิงใดมาสารภาพรับผิดแล้ว หญิงนั้นก็ควรจะต้องถูกบังคับให้เสียเงินเป็นการใช้ค่าเสียหาย เฟลิกซ์ ราชการิออฟฟ์ออกจะดวงแกได้อย่างสนธิดีมาก แต่นี่แหละ มันก็เป็นเอเยนต์ผู้ชำนาญการของสภาเกอนิกกราเซร์สตราส์ อย่างหาตัวจับยากคน ๑ และทั้งเป็นคู่รักของคุณนายเสียด้วย"

ราสปูตินหยุดพูดไปครู่ ๑ จุดบุหรี่สูบ แล้วหัวเราะเบา ๆ ออกมาแก่ตัวเอง.

"รายงานซึ่งส่งมาถึงมือฉันเมื่อวานนี้ แสดงว่ายาย 'คุณนาย' เป็นคน ๑ ในพวกเพ็ลชกอฟฟ์ที่จังหวัดดูแบง งบดุลย์เงินที่แกฝากไว้ที่ธนาคารอาซอฟว์นั้น มากมายอยู่ราคาแห่งการนิ่งของฉันก็คือเงินที่แกฝากไว้ในธนาคารนั้นทั้งหมด และนี่แหละ, เฟโอดอร์เอ่ย, ฉันจะเอามาให้ได้ ไม่เชื่อแกคอยดู!"

ราสปูตินมีวิธีผันน้ำใจข่มขี่ต่อหญิงผู้เคราะห์ร้ายนี้อย่างอยาบช้าทารุณ ในการขู่เข็ญว่าจะนำต้นร่างเอกสารสำคัญซึ่งราชการิออฟฟ์เขียนมาให้ส่งให้แก่อรรคมหาเสนาบดีโปรโตโปปอฟฟ์นี้เอง ราสปูตินจึงมีโอกาสได้เงินของคุณนายดูซอฟว์สกี มาไว้ในกำมือทุก ๆ รูเบอล ภายในเวลาต่อมาเพียงสัปดาห์เดียวเท่านั้น.

ผเอินข้าพเจ้าได้อยู่ในขณะที่คุณนายดูซอฟว์สกี มาหาราสปูติน และถือเช็กมาเซ็นจ่ายให้ต่อหน้าข้าพเจ้า มีอาการอกสั่นขวัญหายด้วยความหวาดกลัวอย่างแรงกล้า.

การประชุมสนทนาวันนั้น ออกจะน่าประหลาดอยู่ไม่น้อย หลอนมีท่าทางแสดงความคั่งแค้นต่อชายบุรุษเยอร์มันซึ่งเจ้าหลอนได้ตกไปใต้อำนาจจิตตานุภาพมหาราว ๑ นั้น เสียเปนนักหนา ส่วนราสปูตินนั้น คงมีอากัปกิริยาเยือกเย็นยิ่งขัง แสดงการไม่ลดหย่อนผ่อนโทษให้อย่างเดิม.

"ก็จริงแหล่" ราสปูตินพูดขึ้นภายหลังเมื่อคุณนาย ดูซอฟว์สกี เขียนเช็คจ่ายเงินให้เป็นค่าปิดปากเสร็จ "แต่ทว่าฉันออกจะไม่สู้ยินดีกับเงินสองสามหมื่น รูเบอดเด็กน้อยเท่านั้น เวลานี้ฉันกำลังรวบรวมเงินเรี่ยรายสร้างวัดใหม่ขึ้นที่เกอร์ทซ์ ดังนั้นแหละ,สิ่งใดที่หล่อนจะให้ ก็เท่ากับหล่อนบูชาพระผู้เป็นเจ้าเพื่อให้รอดพ้นจากโทษานุโทษของหล่อนเอง.

ภายใน ๑๐ นาทีต่อมา หล่อนก็เขียนเช็คจ่ายเงินในธนาคารของหล่อนซึ่งฝากเก็บไว้เป็นส่วนตัวจนหมดคลัง ต่อนั้นไปราสปูตินก็บอกให้ข้าพเจ้าเขียนตามคำบอกมีใจความว่า คำพ้องของดาชการิออฟฟ์นั้น เป็นของเหลวไหลปราศจากมูลความจริงทั้งสิ้น เสร็จแล้วราสปูตินก็ลงชื่อ และมอบต้นร่างเอกสารสำคัญของดาชการิออฟฟ์คืนให้คุณนาย ดูซอฟว์สกีไป.

แม้กระนั้น ความฉลาดทางโกงของราสปูตินจะได้สูญสิ้นลงไปเป็นที่สุดก็หาไม่.

ความไร้ประโยชน์ต่อประเทศเยรมเนียของดาชการิออฟฟ์ในรุสเซียนั้น ก็เป็นอันถึงที่สุด ดาชการิออฟฟ์ไปอยู่ในจังหวัดโกเธนบูร์ค และโดยที่สุดเป็นสตรีชนกับผู้สืบข่าวหนังสือพิมพ์อังกฤษอยู่คน ๑ จึงเกิดการปรึกษากันขึ้นว่า ดาชการิออฟฟ์ จะอุตริไปเล่าให้ผู้สืบข่าวคนนั้นฟัง ถึงเรื่องการกระทำทางลับของเยรมเนียในกรุงเปโตรกราดนั้นขึ้น.

"ปากของคนๆนั้น จะต้องตีตรามันเสียให้จงได้" นั้นเป็นข้อความซึ่งสไตน์เฮาร์เขียนมาถึงราสปูตินก่อนน่านี้ราวสัปดาห์ ๑ "ท่านจะมีวิธีอันใดแนะนำบ้างหรือไม่ ถ้ามันมีชีวิตอยู่ตราบใด มันก็เป็นภัยแก่เราทั้งหมดตราบนั้น อ้ายพีลโมนอฟฟ์ถูกเก็บไว้ในโรงพยาบาลคนเสียจริตที่โคเปนฮาเก็น ซึ่งความจริงกันก็เชื่อและรู้แน่ว่ามันเป็นคนดีแท้ มีหนทางดีที่สุดก็คือว่า เราจะต้องมิให้มีอันตรายต่อแหลมอย่างใดเกิดขึ้นเลย"

ฉบับนี้เองก็เกิดหนทางขึ้นอันจะเป็นโอกาสจัดการปิดปาก เฟลิกซ์ ดาชการิออฟฟ์เสียได้ สมประสงค์ ด้วยสตรีผู้ซึ่ง เฟลิกซ์ได้ล่อให้ตกหลุมนั้น กำลังแก่กล้าไปด้วยความพยาบาทมาดร้ายถึงขีดน้ำเดือด.

ใบบอกพรรษาภาษี

เสนาศึกษาฯ เดือนนี้ ได้มีเรื่องจบในเดือนเดียวหลายเรื่อง สมดังที่มีผู้ปรารภกับเรามานานว่า เสนาศึกษาฯ เหตุใดจึงไม่เหมือนหนังสือรายเดือนอื่นๆ คือมักมีแต่เรื่องต่อเป็นพื้น เรื่องจบในตัวเองเป็นเดือนๆ ไม่ค่อยมี ทั้งนี้นับว่าเราได้แก้คติติดตัวของเราข้อนี้ให้หายไปได้แล้ว จึงหวังว่าผู้อ่านคงไม่ติเราในเรื่อง "ไม่จบเดือนเดียว" ต่อไปได้อีก.

* * * *

ได้มีผู้เขียนบัตรสนเท่ห์มายังเราหลายฉบับเป็นใจความต้องกัน ซึ่งที่จริงถึงแม้จะไม่ได้ลงนามผู้เขียน ก็น่ารับไว้พิจารณาดูบ้าง เพราะข้อความในบัตรสนเท่ห์นั้นๆ เป็นข้อความที่หวังดีต่อคณะเราอยู่มาก ใจความมีอยู่ว่า หลายท่านรับรองว่า แพนกเสนาศึกษาฯ ของเราเป็นที่ถูกใจท่านด้วยประการทั้งปวง กล่าวคือ ท่านไม่ติเลย แต่ว่า พแนกวิทยาศาสตร์นั้น ท่านกล่าวว่า ค่อนข้างลงน้อยไป และทั้งประสงค์จะให้ลงเบ็ดเตล็ดวิชาอันจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้อ่านให้มากขึ้น ความข้อนี้ เราเห็นพ้องด้วยทุกประการ แต่ต้องขอสารภาพว่า ยังจัดให้เป็นดังว่าทั้งหมดทีเดียวไม่ได้ก่อน จริงอยู่, คณะสภาบำรุงวิทยาศาสตร์ในทหารบก ได้ปรารภการไว้แล้วว่า จะจัดให้เป็นรูปนั้นเหมือนกัน ขัดแต่อย่างเดียวที่เจ้าน่าที่พแนกของเรายังหามีพอเพียงไม่ ด้วยสภาฯ ยังไม่มีเจ้าน่าที่ผู้อำนวย

การวิทยาศาสตร์แท้ๆ ประจำโรงวิทยาศาสตร์อยู่เลยจนสักคนเดียว ที่กระทำอยู่เวลานี้ ก็อาศัย ยืมนายทหาร จำพวกครูประจำกรมยุทธศึกษาทหารบก มาทำการแทนไปเกือบทั้งชุด นายทหารจำพวกครูนี้ ย่อมมีกิจการอย่างไร หวังว่าท่านผู้อ่านคงทราบอยู่เต็มใจแล้ว เพราะการทำงาน ๒ น่าที่ย่อมหาผลดีแท้มิได้นั่นแหละ วิทยาศาสตร์จึงยังเจริญเต็มที่ตามสถิมที่ตั้งไว้ไม่ได้ แต่เราได้หวังอยู่แล้วที่จะจัดให้เป็นที่เรียบร้อยภายในเวลาอันไม่ช้านัก.

* * * *

กุนดีภาค ๒! กุนดีภาค ๒ ซึ่งท่านนิยมชมชื่นบันหา ใคร่จะได้เห็นหน้าตานั้น ขอบอกด้วยความยินดีว่า เจ้าของได้นิพนธ์จบ ส่งมาถึงมือเราเรียบร้อยแล้ว จะได้นำลงในตอนน่า คือเล่ม ๖ ตอนที่ ๘ นี้ และตอนต่อๆไปจนกว่าจะจบ กุนดีภาค ๒ นี้มีรสชาติเอร็จอร่อยปานใด เราไม่จำต้องบอก หวังว่าท่านผู้อ่านจะทราบความได้เองเมื่อได้อ่านจบ, เป็นแต่เรารู้สึกกลัวท่านจะบ่นเราขรมว่า ไม่ลงให้จบในเดือนเดียวเท่านั้น ถ้าเช่นนั้น เราต้องรีบบอกเสียก่อนในที่นี้ว่า เราจำเป็นต้องทำเช่นนั้น เพราะจะลงให้จบในเดือนเดียว น่ากระดาษสำหรับกวนียายไม่พอ.

* * * *

น.ม.ส.! น.ม.ส.! ท่านที่ชอบนิทานของ น.ม.ส. นั้น เรายินดีจะให้ข่าวให้ทราบเหมือนกันว่า น.ม.ส. ได้เขียนนิทานเรื่องใหม่เตรียมไว้สำหรับเราแล้วเรื่อง ๑ เป็นเรื่องเมื่อ ๙๐๐ ปีมาแล้ว สำนวนความก็คงขบขันอย่าง น.ม.ส. นั่นเอง น.ม.ส. ได้บอกแก่เราว่า ตั้งใจจะส่งให้เราลงทันในเล่ม ๖ ตอนที่ ๘ นี้ เพราะฉะนั้นถ้าเดือนน่าเรามีเรื่องนี้ลง ก็แปลว่า น.ม.ส. ส่งมาทัน แต่ถ้าหากไม่มีก็ขอผู้อ่านจงทราบว่า จะมีในเดือนต่อไปเป็นแน่ เพราะหนังสือของเราทุกๆเล่ม มักพิมพ์แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑๘ ของเดือนเสมอ เพื่อให้เวลาเย็บเล่ม และส่งสมาชิกผู้อยู่หัวเมืองไกลให้ได้รับทั่วถึงพร้อมๆกัน เช่น เล่มประจำเดือนกรกฎาคมนี้เป็นต้น ตัวเรื่องได้พิมพ์แล้วเสร็จก่อนวันที่ ๑๘ ของเดือนมิถุนายน เพื่อมีเวลาเหลือทำการดังว่ามาแล้ว.

บรรณาธิการ.

สิ่งที่น่าพิศวงของพิชิกวิทยา

ของ

นายร้อยโท ฟิน สุนทรภัค

— ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๕ น่า ๗๔๕ —

คือเขาถือเงินตราอัน ๑ เหยียดแขนออกไปจนสุดแขน ณเพาะให้เงินตรานั้นบังดวงจันทร์แรกขึ้นได้พอดี ที่นี้เขาถือเงินตราอันเดียวกัน และห่างจากดวงตาเขาเป็นระยะเท่ากันกับคราวก่อน และถือไว้ระหว่างตัวเขาและดวงจันทร์ เมื่ออยู่สูง ๆ บนฟ้า เขาได้ผลว่า เงินตรานั้นก็บังดวงจันทร์ได้พอดีเช่นเดียวกันอีก.

ชาวอาหรับไม่ว่าใน บักดาด, ดามัสกัส, ไคโร หรือ คอร์โดวา มีความชำนาญคุ้นในกฎอาร์คิเมดส์เป็นอย่างดี และเขารู้ว่า น้ำหนักของวัตถุชั่งในน้ำ เบากว่าชั่งในอากาศน้ำหนักที่ต่างกัน เท่ากับน้ำหนักของน้ำที่วัตถุนั้นแทนที่ ขั้นแรกเขาใช้ความรู้นี้ออกความคิดอย่าง ๑ ซึ่งเดี๋ยวนี้เรียกว่า น้ำหนักพิกัด (Specific Gravity) เขาได้อธิบายว่า น้ำหนักพิกัดของวัตถุหาได้โดยเอาน้ำหนักของวัตถุหารด้วยน้ำหนักของน้ำที่มีเนื้อที่เท่ากัน เกณฑ์นี้ได้ใช้กันมาจนทุกวันนี้ และตารางน้ำหนักพิกัดหาได้ในตำราที่กล่าวถึงคุณสมบัติของวัตถุต่าง ๆ.

บทที่ ๔

ดอกเตอร์ กิลเบิท แห่งโคลเซสเตอร์

ในสมัยโบราณ นิยมแสวงหาความรู้จาก

หนังสือซึ่งศาสตราจารย์เขียนไว้ ครั้นเมื่อเกิดสงสัย สนเท่ห์ ในเรื่องไม่รู้อำนาจ หรือ กำลังแห่งธรรมชาตินั้น แทนที่จะทำการทดลอง ผู้สงสัยผู้นั้นก็หันไปยังชั้นวางหนังสือ เปิดค้นอ่านดู ศาสตราจารย์ก่อน ๆ ได้กล่าวในเรื่องนั้นไว้ว่ากระไร หรือมีเรื่องคล้ายคลึงกันอย่างไรบ้าง การที่เป็นเช่นนี้ ผู้เรียนทั้งหลายคิดไปว่า คนไม่สามารถที่จะมีความรู้ฉลาดเกินไปกว่า ศาสตราจารย์ของตน และ อาจารย์ทั้งหลายก็ไม่รู้ค่าแห่งความรู้ ความนิยมเช่นนี้เป็น เหตุรั้งความเจริญ ของ วิทยาศาสตร์ ในยุโรปให้ช้าไป ตลอดสมัยกลาง คือประมาณจากศตวรรษที่ ๖ ถึงศตวรรษที่ ๑๕ แต่เมื่อโคลุมบุส ไปพบอเมริกา ความสามารถเสาะแสวงหาสิ่งที่ไม่เคยรู้ของ โคลุมบุส นี้ได้เลื่องลือต่อ ๆ ไปจนรู้ทั่วกัน แต่นั้นมาสมัยแห่งความนิยมอย่างใหม่จึงเริ่มปรากฏขึ้น.

ปราชญ์ในสมัยนี้ผู้ ๑ มีนามว่า ดอกเตอร์ วิลเลี่ยม กิลเบิท เกิดในจังหวัดโคลเชสเตอร์ ตำบล เอล์เซกซ์ เมื่อพระพุทธศักราช ๒๐๘๓ เป็น บุตร ของ เจ้าพนักงาน จดเหตุการณ์แห่งจังหวัดนั้น ศึกษาวิชาที่เคมบริช และได้เป็นแพทย์ทางยาเมื่ออายุได้ ๒๙ ปี ต่อมาได้รับตำแหน่งเป็นแพทย์ประจำพระองค์ของพระนางอีลีแซเบท และถูกเลือกเป็นสภานายกของโรงเรียนแพทย์หลวง ในปีพระพุทธศักราช ๒๑๔๓

ดอกเตอร์ กิลเบิท ได้ค้นพบวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแม่เหล็ก และเรื่องไฟฟ้า และพบสิ่งที่จะต้องรู้ทั้งหมดในวิชานั้น ได้คิดทำเครื่องทดลองใหม่ ๆ และมีราคาขึ้น ความจริงเหล่านี้ทั้งหมด ดอกเตอร์ กิลเบิท, ได้สำแดงไว้ในตำราเล่มใหญ่ ซึ่งพิมพ์ขึ้นในลอนดอน เมื่อพระพุทธศักราช ๒๑๔๓ ชื่อว่า "ว่าด้วยแม่เหล็ก, วัตถุที่เป็นแม่เหล็ก และ พระธรณีคือแม่เหล็กอันใหญ่" ในคำนำของ ดอกเตอร์ กิลเบิท ในหนังสือนี้ได้กล่าวถึงกฎใหม่ ๆ อันเป็นหนทางที่จะนำ วิทยาศาสตร์ ให้เจริญยิ่งในภายหน้า มีใจความดังต่อไปนี้ :—

ในการพบข้อลึกลับและในการเสาะแสวงหาเหตุของวัตถุอันซ่อนเร้นอยู่ การพิสูจน์ให้กระจ่างแจ้งนั้น ได้จากการทดลองอันควรจะเชื่อได้ ดีกว่าที่จะได้จากการคาดคเน และจาก ความคิด ของ ปราชญ์ทั้งหลาย เพราะฉะนั้นที่พระธรณีเป็นแม่เหล็กอันใหญ่ ยังไม่มีใครรู้เลยในครั้งนั้น และเพื่อจะเข้าใจอำนาจอันสูงของพระธรณีเรานี้ให้ดีขึ้น ดอกเตอร์

กิลเบิทเองเปนคนแรกที่กล่าวถึงแม่เหล็กธรรมดา, หิน, สิ่งที่เปนเหล็ก, และวัตถุแม่เหล็กทั้งส่วนต่าง ๆ ของพระธรณีที่ใกล้เคียง ซึ่งเราสำผัสถูกต้อง และรู้สึกได้ด้วยประสาทของเรา ต่อนั้นไป ดอกเตอร์ กิลเบิท จะได้ดำเนินการสแดงการทดลองแม่เหล็กอย่างใหม่ และในครั้งแรกจะกล่าวถึงภายในของพิภพ.

ต่อเมื่อ ดอกเตอร์ กิลเบิท ได้เห็น และตรวจตุโดยถเอียด แล้วถึงสิ่ง ทั้งหลายเปนอันมาก ที่ได้มาจากบนภูเขาและท้องมหาสมุท หรือได้มาจากถ้นอ่าว และจากบ่อแร่ ดอกเตอร์ กิลเบิท ได้ทำงานในการเสาะหาอำนาจของ แม่เหล็กให้ยืดยาวไป ซึ่งเลยไปถึงสิ่งอื่น ๆ ทั้งหมดที่ทำให้เราประหลาดใจ การงานทั้งนี้มิได้ กระทำโดย เฉื่อยชา หรือไร้ประโยชน์ ด้วยทุก ๆ วันตลอดในการทดลองของ ดอกเตอร์ กิลเบิท มีคุณสมบัติอย่างใหม่ และที่ไม่ทันรู้ตัวปรากฏกระจ่างขึ้น ในการที่เปนเช่นนั้น ความรู้เห็นของ ดอกเตอร์ กิลเบิท มีมากขึ้นในเวลาสังเกตพิจารณา และรู้สึกสามารถที่จะ ค้นคว้าถึงส่วนภายในของพื้นพระธรณี และอธิบายถึงวัตถุต่าง ๆ ในเรื่องกฎ แห่งแม่เหล็ก และทั้งสามารถจะเปิดเผยพระธรณีให้ปรากฏแก่มนุษย์ กับชี้ให้เห็นได้โดยการอธิบายให้เห็นจริง และโดยการทดลองให้เห็นจริง อย่างกับชี้ให้เห็นด้วยนิ้วมือฉะนั้น.

เช่นวิชาเรขาคณิต เริ่มต้นจากสิ่งเล็ก ๆ และ ง่าย ๆ ขึ้นไป หาสิ่งใหญ่ ๆ และ ยากขึ้น คำ อธิบาย แห่ง แม่ เหล็ก และ วิทยาศาสตร์ ก็จัด เปน ลำดับให้เหมาะ จาก สิ่ง ที่ เห็น ง่าย ๆ เปนต้น จากสิ่งเหล่านี้ซึ่งเห็นกระจ่างแจ้งแล้ว ก็จะกล่าวสิ่งที่สำคัญอีกต่อไป จะเปิดเผยสิ่งเห็นยาก และ สิ่ง ที่ ลึกลับ ทั้งหมดที่ มีอยู่ ในพระธรณีตามลำดับ และเหตุที่ทำให้รู้ถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งโดยความโง่เขลาไม่รู้ เท่าของสมัยโบราณ หรือเปนด้วยความเพิกเฉยของสมัยปัจจุบัน ทำให้จมอยู่ในความมืดมัวเหนือปัญญาของบุทชน ดอกเตอร์ กิลเบิท จึงตั้งปัญหาแก่เขาเองว่า เหตุใดเขาจึงต้องขยายเรื่องใหม่ ๆ ทั้งนี้ให้มนุษย์โลกพลอยรู้ด้วย ซึ่งจะกระทำให้เขาได้รับความรำคาญทั้งมวล เพราะจะเกิดมีผู้คอยคัดค้านลบล้างความรู้อันจริงของเขาโดยเหตุว่า ท่านเหล่านั้น ก็ได้ ยกย่องคน ของคนเองว่า เปนปราชญ์ ซึ่งตามความจริงแล้ว หามีภูมิรู้ในทางนี้ไม่.

การส่งและเก็บรักษาวัตถุระเบิด และวัตถุมีพิษต่างๆ

ของ

รองอำมาตย์เอก อำพันธ์จายุสุต

—ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๗๓๕—

จ. เมธาน เปนก๊าศประจำของบึ่งและหนองไม่ว่าในแห่งใด ๆ ฉะนั้นจึงเรียกกันว่าก๊าศตามบึ่งและหนอง.

วิธีทำ เราสามารถประกอบก๊าศเมธานนี้ได้โดยวิธีหลายวิธี แต่วิธีที่สดวกและสอาดคือ –

ก. โดยเผาโซดิอุมอาซิเตด (Sodium Acetate) กับคอส์ติกโซดา (Caustic Soda).

ข. โดยปล่อยไอผสมของคาร์บนไบซัลไฟด์ (Carbon Bisulphide) กับซัลเฟอเรดเตดไฮโดรเจ็น (Sulpheretted Hydrogen) ให้ผ่านธาตุทองแดงที่เผาไว้จนแดง.

ลักษณะ เมธาน เปนก๊าศปราศจากสี กลิ่นและรส เปนธาตุผสมของ ฮิโดรเจ็น กับ คาร์บน มีฮิโดรเจ็นประกอบอยู่ประมาณ ๒๕ ส่วน ๑๐๐ เปนธาตุผสมที่มีฮิโดรเจ็นมากที่สุดในจำพวกธาตุผสมที่อยู่ในหมู่เดียวกัน น้ำหนักอณุเท่ากับ ๑๖ ฉะนั้นจึงเบากว่าอากาศมาก น้ำหนักพิกัดเท่ากับ ๐,๕๕๓ เปนก๊าศที่ติดเพลิงได้ แต่ไม่ช่วยให้เพลิงติด นอกจากก๊าศฮิโดรเจ็นแล้ว นับว่าเมธานเปนก๊าศที่เบากว่าก๊าศทั้งหลาย และละลายในน้ำหรือในอัลโคโฮลได้บ้างเล็กน้อย ใต้กำลังอัดมากและในเต็มประตุระต่ำ มันจะกลายเปนลิขวิด เมธานเปนธาตุผสมที่สำคัญในหมู่ธาตุผสมของฮิโดรเจ็นกับคาร์บนซึ่งเรียกว่า "หมู่ไฮโดรคาร์บน"

อันตราย เมื่อรคนกับออกซิเจ็น ๒ ส่วน หรือกับ อากาศ ๑๐ ส่วน เมธาน จะกลายเปนก๊าศที่ระเบิดได้อย่างรุนแรง เรียกว่า "ไฟร์แดมป์" ตามศัพท์ของพวกขุดถ่าน เมื่อเกิดการระเบิดในบ่อถ่านขึ้นเมื่อใดแล้ว จะมี

คาร์โบนิค แอนไฮไดรด์ เกิดขึ้นเหมือนกัน ซึ่งเป็นก๊าซเกิดขึ้นเนื่องจากการระเบิด ขนานนามตามศัพท์ของพวกขุดถ่านว่า "ชกแดมป์ หรือ อัฟเตอร์แดมป์" อันเป็นก๊าซที่ดับลมหายใจ.

ประโยชน์ ก๊าซเมธาน เป็นธาตุที่ไร้ประโยชน์ ถึงจะมีประโยชน์บ้างก็เล็กน้อย และไม่สลักสำคัญเลย.

ไนตรัสออกไซด์
(Nitrous oxide)

อธิบายศัพท์ ไนตรัสออกไซด์ เป็นธาตุผสมของ นิโตรเจ็น กับออกซิเจ็น.

ชื่อตามที่เรียกกัน

ก. ในภาษาอังกฤษ ไนโตรเจ็นโปรโตก ไซด์ (Protoxide of Nitrogen), ไนโตรเจ็นโมโนกไซด์ (Nitrogen Monoxide).

ข. ในภาษาฝรั่งเศส โมโนกซีด ด' าซต (Monoxide d' azote), โปรโตกซีด เดอะ นิโตนเจ็น (Protoxide de Nitrogen).

อักษรย่อกำกับธาตุ N_2O หรือ AzO

ที่เกิด ก๊าซไนตรัสออกไซด์ เกิดจากการแปรธาตุของอัมโมนิอุมไนเตรตด้วยความร้อน.

ลักษณะ ไนตรัสออกไซด์ เป็นก๊าซปราศจากสี มีกลิ่นบ้างเล็กน้อยมีรสหวาน น้ำหนักอณูเท่ากับ ๔๔ และหนักกว่าอากาศ ๑,๕๒๕ เป็นก๊าซที่ประกอบด้วย นิโตรเจ็น ๖๓,๙๔ ส่วน ๑๐๐ กับ ออกซิเจ็น ๓๖,๓๖ ส่วน ๑๐๐ มันไม่ติดเพลิง แต่ช่วยให้เพลิงติด น้ำ ๑๐๐ส่วนในเต็มประตุระธรรมดา อาจละลายก๊าซนี้ได้ ๗๗ ส่วน ใต้กำลังอัด ๕๐ เวหาในเต็มประตุระ ๔๕° ฟ. ก๊าซนี้จะกลายเป็นลิขวิดปราศจากสี ซึ่งมีน้ำหนักพิกัดเท่ากับ ๐,๙๐๘ เมื่อถึงจุด –๑๕๐° ฟ. มันจะกลายเป็นโซลิดขาวเหมือนหิมะ.

ถ้าเอาไนตรัสออกไซด์ปนกับ คาร์บนไดซัลไฟด์แล้วปล่อยให้ละเหยจะเกิดความเย็นจัดถึง –๒๒๐° ฟ.

อันตราย ถ้าเราดมก๊าซไนตรัสออกไซด์เข้าไปสักครู่ใหญ่ ๆ มันจะทำให้เส้นประสาทของเราปราศจากความรู้สึก และเมื่อมันเป็นลิขวิดถ้าถูกเนื้อหนังเข้า จะเกิดเป็นแผลทันใด ประดุจถูกไฟไหม้.

ประโยชน์ ประโยชน์ของก๊าซ ไนตรัสออกไซด์ ก็คือ ใช้ในการผ่าตัด และการบำบัดพ้น เพื่อระงับเส้นประสาท และใช้ประโยชน์ได้ในการลดเต็มประตุระให้ต่ำถึง –๒๒๐° ฟ.

"ทเล" อาจช่วยชีวิตผู้อดอาหารให้รอดได้

ของ

นายร้อยโท แฉ่ง เปล่งวิทยา.

—ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๗๔๗—

ความประสงค์ของวิทยาศาสตร์ยังต้องการคิดกันอีกมากมายนัก เปรียบเหมือนทั้งระดับน้ำทเลกับคลื่นที่ซัดทอดซ้อน ๆ กันตามลำดับนั้น แทบจะว่ามีกำลังอันกำหนดแน่ไม่ได้ ตามที่ได้พบได้ประจากการทดลองที่แล้วก็ได้ผลเด็กน้อยไม่สู้พอเพียง และจะเห็นได้ว่าไม่มือไร ก็คงได้ความสำเร็จเท่าที่แลเห็นเท่านั้น.

อีกทาง ๑ ที่ช่วยมนุษย์ได้

ท่านที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์อยู่บ้างท่านก็ย่อมทราบได้ดีว่า เต็มเประดุระในแนวเขตร้อน (Tropics) ตั้งแต่พื้นระดับน้ำทเลลงไปถึงก้นทเลย่อมมีความร้อนหนาวต่างกันเช่นในแนวเขตร้วน อากาศที่ระดับทเลมีตั้งแต่ ๘๐° ถึง ๘๕° ฟ แต่เมื่อลึกลงไปประมาณ ๔๕๘ เม็ตร์ จะมีเต็มเประดุระเพียง ๔๐° ฟ. พนักงานสำรวจมิได้กล่าวถึงว่า ผลที่ต่างของ ๔๐° ฟ. เปนด้วยอำนาจการหมุนเคลื่อนของพิภพในการต้มกลั่น เช่นในเครื่องไอน้ำที่ใช้กันไปตามตำรา ก็ได้เขียนแบบการสร้างลงบนกระดาษกันใหญ่โตอยู่แล้ว.

เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า "ทเล" ตามที่กล่าวมาแล้ว อาจช่วยคนที่มาจากพื้นพสุธาช่วยยังชีวิตในเรื่องอาหาร และช่วยยังการงานของเรา และอาจอุดหนุนเกื้อกูลการหมุนมากได้อีกด้วย ในทเลไม่ใช่จะมีแต่น้ำเค็มและปลาเท่านั้น ย่อมประกอบไปด้วยโภคทรัพย์ความมั่งคั่งและทางที่จะหาความรู้อีกเปนเอนกประการ ประโยชน์ของมันเท่าที่เราแลเห็นแล้วก็มิใช่น้อยเลย.

น้ำนมที่ไม่ใช่น้ำนมโค

ของ เอ็ด, ป. ส. ส.

มีนายช่างกลผู้ ๑ ได้คิดสร้างเครื่องสำหรับทำน้ำนมขึ้นได้ โดยง่ายไม่ต้องมีแม่โค ข้อ

ต้นของเรื่องนี้ก็สำแดงให้เห็นการประหยัดและช่วยทางเป็นอาหารแก่เด็กที่ไม่มีนมจะรับประทาน และช่วยอุดหนุนผู้ที่ต้องทำงานหนักมาเลี้ยงบุตร์ และไม่เปลืองเวลาประคบประหงมแม่โคให้เปลืองเวลาเกินควร นักวิทยาศาสตร์ผู้ ๑ เขียนเรื่องนี้ว่า "ปัญหาข้อใหญ่ก็คือ ทั้งน้ำนมโคที่รีดด้วยมือ กับผู้ที่คิดสร้างเครื่องมือขึ้นจะต้องสแดงเหตุผลให้ประจักษ์ประโยชน์ของอาหารเลี้ยงเด็กว่าอย่างไหนจะดีกว่ากัน และอาจทำให้เด็กกำลังวังชาเติบโตขึ้นได้ดีกว่ากัน น้ำนมนั้นเป็นนมที่คิดขึ้น ซึ่งอาจเห็นได้ง่าย ๆ ว่าไม่ใช่ของธรรมชาติ ตามธรรมดาเด็กย่อมรับประทานน้ำนมเพื่อชูชีวิตในขณะที่ยังไม่มีฟัน แต่เมื่อเด็กมีฟันน้ำนมแล้วก็ทิ้งนม อย่างที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นธรรมดาของสัตว์เดรัจฉาน และสำหรับมนุษย์ด้วย.

"ตามทางธรรมดาก็ควรอยู่และไม่อาจเปลี่ยนธรรมชาติได้ และอาจทราบได้จากความเจ็บไข้ และความปราศจากโรคของเด็กกับวัยของเด็ก เมื่อจะว่าน้ำนมที่รีดด้วยมือดีกว่า และมีพอที่จะเลี้ยงเด็กได้ ข้าพเจ้าก็เห็นอยู่ทาง ๑ ว่า ควรขบปัญหาข้อนั้นให้แตกทางนั้นแหละจะพิศูจน์ให้เห็นถึงประโยชน์การใช้น้ำนมเป็นอาหารของเด็กได้ดี.

"ดอกเตอร์หลี ข้าพเจ้าทราบถึงการผสมรส และได้ทดลองหรือใช้น้ำนมชนิดที่คิดขึ้นนั้นให้เด็กทารกรับประทานแล้ว ในชั้นต้นนั้นลองให้ทารกที่ปราศจากโรคมีอายุเพียง ๙ เดือน เด็กคนนั้นมีร่างกายแบบบาง มีน้ำหนักเพียง ๓ ปอนด์ น้อยกว่าเด็กอายุ ๙ เดือน ตามธรรมดา.

"เด็กคนนั้นรับประทานน้ำนมชนิดนี้กับน้ำลูกไม้ และในเวลาปีเดียวจึงรู้สึกว่าเด็กคนนี้เติบโตเร็วมีน้ำหนักมากและแข็งแรง โดยที่ใช้น้ำนมชนิดนี้ก่อนน้ำนมโค.

"ไขมันของผลไม้เป็นไขมันของพืช เป็นอาหารมีค่าเท่ากับไขมันในน้ำนม อีกประการ ๑ ส่วนยางของข้าวก็เหมือนกับของผลไม้, ผักและส่วนละอันพรรณละน้อยของน้ำหวานแห่งผลไม้.

"น้ำนมที่คนเราคิดขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีราคาไม่เท่านมโคก็จริง แต่มันทำประโยชน์แก่คนให้ได้รับความสุขมากอยู่ น้ำนมที่รีดด้วย

มือนั้น ถึงแม้ว่าจะได้เนยบ้างก็ไม่สู้จะมีประโยชน์นัก และส่วนที่ได้นั้นเปนอไร น้ำนมที่แก้ไขดัดแปลงใช้เปนประโยชน์ได้จริงจึงไม่มีส่วนใดที่ไม่มีประโยชน์สำหรับเด็กเลย ส่วนเนยที่ได้จากน้ำนมโคนั้นมักจะทำความลำบากและเปนเครื่องนำเชื้อให้เกิดโรคแก่เด็กในเบื้องต้นในทางอาหาร.

"ปัญหาแห่งการทดลอง และประโยชน์ข้อใหญ่ก็คือ อาหารที่ผสมด้วยมือก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับน้ำนมโคซึ่งเปนอาหารของมนุษย์ได้เช่นเดียวกันดอกเตอร์ได้พิสูจน์แล้วว่าเปนได้ และเปนเพียงทดลองประหยัดทรัพย์ แต่ยังไม่สู้จะได้นิยมมากนัก.

ในเวลานี้ก็มีน้ำนมซึ่งผสมขึ้นนั้นขายทั่วไปในตลาดแล้ว ทำอย่างแบบโซแลค (Solac) แต่กรดอามิโน (Amino acids) ของธาตุที่อุดมไปด้วยนิโตรเจนเจืออยู่ในส่วนที่เปนเนื้อโปรเตอิน (Protein) ของน้ำนมโค ซึ่งไม่มีประโยชน์สำหรับชีวิตเด็กทารกนั้น ก็จะไม่ผสมอยู่ในน้ำนมชนิดนี้ด้วย.

(แปลจากหนังสือพิมพ์ POPULAR-SIFTING SCIENCE)

ความรู้เบ็ดเตล็ด

ของ

นายร้อยเอก ใหญ่ เสนาลักษณ์

๑) ผู้ใช้เครื่อง โทรศัพท์ ใน สำนักงาน โทรศัพท์กลางของประเทศไอยคุปต์ต้องเป็นผู้ที่พูดภาษา อังกฤษ, ฝรั่งเศส, อิตาเลี่ย, กรีซ, และ อาระเบี่ย เป็น.

* * * *

๒) การเก็บรักษา โลหะธาตุเงินมิให้มัวหมองคล้ำ ให้เอาแป้งสาลี่แห้ง ๆ หุ้มไว้.

* * * *

๓) หนังจะลื่นออกโดยง่าย เหมือนกับลื่นซึ่งลวกน้ำร้อนพอ อ่อน นุ่ม แล้ว เอาน้ำ เย็น ราดลงไปสัก ๑ นาทีก่วงแล้ว

* * * *

๔) วิธีทรงตัวโดยการผลักออก โดย หมอ L.F. Fuld

ท่านเคยยืนในเรือเล็ก ๆ แล้วผลักเรือนั้นออกจากฝั่งหรือเปล่า ?

ท่านจะทำอย่างคำถามข้างบนนี้สำเร็จหรือไม่ ?

ท่านกลัวท่านจะทรงตัวไม่อยู่ และจะตกน้ำหรือเปล่า ?

ถ้าท่านผลักเรือออกฝั่งได้ โดย ท่านไม่ล้ม จะเป็นประโยชน์มาก.

ถ้าท่านสามารถ ทำได้ จะป้องกันชีวิตของท่าน และของคนอื่นด้วย.

ท่านเคยทดลองวิธีผลักนี้ ในห้องนอน ของท่าน หรือที่ไหนก็ดี ซึ่งมีกำแพงหรือเปล่า ?

ขอให้ท่านยืนห่างจาก กำแพง ราว ๓ ฟุต แล้วค่อย ๆ โน้มตัวไปข้างหน้าที่ กำแพง โดยไม่ต้อง งอเข่าของท่าน จนกว่า มือขวาของท่าน จะแตะกำแพง แล้วผลักตัวท่านออกจากกำแพง พยายามทรงตัวให้ตรง โดยเท้าทั้ง ๒ ไม่เคลื่อนที่.

ท่านทำได้ไหม ? ถ้าไม่ได้ขอให้ พยายาม ทำให้จนได้.

ถ้าท่านทำได้แล้ว ให้เพิ่มระยะจากกำแพง ถึงตัวท่านให้มากออกไปอีก และพยายามผลัก

ในระยะทางที่ไกล ๆ มาก ๆ เข้า จนเชื่อความสามารถของท่าน ว่าท่านอาจจะทำได้เมื่อเพิ่มระยะขึ้นอีก ขอให้พยายามฝึกปรือตัวของท่านตามที่กล่าวนี้บนบกสุดแต่โอกาสจะให้ แล้วจึงพยายามทำในน้ำ การผลักออก ทรงตัวสำเร็จ จะเป็นผลดีปรากฏแก่ท่าน.

* * * *

เรียนเมื่อหลับ

เราจะไม่ทำธุระอะไรเมื่อเวลาเรานอนไม่ใช่หรือ? ประสาทแห่งความรู้สึกของเราทั้ง ๕ ประการ ก็จะไม่ทำการ กล่าวคือ เราจะไม่ได้ยิน เราจะไม่รู้สึก, เราจะไม่เห็น, เราจะไม่ดม, และเราจะไม่ลิ้ม ไม่เหมือนกับเราไม่หลับ อาการทั้ง ๕ ที่กล่าวนี้จะรวบรวมกำลังกันขึ้นต่อเมื่อ อาการทั้ง ๕ นี้ ทำการอยู่ตามปรกติ.

ถ้าจะอธิบายให้ชัดเจนก็คือ ชายคน ๑ อาจจะนอนหลับสนิท เมื่อเขานอนอยู่ข้างทางรถไฟที่แล่นไปมาบ่อย ๆ และเขาจะไม่ตื่นเลย เขาผู้นั้นถึงพร้อมซึ่งเคยความเคยชินแห่งการรบกวนนี้เสียแล้ว แต่ถ้าให้หนูแทะอะไรตามข้างฝาหรือมุมห้องที่เขานอน เขาจะรู้สึกตื่นขึ้นในทันใด.

ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น? เหตุผลคือว่า ร่างกายของมนุษย์เรา เมื่อหลับสนิทถ้าเคยกับเสียงอะไรแล้ว ก็ไม่รู้สึก เหมือนตาย และถ้ามีอะไรบางสิ่งซึ่งแปลกปรากฏขึ้นผิดธรรมดา ประสาทแห่งความรู้สึกซึ่งคล้ายทหารยามคอยเฝ้าอยู่นั้น ก็ส่งข่าวมาให้ประสาทใหญ่ทั้ง ๕ ที่กล่าวแล้วให้รู้ตัวและระวังตัว.

ทำไมเราจึงไม่รู้สึกเมื่อรถไฟแล่นไปมาเสียงซึ่งไม่เคยแห่งหนูที่แทะอะไรปลุกให้เราตื่น ก็เพราะผู้หลับไม่รู้ล่วงน่า สาขาแห่งความรู้สึกของเราไม่หลับ มันว่องไวระวังตัวเสมอ ประสาททุก ๆ ส่วนก็ทำเช่นเดียวกันซึ่งคล้าย ๆ กับโสตประสาท.

ทำไมเราจึงไม่ตื่นในเวลาเช้า เมื่อพระอาทิตย์ขึ้นและส่องแสงเข้ามาในห้องเรา ง่ายนิดเดียว เพราะเราเคยชินกับสิ่งนี้มาหลายปีแล้วด้วยความชำนาญทุก ๆ วัน ดังนั้นจึงรู้สึกว่ามันไม่รบกวนเรา เพราะมันทำให้สาขาแห่งความรู้สึกเคยชินเสียแต่ต้นด้วย แต่ความเปลี่ยนไปซึ่งผิดธรรมดานี้จะแก่กล้าสักหน่อย.

มแลงฆ่าคน

ของ

นาย สง่า กาญจนาคพันธ์

—แปลและเรียบเรียง—

—ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๗๔๘—

มแลงวันและกิจการของมัน

มแลง วันสามัญ เปนสัตว์ที่โสโครกโสมมที่สุดใน จำพวก มแลง จาก ทราก อศุภสัตว์ต่าง ๆ, จากกองของโสโครก, จากถังสำหรับใส่เศษเครื่องทำอาหาร ในโรงครัว, จากภาชนะใส่ ของ ร้าย ที่ ตัด ผ่า หรือ ออก มาจากมนุษย์ สำหรับทำการแยก ธาตุ เจ้ามแลงวันจะบิน ตรงไปยังอาหาร ในโรงครัว หรือที่โต๊ะรับประทานอาหาร ลงเกาะตามเนย นม น้ำตาล และเครื่องบริโภคอื่น ๆ อีก "วิถีการบิน" ของมแลงวันเปนระยะทางสั้นชั่วแต่เพียงในระหว่างของโสโครกกับอาหารเท่านั้น ตัวเยอร์มหรือบัคเตรีนับเปนล้าน ๆ ได้ตรวจ พบติดอยู่ตามตัวตามปีกและขา ของมแลง จำพวกนี้ และปรากฏว่าตัวเยอร์มเชื้อไข้เหล่านี้ย่อยอาหารของมแลงวันไม่ อาจทำ อันตรายได้ (เมื่อตกเข้าไปอยู่ในท้อง ขณะที่มแลงวันกินเข้าไป) มแลงวันที่พบตามบริเวณใกล้เคียงกับ บ้าน ที่มีคนเจ็บเปนไข้รากสาดน้อย นั้นได้ตรวจพบเห็นแล้ว ว่านำ เอาตัว ปรมาณูเชื้อไข้ รากสาดน้อยมาด้วย.

มแลงวันหยอดไข่ไว้ตามกองของโสโครกต่าง ๆ และต่อมาอีก ๒—๓ วันเม็ดไข่นั้นก็กลายเปนตัวหนอนเล็ก ๆ ขึ้น ภายหลังหนังตัวหนอนเหล่านั้นก็แข็งกลายเปนปลอก หุ้มตัวไว้อีกราว สัปดาห์ ๑ หรือ บางที่ไม่ ถึง (ทำนอง หนอน กลาย เปน ตัว แก้ว แล้วกลับ เปนผีเสื้อ) ต่อมาอีก ๒—๓ วันตัวหนอนในปลอกนั้นก็กลายเปนมแลงวันบิน ออก จากปลอกไป ในชั่วเวลา ๔๐ วันมแลงวัน คู่ ๑ อาจ เกิด พืชพันธ์ ลับต่อไปได้ กว่า ๒๕,๐๐๐,๐๐๐ ตัว.

นอกจากไข้รากสาดน้อย แมลงวันยังทำให้เกิดอหิวาตกะโรค โรคบิด ท้องร่วง ลำลาบเพลิง ไข้ทรพิษ โรคคุทราด พยาธิ

ปากขอ โรคเชื่อมซึม? โรคคอตัน และโรคอื่น ๆ อีกหลายชนิด.

อหิวาตกะโรค เป็น ทัณฑกรรม อย่าง ร้ายแรงของโลก ทั้งใน อดีตกาล และ ปัจจุบัน กาล มนุษย์โลกนับเป็นล้าน ๆ ได้ ถึงแก่มรณะภัย เพราะโรคนี้ การระบาดวิ่งราวใหญ่ ๆ ซึ่งกินเนื้อที่อันกว้างขวาง ของโลกได้ เคย เกิดขึ้นหลายครั้ง ตามธรรมดาพยาธิภัยชนิดนี้มักจะเกิดขึ้นจากฐาน อหิวาตกะโรค กล่าวคือเขตร้อนปากน้ำคงคาในประเทศอินเดียก่อน จากที่นี่อหิวาตกะโรค จึงได้ ระบาดวิ่งแผ่ซ่าน ออกไปตามส่วนอื่น ๆ ของทวีปอาเซีย หรือเข้าไปในทวีปอาฟริกาหรือทวีปยุโรปตามแต่จะไปได้ และได้ล่วงเลยเข้าไปถึง ดินแดนอเมริกาไม่น้อยกว่าแปดคราว ต้นอหิวาตกะโรคนั้นได้เป็นที่รู้กันแล้วว่าอยู่ในตัวของแมลงวันได้เป็นเวลานานหลาย ๆ วัน (โดยไม่ตาย).

ยุงเชื้อไข้จับสั่น

ยุงเป็นมดแดงจำพวกมากอันดับ ๑ ในประเทศสหปาลีรัฐอเมริกาที่นำเอา พยาธิภัย มามากที่สุด ดังที่จะชี้ให้เห็นได้ ก็การเกี่ยวข้องด้วยเรื่องนำเอาไข้จับสั่นมา ไม่มีมณฑลมณฑลใดในประเทศ (สหปาลีรัฐอเมริกา) ที่จะพ้นจากการเป็นไข้จับสั่น ตามมณฑลภาคใต้ โดยมากไข้จับสั่นชนิดนี้มักจะเข้าครอบงำเป็นเจ้าเรือนอยู่เสมอ โดยเหตุที่โรคชนิดนี้เป็นโรคเรื้อรัง, รายที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ตามที่รู้จึงเป็นแต่เพียงเศษส่วนของจำนวนรายอันแท้จริงตามที่เป็นกันอยู่ (หมายความว่าโรคนี้อาจกลายเป็นโรคอื่นได้เพราะเรื้อรัง ดังนั้นรายที่เป็นไข้จับสั่นแท้ ๆ จึงมีน้อยกว่า จำนวนจริง โดยนานเข้าก็กลายเป็นโรคอื่นไปเสีย ซึ่งที่แท้แล้วต้นมูลฐานของโรคเกิดขึ้นจากไข้จับสั่นก่อน) ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ประมาณว่ามีไข้จับสั่นเกิดขึ้น ๑๓๘,๐๐๐ ราย ณ เพาะในมณฑลอาร์กันซัสแห่งเดียว.

เท่าที่นักวิทยาศาสตร์รู้กันนี้ก็เห็นว่าไข้จับสั่นจะมาจากทาง ๑ ทางใดไม่ได้ นอกจากมาจากยุงอย่างเดียว และเป็นยุงชนิดอาโนเฟลินเท่านั้น แม้ว่ายุงชนิดนี้จะนับว่าเป็นยุงบ้านแท้ ๆ หรือครึ่งบ้านครึ่งนาก็ตาม ถึงเช่นนั้นมันก็มักจะเกิดพืชพันธุ์อยู่ใกล้กับ ภูมิลำเนา ของคนที่สุดเสมอ มันหยอดไข่ไว้ในรางน้ำฝน, ถังน้ำ, และโดยมากในลำธารเล็ก ๆ, สระ, บึง และที่มีน้ำขังต่าง ๆ บางคราวจะได้พบตามที่ลับ ๆ มากเหมือนกัน.

ยุงตัวเมียหยอดไข่ลงไว้บนพื้นน้ำ ในวันหรือสองวันไข่นั้นก็กลายเป็นตัว "ลูกน้ำ" เมื่อเป็นตัวลูกน้ำอยู่ตั้งแต่ ๗ ถึง ๑๔ วันแล้ว ลูกน้ำนั้นก็มีสัณฐานเป็นปลอกหรือเหมือนถ้วยแก้วน้ำ (น่าจะหมายความว่าตัวแก่เข้าจนเกือบจะเป็นยุงทำนองที่เราเรียกกันว่าลูกน้ำหัวโขน) ต่อมาอีก ๔ หรือ ๕ วันตัวยุงอ่อน ๆ ก็ออกมาจากปลอก (เหมือนตัวแก่วกลายเป็นผีเสื้อที่กล่าวมาแล้ว) ระยะเวลาตั้งแต่เป็นเม็ดไข่จนกลายเป็นตัวยุงขึ้นนั้นจะช้าหรือเร็วผิดแผกแตกต่างกันอย่างไรก็แล้วแต่สภาพของอากาศ.

ถึงแม้ว่า "ลูกน้ำ" แล "ลูกน้ำหัวโขน" จะอยู่ในน้ำก็ตามที มันก็เป็นสัตว์ที่ต้องใช้ลมอากาศหายใจเหมือนกัน และจำเป็นต้องขึ้นมายังพื้นน้ำเพื่อรับลมอากาศที่เดียวจริตอันนี้ทำให้เกิดประโยชน์สำหรับการที่จะกำจัดลูกหลานหว่านเครื่องของยุงต่อ ๆ ไป คือถ้าเราเอาน้ำมันเปโตรเลียมหรือเคโรซีน (ที่เรียกกันว่าน้ำมันก๊าซนั้น) หยดลงไปบนพื้นน้ำแล้ว พื้นน้ำนั้นจะบังเกิดเป็นฝ้าน้ำมันลอยอยู่บาง ๆ ตลอดไป เมื่อ "ลูกน้ำ" และ "ลูกน้ำหัวโขน" ขึ้นมาหายใจบนพื้นน้ำฝ้าน้ำมันนั้นก็จะปิดช่องหายใจของมันเสียทำให้มันหายใจไม่ออกถึงแก่ความตาย.

เชื่อกันว่ายุงตัวเมียชนิดเดียวเท่านั้นชอบกัดและดูดโลหิตคน ส่วนตัวผู้ตามธรรมดามักจะอาศัยเลี้ยงชีพอยู่ด้วยน้ำ (Juices) ของต้นไม้และผลไม้ เท่าที่การแพร่หลายของโรคเป็นอยู่นั้นปรากฏว่า ยุงตัวผู้ไม่ทำให้เกิดอันตรายเลย.

ยุงอะโนเฟลินหรือยุงเชื้อไข้จับสั่นนั้นอาจจะสังเกตว่าผิดกับยุงชนิดอื่น ๆ ได้โดยลักษณะอาการสำคัญ ๒ ประการ ประการที่ ๑ ลูกน้ำของยุงเชื้อไข้จับสั่นเมื่ออยู่บนพื้นน้ำลำตัวจะนอนราบไปตามพื้นน้ำ แต่ส่วนลูกน้ำของยุงอย่างอื่นลำตัวจะตั้งเป็นมุมอยู่กับพื้นน้ำมีหัวปักลงอยู่ในน้ำ ประการที่ ๒ นั้นตัวยุงเชื้อไข้จับสั่นเมื่อจับอยู่ตามฝาผนังลำตัวมันจะพุ่งตรงออกมาตั้งเป็นมุมอยู่กับพื้นผนังที่มันเกาะอยู่ ส่วนยุงชนิดอื่นเมื่อเกาะแล้วตัวมันจะนอนขนานไปตามสิ่งที่มันเกาะอยู่ โดยมากอาจจะกล่าวได้ว่ายุงเชื้อไข้จับสั่นนั้นที่ปีกของมันมีเป็นจุด ๆ.

ไข้จับสั่นเกิดเป็นขึ้นโดยตัวประมาณอย่างเล็กที่สุดเข้าไปในเส้นโลหิตของคน ประมาณ

เด็ก ๆ ชนิดนี้ตัว ๑ มีชีวิตอยู่ ๒ ชีวิต ภาค ๑ อยู่ในร่างกายของคน อีกภาค ๑ อยู่ในตัวยุง มันเองไม่ค่อย จะเข้าไปตามตัวมนุษย์ได้ง่าย ๆ แต่ส่วนยุงแล้วมันทนทานอยู่ในตัวได้เป็นเวลานาน ๆ ความเจริญในการรวมชีพของมันกินเวลาประมาณ ๗ วัน เพราะฉะนั้นยุงที่ไปได้ตัวประมาณมาจากคนเป็นไข้จับสั่น จึงจะนำเชื้อโรคไปให้แก่คนอื่น ๆ อีกไม่ได้จนกว่า ๑๒ วันจะล่วงแล้วไป พยาธิภัยบางจำพวกมีอาทิ คือ ไข้รากสาดน้อย ไข้ทรพิษ โรคอีดำอีแดง และโรคหัด เหล่านี้ ความยกเว้นอย่างสูงได้อำนวยให้แก่บุคคลที่เป็นแล้ว และการที่จะเจ็บไข้เหล่านี้เป็นคำรบ ๒ ค่อนข้างมีน้อยเต็มที ที่พูดนี้ไม่ได้หมายถึงไข้จับสั่นด้วย เพราะคนที่เคยเป็นไข้ชนิดนี้มาครั้ง ๑ แล้ว ภายหลังอาจจะเป็นอีกได้เหมือนกัน.

การที่จะทำสงครามกับไข้จับสั่น ต้องจัดออกเป็น ๒ พแนก คือต่อสู้กับตัวประมาณเชื้อไข้จับสั่นในตัวคน กับวางรูปการกำจัดตัวยุง ยุงทั้งผองจะต้องไม่ยอมให้ไปกัดบุคคลที่สบายดีหรือคนที่เป็นไข้จับสั่นอยู่มุ่งซึ่งคิดกับที่นอนจำเป็นต้องใช้ในหมู่ชนที่เป็นไข้จับสั่น เคหะสถานบ้านช่องจำเป็นต้องปิดบังให้มิดชิด การฆ่าตัวยุงในบ้านเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด ถึงแม้ว่าบรรดาวิธีป้องกันเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ก็ทำเนา ข้อใหญ่ใจความในการที่จะกำจัดอยู่ที่ที่เกิดพืชพันธุ์ของยุงต่าง ๆ มีอาทิ คือ ตามที่น้ำขังแม้แต่เล็กน้อยภายในวงจังหวัดของหมู่ชนการปราบปรามไข้จับสั่นอันเป็นไปโดยอำนาจยุงเวลานี้ได้จัดทำกันยิ่งขึ้น ทุกที่ทั่วทั้งโลกคล้ายกับว่าจะอนุโลมทางร่วมกันขบปัญหาเรื่องไข้จับสั่นให้แตกออกไปจงได้ ตามมณฑลต่าง ๆ ของเรา (สหาลีรัฐอเมริกา) เวลานี้กำลังปฏิบัติการในเรื่องนี้อยู่มากด้วยกัน มณฑลอาร์คันซัสเป็นแห่งที่ดำเนินการอย่างใหญ่โต ทั้งนี้น่าจะสันนิษฐานว่าบริเวณแถบคลองปานามานั่นเองได้กระทำเป็นตัวอย่างอันดีที่สุดอัน ๑ แห่งการบำบัดไข้จับสั่นโดยอำนาจยุง.

หมายเหตุ ความจำนงอันยิ่งใหญ่ของผู้แปลเรื่องนี้ก็โดยเห็นว่า อาจจะเกิดประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านได้ไม่มากก็น้อย จึงได้จัดการแปลขึ้น แต่ข้อความแห่งใดที่ฟังไม่สนิทสำหรับท่านผู้มีภูมิในทางเวชศาสตร์แล้ว ขอท่านจงให้อภัยแก่ผู้แปลอันขาดความรู้ในเชิงวิชานี้ด้วย อย่างไรก็ดีขอจงมุ่งหวังเอาแต่สาธารณประโยชน์มาก กว่าลงโทษผู้แปลเท่านั้นเป็นพอ.

เฆมิ่ของการเพาะปลูก

ของ

นายร้อยเอกใหญ่ เสนาลักษณ์

— ต่อจากเล่มที่ ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๗๕๒ —

กะหล่ำปลี และ พืชพวกเดียวกัน ปุ๋ยมูลสัตว์เปนปุ๋ยที่พืชชนิดนี้ชอบยิ่ง การซัดปุ๋ยโรยน่า ใช้ เคมิค กับ ซูเปอร์ โฟสเฟตเล็กน้อยและใช้ ไนเตรตมาก ๆ หน่อย ผ่อน ซัด ที่ละน้อย จนครบ ๔ ปอนด์ ต่อ ๔๐ ตรางหลา (จะประสพผล ว่า กะหล่ำปลี มีกลิ่นหอมไม่เหมือน กับใช้ปุ๋ยชนิดอื่น).

ถั่วเขียวหรือถั่วทอง การปลูกถั่วชนิดนี้มีหนทางที่ปลูกอยู่ ๒ ชนิด อย่างที่ ๑ ใช้ปุ๋ยมูลสัตว์ใส่ข้างใต้ดินมาก ๆ และให้รดถั่วนี้ด้วยปุ๋ยดิวิด ที่มีนิโตรเจ็นบ่อย ๆ การบำรุงถั่ว (ชนิดกลับคู่มีผล) ก็เหมือนกับการบำรุงพืชซึ่งมีใบและก้านเช่น ผักชี ล้อม ปุ๋ยที่ใช้ได้ดีได้แก่ ไนเตรต.

ถ้ารากแห่งถั่วนี้งอกยาว โดยเราได้บำรุงตามวิธี ข้างบน แล้ว เมื่อเราดึงรากขึ้นมาดู เราจะเห็นว่ามันไม่มีปุ่มงอกขึ้นเลย แสดงให้เห็นว่า อวัยวะที่มีน่าที่ดูดนิโตรเจ็น มิได้ทำน่าที่เลย ทั้งนี้ ก็เพราะปลายรากของถั่วได้รับนิโตรเจ็น ที่ประกอบอยู่ ในเนื้อดินบริบูรณ์แล้ว จึงมิต้องค้นคว้าหา นิโตรเจ็นภายนอกเลย.

ข้าพเจ้าได้ ลองปลูกถั่วโดยวิธีที่กล่าวนี้ มีผู้ซื้อมิได้ หยุดหย่อนโดยให้ราคาอย่าง งาม และปุ๋ยโสโครกไม่เปนอาหารที่ดีสำหรับพืชน์ที่มีฝักชนิดนี้.

น้ำประปาใช้รดถั่วชนิดนี้ได้ดี ถ้าขุดหลุมปลูกลึกรากจะดิ่มลงลึกมาก พืชน์นี้อาจจะต่อสู้ได้ ในเวลาน่าแล้ง โดยมิต้องรดน้ำเพื่อช่วยเหลือเลย.

การปลูกและบำรุงถั่วนี้ ถ้าภายหลังเห็นว่าไม่ได้ผลปราศจากประโยชน์ ก็พึงรู้เถิดว่าเกิดจาก การเปรี้ยว แห่งดิน มาก กว่า อย่างอื่น รากฝอย (รากฝาก) จะเกิดขึ้นในดินเปรี้ยวไม่ได้ พื้นดินที่จะปลูกควรโรยปูนขาวในฤดูหนาว เมื่อเห็นว่าบกพร่องในทางนี้.

ฝันคืออะไร

ของ

รองอำมาตย์ตรี เสาวดี ศรีนาคาร์

— แปลจากภาษาฝรั่งเศส —

— ต่อจากเล่ม ๖ ตอนที่ ๖ น่า ๗๔๘ —

เท่าที่กล่าวแล้ว พิศูจน์ให้เห็นว่า ความฝันโดยมากอาจเกิดจากประสาทของเรา แต่ควรทราบต่อไปด้วยว่า ความสัมผัสทางโสตประสาทอย่างเดียว อาจทำให้เกิดความฝันทั้งที่มีลักษณะได้ยินฟังอะไรได้ และแลเห็นอะไรรวมกันได้ด้วย หรือมีอาการตรงกันข้ามทั้งนั้น เป็นเพราะความสัมผัสภายนอกมีกำลังแรง พออยู่ในขณะเมื่อเกิดขึ้น จนสามารถแผ่ไปถึงศูนย์กลางแห่งสมองซึ่งอยู่ในเขตนั้น และทำให้สมองได้รับสัมผัสบ้าง.

แต่ถ้าจะพูดให้ถูกแล้ว เห็นว่าความถูกต้อง (สัมผัส) และความรู้สึกแห่งกล้ามเนื้อหมายความถึงความรู้สึกบอกให้เรารู้อวัยวะของเราอยู่ในอาการอย่างไร ร่างกายของเราทรงอยู่อย่างไร หรืออาการหย่อนและตึงของกล้ามเนื้อเหล่านี้เป็นต้น ที่เป็นเหตุโดยตรงของความฝันประเภทที่เกิดจากประสาทของเรา เราทราบแล้วว่าการสมมุติในความคิดของเราว่าสิ่งใดเคลื่อนหรือหมุนนั้น ก็เท่ากับว่าเราลงมือทำให้สิ่งนั้นเคลื่อนหรือหมุนไปเอง ท่านลองเอานาฬิกาพกผูกเชือกห้อยไว้ปลายแขนถือไว้ให้ห่างจากตัวของท่าน แต่ท่านอย่าให้มือของท่านที่ถือปลายเชือกอยู่นั้นกระเทือนได้ แล้วท่านจงคิดในใจของท่านว่า นาฬิกาพกนั้นหมุน โดยอำนาจที่ท่านคิดนั้น และแม้ท่านจะรู้สึกสัมผัสแห่งกิริยาที่นาฬิกานั้นหมุนอยู่ปลายเชือกก็ดี ท่านยังเห็นว่ามันหมุนไม่ใช่หรือ เมื่อเป็นเช่นนี้ การที่พูดว่า ความคิดคือความจริง หรืออาจเป็นจริงได้นั้น ก็อาจเป็นความจริงได้ หรือถ้าว่ามีความจริงแล้ว จึงเกิดความคิดขึ้นดังนี้ ก็คงไม่ผิดตุจเดียวกันอาการที่เป็นอยู่นิ่ง ก็อาจทำให้ผู้คิดถึงความเคลื่อนไหวได้เหมือนกัน เป็นต้นว่าอาการเป็นอยู่นิ่งของขาพับ ซึ่งทำให้ผู้ฝันๆ ว่าวิ่ง หรือไล่จับ

อไร และมือกำอีกอย่าง ๑ ซึ่งทำให้ฝันว่าต่อยตี หรือต่อสู้กับใคร.

ว่าด้วยความฝันที่เกิดจากเจตสิกภูมิ

ความฝันประเภทที่เกิดจากสมองและวิญญาณนี้ เป็นประเภทที่สุขุมและลึกซึ้งในการที่จะอธิบาย แต่ก็เป็นความฝันที่เกิดขึ้นในตัวเราเอง เนื่องจากอาการอันผิดปรกติของความรู้สึก แต่อย่างไรก็ดีความฝันประเภทนี้ไม่ผิดกับความฝันที่กล่าวมาแล้วเลย และไม่มีเหตุพิศดารอย่างอื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความลึกลับ หรือเป็นอย่างอื่นได้เลย ความฝันเหล่านี้มักเกิดขึ้นโดยมีอาการเกี่ยวข้องกับชีวิตโดยปรกติของเราและกิจการหรือความห่วงใยตลอดจนเหตุการณ์ในอดีตกาลเสมอเป็นนิจ.

เมื่อมีเชื้อเป็นมูลแต่สิ่งเดียวเท่านั้น ก็พอที่จะทำให้ความฝันมีอนุสนธิติดต่อกันเป็นลำดับจนหาที่สุดมิได้ บางครั้งสิ่งซึ่งเรานึกไม่ออกในเวลาตื่นนอน อาจปรากฏแก่ความรู้สึกของเราในเวลาหลับ และเกิดเป็นความฝันขึ้นได้ ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุว่า เมื่อเวลาปรกติ คนเรามีอาการแห่งประสาทชุมนุมกันอยู่พร้อม หากแต่นึกสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นไม่ออก เพราะเหตุใดเหตุ ๑ แต่เมื่อสิ่งนั้นผเอิญไปเกิดขึ้นในเวลานอนหลับ จึงทำให้รู้สึกได้เมื่อตื่นนอน เป็นดังนี้เราจึงเห็นได้ว่า ความฝันชนิดที่กล่าวแล้วนี้เนื่องมาจากสิ่งที่เราได้ทำไว้ในเวลาอดีต.

คนบางคนซึ่งมีความเคยชินอยู่แล้ว สามารถทราบได้ในขณะเมื่อตื่นจากความฝันว่าความฝันของเขานั้นเกิดขึ้นจากอไร แต่บางครั้งก็เป็นการยากอยู่เหมือนกันที่จะรู้เท่าถึงมูลเดิมที่ความฝันนั้นเนื่องมา เป็นต้นในเมื่อความฝันประเภทที่เกิดจากประสาทอุบัติขึ้นซ้อนกับความฝันที่เกิดจากเจตสิกเพราะภาพก็ดี ความรู้สึกเดิมอันเกิดแต่กายสัมผัสหรือจักษุก็ดี เหล่านี้ล้วนซับซ้อนปนเปกันกับภาพซึ่งเกิดจากเจตสิก คืออารมณ์อันเป็นไปในจิตต์อย่างยุ่งยากที่สุด และมีการเปลี่ยนแปลง, การย้อนต้น และอไรต่ออไรซึ่งล้วนอุบัติขึ้นโดยจะหาเหตุผลหรือความตั้งใจของผู้ฝันแม้แต่น้อยแซกแซงอยู่ด้วยก็หามิได้ ครั้นเมื่อตื่นขึ้นแล้วผู้ฝันก็จำเหตุการณ์ได้แต่บางส่วนเท่านั้น และเป็นส่วนน้อยเสียด้วย เพราะดูเหมือนว่าในขณะที่เราฝันอยู่ตลอดคืนนั้น

สมองของเราจะหยุดทำน่าที่ของมันไม่ได้ นอกจากผู้ฝันจะตายเสียเท่านั้น คนบางคนซึ่งโดยมากเป็นนักปราชญ์สามารถคิดปัญหาที่ยุ่งยากได้ และคิดทำสิ่งอไรที่เกือบจะเหลือวิสัยให้เป็นผลสำเร็จได้ในเวลานอนหลับ แต่ที่เป็นดังนั้น ใช่ว่าเขาตั้งใจคิดเช่นนั้นก็หามิได้แท้จริง เนื่องจากอาการสำเร็จน่าที่โดยลำพังของสมองนั่นเอง คือสมองทำการอยู่เสมอ.

สิ่งที่เรายึดถือเป็นอารมณ์ด้วยความตั้งใจอย่าง ๑ หรือสิ่งที่เราเคยสนใจมาในเวลาใดเวลา ๑ อย่าง ๑ ทั้ง ๒ นี้แหละอาจเป็นเชื้อให้เกิดความฝันได้ทันที เป็นด้วยเหตุดังนี้เอง นายตารตีนี (Tartini) จึงสามารถคิดแต่งบทเพลงบท ๑ ได้เป็นผลสำเร็จในเวลานอนหลับ และนายโกเลอริดย์ (Coleridge) ก็ได้ทำโจทย์พิชคณิตอัน ๑ สำเร็จได้.

คนทุกคนอาจจะทำสิ่งที่เขาเคยทำ หรือสิ่งที่เขาทำมาครั้ง ๑ แล้วให้สำเร็จได้ แต่สิ่งอื่นนอกจากนี้ไม่มีใครทำได้เลย ฉันใดก็ดีในความฝันเราอาจคิดอไรที่เป็นปัญหาอันเคยแก่อารมณ์ของเราได้สำเร็จได้.

ว่าด้วยความฝันที่เกิดจากกระสับกระส่ายหรือเวทนา

ความฝันประเภทที่เกิดจากกระสับกระส่าย คือที่เกิดจากความป่วยเจ็บหรือเวทนานั้น ยังไม่สู้จะมีใครรู้จักและเข้าใจกันนัก แต่อย่างไรก็ดีดูเหมือนว่าอาการป่วยเจ็บของคนได้เริ่มเป็นขึ้นจากอาการชำรุดของอวัยวะส่วนใดส่วน ๑ แห่งร่างกาย และการชำรุดหรือการกะปรกกะเปลี้ยแห่งอวัยวะ ซึ่งเราไม่รู้สึกในเวลากลางวันนั้นแหละอาจเป็นผลให้เกิดความฝันอันมีลักษณะพิศดารต่าง ๆ ได้ในเวลากลางคืน แล้วแต่ส่วนอวัยวะที่ชำรุดนั้น ๆ จะมีอาการอย่างไร.

ในสมัยปัจจุบันนี้ เรารู้เท่าถึงความฝันเป็นประเภทอันเนื่องจากอาการบั้นป่วนของสมอง หรืออาการแห่งหัวใจ และปอดรวมกันตลอดแล้ว ดังมีผู้ที่มีโรคหัวใจ จึงฝันเห็นสิ่งที่น่าสยดสยองสพึงกลัว และความตายซึ่งจะมาถึงในไม่ช้าเสมอ และมักจะตกใจตื่นด้วยอาการอันน่ากลัว และหวาดเสียว ยิ่งสำหรับผู้ที่มีโรคหัวใจหรือปอดพิการ บางครั้งก็รู้สึกอึดอัดคล้ายถูกผีอำ และรู้สึก

เหมือน ๑ ว่าอไรมาทับน่าอกแทบดิ้นไม่ได้ ถึงกับแลเห็นเปนผีหรืออไรมากดอยู่ฉะนั้น บางทีก็ให้มีอาการเสียวสท้าน เหมือนกับตกจากที่สูง.

ความฝันที่เกิดจากอาการแห่งกะเพาะ คือน่าที่ย่อยอาหารนั้นมักจะมีบ่อย ๆ และมักจะเกิดแก่เด็กเสียโดยมาก และบางครั้งถึงกับมีอาการมะเมอ เด็กที่ปวดท้องหรือมีอาการท้องไม่ปรกติ มักจะฝันว่ากินอไรที่น่าแสยงเข้าไปในท้อง เช่นงู หรือสิ่งที่น่าเกลียดเปนต้น และมักมะเมอเห็นผีหรืออสุรกายยืนอยู่บนอก ส่วนพ่อพวกขี้เมานั้น ความฝันของเขาก็พิศดารไม่น้อยกว่าเลย เขาฝันเห็นไฟไหม้, กองเพลิงและอไรต่ออไรที่ล้วนพิศดารต่าง ๆ นา ๆ บางครั้งก็ฝันว่าวิ่งหนีอไรอย่างเต็มฝีเท้า แล้วก็หกคเมนคว่ำตกลงในเหวหรือจากที่สูงสุด และอไรต่ออไรอีกเหลือที่จะพรรณนา ถ้าใครฝันอย่างที่กล่าวแล้วนี้ และไม่ทราบว่าเพราะเหตุไรไซร้ ข้าพเจ้าขอบอกว่า ทางดีที่สุดที่จะแก้ให้หายนั้นคือ อย่ารักขวดจนเกินไป.

ในที่สุดคนบ้าซึ่งมีสัญญาวิปลาศ ก่อนที่จะมีอาการเปนบ้ามักจะฝันว่า เขาได้ทำสิ่งที่เหลวไหลและบ้าที่สุดในที่ประชุมชน และมักจะแลเห็นสิ่งใดสิ่ง ๑ ซึ่งเปนสิ่งที่หาวิญญาณมิได้ หัวเราะและทำท่าทางต่าง ๆ.

ดังได้วิสัชนามานี้โดยสังเขป ท่านผู้อ่านคงจะเปลื้องความสงสัยของท่านในเรื่องความฝันนี้เสียได้บ้างเปนแน่ และคงจะเห็นว่าสุภาษิตข้างต้นนี้มีความจริงที่ควรเชื่อถืออยู่.

"ความฝันทั้งมวลย่อมเหลวไหล"

"Tout songe est menteur"

ฤบริบูรณ์

ความรู้เบ็ดเตล็ด

ของ

นายร้อยโท ปุ่น ไทอุสาห์

ท่านต้องตื่นเมื่อฝนตก

ในเวลาค่ำคืน เมื่อเวลาฝนตก และสาดเข้ามาทางหน้าต่างที่ท่านเปิดเอาไว้เพื่อถ่ายอากาศ บรรเทาความอบอ้าว ในขณะที่ท่านนอนหลับบางครั้งท่านจะไม่ทราบเอาเสียเลยว่าฝนตก ถึงแม้ว่าท่านจะเป็นผู้ที่นอนไวก็ตี ท่านจะรู้สึกตื่นขึ้นก็ต่อเมื่อ มุ้งม่าน, พรมและพื้นได้เปียกชุ่มไปด้วยน้ำฝนแล้ว และท่านจะพ้นอุปสรรคอันนี้ได้ (ถึงท่านจะเป็นผู้ที่นอนขี้เซาเท่าใดๆก็ตี) ต่อเมื่อท่านทำเครื่องสำหรับปลุกท่านในเวลาฝนตก เครื่องชนิดนี้ทำไม่ยากอะไรนักคือเอาดวงโคมไฟฟ้าที่เสียแล้วและตัดตรงปลายออกประมาณครึ่ง ๑ ด้วยวิธีเอาด้ายพันหลอดดวงโคมให้สูงพ้นปลายดวงทองคำขาวที่โผล่ออกมาจากโคมหลอดสักเล็กน้อยโดยรอบ ทาด้ายที่พันนี้ด้วยน้ำมันเกโรเซน เอาไฟจุดพอหลอดร้อนดีแล้วจุ่มลงไปในน้ำก็จะได้หลอดดวงโคมที่ตัดแล้วตามความประสงค์ แล้วขันดวงหลอดนี้ให้ติดกับดินเคลือบที่ติดกระดานแผ่น ๑ โยงสายลวดต่อจากลวดทองคำขาวที่โคนหลอดไปติดกับกระดิ่ง อีกเส้น ๑ โยงจากลวดทองคำขาวที่ยังว่างอยู่ไปเข้าสะวิตช์แล้วเลยไปเข้าหม้อแบตเตอรี่ แล้วต่อสายจากขั้วอีกขั้ว ๑ ของแบตเตอรี่ที่เหลืออยู่นั้นเลยไปติดกับขั้วของกระดิ่งที่ยังว่างอยู่ ส่วนในหลอดดวงโคมนั้นใส่กรดกำมะถันอย่างอ่อนจนถ้าเติมลงอีกสัก ๔_๕ หยดก็จะท่วมปลายลวดทองคำขาวทั้ง ๒ เส้นในหลอดดวงโคมนั้น แล้วยกเอาไปตั้งไว้ริมหน้าต่างภายนอก เมื่อฝนตกน้ำจะหยดลงในดวงโคมนี้สัก ๔_๕ หยด น้ำกรดกำมะถันก็จะท่วมลวดทองคำขาว กระแสไฟฟ้าก็จะเดินถึงกัน กระดิ่งก็จะดังกริ่งขึ้นเพราะกรดกำมะถันเป็นน้ำยานำกระแสไฟฟ้าให้เดินถึงกันได้ แต่ท่านควรจะเอากระดิ่งและสะวิตช์ไว้ข้างๆเตียงของท่าน เพื่อท่านจะได้รู้สึกตัวได้ง่าย ทั้ง

จะได้ ตัดการ หนวกหู แก่ผู้ อื่น ที่อยู่ใกล้เคียง ด้วยการบีดสะวิตช์ให้เสียงกระดิ่งหยุดได้ทันที.

* * * *

ตุ๊กกระตาประดับเขา

ถ้า ท่าน ต้อง การ จะทำตุ๊กกระตา สำหรับประดับเขาในอ่างปลา หรือทำแจกันสำหรับปักดอกไม้เป็นต้นนั้น ถ้าท่านต้องการจะให้ถาวรดีท่านควรใช้.

ปูนขาว	๑๐ ส่วน
โรซิน	๑๒ ส่วน
น้ำมันลินุม	๑ ส่วน

ผสมกันจนทั่วแล้ว และเทลงในแบบพิมพ์เป็น รูปตาม ที่ ท่าน ต้องการ ขณะที่ยัง ร้อน ๆ อยู่ ท่านจะได้สิ่งเหล่านั้นตามความประสงค์.

* * * *

เสื้อกันไฟ

เด็กเล็ก ๆ มักชอบเล่นไม้ขีดไฟ เล่นหุงข้าวต้มแกง และอื่น ๆ ที่ใกล้ชิดกับไฟ เสมอ ๆ จึง เป็นเหตุให้ เด็กได้ รับอันตราย จากเปลวไฟ มีไหม้เสื้อผ้า ที่กำลังนุ่งห่มอยู่นั้นบ่อย ๆ บางครา วถึงแก่เสียชีวิตก็มี.

แต่ถ้าท่านจะเอาเสื้อผ้า แห่งบุตร หรือธิดา ท่าน ที่ซักฟอกสอาดดี แล้ว จุ่มลงไปในน้ำที่ผสมด้วย สารส้ม หรือ อัมโมนีคาร์โบนิค ประมาณ ๑ ออนซ์ แล้วผึ่งให้แห้ง บุตร ธิดาของท่านที่สวมเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งทำด้วย วิธีนี้แล้วจะไม่มีอันตรายเกิดจากเปลวไฟเลย เพราะถ้าไฟติดเสื้อผ้าส่วนอยู่นั้นเข้าแล้วจะไหม้แต่ช้า ๆ มีเวลาดับได้ทันท่วงทีทั้งไม่มีเปลวเพลิงด้วย.

* * * *

ขับมดด้วยฟองน้ำ

มด ที่ชอบขึ้น อยู่ตาม บ้านเรือนหรือตามสนามหญ้า อาจกำจัดให้หมดได้โดยเร็วด้วยวิธีนี้คือ เอาฟองน้ำชุบน้ำที่ละลายด้วยน้ำตาลแล้วเอาไปวางไว้ในหมู่มด เอาฟองน้ำนั้นไปแช่น้ำ มดก็จะจมน้ำตาย ทำเช่นนี้สัก ๔ – ๕ ครั้งมดก็จะหมด.

คำถามคำตอบแห่งปฐมดาราศาสตร์

ของ

นายร้อยตรี หยั่น เสนาลักษณ์

ถาม เขาว่าโลกที่เราอยู่นี้เป็น ดาวพระเคราะห์หรือ ?.

ตอบ จริง, เป็นดาวพระเคราะห์ดวง ๑.

ถาม บนพื้น พิภพมีอะไร บ้าง ที่ เป็นส่วนใหญ่ ?.

ตอบ มีดินกับน้ำ และมีน้ำมากกว่าดิน น้อย แต่ใต้ท้องทเลเป็นดินทั้งนั้น ที่เลลึกประมาณ ๓ ไมล์ โลกเราประกอบไปด้วยหินและดิน แต่บางส่วนมีน้ำอยู่ข้างบนซึ่ง เราเรียกว่าทเล.

ถาม ถ้าเช่น นั้นโลก ของ เรา ก็ ต้องเป็นดินและหินเกือบทั้งหมด ?.

ตอบ แน่นอน, และ ถ้า ท่าน ขึ้นไป จาก พื้นพิภพให้สูงพอ จะรู้สึกว่าไม่มีอะไร แต่จะถึงอากาศก่อน และต่อ ๆ ไป จะไม่มีอากาศ เลยจนเป็นสิ่งที่ว่างเปล่า.

ถาม เปล่า, ไม่จริงเหมือนอย่างว่า จะมีโลกอื่น ๆ อีกตามที่ว่านี้ คือเป็นดาวพระเคราะห์อื่นๆ เช่นพระจันทร์และมีดาวต่างๆ อีกหลายพันดวง เพราะฉะนั้นจะว่าเป็น สิ่ง ที่ ว่าง เปล่าอย่างไรได้ ?.

ตอบ ถ้าเช่นนั้นก็จริงอยู่ แต่ระยะทาง จากโลกเราถึงพระจันทร์ ซึ่ง เป็นดวงดาวที่ใกล้เราที่สุดยังห่างถึง ๒๔๐๐๐๐ ไมล์ หมายความ ว่า ส่วน ที่ ว่างใน ระหว่างพระจันทร์ กับโลกเรา.

ถาม แหม,เป็น๒๔๐๐๐๐ไมล์จิ๋วหรือ?

ตอบ แน่นอน, นี่ยังเป็นระยะทางที่ใกล้ ถ้าพระอาทิตย์จะต้องห่างถึง ๙๓,๐๐๐,๐๐๐ไมล์

ถาม เส้นผ่าศูนย์กลางของโลกยาวเท่าไร?

ตอบ ถ้าเอาไม้แทงทลุโลกจากนิวยอร์กถึงจีนจะต้องใช้ไม้ยาวถึง ๘๐๐๐ ไมล์ เพราะเส้น ผ่า ศูนย์ กลาง ของโลก ยาว ประมาณ ๘๐๐๐ ไมล์.

ถาม ดาวพระเคราะห์ อื่น ๆ มีชื่อว่าอะไร บ้าง ?.

ตอบ มีพระพุฒ, ศุกร์, โลก, อังคาร, พฤหัสบดี, เสาร์, เกตุ, และ มฤตยู.

ถาม ดาวเหล่านี้อยู่ห่างจากโลกเราเท่าไร ?

ตอบ เขาเอาพระอาทิตย์เป็นศูนย์กลาง และดาวเหล่านี้ก็อยู่ห่างออกไป คือ :—

พระพุฒอยู่ห่างจากพระอาทิตย์ ๓๖ ล้านไมล์
ศุกร์ ,, ,, ๖๗ ,,
โลก ,, ,, ๙๓ ,,
อังคาร ,, ,, ๑๔๑ ,,
พฤหัส ,, ,, ๔๘๓ ,,
เสาร์ ,, ,, ๘๘๖ ,,
เกต ,, ,, ๑๗๘๒ ,,
มฤตยู ,, ,, ๒๗๙๑ ,,

ถาม พระอาทิตย์มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาวเท่าใด ?

ตอบ ยาว ๘๗๐,๐๐๐ ไมล์ ถ้าจะเอาโลกมาเรียงตามเส้นศูนย์กลางนี้จะได้ ๑๐๙ โลก.

ถาม ดาวพระเคราะห์เหล่านี้เดินอย่างไร?

ตอบ เดินรอบพระอาทิตย์เป็นวงกลม.

ถาม ถ้าเช่นนั้นดาวพระเคราะห์ดวง ๑ ๆ คงเดินกินเวลาผิดกัน ?

ตอบ แน่นอน, พระพุฒเดินรอบพระอาทิตย์กินเวลา ๘๘ วัน
พระศุกร์เดินรอบพระอาทิตย์กินเวลา ๒๒๕ วัน
โลก ,, ,, ,, ๓๖๕ $\frac{1}{4}$,,
อังคาร ,, ,, ,, ๖๘๗ ,,
พฤหัส ,, ,, ,, ๑๒ ปี
เสาร์ ,, ,, ,, ๒๙ ,,
เกตุ ,, ,, ,, ๘๔ ,,
มฤตยู ,, ,, ,, ๑๖๕ ,,

ดาวพระเคราะห์เหล่านี้พร้อมทั้งพระอาทิตย์เรียกว่าบริวารของอาทิตย์.

ถาม ดาวพระเคราะห์กับดาวอื่น ๆ ผิดกันอย่างไร ?

ตอบ ดาวอื่น ๆ เป็นวัตถุมืดแสงไม่ได้เอาแสงมาจากใคร และดาวพระเคราะห์รับแสงมาจากพระอาทิตย์.

ถาม พระจันทร์อยู่ในงบบริวารของพระอาทิตย์ด้วยหรือ ?

ตอบ อยู่ด้วย, เพราะเหตุว่าพระจันทร์เป็นดาวพระเคราะห์ดวง ๑ เหมือนกัน.

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

แจ้งความสำหรับห้องสมุดของกรมยุทธศึกษาทหารบก

๑ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช ได้พระราชทานหนังสือตำราขี่ช้าง ๑ เล่ม.

๒ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงเฉลิมเขตร์มงคล ประทานหนังสือ อัฏฐักขณกถา ๓ เล่ม ซึ่งโปรดให้พิมพ์อุทิศส่วนกุศลในการปลงศพคุณหญิง จีบ นครกุลเชษฐ.

๓ นางสาวส่นอง ณนคร ธิดาอำมาตย์เอก พระยานครกุลเชษฐ มเหศรภักดี ให้หนังสือสรณคมนูปกถา ๓ เล่ม ซึ่งพิมพ์แจกในการปลงศพส่นองคุณ คุณหญิงจีบ นครกุลเชษฐ ผู้มารดา.

๔ คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้หนังสือรเบียบการย่อ ของคณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ๒ เล่ม.

๕. หม่อมเจ้าหญิง รัตนจันทร์ ศิริ ประทานหนังสือเรื่องหิงษาพยาบาท ตั้งแต่เล่ม ๑ ถึงเล่ม ๕ รวม ๕ เล่ม.

๖ นายศุกร์ วสุวัต ให้หนังสือประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๗ เรื่องตำนานการเล่นบ่อนเบี้ยและเล่นหวย กับคำชี้แจงการสาธารณสุข รวม ๒ เล่ม ซึ่งพิมพ์เนื่องในการฌาปนกิจศพพระยาสุนทรพิมล ผู้บิดา.

หนังสือทั้ง ๖ เจ้าของนั้น เจ้าน่าที่ห้องสมุด ได้รับพระราชทานและรับไว้แล้ว ขอสำแดงความขอบพระเดชพระคุณ และขอบคุณท่านนั้น ๆ เป็นอันมาก ที่ได้ทรงเอื้อเฟื้อ และเอื้อเฟื้อประทานและให้หนังสือเหล่านั้นแก่ห้องสมุด เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ยังไม่ได้พบได้อ่านต่อไป.

ที่ว่าการกรมยุทธศึกษาทหารบก

ถนนราชดำเนินนอก จังหวัดพระนคร.

วันที่ ๑๖ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพันเอก พระยาอุปเทศทวยหาร

เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก.

ตราสินแล้ว
เลขที่ ๔๕

๑๐ ธ.ค. ๒๕๕๖

๑๗๖